

Outlook Bug Uyarısı

Outlook veya Outlook Express kullananlar "ILOVEYOU" virüsünün de etkisiyle artık göndereni bilimleyen elektronik posta dosya eklerine karşı daha dikkatli. Şimdi de elektronik postalarından kaynaklanan başka bir tehlike daha söz konusu, üstelik dosya ekinin açılması bile gerekmiyor.

Uzun veri zincirleri gönderilerek Outlook'ta "buffer overflow" hatasının oluşması söz konusu. Bunun sonucunda da program kilitleniyor ve veriler belleğe aktarılıp buradan çalıştırılıyor. Bu tip kötü niyetli bir kod, belleğe yerleştiğinde tüm sistemin çökmesine neden olabiliyor.

Microsoft bu problemin çözümü üzerinde çalışıyor. Yazılım devinin bildirdiğine göre Service Pack 1 kurulu IE 5.01'i veya IE 5.5'i kullananlar bu güvenlik açısından etkilenmiyorlar. Tüm Windows 2000 kullanıcıları ise bu bug'dan nasîhlerini almamak için öncelikle yakında çıkması beklenen Service Pack 1'i kurmalı. Service Pack 2 yüklü Internet Explorer 4.01 ve IE 5.01, yakında Microsoft'un web sayfalarında download için hazır olacak.

MS'den Rekor Kazanç

Microsoft, 1999/2000 iş yılı döneminde 9.42 milyar dolarlık rekor bir kar elde etmeyi başardı. Dünyanın en büyük yazılım şirketi böylece bir önceki yılın kazancını yüzde 20 artırdı. Şirketin cirou ise yüzde 16'lık artışla 22.96 milyar dolara yükseldi, yani cironun yaklaşık yarısı kar hanesine yazıldı.

Beklentilerin üzerinde bir finansal başarıya imza atan şirketin finans müdürü John Connors ise "Tüm zorluklara rağmen yine rekor bir yılı geride bıraktık," dedi. Connors bu başarıya Asya pazarındaki batıların ve tüketici alanındaki yüksek ciro artışlarının payının büyük olduğunu ekledi. Microsoft dönem sonunda 24 milyar dolar nakit sermayeye ve 18 milyar dolarlık çeşitli yatırımlara sahipti.

Yazılım devi 14 Eylül'de Windows Me işletim sistemini pazara sürecek. Windows 2000'e birlikte bu ürünlerin Microsoft'un finansal gelişimini artırarak devam ettireceği düşünülüyor.

Ucuz Ama Kaliteli...

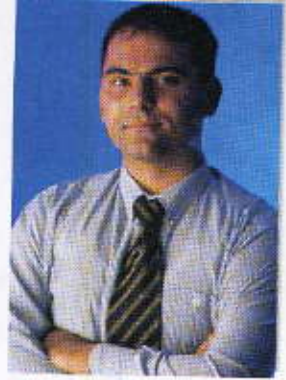
Hayatın her alanında insanların en büyük arayışlarından biri de ucuz ama kaliteli ürünlerdir. Bu tür ürünler nadir de olsa karşımıza çıkarlar ve satın almak için sabırsızlanmaya başlarız, ne de olsa kaçan balık büyük olurmuş. Bilgisayar dünyasında da durum böyle. Zaman zaman bazı ürünler piyasaya çıkar, çok uygun bir fiyata çok yüksek bir performans ve (ya) kalite sunarlar. Mesela overclock konusunda bir efsane olan Intel Celeron 300A işlemcisi, zamanında beşte biri fiyatına Pentium II-450 performansını (overclock edilerek de olsa) sunabiliyordu. Ben de yıllardır bilgisayarlarımdan birinde bu işlemciyi 450 MHz'de çalıştırarak kullanıyorum ve işlemci son nefesini verene kadar da değiştirmeyi düşünmüyorum.

Çoğu firma üretim ve pazarlama stratejileri gereği hep ucuz ama kalitesiz (yavaş çalışan) ve pahalı ama kaliteli (hızlı çalışan) ürünler piyasaya sürüyor. Ucuz ve kaliteli ürünlere rastlamak pek de kolay olmuyor. Bu sayımızda ucuz ama kaliteli iki ürünü büyük bir heyecanla inceleme ve test etme şansı bulduk: AMD Duron işlemcisi ve GeForce-2 MX chipsetli ekran kartı.

AMD'nin yeni Duron işlemcisi, Intel'in Celeron'una doğrudan rakip ve pabucunu dama atacak kadar da yüksek bir performans ve overclock potansiyeline sahip, ancak AMD'nin üretim/ana kart sorunlarıyla da uğraşması gerekiyor. Yine de ülkemizde Duron işlemcilerini uygun anakartlarıyla birlikte bulabileceğimizi düşünüyoruz. Her ne kadar çoğu firma inkar etse de, Intel'in özellikle anakart üreticilerine ve işlemci distribütörlerine gizli de olsa bir baskı uyguladığı gerçek.

TNT ve GeForce chipsetli ekran kartları ile büyük bir başarı yakalayan nVidia, yeni GeForce 2 işlemcisinin biraz kırılmış bir modeli olan GeForce 2 MX ile nihayet düşük bütçeli kullanıcılara da yüksek performanslı bir ürünle hitap ediyor. Testimize katılan nVidia'nın referans kartı bizde çok iyi bir izlenim bıraktı; Twinview (çift monitör desteği) ve Digital Vibrance Control gibi GeForce 2 GTS'de bile olmayan iki özellikle bu kart oldukça dikkat çekici. Ayrıca inanılmaz yüksek overclock potansiyeli (standart 175/166 MHz'den 225/230 MHz'e kadar yükseltilebiliyor) ile neredeyse GeForce 2 GTS'nin hızına yetişebiliyor. GeForce 2 MX'in inceleme ve testini, overclock maceramızla birlikte 100. sayfadan itibaren okuyabilirsiniz.

Ucuz ve kaliteli ürünlere ihtiyacımız ve saygımız var, bu yüzden gönül rahatlığı ile bunları destekliyoruz, çünkü paramız sokağa (veya trilyonlarla oynayanların cebine) atılamayacak kadar değerli ve zor kazanılıyor. ☑

Ufuk Yamankılıçoğlu uyaman@chip.com.tr
Yazı İşleri Müdürü

« Çoğu firma üretim ve pazarlama stratejileri gereği hep ucuz ama kalitesiz ve pahalı ama kaliteli ürünler piyasaya sürüyor. Ucuz ve kaliteli ürünlere rastlamak kolay değil... »

Ufuk Yamankılıçoğlu

Gökhan Sungurtekin sgokhan@chip.com.tr
Genel Yayın Yönetmeni

« Bugünlerde yapılacak en iyi yatırım, faaliyet gösterdiğiniz iş alanının başına 'e' harfi eklemek. Geleceğin zenginleri arasında yer almanın yolu ise, bu 'e' harfinin altını ne kadar doldurabildiğinize bağlı tabii ki. »

Eğitimin Yeni Adı

Bu günlerde yapılacak en iyi yatırım faaliyet gösterdiğiniz iş alanının başına 'e' harfi eklemek. Geleceğin zenginleri arasında yer almanın yolu ise, mobil Internet erişiminin yaygınlaşması ile birlikte muhtemelen yerini 'm'ye bırakacak olan bu 'e' harfinin altını ne kadar doldurabildiğinize bağlı tabii ki.

Elektronik Ticaret, Elektronik İş, Elektronik Bankacılık gibi hayatımızda giderek daha önemli bir yere sahip olan kavramlara bir yenisi daha eklendi: Elektronik Eğitim (e-Learning). Lokal bir yazılım ile gerçekleştirilen Bilgisayar Destekli Eğitim'den farklı olarak, Elektronik Eğitim ile 'sanal' sınıflar oluşturularak, 'Online öğretmenler' sayesinde öğrencilere gerçek zamanlı ve etkileşim imkanı sunan bir eğitim verilebiliyor.

Aslında Elektronik Eğitim pek yeni bir kavram değil. İş dünyasında pek geçerli olmadıkları için ilgi gösterilmeyen Online üniversitelerle uzun süre önce popüler olan e-eğitim, Internet bağlantı hızının yeterli düzeye ulaşması ve yatırımcıların bu iş kolundaki potansiyeli görmeleri ile birlikte yaygınlaşmaya başladı. Özellikle dil eğitimi konusunda başarılı örneklerle rastlamak mümkün.

Türkiye'de Elektronik Eğitim'in ilk ve en önemli örneklerinden biri, Orta Doğu Teknik Üniversitesi tarafından gerçekleştirilen Internet'e Dayalı Eğitim - Asenkron (IDE - A) projesi. İçerik ve sunum açısından

oldukça başarılı bir şekilde planlanmış olan projede, Internet üzerinden sunulan Bilgi Teknolojileri eğitimi sonunda katılımcılara ODTÜ tarafından bir sertifika veriliyor.

Etkileşimin, sadece belli aralıklarla ve öğretmenlerin de katılımıyla gerçekleştirilen Online tartışmalar ve mesajlaşma imkanı sunan tartışma grupları ile sınırlı olması nedeniyle, bu çalışmayı Elektronik Eğitim olarak nitelendirmek pek doğru olmaz aslında. Ancak çalışmanın temelinde e-eğitim düşüncesi yatıyor. Etkileşimin sınırlı olmasının nedeni ise tabii ki yetersiz bağlantı hızı.

Bu problem Türkiye'deki Elektronik Eğitim yatırımlarının önünü keşiyor. Mevcut altyapı üzerinden, çeşitli animasyon ve seslerle donatılmış gerçek zamanlı eğitim vermek mümkün değil. Bununla birlikte uydu üzerinden Internet bağlantısı ve dijital televizyon yayını gerçek anlamda e-eğitim için yeterli altyapıyı sunuyorlar. Bu altyapıları kullanan ve ülkemizdeki eğitim sektörünün en karlı kolu olan 'Üniversiteye Hazırlık' üzerine eğitim veren yatırımlar şu günlerde oldukça popüler. Ancak yüksek bağlantı ücretleri ve pahalı donanım ihtiyaçları nedeniyle, ulaşılabilecek kullanıcı sayısı pek fazla değil. Buna rağmen bu tür yatırımların gerçekleştirilmesi, yeterli bağlantı hızına ulaşıldığında Elektronik Eğitim'in Türkiye'de oldukça önemli bir pazar durumuna geleceğini gösteriyor. ■

Windows ve Linux için Borland Kylix

■ Kylix, tek bir kod içerisinde Windows ve Linux altında çalışan programlar derliyor.

Kullanımı her geçen gün artmasına rağmen Linux'un halen bir eksiği mevcut: Windows'tan Linux'a geçenler için, tanınan program sayısı çok az. Sadece Star Office, alışlagelmiş arayüzü ile Windows'dan Linux'a geçişi kolaylaştırıyor.

Borland da Linux trenine biniyor. Kylix kod ismi altında programlama dili pazar lideri olan Linux için Delphi'yi ve Object Pascal'ı birleştiriyor. Daha sonra C++ da bunlar arasına katılacak. Borland çok şey vaat ediyor: Firmalar yazılımlarını sadece bir kere programlayarak hem Windows

hem de Linux altında çalışan uygulamalar geliştirebilecekler. Kylix tek ve aynı kaynak kodu kullanarak, zaman alan ve yüksek maliyetlere neden olan farklı bir sisteme uyarılma işlemlerine gerek kalmadan Windows ve Linux için aynı programları derleyebiliyor. Kylix, Windows dünya-

sından tanınan arayüzü, Delphi ve C++ programla dilleri ile pratik aynı komutlarını ve fonksiyon yapısını sunan bir nesne tabanlı programlama dili. Şu ana kadar Linux için geliştirme işlemi oldukça karmaşıktı. Örneğin Corel WordPerfect Office ve Corel Draw ile iki Windows ürünü-

nü Linux'a aktarmıştı. Her iki versiyon da Linux için bir API Windows Emulator olan Wine altında çalışıyordu. Hız çok yüksek değil ve önemli noktalarda programcı düzeltmeleri "manuel" olarak yapmak zorunda.

Bilgi için:

www.borland.com

Microsoft "I love you" Diyecekti

■ Office 2000'de kullanılan Active X bileşenleri virüsler için açık bir kapı sunuyor.

Microsoft Office 2000 UA Control Active X bileşenleri 2000 sürümünden itibaren tüm MS Office programları-

hacker'lar kullanıcıya erişim için bir şans dahi tanımayan, tehlikeli makro virüsler yükleyebilirler. Bu durumda sadece Microsoft'un bugfix'ini kullananlar veya Internet'ten gelen aktive bileşenlerin çalıştırılmasını komple yasaklayanlar korunabilirler ki, bu

koruma çok büyük sorunları engelleyebilecek nitelikte. Korkulan ILOVEYOU virüsünün bir takipçisi bu boşluğu kullanıyor ve

eğer zamanında engellenmezse, Outlook Adres Defteri üzerinden otomatik olarak yayılarak büyük sorunlara neden olabilir. Eski Office versiyonları bu durumdan etkilenmiyor.

Bilgi için:

www.10pht.com/advisories/msoua.txt
www.microsoft.com/technet/security/bulletin/ms00-034.asp

WAP Gittikçe Yaygınlaşıyor

■ Sony ve Ericsson WAP telefonu konusunda çalışmalarını sürdürüyor.

Sony ve Ericsson'un yeni WAP telefonları çok yönlü ve kompakt bir yapıya sahip. Sadece 83 gram ağırlığında olan Sony Z5, navigasyon için Jog Dial'ı kullanıyor. Kelimelerin girilmesi esnasında kullanıcıya yardımcı olarak, kelime öneren T9 tekniği de destekleniyor. HTML, WAP ve E-Mail için iyi bir Internet bağlantısına sahip olan Sony Z5, tam anlamıyla bir ajanda özelliği de sunduğu için, kelimelerin girilmesi esnasında yardım edilmesi de çok önemli. PC bağlantısı için de Softmodem'le bir kablo veya bir PCMCIA bağlantı kartı sunuyor. Ericsson'un R320s modeli de çevresiyle benzer bir şekilde bağlantı kuruyor. 110 gram ile rakibi Sony'den daha ağır olan R320s modem veya Infrared bağlantı noktasını kullanabiliyor. Geliştirilmiş yazım aygıtı ve içerisinde bulunan takvim de donanım özelliklerini yükseltiyor. Ben-

zer donanım özellikleri ve oldukça yüksek olan 1000 marklık ücretleri ile her iki WAP telefonundan birini seçmek zor. Ancak bu iki telefonun rekabetindeki son noktayı tasarımları koyacak.

Bilgi için:

www.ericsson.com
www.sony.com

nın bir parçası. Standart olarak yüklenen Windows yardımcı tarafından kullanılıyor. Ancak Internet'ten gelen script'lerin de varolan otomatikleştirme fonksiyonlarına giriş hakkı var. Bir web sayfası üzerindeki Visual Basic Script'i UA Controls yardımıyla, makro virüs korumasını kaldıran tuş kombinasyonunu simüle edebilir. Bunun sonucunda bilgisayar korumasız kalacaktır. Sonuç olarak

Compaq, Intel, Microsoft ve Digital Island Medya Ağı Kuruyor

■ Kurulacak ağı ile 7.5 milyon adet eşzamanlı medya akışı gerçekleştirilecek.

Compaq, Intel, Microsoft ve Digital Island, dünyanın en büyük Internet medya ağını kurmak amacıyla bir araya geldi. Kurulacak ağı ile

olan e-business ağına akışsal ve işlemsel kapasitesini büyük ölçüde artıracığı tahmin ediliyor. Bu ağı, interaktif e-business işine giren şirketlere

temelli bilgi işlem hizmeti ile bölgesel veri merkezi işletim hizmetini bütünleştirecek. Digital Island'ın e-business ağı, şirketin Footprint içerik sağlama hizmeti tarafından destekleniyor.

Digital Island'ın geliştirilmiş medya altyapısı, Windows Media'yı destekleyecek. Windows Media Hizmetleri, akış halindeki ve yüklenebilir içeriğe yönelik bütünleşik dijital haklar, işitsel ve video kalitesiyle, tek bir sunucuda 9 bin adet eşanlı akışa kadar kapasite sağlıyor. Ağı, en güçlü uygulamalar için gerekli yönetilebilirlik, ölçeklenebilirlik ve kullanılabilirlik özellikleri ile

güçlü bir endüstriyel platform sağlayan Windows 2000 Server tarafından çalıştırılacak.

Digital Island, Footprint akış içeriği hizmetini, Windows 2000 ve Intel tabanlı Compaq sunucu platformu üzerinde sunmayı planlıyor. Dört şirket de bu alanda Digital Island'ın Footprint içerik sunum ağını pazarlamak üzere ortak çalışacak. Footprint, ağı genelinde statik imajlardan tanımlanmış veriye kadar çeşitlenen başka Web içerik türleri de sunuyor; son kullanıcıya en hızlı ve güvenilir hizmeti sağlayabilmek için en uygun sunucuya yönlendiriyor.

web üzerinden 7.5 milyon adet eşzamanlı medya akışı gerçekleştirilmesi yapılan planlar arasında. Bu şirketlerden Digital Island, global e-business ağı servisi sağlayıcılardan biri.

Yetkililer kurulacak medya akış ağına kapsamının bir prime-time TV programının ulaştığı kitleyle kıyaslanabilir ölçekte; büyüklüğünün ise, daha önce duyurulan tüm akış ağlarından fazla olacağını belirtiyor. Bu ağı sayesinde, eğlence, finans, yayıncılık gibi sektörlerde faaliyet gösteren şirketler, web tabanlı müşteri işlemlerine yönelik zengin medya olanaklarından yararlanacak ve böylelikle önemli pazar fırsatlarından yararlanma şansına ulaşmış olacak. Jupiter Communications adlı bir şirket, Internet'teki bu tür yayın medyalarına ilişkin global pazar değerinin 2000 yılında 78 milyon dolar, 2004 yılında ise 2.5 milyar dolar olarak gerçekleşeceğini bildiriyor.

Önümüzdeki 2 yıl içinde altyapıda sağlanacak genişlemenin, Digital Island'a ait

web sitesi işletimi, ağı, içerik sağlama ve uygulama alanlarında bütünleştirilmiş hizmet paketi sağlıyor.

Compaq, Intel ve Microsoft, altyapı geliştirme projesini desteklemek üzere Digital Island'a 45 milyon dolarlık birleştirilmiş öz yatırım yapma konusunda görüş birliğine vardı. Ayrıca, Compaq Finansal Hizmetler, dünya çapında Compaq sunucularını kullanmak isteyen Digital Island'a, ekipman alımını kolaylaştırmak amacıyla 50 milyon dolarlık finansman sağlayacak. Bu finansal destek, Digital Island'ın Kuzey Amerika, Avrupa ve Asya'da 25'i aşkın ülkeye yayılmasına paralel olarak devam edecek.

Digital Island, Windows 2000'e dayalı, Intel tabanlı 8 bin adet Compaq ProLiant sunucu kullanıyor. Bunlar arasında Intel'in Pentium III işlemcisine dayanan, yeni ProLiant DL360 sunucular da bulunuyor. Digital Island, bu sunucuları e-business ağına kullanarak, akış içeriğini son kullanıcıya en yakın noktaya ulaştıran ağı

Güncel Virüs Uyarıları

● Script Virüsü Fireburn

Visual Basic Script virüsü Fireburn, e-mail aracılığıyla yaygınlaşıyor. Hedefi ise Windows Scriptin Host yüklü olan Outlook kullanıcıları, e-mail içersinde "Moin, Alles klar?" şeklinde bir metin ve resim dosyası görüntüsünde olan bir Visual Basic Script dosyası bulunuyor. Virüs Outlook Adres Defteri'nde bulunan herkese kendini gönderiyor. Virüsün bulaşıp bulaşmadığını, Denetim Masası içerisinde bulunan System simgesine iki kere tıklanması ile açılan pencere üzerindeki Kayıt başlığı altında görebilirsiniz. Şayet burada sadece "Fireburn" yazıyorsa, virüs bulaşmıştır. RUNDLL32.VBS dosyasını mutlaka silmelisiniz.

● Makro etkisi nedeniyle açma ve kapama yasaklanıyor

Melissa virüsü sabit diski tehdit ediyor. Virus, Subject kısmında "Resume-Jante Simons" yazan bir not ve iletile eklenmiş virüslü bir Word belgesi olan EXPLORER.DOC'u içeren e-mail ile yayılıyor. Virüs çalıştırdıktan

sonra ilk olarak Outlook Adres Defteri'ndeki herkese kendini gönderiyor ve daha sonra arka planda kullanıcının belgeyi kapatmasını pusuda bekliyor. Bunun sonucunda virüs önemli klasörleri silmeye başlıyor. Şayet EXPLORER.DOC dosyasını Gelen Kutu'nuzda açıysanız, belgeyi kapatmadan önce direkt olarak bilgisayarın kapatın. Windows'u tekrar başlatın ve söz konusu iletini silin.

● Bir aşk mektubu daha

"I love you" virüsünün farklı bir versiyonu olan ve e-mail ile yayılan virüsün Konu kısmında "You gotta check it out" yazıyor ve eklenmiş olarak beraberinde SEXPIC.JPG.VBS Script dosyası ile beraber geliyor. Sabit diske kopyalanan Script'leri ise şunlar: EXPLORER.VBS, KERNEL.VBS, SEXPIC.JPG.VBS, WINSCK.VBS ve WINSYS.VBS. Virüs kendini tüm Outlook girdilerine gönderiyor. Yukarıda isim verilen dosyaların ve tüm girdilerin silinmesi bu virüsü ortadan kaldırmak için yeterli.

Hewlett Packard Cannes'dan Geçti...

■ HP'nin Cannes şehrinde düzenlediği bir dizi seminerde ürün tanıtımından network teknolojilerine kadar birçok konu vardı.

HP geliştirme mühendislerinden Robert G. Gann, tarayıcılarla ilgili teknolojik gelişmeleri anlatırken sorularımıza özenle cevaplıyordu.

HP'nin Fransa'nın Cannes şehrinde gerçekleştirdiği ürün tanıtımları, sadece kendi ürünlerini tanıtmak değil, teknolojik gelişmeleri anlatan seminerler şeklinde olması nedeniyle, özellikle biz test editörleri için oldukça hoş bir sürpriz oldu. Dünyanın belli başlı dergilerinin test editörlerini, seminerleri için Cannes'a davet eden HP gayet başarılı bir organizasyonla henüz geliştirilme aşamasındaki ürünlerine ait bilgileri bile biz test editörleriyle paylaştı.

HP dijital fotoğraf makinesi üretecek

Yazık ki bu bilgilerin hepsini size aktaramıyoruz. Çünkü HP bize bu tanıtımları yaparken her ürünün duyurusu için öngörülen tarihlere ait bir kâğıt imzalattı. Fakat HP Türkiye'nin hoşgörüsüne sı-

ğınarak küçük bir ipucu verelim. HP çok yakında dijital fotoğraf makineleri konusunda çok başarılı ürünlere imza atacak. Şirketin dijital fotoğraf makinesi-yazıcı kombinasyonuna ait çok ama çok başarılı bir çözümü var. HP'nin ürün yelpazesi göz önüne alınarak kategorilere ayrılan seminerlerin her birine popüler Hollywood filmlerinin ismi verilmişti. Örneğin Digital Sender'ın anlatıldığı seminerin adı The Phantom Menace (gizli körülük) idi. Bu şekilde kullanıcıların e-mail yerine faks kullanarak farkında olmadan harcadıklarını değerli kaynaklar sembolize ediliyordu. Benzer şekilde network teknolojileri için Matrix filmi kullanılırken, dijital fotoğraf makineleri semineri için seçilen film Golden Eye oldu. Her seminer kendi içinde oldukça zengin ve bir o kadar da eğlenceli tasarlanmıştı. Örneğin sektörün nispeten sıkıcı sayılabilecek bir alanı olan network teknolojileri semineri gayet ilginç ve katılımcının çok olduğu bir ortamda gerçekleşti. Bu seminerde HP'nin kullandığı ve Network donanımı içinde herhangi bir noktada kopuk-

luk olması durumunda veri iletiminin kesilmeden devam edebilmesini sağlayan teknoloji oldukça ilginçti.

Scanner'ların anlatıldığı Golden Eye seminerinde ise tarama çözünürlüğünün kalite için tek kriter olmadığına altı çizilirken, HP'nin düşük çözünürlüklerde bile kaliteli tarama yapabilmek için geliştirdiği çözümler hakkında bilgi verildi.

HP 9100C bilgileri e-mail ile yolluyor

Tanıtımı yapılan ürünlerden biri olan HP 9100C Dijital Sender, kâğıt üzerindeki

gönderme tekniği, kâğıt kullanılarak yapılan iletişimlerde, faks yerine sahip olduğunuz ağ ve e-mail aracılığıyla Internet'i kullanarak telefon masraflarını azaltmanıza sebep oluyor.

Var olan e-mail sisteminizi kâğıtla bütünleştirip ağınıza yaptığınız yatırımdan mümkün olan en yüksek verimi elde etmenizde HP 9100C Dijital Sender tarafından mümkün hale getirilmiş oluyor.

Toplantı sırasında tanıtılan diğer bir ürün ise, HP OfficeJet G95. Baskı, faks, tarama ve fotokopi özelliklerini bir arada sunan bu ürün, da-

HP OfficeJet G95 baskı, faks, tarama ve fotokopi özelliklerini bir arada sunuyor.

bilgileri e-mail ile göndermenin en kolay yolu olarak nitelendiriliyor. HP 9100 Digital Sender, kötü kalitedeki grafikleri ya da okunmayan metinleri geleneksel yöntem olan faksla yollama zorunluluğundan kullanıcıyı kurtarıyor. HP Smart Compression Technology ile PDF dosya formatını kullanarak, en yüksek kalite ve küçük dosya boyutuna olanak sağlıyor. Dijital teknik sayesinde de renkli bir belge gönderdiğiniz zaman dosyanız büyük olduğu için herhangi bir sıkıntı yaşamıyorsunuz. Dijital

kıkada 12 sayfaya kadar siyah beyaz, 9 sayfaya kadar da renkli fotokopi çekilmesine olanak sağlıyor.

Dergi, kitap ve hatta üç boyutlu nesneleri renkli taramak için masaüstü tarama özelliği de bulunan HP OfficeJet G95, sayfaya sığdırma, klonlama, afiş, ters baskı, süper yakınlaştırma, 1-üzerine-2 ve marj kaydırma gibi gelişkin özellikler de taşıyor. Tüm bunların dışında, ürün PC'nizden bağımsız normal kâğıtlı renkli ve siyah beyaz faks yollama gibi bir özelliğe de sahip.

Casuslar SSL'e Karşı

■ SSL Sertifikaları on-line alışveriş esnasında güvenli veri transferi sunmalı.

Secure Socket Layer, web server'ların güvenliğinde kullanılan bir tekniktir. Browser'da ekrana gelen bir anahtar simgesi, aktif bir SSL bağlantısını gösterir. Ancak bunun anlamı sadece şifreleme değildir.

SSL'in birkaç önemli görevi daha var: Konumların kimlikleri de webserver sertifikaları aracılığıyla denetleniyor. Ancak bu durum ters tepebiliyor. Denetleme için Verisign ve Thawte gibi sertifika veren kurumların anahtarları browser içine yerleştirilmiştir. Sadece bu firmalar tarafından oluşturulan sertifikalar kabul edilir. Bu nedenle yük-

lenen sayfanın ismi ile sertifikadaki üzerindeki ismi birbirine uymalı ve tabii ki verilen sertifikanın yürürlük süresi de henüz geçmemiş olmalı. Eğer bu şartlardan biri yerine getirilmezse, browser söz konusu durum için hata verecektir.

Bu hata mesajı Netscape Navigator'da (4.72 sürümüne kadar, tüm işletim sistemleri) rahatlıkla karşınıza çıkabilir. Çünkü bu browser SSL standartlarından bağımsız olarak web sayfasının ismini değil, IP adresini göz önünde bulundurur. Aynı IP adresine farklı isimler altında ulaşmak mümkün olabilir.

İsim ve adresin düzenlenmesi için Domain Name Service (DNS) kullanılır. Eğer bu servis olmasaydı bir Web sayfasına gidebilmek için onun IP adresini yazmanız gerekirdi. Ancak bu durumda örneğin sadece "www.chip.com.tr" yazmak yeterlidir.

Ancak DNS hizmeti değişimlere açıktır. Örneğin bir hacker "DNS Spoofing" kullanılarak Internet üzerinden alışveriş yapan insanları, kendi sunucusuna yönlendirebilir. Ancak müşteri sertifikasının gösterilmesini sağladığında, gerçekte hangi yerle bağlantı kurduğunu görebilir. Sorun Netscape 4.73 sürümünde çözülmüş görünüyor ancak, buna rağmen kritik bilgilerin girilmesi esnasında dikkate edilmesi gereken güvenlik bilgilerini incelemekte fayda var.

Bilgi için:

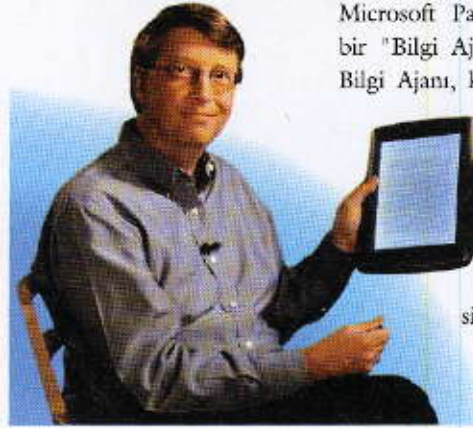
home.netscape.com/
security/notes/index.html
www.cert.org/
advisories/
CA-2000-05.html

Yeni Internet Platformumuz...

■ Microsoft Corporation 22 Haziran tarihinde Microsoft.NET'i tanıttı.

Tüketiciler, iş dünyası ve yazılım geliştirme uzmanları için yeni iş olanaklarının ortaya çıkacağı bir çağın işaretlerini şimdiden vermeye başlayan Microsoft Corporation, gelecek nesil yazılım ve hizmetleri vizyonunu anlatarak yeni Internet platformu olarak nitelendirilen "Microsoft.NET"i tanıttı. Internet te-

knini sağlıyor. Internet daha kişisel bir hale geldiği ve tüketiciler bu nedenle gizlilik ve mahremiyet ihtiyacında olduğu için, Microsoft kullanıcıların gizlilik taleplerini karşılayan yeni bir teknoloji ile geliyor. Microsoft'un gelecek nesil yazılımı içinde kullanıcıların Internet deneyimlerinde kontrolü sağlayabildikleri Microsoft Passport'ta kişisel bir "Bilgi Ajansı" yer alıyor. Bilgi Ajansı, kullanıcılara do-

laştıkları sitelerde kişisel bilgilerini girebilmek, görüntüleme, redakte etme ve silme fırsatı veriyor. Buna ek olarak, Microsoft gelecek-

melli bilişim ve iletişime yönelik geliştirilen Microsoft.NET, daha kolay, daha kişisel ve üretime yönelik Internet deneyimleri sunmayı hedefliyor.

Yeni sistem Microsoft.NET ile, verilerine sadece bilgisayar üzerinden ulaşabilen bilgisayar kullanıcıları artık mobil telefon veya el bilgisayarlarından da ulaşabilecekler.

Önümüzdeki yıl içinde Microsoft.NET'in ilk versiyonunu çıkmış olacak. 2002 senesine kadar da, örneğin Windows'un yanında Microsoft Office gibi programların dönüşümü, tüm konsept yerine oturmuş olacak. 4 ana ilke şekillendirmiş durumda. Bunların ilki olan "gelişmiş kullanıcı deneyimi", kontrolü Internet kullanıcılarına veriyor. Böylelikle de .NET, kullanıcıların Internet'i daha üretken ve amaca yönelik kullanmalarını

nesil işletim sistemleri içinde P3P spesifikasyonuna dayalı, gizlilik olanağı sağlayan teknolojiler içeriyor.

İkinci ilke kullanım kolaylığı. .NET, bilgisayar kullanımı ve iletişimi zenginleştiren Internet modeli sayesinde müşterilere sürekli yazılım sunma olanağını kolaylaştırıyor.

Üçüncü ilke Internet standartları. .NET'te, cihaz ve hizmetler arasındaki ilişki standartları ve Internet protokolleri temel alınmış durumda ve Extensible Markup Language (XML) kullanılıyor.

Dördüncü ve son ilke ise, iş dünyası entegrasyonu: .NET, milyonlarca geliştirme uzmanı için, sadece Internet hizmetleri ve ticareti daha kolay gerçekleştirmeyi değil, aynı zamanda bu teklifleri doğrudan iş ortakları ve müşterileri ile bütünleştirmek için fırsatlar sunuyor.

Web

Internet'teki yeni güvenlik problemleri

Watch

Bu "Cin"ler Lambadan Çıkmayacak!

■ "Internet Cinleri Aranıyor" projesi için son katılım tarihi 30 Eylül 2000.

SAP Türkiye, IBM Türk, Microsoft Türkiye ve Alcatel Teleraş'ın başlattığı "Internet Cinleri Aranıyor" projesine gösterilen ilgi her geçen gün biraz daha artıyor.

Yeni ekonominin sunduğu olanak ve fırsatları göstermek, Internet üzerinden iş yapma hayalini kuran insanların fikirlerini paylaşmak amacıyla başlatılan "Internet Cinleri Aranıyor" projesi özellikle üniversite öğrencilerinin fikirlerini gerçek hale

getirmeyi ve Türk iş dünyasında yeni ufuklar açmayı hedefliyor. "En cin fikirli" proje, SAP, IBM, Microsoft ve Alcatel'in donanım, yazılım ve danışmanlık desteği ile hayata geçirilecek.

Akademik kariyerine (önlisans, lisans, master ve doktora düzeyinde) devam etmek isteyen kişi ya da kişilerden oluşan ekipler projeye katılabilecek. Katılım için son tarih 30 Eylül 2000 olarak saptanmış durumda. Uygulamaya

geçecek olan proje 31 Ekim 2000 tarihinde açıklanacak ve projenin sahibi olan kişi ya da kişiler gerçekleştirilen e-iş

projesinin sahibi olacak.

Projeye gönderilen fikirler öncelikle Denetim Kurulu tarafından ahlak, hukuk, fizik kurallarına aykırı olup olmadığı konusunda denetlenecek, daha sonra benzer kategorilerde sınıflandırma yapılarak belirlenecek 10 proje Seçici Kurul'a yönlendirilecek. Seçici Kurul yapacağı birebir mülakatlar sonucunda önce ilk beşi, daha sonra da hayata geçirilecek olan projeyi tespit edecek. ■

Silikon Vadisinden

Java'ya Rakip mi Geliyor?

Metin Kaderer
metin@sfsu.edu
Silikon Vadisi California

Microsoft bir süre önce, yeni bir programlama dili geliştirdiğini ve ilk yeni versiyonunun dağıtımına Visual Studio'yla birlikte başlayacağını duyurdu. Bu yeni programlama dilinin ismi C#, İngilizce okunuşuyla "C Sharp" yani "Keskin C". Microsoft C#'i programcılara sunarak, Java'ya ciddi bir rakip olmayı hedefliyor. Ancak C# şu an itibarıyla Java'dan 5 yıl geride yarışa başlıyor. Geçtiğimiz 5 yılda C ve C++ programcılarının yarısı Java platformuna geçiş yaptı. Bu geliştiricilerin Java'yı bırakıp da C#'a geçeceğini düşünmek pek mümkün değil. Fakat Microsoft, Sun'in Ja-

va ile yaptığı hataları tekrarlamaz ve ayrıca C# ile Java'ya göre daha hızlı çalışan uygulamalar yapmak mümkün olursa, C# Java'ya ciddi bir rakip olabilir.

C# çeşitli açılardan Java'ya çok benziyor. Örneğin Java'da bulunan "garbage collection" özelliği C#'da da mevcut. "Garbage collection" (çöp toplama) özelliği programcının işini kolaylaştıran ve hafıza yönetimini otomatikleştiren bir özellik. C#'da da Java'da olduğu gibi "multiple inheritance" a yer verilmemiş. Genel olarak programcı VB diline kıyasla daha özgür ama C++'a göre daha kısıtlanmış. Java'ya rakip olamasa bile C#'ın halen C ve C++ kullanan programcılar hedefleyeceğini söylemek yerinde olur. C#, programcının daha az hata yapmasını sağlayacak bir syntax yapısına sahip. Tabii şimdilik C#'ın ne kadar başarılı olabileceğini kestirmek oldukça güç. Kesin olan şu ki C#, Windows platformunda programlama yapanlar için yeni bir seçenek olarak ortaya çıkıyor. Ne de olsa arkasında Microsoft olan her türlü ürünün bu sektörde belli bir şansı mevcut. Dolayısıyla C#'ın başarısı tamamen Microsoft'a bağlı. İlk C# derleyicisi Visual Studio 7.0 ile birlikte pi-

yasaya sunulacak. VS 7.0'ın bu sene sonuna doğru çıkacağı söyleniyor. Tabii 2001 yılının ilk aylarına sarkması da mümkün.

Konuyla ilgili detaylı bilgi edinmek isteyenlere www.msdnmicrosoft.com adresine bakmalarını tavsiye ederim. C#'ın Java'ya ne kadar benzediğini görmek için Hello World örneğine şöyle bir göz gezdirmek bile yeterli.

Son zamanlarda Silikon Vadisi'nde en çok tartışılan bir konu ABD'nin yabancı mühendislere gerçekten ihtiyacının olup olmadığı.

Bu konu hakkında yorum yapmadan önce rakamlara bir göz atalım. Yabancı işçilerin ABD'de çalışabilmesi için H1-B vizesine ihtiyacı var. H1-B vizesini alabilmek için de bir şirketin size sponsor olması gerekiyor. Bu yıl için H1-B vizesinin kotası 115.000. Eğer bir değişiklik olmaz ise 2002 yılında bu rakam 65.000 olan eski seviyesine inecek. Yapılan bir araştırmaya göre şu an tüm ABD'de bilişim sektöründe 350.000 kişilik bir açık var. Önümüzdeki yıllarda bu açık daha da artacak. Bu yıl ABD'de üniversitelerden mezun olacak bilgisayar mühendisi sayısıysa 35.000 civarı. Yani açığı karşılamaktan oldukça

uzak bir rakam. Bu çerçeveyi savunan bazı çevreler kongrenin daha çok yabancı mühendise kapıları açması için gerekli düzenlemeleri yapması gerektiğini söylerken bazıları da tam tersini iddia ediyor. Öte yandan çeşitli azınlık grupları H1-B kotasının arttırılmasını savunan grupların günah keçisi olduğunu, kendilerine haksızlık yapıldığını ve de şans tanınmadığını söylüyor. Başka çevreler şirketlerin düşük maaşla yabancı mühendisleri çalıştırarak büyük karlar ettiğini iddia ediyor. Bazıları da yeterli kadar Amerikalı mühendisin olmadığını ve yabancı mühendisleri çalıştırmak dışında yapabilecek bir seçenekleri olmadığını söylüyor. Ancak kotasının arttırılmasına itiraz edenler bunun doğru olamayacağını, aksi takdirde bugün hiç bir mühendisin işsiz olmaması gerektiğini, ancak gerçekte onbinlerce mühendisin bugün iş aradığını üstüne bastırarak ekliyor. Bu yılın ABD'de seçim yılı olması nedeniyle, büyük şirketlerin sempatisini kazanmak isteyen Cumhuriyetçilerin bir yasa çıkarıp bu kotayı arttırması oldukça kuvvetli bir ihtimal. Ne de olsa kaz gelecek yerden tavuk esirgenmez.

Hem Soket 370 Hem de 4 DIMM Slotlu

■ GA-60XM7E'nin en büyük özelliği üzerinde 4 DIMM slotu bulunan ilk soket 370 anakart olması.

GigaByte, Intel 815E chipsetli anakartı GA-60XM7E'yi piyasaya sürdü. GA-60XM7E'nin en büyük özelliği üzerinde 4

CNR slot, tümleşik grafik gibi birçok yeni özelliği destekliyor.

815E tarafından desteklenen bu gelişmiş özelliklere ek olarak GA-60XM7E anakartına kullanıcıların beklentilerini karşılamak amacı ile birçok özellik eklenmiş. 4 kanal hoparlör

desteği ve EAX (Çevresel Ses Genişlemesi) sağlayan Creative'in CT5880 (SB PCI 128) chip'i, DualBIOS teknolojisi, Suspend to RAM (STR), PC99 renk kodlu I/O konektörleri, LDCM, SIV, donanım kontrol denetleyicisi, ayarlanabilir CPU çekirdek voltajı, Windows ta-

banlı Easy Tune III uygulaması ile farklı veri yolu hızları ayarlama özelliği, AGP 4X koruma mekanizması bunlardan bazıları.

GA-60XM7E, LAN'a ihtiyaç duyan kurumsal kullanıcılar için de ideal bir çözüm olarak nitelendirilebilir; Intel LAN chip'li CNR LAN kartları anakart üzerinde bulunan CNR slotuna takmak mümkün. Bu CNR kartları Wake on LAN ve diğer ağ yönetim uygulamalarını destekliyor.

GA-60XM7E 500 MHz-1GHz arasındaki tüm FC-PGA Pentium III soket 370 işlemcileri destekliyor, 100/133 MHz veri yolu hızı ve 3.0-9.5 saat çarpanı

desteği sağlıyor. Anakart üzerinde 4 adet PC133 168 pin DIMM soketi bulunuyor. Desteklediği maksimum RAM miktarı ise 512 MB. Intel 815E chip seti, aynı zamanda Intel 815E AGP setini de içinde barındırıyor.

Anakart üzerinde ayrıca performans gerektiren 3D video uygulamaları için 1 adet AGP 4X slotu, software modemler ve diğer CNR kartları için 1 adet CNR slotu ve maksimum esneklik sağlayan 6 adet PCI slotu mevcut durumda.

Bilgi için

Empa

www.empa.com.tr

Fiyatı: Henüz belli değil

DIMM slotu bulunan ilk soket 370 anakart olması. Intel 815E chipseti, 133 MHz veri yolu hızı, PC133 SD RAM, AGP 4X, Ultra ATA 100, 4 USB portu desteği, AC97 (yazılımdan ses) ve

HP Taşınabilir Bilgisayar Pazarında da Öncü Olmaya Aday

■ HP, OmniBook notebook PC serisini HP Mobile ProtectTools 2000 ile bütünliyor.

HP, yüksek performanslı HP OmniBook 6000 notebook PC'yi piyasaya sundu. Kablosuz iletişim ve güvenlik girişimleri desteklenen yeni ürün, kullanıcı tasarımı ve en son Intel teknolojilerini kullanmasıyla mobil bilgi işleminde önemli bir yerde bulunuyor.

Ürün, daha ince ve hafif formu ve dayanıklı magnezyum-alajımı kabı sayesinde güvenilirliği en üst düzeye çıkarmayı hedefliyor. HP, OmniBook notebook PC serisini, kablosuz çözümlerle ve güvenli e-business bağlantısı sağlayan HP Mobile ProtectTools 2000 ile bütünliyor.

HP Mobile ProtectTools 2000, güvenli e-business işlemlerini şifrelenmiş sertifikalar aracılığıyla kolaylaştırıyor ve HP'nin smart-card okuyucu-

cusu ile Internet'te kullanılabiliyor. HP Mobile ProtectTools 2000, HP notebook PC'lerdeki korumasız bilgiyi, akıllı BIOS kilidi sayesinde varlık ve veri koruması sunarak koruyor. Kullanıcıların, bilgiye erişim kazanmadan önce kilide bir akıllı kart sokmaları gerekiyor. HP, e-merkezini HP OmniBook 6000 notebook PC ile bütünleştirerek, kullanıcılara işlerini geliştirecek çözümlere masasından erişim kolaylığı sağlıyor. Bu özel çözümler dosyaları yedekleme; dokümanları basma, kopyalama ve dağıtma; Internet aracılığıyla faksları gönderme ve alma kapasitesini içeriyor.

HP, yeni kablosuz girişiminin bir parçası ola-

rak 3 kategori üzerine odaklanmış durumda. Bunların ilki PAN (Personal Area Network). Bu ağ yapısı birden fazla cihaz arasında bağlantı kablolarına olan ihtiyacı ortadan kaldırarak üretkenliği artırıyor. Tüm HP OmniBook serisinin; taşınabilir Bluetooth kartlarını desteklemesi, seçilen sistemlerin yerleşik Bluetooth olanaklarını içinde bulundurmaları planlanıyor. İkinci kategori ise LAN (Lo-

cal Area Network). Bu ağ yapısı da kullanıcıların kurumsal kampüs üzerindeki herhangi bir yerden e-mail'e, Internet'e ve ağ üzerindeki önemli dosyalara kablosuz olarak erişmesini sağlıyor. HP, PC kartları, erişim noktaları ve PCI kartlarını içeren komple bir çözüm seti sunmayı planlıyor.

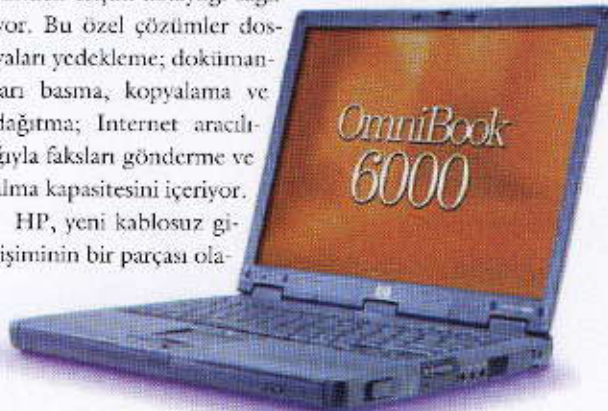
Üçüncü kategori de Sierra-Wireless firması ile işbirliği çerçevesinde sunulan WAN (Wide Area Network) çözümleri. Bu çözüm sayesinde kullanıcıların her an her yerde sisteme bağlı kalabilmesi için ek bağlantı cihazlarına duyulan ihtiyacı ortadan kaldırılmış oluyor.

Bilgi için

Hewlett Packard

Tel: (212) 224 59 25

Fiyatı: 2698 \$'dan başlıyor

Artık Fotoğraflarınızın Üstüne Ses Kaydedebileceksiniz

■ Fotoğraf makinesiyle PC kamerasını bir araya getiren Web Cam Go Plus, ses kaydı da yapabiliyor.

Creative, hem dijital fotoğraf makinesi hem de PC kamerasını bir araya getiren Web Cam Go Plus'ı piyasaya sundu. Ürünün en önemli özelliklerinden birisi, üzerine mikrofon ekleyerek çekilen fotoğraflara ses kaydı yapılmasını mümkün kılması. Böylelikle Web Cam Go Plus'ı PC'ye bağlayıp video konferans yapma imkanına sahip olurken, örneğin katıldığınız bir gezide Web Cam Go Plus ile resim çekip fotoğrafların üzerine ses kaydedebilmenin keyfini yaşıyorsunuz. Web Cam Go Plus dijital fotoğraf makinesi olarak, 640x480 çözünürlükte 200 adet resim, 320x240 çözünürlükte de 400 adede kadar resmi 8MB'lık hafızasına alabiliyor. Snap shot, multifra-

me, time delay ve time delay multiframe resim çekme modlarına sahip olan Web Cam Go Plus; üç farklı fokus ayarını bünyesinde barındırıyor: Sonsuz uzaklık ayarı /5-6 metreden sonra, orta uzak-

lık ayarı /1,5-2,5 metreden sonra, yakın uzaklık ayarı /0-20 cm. arası. Web Cam Go Plus'ın arka bölümündeki LCD kontrol paneli, kalan hafıza boşluğunu, resim çekme modunu ve batarya ömrünü bildiriyor. Çekim işleminden sonra da resmin başarıyla görüntülendiğini bildiren sesli uyarı mesajı veriyor. Tek elle bile kullanılabilen Web Cam Go Plus düz ve kompakt dizaynı ile gömlek cebine dahi sığabiliyor. Uzun batarya ömrü ile dikkat çeken Web Cam Go, iki adet AAA batarya ile 300'den fazla poz resimleyebiliyor.

PC kamera olarak da kullanılabilen Web Cam Go Plus; 16,7 milyon renkte 352x288 çözünürlükte saniyede 30 kare, 640x480 çözünürlükte

saniyede 15 kare hareketli görüntü alabiliyor, ayrıca 640x480 çözünürlükte de tek kare alma özelliği aktif oluyor. Cmos sensörüyle yüksek görüntü kalitesine ulaşan Web Cam Go Plus, beraberinde Web Cam Go Control, Web Cam Monitor, Web Cam Photo Editor, Pix-Maker Lite by PixAround.com - Snap, Stitch and Publish, PixScreen by PixAround.com, Flipwiewer by E-Book Systems, Inc., Creative Lava Producer, MediaRing-Talk99, Microsoft Netmeeting 3.01 yazılımlarını sunuyor.

Bilgi için

GENPA.COM
Tel: (212) 320 10 50
Fiyatı: 189 \$

Bu Notebook'la Azami Güç ve Değer Elinizin Altında

■ Satellite Pro 4360, Satellite Pro ailesinin son üyesi.

Toshiba, Satellite Pro ürün ailesine yeni bir üye daha ekledi. Satellite Pro 4360 azami güç ve değer sağlayacak şekilde tasarlanmıştır. Aktif parlak gümüş renkli kapağa sahip olan bu taşınabilir bilgisayar, Pentium 700 MHz işlemci, 15 inç ekran, 128 MB PC100 SD-RAM, 12.1 GB sabit disk sürücüsü ve multimedia işlevselliğini bütünleyen standart 6x DVD-ROM ile güçlü taşınabilir çözümler sunuyor. Şirket yetkililerine göre artırılmış taşınabilirlik ve güç özelliklerine sahip olan Toshiba Satellite Pro 4360, kullanıcıların en çok ihtiyaç duydukları yer ve zamanlarda çalışabilmelerine olanak sağlıyor.

Sunu, işitsel/görsel uygulama ve network konularında

başarılı olan Satellite Pro 4360'ın 15 inçlik TFT aktif matrix ekranı bulunuyor. Masaüstü bilgisayarlara eşdeğer grafikler ve yüksek kalitede görüntü sağlayan sistem, 8 MB SG-RAM video belleğe sahip S3 Savage IX grafik denetleyiciyi üzerinde barındırıyor. Toshiba'nın yazılım şifre çözücü özelliğe sahip DVD-ROM sürücüsü, artırılmış ses ve görüntü çalma/oyunatma, tek bir CD-ROM diskinin 7 katı saklama kapasitesi ve mevcut CD gereçleriyle tam uyumluluk sağlıyor. Ürünün multimedia özellikleri Yamaha ses sistemi ile tamamlanıyor. Sistem, kullanıcısına rahat kullanım sağlamak için sayfaların dikey olarak kaydırılmasını kolaylaştıran, 2 adet programlanabilir kaydırma

tuşu sunan AccuPoint II gösterme aygıtı ile donatılmış durumda. Ayrıca standart Tip II ya da standart Tip III CardBus'a hazır 2 adet PC kart yuvası, USB bağlantı noktası, 4 Mbps kızılötesi bulunuyor.

Ofisler için eksiksiz bir çözüm olarak nitelendirilen Satellite Pro 4360, isteğe bağlı 2 adet bağlantı noktası kopyalayıcısı sunuyor. Port Replicator, yazıcı, monitör, klavye ve harici hoparlörleri gibi masaüstü çevrebirimlerinin tamamına tek tuşla bağlantı yapılmasına olanak sağlıyor.

Sahip olma maliyetlerini düşürmek amacıyla, Satellite Pro modellerinde SM BIOS sürüm 3.2 desteği, ACPI uyumluluğu ve LANdesk Client

Manager CD-ROM yazılım gibi yönetilebilirlik özellikleri bulunuyor.

Toshiba Satellite Pro 4360 serisinde dünya çapında bir yıllık parça ve işçilik garantisi standart olarak geliyor.

Bilgi için

TNB Bilgisayar Sistemleri
Tel: (212) 275 87 97
Fiyatı: 4190 \$ + KDV

Aynı Anda Hem Saati Öğrenmek Hem de MP3 Dinlemek Mümkün

■ Casio MP3 Çalan Saat 32 MB'lık hafızasıyla kullanıcısına MP3 dinleme keyfini yaşıyor.

Casio tarafından üretilen ve müzik çalma özelliğine

sahip olan Casio MP3 Çalan Saat Türkiye'de de satışa sunuldu. Spordan dansa kadar pek çok etkinlikte kullanıcısına eşlik edecek olan saat, 49x54x19 mm'lik boyuta sahip. 70 gramlık ağırlığı ve dijital aksamı ile nemli ortamlar ve uygunsuz koşullarda bile playback kalitesini kaybetmiyor.

4 saatlik kesintisiz playback olanağı, 32 MB hafızası, MP3 dosyalarına kayıt yapabilmesinin yanı sıra, parça

ve sanatçı isimlerinin görüntülenebilmesi, hareketli grafik olanağıyla farklı parçalar için farklı ekran görüntülerinin yaratılabilmesi, parçanın temposuna uygun dans karakterinin sergilenebilmesi gibi özellikleri sayesinde de, saat görsel açıdan gayet çekici hale gelmiş oluyor.

Bilgisayarınızı kullanarak MP3 dosyalarını indirip MP3 dosya donanımı yardımıyla istediğiniz CD'den parçalar kaydetmeniz ve da-

ha sonra da bunları MP3 Çalan Saat ile dinlemeniz mümkün.

MP3 Çalan Saat ile birlikte gelen USB kablo, 4 dakikalık kaydın 20 saniye içinde yapılmasını sağlarken, Ürün tam şarjlı olarak kullanıldığında 4 saat kesintisiz playback olanağı veriyor.

Bilgi için

Ersa İthalat

Tel: (212) 220 10 55

Fiyatı: 295 \$

Sony Projeksiyon Cihazı Konusunda Atağa Kalktı

■ Boyut ve ağırlıkları küçük olan cihazlar kullanıcılara kampanya dahilinde sunuluyor.

Avrupa LCD projektör pazarındaki payını yüzde 15'e çıkaran Sony, Türkiye'de birçok ürünü pazara sundu.

Boyut ve ağırlıkları oldukça küçük olan bu ürünler Sürat Bilgisayar tarafından kampanya dahilinde kullanıcılara sunuluyor.

Kampanya dahilindeki projektörlerin ilki Sony VPL-

yaşamadan sürekli parlaklık, yıllarca ilk günkü gibi görüntü performansı yakalayabiliyor. USB bağlantı portları ve Projector Station yazılımlarını kullanarak cihazı bilgisayarda yönetmek mümkün oluyor.

Sony VPL-CS1 orijinal çantası ve kumandasıyla birlikte 2,9 kg ağırlığında. Ürün 1.50mX1.50m üç ayaklı orijinal projeksiyon perdesi ile birlikte geliyor ve fiyatı 2340 dolar + KDV.

İkinci ürün ise, Sony VPL-S900, 1100 ANSI Lümen ışık gücünde görüntü kalitesine sahip olan bu cihaz, 37 farklı sinyal standardını otomatik olarak tanıma yeteneğine sahip. Laser pointer ve mouse olarak kullanılabilen çok fonksiyonlu uzaktan kumandayla birlikte gelen Sony VPL-S900 4075 dolar + KDV'ye satılıyor.

Sony VPL-VW10HT, 1000 ANSI Lümen SUPER WIDE XGA ışık gücü, Digital Reality Creation- Multi Function (DRC-MF) 3D

Gamma Correction teknolojileriyle birlikte geliyor. Kullanıcılar Digital Keystone teknolojisi sayesinde, ± yüzde

20 oranlarında görüntü açısını ayarlayabilme olanağına sahip oluyor. 1.50m,x1.50m üç ayaklı orijinal projeksiyon perdesi ile birlikte gelen cihazın fiyatı 5450 dolar + KDV.

Sony VPL-PX20/PX30 ise, 2,359,296 pikselden oluşan LCD kristal panele sahip. Advanced APA, Scan Conversion, Micro Array lens teknolojileri ile XGA ve SXGA çözünürlükte 1.400 ANSI Lümen ışık gücünde görüntü kalitesi elde edilebiliyor. Cihaz, Digital RGB, çift USB girişi, beşli BNC giriş portu, 2 bilgisayar, 1 S-Video, 1 Composite Video girişi ile birlikte geliyor. 3D Gamma Correction, RGB Enhancer Digital Zoom, ±%20 Digital Keystone, USB Hub Functi-

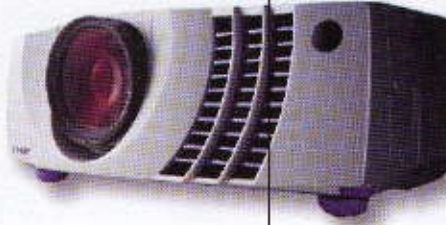
on teknoloji-leri ve yazılım destekli kullanım avantajlarını üzerine barındıran bu cihaz, gelişmiş 200W UHP ampul teknolojisi ile sürekli parlaklık sağlıyor. Bu projektörün fiyatı ise, 5425 dolar + KDV.

Bilgi için

Sürat Bilgisayar

Tel: (216) 474 01 50

Fiyatı: Modele göre değişiyor

CS1. Advanced APA (Auto Pixel Alignment), Scan Conversion, Micro Array lens teknolojileri ile Sony patentli optik sistem sayesinde ekranın her köşesinde yüzde 95 oranında eşit parlaklık, doğal renkler, 600 ANSI Lümen ışık gücünde görüntü kalitesi elde etmek mümkün oluyor.

Gelişmiş 120W UHP ampul teknolojisi sayesinde de, kullanıcılar performans kaybı

A100 ile Farklı Bir Görüntü

■ Bu monitör Düz-Ekran Trinitron teknolojiyle üretilmiş.

Sony ev-ofis pazarı için çıkardığı yeni monitörü A100'ü piyasaya sundu. Yu-

muşak hatları ve farklı tasarımı ile ofislerin klasik görüntümünde değişiklik yaratabilen monitör, Sony Düz-Ekran Trinitron teknolojiyle kaliteli bir görüntü sağlarken, yüksek kontrast ve küçük ızgara aralığı sayesinde (0.24mm merkezde) keskin bir görüntü yaratabiliyor. Kullanıcı dostu kontrol tuşları sayesinde ergonomik olma

özelligi de taşıyan monitörün bir başka özelliği ise üzerinde USB HUB bulundurması. Klavye, mouse hatta hoparlörlerinizi bile takabileceğiniz bu HUB sayesinde USB cihazlarda bulunan tüm kullanımların kolaylıklarından faydalanmanız mümkün oluyor.

FD Trinitron® Tüp, AR coating, yüksek kontrast ekran gibi özellikleri bulunan monitörün görülebilir alan ebatı ise 285 mm x 215 mm ve çapraz olarak da 356 mm yapıyor.

Izgara aralığı 0.24 - 0.25 mm olan monitörün yatay taranma frekansı 30 ila 70 kHz arasında değişiyor.

Bilgi için:

Empa
www.empa.com.tr
Fiyatı: 219 \$ + KDV

Komutları Ekrandan Yönetin

■ Acer 79g ekran aynı zamanda CRT olma özelliğine de sahip.

Acer, yüksek çözünürlüğe sahip, 17 inçlik bilgisayar ekranını ülkemizde de pazara sundu. Ergonomik bir yapıya sahip olan Acer 79g ekran, CRT (Katod Ray Tube) olma özelliğine sahip.

Daha net görüntü ve daha zengin renk özelliklerine sahip olan Acer 79g ekranda Acer'ın 'iScreen' teknolojisi kullanılmış. Bu teknoloji sayesinde, tüm komutlar ekran üzerinden kontrol edilebiliyor. İki lens tasarımı ile (ikili dinamik odaklama) odaklamayı yüzde 20'den fazla, nokta yuvarlaklığını ise yüzde 50'den fazla artıran Acer 79g, bu özelliği sa-

yesinde kullanıcı için gayet net görüntüler sağlıyor. Yüksek yenileme hızı nedeniyle titreşimsiz görüntü veren ekranın enerji tüketimi de uluslararası standartlara uygun. Ekranın CRT büyüklüğü 17 inç, nokta aralığı 0.25 mm, aktarım hızı yüzde 38, sapma açısı 90 derece, görüntülenebilir alan 16 inç (40.7 cm), çözünürlük 76 Hz'de 1600 x 1200. Ekranın boyutları ise 440 x 414 x 440mm.

Bilgi için

İhlas-Acer
Tel: (216) 317 96 50
Fiyatı: 370 \$

Bu Kasanın Vidaları Kayıp!

■ TK3003'ün bir başka özelliği de tam 9 sürücü alanına sahip olması.

Tayvanlı kasa üreticilerinden Task son ürünü TK3003'ü piyasaya sundu. Vidasız tasarımı ile bilgisayarında sürekli terfi gerçekleştiren kullanıcılar ve sistem üreticileri için oldukça uygun bir kasa olma özelliğine sahip olan TK3003, dokuz sürücü alanına sahip. Kasa bu özelliği sayesinde, DVD, CD-RW, taşınabilir sabit disk sürücü gibi dört adet 5.25 inç'lik harici sürücü yuvası bulunmasına izin veriyor. Bu sayede de kullanıcılara genişletilebilirlik seçenekleri sunuyor. Ön panelinin vidasız olması kolay montaj sağlarken, kayan sürücü rayları sayesinde sürücüleri takıp çıkarmak konusunda da kul-

lanıcılar büyük rahatlıkla yaşıyor. 420(Y)x190(G)x440(D)mm ebatlarındaki kasanın kapasitesi ise 9 sürücü.

Bilgi için

Empa
www.empa.com.tr
Fiyatı: 59 \$ + KDV

Cassiopeia ile Ofis Cebinizde

■ E-115 zaman ve donanım sorunlarını ortadan kaldırıyor.

Ofiste yaptığınız birçok işi cebinize sığacak bir alete sığdıran Cassiopeia E-115 piyasaya sunuldu. Günlük iş yaşamında sık sık yaşanan ve bazen de problem çıkaran zaman

renkli, güçlü ve ışıklandırılmalı ekranı ile masüstü bilgisayar ortamını pek de aratmıyor.

32 MB belleğe sahip olan Cassiopeia E-115, Microsoft Windows, Outlook 2000, Microsoft Pocket Excel, Pocket World, Access, Microsoft Database, Internet Explorer, Microsoft Many Windows Media programları gibi birçok yazılımla uyumlu olarak çalışırken, PC Outlook programı ile senkronize olarak çalışabilme özelliğine sahip.

Bilgi için

Ersa İthalat
Tel: (212) 220 10 55
Fiyatı: 818 \$

Bu Tarayıcı NT'yi de Destekliyor

■ Acer ScanPrisa 640P uygun fiyatıyla dikkat çekiyor.

Acer, tarayıcı ailesini genişletiyor. Son olarak Acer ScanPrisa 640P model tarayıcısını da Türk pazarına sunan şirketin amacı, teknik özellikler ve fiyat açısından değişik tarayıcı seçenekleriyle, farklı gereksinimleri olan tüketicileri hedef kitesinin içine dahil etmek. Acer ScanPrisa 640P, uygun fiyatıyla dikkat çekiyor.

OUBE posterleri ile birlikte gelen ürün, kullanıcıyı adım adım yönlendirerek tarayıcının kurulumunu son derece basit bir hale getiriyor. Kullanımı da son derece kolay olan ScanPrisa 640P, Windows 95, 98 ve 2000'in yanı sıra,

Windows NT işletim sistemini de destekliyor. 600x1200 çözünürlüğe sahip olan Acer ScanPrisa 640P, 281 trilyo-

nun üzerinde renk kullanım olanağı sunuyor. Bu sayede gerçeğe oldukça yakın olan görüntüler elde edilebiliyor.

Oldukça iyi teknik özelliklere sahip olan Acer ScanPrisa 640P, uygun fiyatlı olması sayesinde de geniş bir hedef kitleye hitap ediyor.

Acer ScanPrisa 640P tarayıcının teknik özellikleri ise şöyle özetlenebilir; 600 x 1200 çözünürlük; renkli 48 bit, gri 16 bit tarama modu; maksimum tarama alanı 216x297 mm.

Tarayıcının boyutları 460x304x84 mm. iken, desteklediği işletim sistemleri ise MS Windows 95, 98, 2000 ve NT olarak bildiriliyor.

Acer ScanPrisa 640P ile birlikte Powerful MiraScan sürücüsü (tarama süresini hızlandırır ve görüntü kalitesini artırır), Ulead Photo Express (her türlü amaç için etkili fotoğraflar oluşturma işlemini hızlı, keyifli ve kolay bir hale

getirir), ABBYY Fine Reader OCR yazılımı (kelime işlemci uygulamalarından kâğıt üzerindeki belgeleri tarama ve belirleme), Scan Button (tarama düğmesi) yazılımı (istenilen yazılıma erişme sürecini kolaylaştırır), Presto! Page Manager (doğrudan dosyaya tarama, baskı alma, kopyalama, faks, OCR, e-posta), kopyalama yazılımı (yazıcıdan kolaylıkla daha net kopyalar sunar) yazılımları geliyor.

Bilgi için

İhlas/Acer

Tel: (216) 317 96 50

Fiyatı: 69 \$

HP Dümenini Tasarım Dünyasına Çevirdi

■ HP, HP J6000 Compute Farm ve e-utilica adlı çözümlerini duyurdu.

HP, teknik tasarım dünyasına yönelik iki yeni çözümünü duyurdu. "HP J6000 Compute Farm" (Bilgi İşleme Merkezi) ve "e-utilica" adlarıyla piyasaya sunulan çözümlerin teknik bilgi işlem uygulamalarında verimlilik ve hız artışı sağladığı belirtiliyor.

e-utilica ise Uygulama Servis Sağlayıcıları'nın (ASP'lerin), teknik tasarım müşterilerine etkin hizmetler verebilmesini sağlayan, önceden bütünleştirilmiş bir e-hizmet çözümü olarak sunuluyor.

HP J6000 Compute Farm adıyla sunulan ve müşteri ge-

reksinimlerine göre yapılandırılabilen çözüm, özellikle Elektronik Tasarım Otomasyonu'nda (EDA) simülasyon ve sentez çalışmaları için kullanılıyor. HP J6000 Compute Farm çözümü, ikili PA-8600 işlemci tabanlı HP VISUALIZE J6000 sistemine dayanıyor. Bu sistem, rakiplerine oranla işlemci başına 8 kat daha fazla bellek kapasitesine sahip ve en zorlu teknik bilgi işlem uygulamalarını başarıyla gerçekleştiriyor.

Compute Farm, raflar halinde düzenlenmiş, müşteri taleplerine göre yapılandırılmış, sistem yönetimi ve network kurma seçenekleriyle birlikte kullanıma hazır olarak sunuluyor. 2 metrelik bir rafta en fazla 20 HP VISUALIZE J6000 motoru bulundurulabiliyor. Bu çözümün benzer konfigürasyonlu rakiplerine oranla 2 kat fazla performans ve tek bir rafta 320GB

RAM'e kadar bellek kapasitesi sağladığı bildiriliyor. HP VISUALIZE J6000 sisteminin bellek kapasitesi (16 MB SDRAM), üst uç teknik uy-

gulamaların performansını önemli ölçüde etkileyen büyük tasarım dosyalarıyla işlem yapmayı kolaylaştırıyor.

Diğer bir çözüm olan e-utilica sayesinde Uygulama Servis Sağlayıcıları (ASP'ler), teknik tasarımla uğraşan müşterilerinin, yoğun bilgi işlem gerektiren uygulamalara her an her yerden erişmelerini sağlıyor; zor talepleri karşılayabilecek ölçeklenebilir kapasite sunuyor. Dünya geneline yayılmış tasarım mü-

hendisleri, onların iş ortakları ve tedarikçileri için, özellikle devre kartı ya da chip tasarımı gibi konulara yönelik, gerçek zamanlı birlikte çalışabilirlik ortamı yaratıyor. Ayrıca, uygulama ve kapasite kiralama olanağı sunarak bilgi teknolojileri (BT) harcamalarını önemli ölçüde azaltıyor.

e-utilica çözümü, küçük hacim esasına göre tasarlanmış ve bir yönetim rafı ile bir bilgi işlem rafından oluşuyor. Yönetim rafı, yüksek düzeyde güvenlik, yönetim ve VPN idaresi işlevleri, bilgi işlem rafı ise en yüksek performans, kapasiteyi ve büyüme alanını sunuyor ve HP J6000 Compute Farm çözümüne dayanıyor.

Bilgi için

Hewlett Packard

Tel: (212) 224 59 25

Fiyatı: Konfigürasyona göre değişiyor

göre değişiyor

Windows 98/Office 2000

Bir Ofis İçin
Gerekli Her şey

Sık kullanılan ofis araçları için ideal kaynak

Piyasaya çıkan her yeni Windows ve Office sürümü ile birlikte, aynı konuda piyasaya sürülen kitap sayısında da tam bir enflasyon yaşanmakta. Hem Windows hem de Office için ayrı bir kitaba karar vermek ise bu kadar kitap içinde gerçekten çok zor. Ancak Seçkin Yayınevi'nin piyasaya sürdüğü bu kitap ev kullanıcıları için hem Windows 98 hem de Office 2000'i tek bir yerde topluyor. Daha çok bilgisayar eğitimi veren kurslar ve okullara hitap edecek şekilde hazırlanmış olan bu kitap, özellikle başlangıç ve orta seviye kullanıcılara hitap ediyor. Konuları görsel olarak başarılı bir şekilde işleyebilmek için oldukça fazla miktarda resim ile desteklenmiş kitabın üçte biri Windows 98'e gerisi Office 2000'e ayrılmış. İlk bölümde işletim sistemine geçmeden bilgisayarlar üzerine kısa bir genel tanıtım da yer alıyor. Windows içinde gezinmek ve Windows 98 ile masafistini özelleştirmek gibi başlangıç konularının ardından Windows içinden film izlemek, sabit diskinizi hatalara karşı kontrol etmek gibi Donatılar bölümünde yer alan araçların kullanımını da kitapta bulabiliyorsunuz. Windows bölümü kendi içinde ekler ile sona eriyor. Kitabın ikinci ve daha geniş bölümünü oluşturan Office 2000 ise, tüm standart Office bileşenleri üzerine yine bol resimle süslenmiş. Başlangıç seviyesinde hazırlanmış kitap, kullanıma başlamak için yeterli bilgiler içeriyor.

Ürün Bilgisi

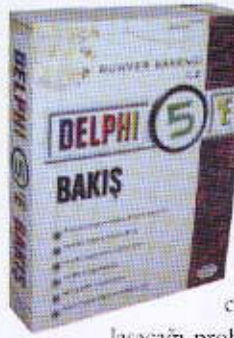
Windows 98/Office 2000

Bilgi İçin : Seçkin Yayınevi
Tel : (312) 435 30 30
Faks : (312) 435 24 72
Fiyatı : 7.750.000 TL

Delphi 5'e Bakış

En Son Sürüm
Delphi Kitabı

Her seviyedeki kullanıcı için Pascal hakkında her şey

Delphi'ye yeni başlayanlardan ileri düzeyde uygulama geliştiren programcılara kadar geniş bir kesime hitap eden kitapta konular örneklerle de desteklenmiş. Kitapta daha çok uygulama geliştiren programcılarla pratikte karşılaşacağı problemlere uygun çözümler verilmeye çalışılmış. Gerçekten çok derin bir konu olan Delphi hakkında öğrenebileceğiniz her şeyi bünyesinde barındırmasa da, sıfırdan başladığınız bir projeyi rahatlıkla sonuna getirebilecek kadar bilgiyi alabiliyorsunuz. Delphi 5'e Bakış'ta ayrıca, Windows programlamaya ait temel kavramlar ve Delphi bileşenlerini kullanarak Windows altında nasıl uygulama geliştirebileceğinize dair bilgileri bulabiliyorsunuz.

Nesneye yönelik programlama, Windows API, Delphi ile nasıl bileşen yapılabileceğine dair konular, DLL'eri nasıl yaratabileceğinize dair bilgiler, DDE, OLE, COM sunucular yaratma, ADO, ASP, Internet Express, Active X ve ActiveForm'ları yaratma, ActivePage'ler, DCOM, özellik editörleri, 3 katmanlı programlama, MIDAS, OLAP ve Decision Cube bileşenleri, QuickReport ve Windows bileşenleri de yine bu kitaptaki diğer ilginç konular arasında yer alıyor. Günümüzde her organizasyonun er ya da geç kullanacağı Web sunucu uygulamaları gibi Internet ile ilgili bölümlere ve CORBA Desteği konusunda örneklerle de kitap içinde yer verilmiş.

Ürün Bilgisi

Delphi 5'e Bakış

Bilgi İçin : Arkadaş Yayınevi
Tel : (312) 435 30 30
Faks : (312) 435 24 72
Fiyatı : 9.500.000 TL

Bir Bakışta PhotoDraw 2000

Doğru Yanıtlara
Hemen Ulaşın

Hızlı ve kolay grafikler yaratmanın yolu

Windows ve Office üzerine etrafta çok fazla kitap olmasına rağmen Microsoft'un diğer ürünleri üzerine yazılmış o kadar fazla kitap bulmak ne yazık ki mümkün olmuyor. Bir grafik programı olan PhotoDraw için de yakın zamana kadar bu problem geçerliydi. Ancak Arkadaş yayınevi tarafından piyasaya sürülen bu kitap en azından PhotoDraw için artık bu açığı kapayacak gibi duruyor.

Microsoft'un her şeyi kapsayan görüntüleme ve grafik programı olan PhotoDraw 2000 ile hızla çekici sayfalar yaratmak için kullanabileceğiniz görsel bir kaynak olan bu kitap, her bölümü sırasıyla izlemenize gerek olmadan belirli bir konuya yoğunlaşarak bu konuda gerekli bilgiye hızla ulaşabilmenizi sağlayacak şekilde hazırlanmış.

Taradığınız bir görüntü, sayısal kamera ile çektiğiniz bir fotoğraf ya da hazır bir görüntü dosyası ile işe başladıktan sonra, bu resimlere sıra dışı metinler eklemek, resimlerdeki değişik nesneleri yönetmek, çektiğiniz resimlere sayısız efektler uygulayarak mükemmel fotoğraflara dönüştürmek mümkün.

Ayrıca PhotoDraw'ın sağladığı araçları kullanmak, kişiselleştirilmiş şablonlarla profesyonel grafikler yaratmak, nesneler çizerek resim yapmak gibi, bilgisayarınızda bir görüntü ile çalışmak için bilmeniz gereken her şeyi öğrenebilirsiniz. ■

Ürün Bilgisi

Bir Bakışta Photo Draw 2000

Bilgi İçin : Arkadaş Yayınevi
Tel : (312) 434 46 24
Faks : (312) 435 60 57
Fiyatı : 6.500.000 TL

CHIP CD'de Bu Ay Neler Var?

CHIP CD'si HTML formatındaki arayüzü ile karşınızda. Internet Explorer 4.0 ve üstü ile çalışan arayüz sayesinde artık CHIP CD'si çok daha hızlı ve kullanışlı.

Korcan Meydan korcan@chip.com.tr

Her ay sizlere sunmaya çalıştığımız CD'lerin içeriği bu ay da çok kullanışlı ve eğlenceli programlarla dolu. CHIP'in klasikleşen ilk CD'sinde sisteminiz için mutlaka gerekli programlardan oluşan Basic Kit, 60'ın üzerinde kullanışlı ve ilginç programdan oluşan Shareware bölümü, en çok kullanılan Windows uygulamaları için birbirinden değişik skin'ler (kaplama), ilginç video kliplerden ve sizin için hazırladığımız CHIP filminden oluşan CHIP TV, ürünleri piyasadakinden daha düşük fiyatla alabileceğiniz CHIP Club bölümünü bulabilirsiniz.

İkinci CHIP CD ise, hızla ilerleyen yazılım piyasası ve bu yazılımların programlamasında gerekli olan tüm araçları içeren Programlama Araçları, Internet güvenliği, anti-virüs programları ve sistem araçlarından oluşan Symantec programları ve her ay olduğu gibi bu ay da Level'in katkısıyla hazırladığımız Demo Oyunlar bölümünden oluşuyor.

Arabirim hakkında bilmeniz gerekenler

HTML formatında hazırlanmış CD arabirimi kolayca kullanabileceğiniz şekilde tasarlanmıştır. Internet Explorer 4.0 veya üstü ile çalışan arabirimin kullanışlı kısaca şöyle: Yukarıda ana başlıklardan oluşan menüden gitmek istediği-

CHIP CD'si HTML formatında kullanışlı ve canlı bir arayüz sunuyor.

niz bölümü seçiyorsunuz. Daha sonra sol tarafta çıkan program isimlerine tıkladığınızda, sağ tarafta programın açılması ve bir ekran görüntüsü yanında "KUR" butonunu göreceksiniz. "KUR" butonuna tıkladığınızda, program bilgisayarınıza otomatik olarak yüklenmeye başlayacaktır.

Ayrıca CHIP CD arabirimin girişinde bulunan hızlı erişim menüsü ile istediğiniz kategorideki programların listesini de bulabilirsiniz. CHIP CD ile ilgili di-

ğer sorularınız için FAQ bölümüne bakabilirsiniz.

Basic Kit: Sisteminiz için gerekli araçlar

Windows ne kadar iyi bir işletim sistemi olsa da kusursuz olmadığı kesin. Bilgisayarınız belli bir süreden sonra bazı hata mesajları verebilir ve bazı programları yeniden kurmanız gerekebilir. Daha da kötüsü HDD'ye format atmanız veya Windows'u tekrar kurmanız gereke-

bilir. İşte böyle durumlarda bilgisayar kullanan herkes, Internet, anti-virüs, sıkıştırma ve multimedya programları gibi temel programlara ihtiyaç duyar. İşte Basic Kit tam da bu nedenle hazırlandı. Basic Kit içinde bu temel programların her ay en son versiyonlarını bulabilirsiniz.

Shareware: Kullanışlı ve ilginç programlar

Bu bölümde sizler için seçtiğimiz onlarca Shareware ve Freeware program bulunmaktadır. Bu programlar, en popüler FTP, download, grafik, müzik, multimedya, masalüstü ve network programlarından oluşuyor.

Ayrıca dergide tanıtılan programları ve okuyuculardan gelen demo programları da bu bölümde bulabilirsiniz. Bu ayki programlardan bazıları şunlar: Photoshop 5.5 ile gelen ve hemen hemen aynı özellikleri kapsayan fakat In-

Profesyonel kullanıcılar için programlama araçları, sisteminizin tüm sorunları ve güvenliği için Symantec programları ve en son oyun demoları. Ağustos CHIP CD'sinin içeriğinden bazı programlar.

teğinden sonra artık hemen hemen her program Skin özelliğini destekliyor. Bu ay sizler için en çok kullanılan programların en güzel Skin'lerini seçtik. Yandaki butona tıklayarak Skin'lerin bulunduğu dizine gidebilirsiniz.

Programlama Araçları: Editörler ve derleyiciler

Bu ay özellikle Profesyonel kullanıcıları göz önüne alarak hazırladığımız programlama bölümünde Visual Basic, Java, C, Pascal ve makine dili gibi çeşitli derleyicilerin yanında CGI, Perl ve Java Script gibi Internet dilleri için editörler de bulunmaktadır.

Bunun yanında yazılım geliştirme ve programlama üzerine yeni olanlar için de yardımcı dokümanları ve programları da bu bölümde bulabilirsiniz. Borland C++ Compiler 5.5, NetObjects Bean Builder, Scribbler 2000, Essential Tools for Visual Basic ve IWeb Studio göze çarpan programlardan.

Symantec Programları: PC'niz için gerekli araçlar

Bu ay ikinci CHIP CD'deki özel konulardan biri de genelde Norton ismiyle tanıdığımız Symantec firmasının programları.

Sisteminizi virüslere, tehlikeli ActiveX kontrollerine, Java applet'lerine ve tüm diğer tehlikeli kodlara karşı otomatik olarak koruyan Norton Antivirus 2000 Win 9x, PC'nizi Internet'te koruyan Norton Internet Security 2000, sisteminizdeki sorunları rahatlıkla ve çabuk çözebileceğiniz Norton Utilities 2000, uzaktan ve mobil kullanıcılar için bağlantı sağlamakta çok başarılı olan

pcAnywhere 9.0, sesli mail ve faks mesajlaşma işlemlerini küçük iş grupları için de kullanılır hale getiren Talk Works 3.0 ve faks yollama, alma ve yönetme konusunda bir numara olma özelliğini sürdüren Win Fax Pro 10.0 versiyonlarını bu bölümde bulabilirsiniz.

Oyunlar: En son oyunların demo versiyonları

Bu ay da her ay olduğu gibi Türkiye'nin bir numaralı oyun dergisi Level'in katkılarıyla sizlere demo oyunlar vermeye devam ediyoruz. Bu ayki demo oyunlar şunlar: Bilgisayarınız içinde geçen bir 3D aksiyon oyunu olan AI Wars, tamamen 3D bir dünyada sıra tabanlı bir strateji oyunu olan Combat Mission, karısı ile barışmaya çalışırken başı beladan kurtulmayan kahramanımız John McClane'in maceralarını konu alan Die Hard Trilogy 2 ve bir yelken yolculuğunun tüm eğlenceli yanlarını keşfedebileceğiniz Virtual Skipper.

CHIP TV: İlginç videolar ve CHIP filmi

Bu ay da sizler için hazırladığımız CHIP TV yine son derece ilginç videolardan ve özel olarak hazırladığımız CHIP filminden oluşuyor. Bu video klipleri izleyebilmek için herhangi bir video izletici gerekiyor. Basic Kit içindeki Microsoft Media Player 7'yi ve Quicktime 4.1'i kurabilirsiniz. Ayrıca izleyemediğiniz video dosyalarını da yine Basic Kit içindeki Video Codec'leri yükledikten sonra izleyebilirsiniz. türk.net Internet erişim paketi için ayrıntılı bilgiyi 211. sayfada bulabilirsiniz. [X]

Skin desteği bulunan programlar arasında en başarılılarından biri Sonique.

ternet desteği oldukça gelişmiş Adobe Image Ready, yine Adobe'dan Flash animasyonları yaratmanız için gelişmiş araçlara sahip olan Live Motion, SMS çılgınlığı devam ederken bedava mesaj göndermek için geliştirilen programlar arasında oldukça başarılı olan Cell Buddy, irc'de profesyonel olarak chat yapmak isteyenler için Tribe ve Peace & Protection irc Script'leri.

Windows Skinleri: Programlarınız renkleniyor

Windows programları ne kadar kullanışlı olsa da birbirine benzeyen arayüzler zaman zaman canımızı sıkıyor. Winamp'ın başlatıldığı Skin (kaplama) des-

Bedava Sörf:

Ağ Üzerinden Internet

İster evinizde, ister işinizde, ağa bağlı tüm bilgisayarlarınızı Internet'e kolayca bağlayabilirsiniz. Windows 98 ikinci sürümle birlikte gelen ICS aracı ve tek bir telefon bağlantısı ile bu mümkün. CHIP bu programın kurulumunu açıklıyor.

KB-WJ-ML / Ufuk Yamanlıçoğlu uyamanli@chip.com.tr

Küçük veya büyük ağlarda artık bilgisayar kullanıcıları Internet'ten vazgeçmek istemiyorlar. Büyük firmalar genelde Internet bağlantılarını bir kiralık hat üzerinden sağlıyorlar. Ancak bunun için de küçük firmaların veya kişisel kullanıcıların ödeyemeyeceği kadar yüksek bir masrafı göze alıyorlar. Yani daha ucuz bir çözüme ihtiyaç var.

Windows 98 Second Edition (SE, ikinci sürüm) ile birlikte gelen ve tam da bu ihtiyaca cevap verebilen bir araçtan pek az kullanıcının haberi var. Bu aracın adı Internet Bağlantı Paylaşımı veya İngilizce Internet Connection Sharing (ICS) ve normal bir modem veya ISDN kartı üzerinden küçük bir peer ağı World Wide Web'e bağlıyor.

İstemci (client) bilgisayarlarındaki bir kullanıcı Internet'e bağlanmak isterse bil-

gisayar ICS ile bağlanır ve veriler istemci ile Internet arasında transfer edilir. Belli bir süre boyunca sayfa sorguları gelmeyip veri akışı durursa, ICS hattı otomatik olarak tekrar kesiyor.

CHIP, bu yazıda ağıncı World Wide Web'e nasıl bağlayacağınızı açıklıyor. Ayrıca çoğu servis sağlayıcının rekabet baskısı sonucu düşürdüğü fiyatlarıyla ağıncıda sürekli açık bir hat da kullanabilirsiniz.

Ağ Özellikleri: Bağlantı paylaşımı için gerekenler

Bağlantı paylaşımını kullanabilmek için Windows 98 SE sadece modem kurulu olduğu ve bağlantının sağlanacağı bilgisayarda kurulu olmalıdır. Bu bilgisayar sunucu (server) olacak. Ağdaki diğer bilgisayarlarda, yani istemcilerde (clients) Windows 95 ve üzeri herhangi bir Win-

dows işletim sistemi yüklü olabilir.

Internet Bağlantı Paylaşımından faydalanmak için ilk olarak ağdaki bilgisayarların TCP/IP protokolü üzerinden birbirleriyle iletişim kurmaları gerekiyor. İkinci olarak da sunucu bilgisayarda modem üzerinden bir çevirmeli ağ bağlantısının kurulu olması gerekiyor. Ancak burada bir kısıtlama var: Özel bir erişim programı gerektiren ve çevirmeli ağı kullanan Internet bağlantıları paylaşım için uygun değildir. Internet bağlantısı mutlaka çevirmeli ağ üzerinden gerçekleşmeli.

Dikkat: Windows 98 SE bağlantı paylaşımının kurulumu sırasında sunucunun IP numarasını otomatik olarak 192.168.0.1 olarak değiştiriyor. Ağıncıda adres çakışmaları olmaması için başka hiçbir bilgisayarın bu IP numarasını kullanmamasına dikkat edin.

Sunucu: 4 Adımda Problemsiz Kurulum

Microsoft Windows 98 SE'ye, sunucunun kurulumunda yardımcı olan bir sihirbaz entegre etmiş. Ancak bu sihirbaz sadece Internet Bağlantı Paylaşımını sonradan kurmuşsanız çalışıyor. Internet Bağlantı Paylaşımını daha işlerim sisteminin kurulumunda işaretleyip yüklediyseniz sihirbaza ulaşamıyorsunuz. Bu durumda bağlantı paylaşımını kaldırıp tekrar kurmanız gerekiyor.

Bunun için Denetim Masası'na geçin. Program Ekle/Kaldır bölümünü ve Windows Kur sekmesini açın. Internet Araçları'nı işaretleyip "Ayrıntılar" düğmesine tıklayın. Açılan listede en üstte "Internet Bağlantı Paylaşımı"nı bulacaksınız. Bunu kurmak veya kaldırmak için önündeki kutucuğdaki onay işaretini kaldırın veya koyun. Programı silmek istiyorsanız iki defa "Tamam" düğmesine tıklayın ve Windows'u yeniden başlatın.

Programın kurulumunda ise Windows sizden kurulum CD'sini isteyecektir ve daha sonra dosyaları sabirdiske kopyalayacaktır.

Adım adım sihirbaz ve ICS'nin kurulumu

Kurulumdan sonra "Internet Bağlantı Paylaşımı Sihirbazı" açılacaktır. İlk ve bir sonraki pencerede "İleri" düğmesine tıklayın.

Windows bu arada Internet bağlantınızın türünü bilmek isteyecektir. Dikkat: Bu soru sadece sunucunun Internet bağlantısını sorgular, istemci bilgisayarları nasıl bağlayacağınız sorulmaz. Internet bağlantınızı henüz yapılandırmadıysanız, Windows "Internet Bağlantı Sihirbazı" ile bu defa da Internet bağlantınızı kurmanızı isteyecektir. Bu sihirbaz da adım adım gerekli ayarları yapmanızda yardımcı olacaktır.

Daha sonra istemci konfigürasyonu için bir disketin hazırlanmasını isteyen bir pencere ile karşılaşacaksınız. Ancak bu diske hiç gerek yok, Windows diske sadece Browser konfigürasyonu için bir sihirbaz ve metin dosyası kopyalıyor. Bu yüzden bu pencerede "İleri" düğmesine tıklayın ve disketin oluşturulması ile ilgili mesajı "İptal" düğmesine tıklayarak geçin. Bilgisayar yeniden başlatıldığında bağlantı paylaşımınız hazır olacaktır.

İlk Internet bağlantısının kurulması ve denenmesi

Şimdi bağlantınızı test etmemiz gerekiyor: Denetim Masası'nda "Internet Seçenekleri"ne girin. "Bağlantılar" sekmesine geçin, burada "Yerel ağ (LAN) ayarları" bölümünde "Paylaşma" düğmesi görünmelidir. Bu düğmenin ardında bağlantı paylaşımı için ayarlar gizlidir. İlk seçenek olan "Internet Bağlantı Paylaşımı"nı Etkinleştir" standart olarak seçilidir. Ek olarak "Simgeyi Görev Çubuğunda Göster" seçeneğini de işaretleyin.

Bu bölümün altında Internet bağlantılarınızın bir listesi bulunacaktır. Normalde burada sadece "Çevirmeli Bağdaştırıcısı" görünüyor olacaktır. Bunun da altında Windows'un bilgisayarınızda tespit ettiği ağ bağdaştırıcıları (network kartları) listelenecektir.

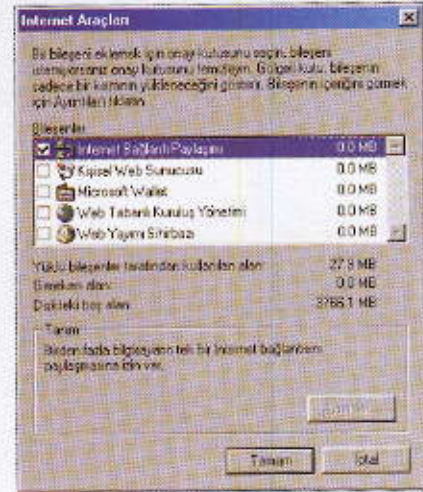
Bu listede de çoğunlukla sadece bir kayıt bulunacaktır. Ayarları onaylamak için "Tamam" düğmesine tıklayın. "Bağlantılar" sekmesinde ayrıca "Çevirmeli Bağlantı Ayarları" altında yapılandırılmış Internet hesaplarını görebilirsiniz. Paylaşmak istediğiniz bağlantıyı işaretleyip "Varsayılan Ata" düğmesine tıklayın. Ayrıca "Her zaman varsayılan bağlantımı çevir" seçeneğini de işaretleyin.

Daha sonra "Ayarlar" düğmesine tıklayın. Burada "Ayarları otomatik olarak algıla" seçeneğinin iptal edildiğine (işaretli olmadığına) emin olun ve "Çevirmeli Bağlantı Ayarları"nda "Gelişmiş" düğmesine tıklayın. Açılan pencerede hat meşgul olduğunda kaç kez bağlantının tekrar deneneceğini ve yeniden bağlantımlar arasındaki süreyi belirleyebilirsiniz.

Paradan tasarruf: Hat boşa bağlantı kesilsin

Hem telefon hem de Internet bağlantı faturasından tasarruf etmek için "Bağlantı XX dakika boş kalırsa kes" seçeneğini işaretleyin ve yaklaşık 5 dakikalık bir boş kalma süresi belirleyin.

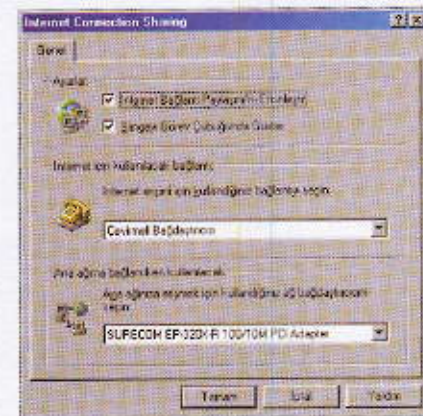
PC'den beş dakika boyunca bir adres sorgusu gelmezse bu durumda bağlantı kesilir. "Gerek kalmadığında bağlantıyı kes" seçeneğini de işaretleyin, böylece sunucu tarafındaki yapılandırmamız sona eriyor.

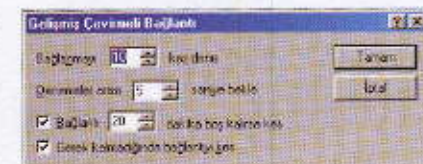
1. Adım: Internet Bağlantı Paylaşımını Windows Kur altındaki Internet Araçları grubundan yükleyebilirsiniz.

2. Adım: Şimdi bağlantı paylaşımı için sihirbazı çalıştırıp talimatlarına uyabilirsiniz.

3. Adım: Bağlantı türünü ve uygun ethernet kartını bu pencereden seçin.

4. Adım: Çevirmeli Ağ'ın birkaç dakika boyunca hat boş kalırsa bağlantıyı kesmesini sağlayın.

İstemciler: Her Windows'ta Kurulum

İstemciler (client) ağ üzerinden paylaşıma açılan Internet bağlantısına erişecek olan bilgisayarlardır. İstemciler için işletim sistemi olarak Windows 95, 98'in yanı sıra Windows NT veya Windows 2000 de kullanılabilir.

Öncelikle Windows 95, 98'in konfigürasyonu: İstemci bilgisayarlarda Denetim Masası'nı açın ve burada "Ağ" kaydına girin. Ağ bileşenlerinin listesinde network kartının TCP/IP protokolüne bağlantısını sağlayan "TCP/IP -> [ethernet kartının adı]" seçeneğini işaretleyin ve daha sonra "Özellikler" e tıklayın.

DHCP Server: Etkin mi, devre dışı mı olmalı?

Devam etmeden önce biraz ağların yapılarından bahsetmemiz gerekiyor. TCP/IP tabanlı bir ağda her bilgisayar, 12 basamaklı özel bir adrese sahiptir, yani IP adresi. Server olmayan küçük bir firma ağında bu adresler bilgisayarlara normalde sabit olarak verilir ve değiştirilmeleri sakıncalı sonuçlar doğurabilir. TCP/IP konfigürasyonu Internet Bağlantı Paylaşımından önce gerçekleştirilmek zorunda olduğu için bu engeli büyük ihtimalle zaten aşmış olacaksınız.

Ancak unutmamanız gereken Internet Bağlantı Paylaşımının da bir DHCP Server olduğudur. DHCP, Dynamic Host Configuration Protocol'in kısaltmasıdır ve IP adreslerinden oluşan bir havuzu yöneten bir programı ifade eder. Bir bilgisayar ağa bağlandığında DHCP sunucusu tarafından kendisine bir adres verilir. Kullanıcı ileride sistemden çıktığında bu adres de boşalır ve DHCP sunucusu bu adresi başka bilgisayarların kullanımına sunmaya devam edebilir. İşte buna dinamik adres atanması deniyor, bunun tersi ise sabit IP numaralarının atandığı statik yapı.

Peki bunun Internet bağlantı paylaşımı için önemi nedir? Bağlantı paylaşımının kurulu olduğu bilgisayar, isterirse ağa bağlanan istemcilere uygun bir IP adresi atayabilir. Bunun bazı avantaj ve dezavantajları vardır: İstemcilerin konfigürasyonunun kolay olması güzel bir şeydir. Ancak diğer yandan bağlantı paylaşımının kurulu olduğu bilgisayar hep ilk olarak açılmalıdır, zira aksi halde istemciler

hiçbir veya uygun bir IP numarası alamazlar.

Bağlantı paylaşımının DHCP sunucusundan faydalanmak isteyip istemediğini istemcilerin konfigürasyonunda belirleyebilirsiniz. DHCP'yi kullanmak istiyorsanız "IP Adresi" sekmesinde "Otomatik olarak bir IP adresi al" seçeneğini işaretlemelisiniz. Ayrıca "WINS Yapılandırması" sekmesinde en alttaki "WINS Çözünürlüğü için DHCP Kullan" seçeneğini etkinleştirmelisiniz. "Ağ Geçidi"nde herhangi bir adres girilmemiş olmasına ve "DNS Yapılandırması" altında "DNS'yi Devreden Çıkar" seçeneğinin işaretli olmasına dikkat edin. Daha sonra tüm pencereleri "Tamam" ile kapatıp Windows'u yeniden başlatın.

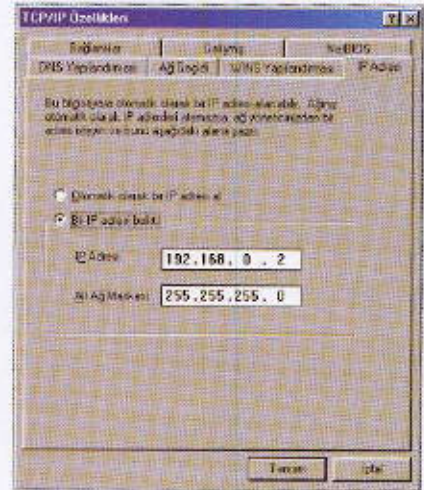
Ağ yapılandırması: IP adreslerinin verilmesi

DHCP'yi kullanmak istemiyorsanız bir IP adresi belirtmeniz gerekiyor. Daha önce de belirttiğimiz gibi sunucu bağlantı paylaşımı için otomatik olarak 192.168.0.1 adresine ve 255.255.255.0 alt ağ maskesine (subnet mask) sahip olur. Şimdi birinci istemci bilgisayar için 192.168.0.2, ikincisi için 192.168.0.3 adreslerini girin ve bu şekilde devam edin.

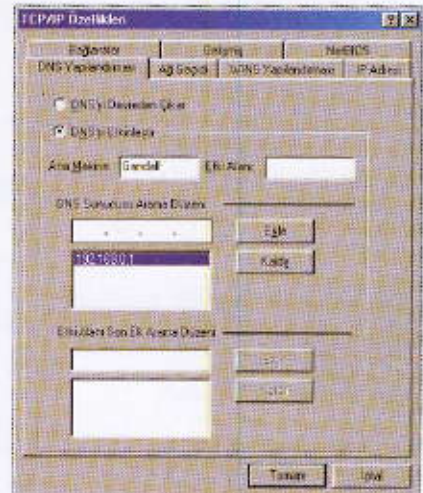
IP adreslerinde 1 ve 255 arasında sayılar kullanabilirsiniz. Önemli olan sadece başının 192.168.0 ile başlaması. Alt ağ maskesi ise tüm bilgisayarlarda sunucudaki ile aynı olmalıdır, mesela 255.255.255.0.

Şimdi "Ağ Geçidi" sekmesine geçin ve "Yeni ağ geçidi" alanına sunucunun IP adresini girin (yani 192.168.0.1) ve "Ekle" düğmesine tıklayın. "DNS Yapılandırması" alanında "DNS'yi Etkinleştir"i işaretleyin ve "Ana Makine"ye sunucunun adını, "Etki Alanı"na ise istemcinin adını girin. Bu isimleri ağ özelliklerinde "Tanımlama" sekmesinde bulabilirsiniz. "DNS Sunucusu Arama Düzeni"nde ise yine sunucunun IP adresini (192.168.0.1) girerseniz ve "Ekle" düğmesine tıklamanız gerekiyor. Daha sonra iki defa "Tamam" düğmesine tıklayın ve Windows'u yeniden başlatın.

Şimdi Denetim Masası'nda "Internet Seçenekleri"ni açın. "Bağlantılar" sek-

1. Adım: İstemci bilgisayarların her birinde IP adreslerini kontrol edin. Zira bu adresler doğru verilmemişse paylaşımda hatalar ortaya çıkabilir.

2. Adım: IP numaralarını elle vermeye karar verdiyseniz DNS'yi de yapılandırmanız gerekiyor.

3. Adım: İlk bağlantıdan önce Windows'a, Internet'e nasıl bağlanacağını belirtin.

mesine geçip "Yerel Ağ Ayarları"na tıklayın. Burada "Ayarları otomatik olarak algıla" seçeneğini iptal edin ve "Tamam" düğmesine tıklayın. Internet Explorer 3 veya 4 ile çalışıyorsanız yerel ağ üzerinden bağlantı kurma ile ilgili seçeneği de işaretleyin.

Microsoft Internet Explorer'ın 5.x sürümlerinde ise "Bağlantılar" sekmesindeki "Kur" düğmesi ile "Internet Bağlantı Sihirbazı"nı çalıştırabilirsiniz. İlk pencerede "Internet bağlantımı kendim kurmak ya da yerel bir ağ (LAN) üzerinden bağlanmak istiyorum" seçeneğini işaretleyin ve "İleri" düğmesine tıklayın. Bir sonraki pencerede "Bir yerel ağ (LAN) üzerinden bağlanıyorum" seçeneğini işaretleyip yine "İleri" düğmesine tıklayın. Yerel ağ için Internet yapılandırmasını olduğu gibi bırakın ve son penceredeki "Son" düğmesine tıklayarak bağlantının kurulmasını bekleyin. Sunucu bilgisayarda bunun üzerine Internet bağlantısı kurulacak ve istemci bilgisayardaki Browser'ın başlangıç sayfası açılacaktır.

Özel durumlar: İstemci olarak Windows NT/2000

Windows NT ve 2000'in Internet bağlantısı paylaşımı için istemci olarak yapılandırılmaları Windows 95, 98'deki ile büyük ölçüde aynı. Windows NT Control Panel'de "Network" altında protokoller bölümünde TCP/IP protokolü için gerekli ayarları Windows 98'de olduğu gibi yapmanız gerekiyor, sadece seçeneklerin adları biraz değişik. DNS ayarları da Windows 95, 98'de olduğu gibi.

Paylaşım Problemleri

Kurulum sırasında size adım adım eşlik eden sihirbazı rağmen Internet Bağlantı Paylaşımı'nda sorunlar yaşayabilirsiniz. Aşağıdaki liste ile hatanın kaynağını bulabilir ve bağlantı sorunlarınızı büyük ihtimalle çözebilirsiniz:

- Network düzgün olarak kurulmamıştır. TCP/IP'nin düzgün olarak konfigure edildiğine ve Ağ Komuşları'nda ağa bağlı diğer bilgisayarları görebildiğinize emin olun.
- IP adreslerinin doğruluğunu kontrol edin. Ağa bağlı her bilgisayar 192.168 ile başlayan bir numaraya sahip olmalıdır. Alt ağ geçidi maskesinin tüm PC'lerde 255.255.255.0 olarak girildiğinden emin

olun.

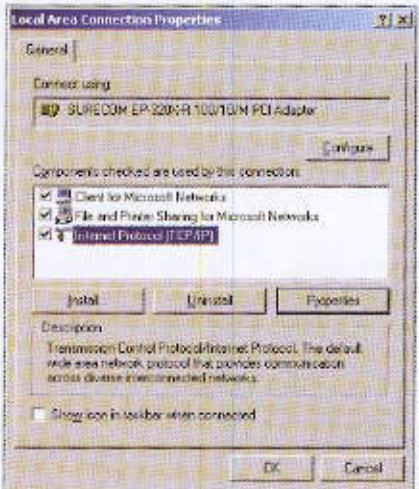
- Bağlantı paylaşımını kullanabilmek için ağa bağlanmış olmanız gerekir. Windows açılışındaki sisteme giriş (login) ekranını [Esc] tuşuna basarak geçerseniz sunucuya ulaşmanız mümkün olmaz.
- DNS ve Ağ Geçidi (gateway) ayarlarını kontrol edin. Burada sunucu bilgisayarın IP adresi girilmelidir, yani 192.168.0.1.
- Ağda başka bir DNS veya DHCP sunucusunun kurulu olmamasına dikkat edin.
- Modemin düzgün olarak kurulduğuna ve açık olduğuna emin olun.
- Her bir bilgisayarın kablo bağlantılarını kontrol edin.

DHCP sunucusunu kullanmaya karar verdiyseniz sadece Host adını girmeniz yeterli. Diğer tüm ayarları olduğu gibi bırakın. "OK" düğmesine tıklayın ve boş WINS adresine rağmen devam etmek isteyip istemediğinizle ilgili soruyu onaylayın. Pencereyi kapatın ve NT'yi yeniden başlatın. Internet erişiminin konfigürasyonu da Windows 95, 98'dekinden farklı değil. Windows 2000 ile çalışıyorsanız ağ üzerinden Internet bağlantısı için gerekli ayarları Control Panel'de "Network and Dial-up Connections" altında bulabilirsiniz. Burada "Local Area Connection" simgesine çift tıklayın ve "Internet Protocol (TCP/IP)"yi işaretleyin ve "Properties" düğmesine tıklayın.

"Obtain an IP address automatically" seçeneğini işaretlerseniz bu penceredeki tüm alanlar boş kalmalıdır. Diğer durumda IP adresini, Subnet mask'i ve Gateway ve DNS Server için paylaşılan su-

nucunun IP adresini girin.

Tüm pencereleri "OK" ile kapatın ve az önce de anlatıldığı gibi Internet erişiminizi yapılandırın.

Windows 2000'de istemci konfigürasyonu için gerekli ayarlar Network and Dial-up Connections altında bulunuyor.

Windows 98 SE'siz Alternatifler

Internet Bağlantı Paylaşımı'nın en büyük avantajı hiç kuşkusuz fiyatı: Windows 98 ve Windows 2000'in bir bileşeni olarak ücretsiz. Ancak işlevsellik olarak yeterince iyi değil. Shareware ve Freeware dünyasında çok daha gelişmiş özelliklere sahip programlar mevcut. Bunlardan en önemli üçünü burada tanıtıyoruz:

Wingate: Herhalde bağlantı paylaşımı için en çok kullanılan program Wingate'dir. Programı www.wingate.com adresinden çekebilirsiniz. Haziran'ın başından beri yeni 4.0 sürümü de çıkmış durumda. Bu yeni sürüm sadece istemciler için merkezi bir konfigürasyon sağlamak-

la kalmıyor aynı zamanda hacker saldırılarına karşı koruma için bir de firewall sunuyor. Program ayrıca hattın bant genişliği kullanımını Windows 98'in ICS'inden çok daha iyi bir şekilde ayarlıyor.

Sambar: Ortaklaşa bir Internet bağlantısının kullanımını sağlayan programlardan biri de Sambar. Bu programın en güzel özelliği şu: Ana sürümü ücretsiz olarak dağıtılıyor. Programı Internet'te www.sambar.com adresinde bulabilirsiniz. Sambar ayrıca bazı hoş özelliklere de sahip. Yazılımında ayrıca bir de Proxy Server bulunuyor. Bu da Sambar'ın Internet'ten indirilen sayfaları sabitdiske kop-

yalayıp bu şekilde sık kullanılan sayfaları daha hızlı kullanıma sunmasını sağlıyor.

All Aboard: Bu Internet bağlantı paylaşımı çözümünün üreticileri ürünlerine bir proxy server entegre etmediklerini üzerine basa basa söylüyorlar. Bunun nedeni de All Aboard'un daha az yer kaplamasını ve kolay yönetilmesini amaçlamaları. All Aboard bu bağlamda sadece bağlantıya konsantre olmuş. Programın deneme sürümünü www.internetshare.com adresinde bulabilirsiniz.

Diğer alternatifleri ise web'de mesela www.tucows.com domaini altında bulabilirsiniz. ☑

Donanım'da bu ay

Donanım İnceleme

Çeşitli donanım ürünlerinin incelenmesi, ayrıntılı açıklamalar ve yorumlar Sf. 52

Test: CD Sürücüler

Piyasadaki en yeni ve en hızlı 12 CD sürücünün karşılaştırmalı testi ve ürün incelemeleri Sf. 78

AMD Duron

Intel Celeron işlemcilerle AMD'den yeni bir rakip geldi. Duron işlemciler çok düşük fiyata çok yüksek bir performans sunuyor Sf. 94

RAM Teknolojileri

RAM nedir, nasıl çalışır ve RAM çeşitleri nelerdir? Gelecekteki RAM'ler Sf. 96

GeForce2 MX

nVidia'nın yeni grafik işlemcisinin testi, ayrıca GeForce2 MX'in overclock edilmesi Sf. 100

Top 10 Testleri

CHIP Test Merkezi'nden benzersiz bir uygulama; Çeşitli donanım ürünlerinde en iyi on. Sf. 108

Fujitsu-Siemens Lifebook E 6560

Profesyoneller İçin İdeal

Fujitsu-Siemens Lifebook E 6560, genel özellikleri dikkate alındığında bir Notebook'tan beklediğiniz herşeyi sunmaya aday.

Notebook piyasasına E serisi ile iddialı bir şekilde giren Fujitsu-Siemens, Lifebook E 6560 ile taşınabilirlik ve yüksek performansı birarada isteyen kullanıcıları hedef alıyor. Intel 440ZX Chipsetli anakarta ve 256KB ön belleğe sahip PIII700 işlemciyle donatılmış olan Lifebook E 6560, zengin donanım özellikleriyle satışa sunulmuş. 128MB RAM ve 12GB sabit disk taşıyan Notebook, hoş bir tasarıma sahip ve gümüş renkli. Notebook'ta ilk dikkat çeken özelliklerden biri ön tarafta bulunan düğmeler. Bu düğmeler tıpkı cep telefonlarında olduğu gibi PIN numarası girmeye yarıyor. 308x260x37 ebatlarına sahip olan Notebook'un ağırlığı yaklaşık 2.7kg. Sahip olduğu donanım özellikleri gözönüne alındığında oldukça "taşınabilir" olan Lifebook E 6560, standart olarak 24x CD sürücüsü geliyor fakat isteğe göre CD sürücüyü CD yazıcı ya da DVD sürücüsüyle değiştirmek mümkün olduğu gibi 56K dahili modemi de 10/100Kbps Network kartıyla değiştirmek mümkün. Sabit diskinde olası disk problemlerini önceden haber veren S.M.A.R.T. özelliği bulunan ürün Li-Ion pil kullanıyor. Çift pil desteğine de sahip olan Notebook, tek bir pili yaklaşık 4 saatte şarj ederken iki pil için bu süre 7 saate çıkıyor.

Notebook'un genişleme olanakları

1'er adet Infrared link ve fare bağlantısı, 2 adet TypeII

ya da 1 adet TypeIII harici PC kart girişi Notebook'un genişleme olanakları arasında. Ayrıca 1'er adet seri/paralel port'un dışında 1 adet PS/2 fare ya da klavye bağlantısı sayesinde cihazı daha rahat kullanabilirsiniz. Tüm bunlar yetmez diyorsanız 1 adet harici disk sürücüsü bağlantısı ve USB girişi de ürünün tasarımında yer alan yapıları oluşturuyor. Notebook'un sahip olduğu klavye

olan Fujitsu-Siemens Lifebook E 6560, 1024*768 çözünürlükte 16 bit renk derinliğini destekliyor. Ayrıca aynı anda hem Notebook hem de harici bir CRT monitöre görüntü verebilen cihaz, sunumlar için ideal. Notebook'un iki adet bellek yuvası var ve bu şekilde maksimum 512MB belleği destekliyor. Ses için ESS Maestro Chipsetini kullanan üründe dahili mikrofön ve hoparlörler de unutulmamış.

CHIP'in yorumu:

Fujitsu-Siemens Lifebook E 6560, donanımsal özellikleri ve genişleme olanaklarıyla taşınabilir bir bilgisayarda aradığınız tüm özellikleri bünyesinde barındırıyor. Cihazın şık ve kompakt tasarımı estetik görünümünün fonksiyonel yapıyla oluşturduğu iyi bir kombinasyon. Notebook test merkezimize sample olarak ulaştığı için henüz satış fiyatı belli değildi.

Bu yüzden fiyat konusunda yorum yapmamız mümkün değil. Fakat ihtiyaçlarınız bütçenizden daha ön plandaysa bu Notebook ilk dikkate almanız gereken seçeneklerden.

Ürün Bilgisi

Lifebook E-6560

Bilgi için : Fujitsu-Siemens
Tel : (212) 335 65 00
Faks : (212) 335 65 65
Fiyatı : Firmayı arayınız

- Gelişmiş donanım özellikleri
- Şık tasarım

ürünün sample olması nedeniyle İngilizceydi. Umarız bu güzide cihaz ülkemizde Türkçe klavye desteğiyle kullanıcılara ulaşır. Klavyenin önündeki bilek koyma boşluğu biraz geniş tutulmuş fakat pratikte bu soruna yolaçmıyor. Fare olarak Touchpad kullanan Notebook test merkezimize Win2000 yüklü olarak geldi. Şirket bu serinin Win2000 kullanıcıları profesyoneller için iyi bir seçim olduğunun altını çiziyor.

Notebook'un Görüntü ve Ses Özellikleri

14.1" TFT ekrana ve 8MB ATI görüntü birimine sahip

IBM Infoprint 21

Ağ Ortamının Yeni Yazıcısı

IBM Infoprint 21'i, geniş network bağlantı seçenekleri sayesinde, birçok platformda ve web tabanlı uygulamalarda kullanmak mümkün.

IBM Infoprint 21, ağ ortamı için tasarlanmış, dakikada 21 sayfa baskı yapabilen bir lazer yazıcı. Bu yazıcı 100 MHz'lık bir IBM PowerPC işlemcisine sahip. Böylece kompleks dokümanların baskısında yazıcı zorlanmadan işlevini gerçekleştirebilmekte. Ayrıca IBM Infoprint, birçok ortama uyum sağlayabilen yapıyla gelişen teknolojiye de rahatlıkla adapte olabilen bir cihaz. IBM Infoprint 21'e 256 MB'a kadar yükseltilebilen standart 32 MB RAM'in yanı sıra 4 MB'lık bir Compact Flash ya da bir sabit disk takılabilir.

PCL5E standardını desteklemekte olan yazıcı, 2 kağıt besleme ünitesi ile yaklaşık 650 adet normal kağıdı (75 gram/metrekaare A4) alabilecek kapasitede. Hızlı baskı performansı, yerleşik intelli-font ve true type ölçekleme

teknolojileri ve ileri görüntüleme yetenekleri ise, PCL yazıcı dilinin üstünlükleri.

Kullanılabilen baskı malzemeleri

IBM Infoprint 21 ağ kullanıcıları için tasarlanmış olup A4 ve 215,9 x 355,6 mm'ye varan boyutlarda kağıda baskı yapabilir. Bununla beraber B5, A5, A6, zarf, etiket, şeffaf, tebrik kağıdı ve diğer baskı malzemelerini de

kullanabilirsiniz. IBM Infoprint 21, EPA enerji star uyumlu ve Toner Mixer teknolojisini kullanarak toner ayarlamasını yapılabiliyor. Doğrudan geçişli kağıt besleme yolu ve dubleks ünitesi özelliğinin yanı sıra yazıcı, en iyi baskı kalitesini elde etmek için ayarlanabilme özelliğine de sahip.

IBM Infoprint 21, kullandığı RePro teknolojisi sayesinde sayfa üzerindeki her noktanın boyutunu ve yerleşimini ayarlayarak düzgün açılar, eğriler ve kenarlar oluşmasını sağlar. Böylece yazıcı, gerçek 1200 dpi kalitesinde baskı yapabiliyor.

IBM Infoprint 21'in çoklu bağlantıları

IBM Infoprint 21'in işletim sistemine bağlantısını paralel ve NIC Slotu ile yapabilmesine karşın Token Ring, Fast Ethernet, Twinaxial ve Coaxial bağlantı şekillerini de opsiyonel olarak da kullanması mümkün. Buna ek olarak bu yazıcı S/390 (G5, G6 Parallel Enterprise Server ve Multiprise 3000), AS/400e Server, RS/6000 Server/Workstations, Netfinity, NUMA-Q, IntelliStation, Network Stations, ThinkPad, Aptiva, PC Server ve IBM uyumlu tüm server platformlarında sorunsuzca çalışabilmekte. Yine opsiyonel olarak bu yazıcıya 2-4 MB flash ROM, Ram ve 2.1GB'lık bir

sabit disk takılabilir. IBM Infoprint 21 baskı anında 53 dba ve baskı yapmazken de 35 dba'lık bir gürültü oranıyla çalışıyor ve standby modunda 30 watt'lık bir güç harcıyor. IBM Infoprint 21 daha önceden geçerli olan sembol ayarları ile Windows baskı fontlarını, PCL ve Adobe Post Script fontlarını destekliyor ve Microsoft Windows 2000, Windows NT 4.0, Windows 95, 98, Novell Net Ware, Mac OS, IBM OS/2 Warp, AIX, HP-UX, Sun Solaris, SCO-UNIX ve OS/400 işletim sistemlerinde sorunsuz çalışıyor. Son olarak 439mm x 406mm x 422mm boyutunda olan bu yazıcı 25.9 kg. ağırlığında.

CHIP'in yorumu

IBM Infoprint ile verilen yazılımlarla, karışık platformlu bir ağ ortamında, LAN yöneticileri için sıradan bir web browser'dan daha kolay kurma, uzaktan erişim, uzaktan yönetim ve gerçek zamanlı diyagnostik olanakları sağlanıyor. Otomatik dil geçişi ile yazıcı, baskı işi için uygun dili otomatik olarak saptayabiliyor. IBM Infoprint 21 yazıcılar, tarayıcılar ve diğer bilgi araçları gibi, bir PC'yi aracı olarak kullanmadan doğrudan kendi iletişimlerini sağlıyorlar. Bu yazıcıda beğendiğimiz bir başka özellik ise, her türlü ortamda tam performans ile çalışabilmesi.

Ürün Bilgisi

IBM Infoprint 21

Bilgi için : Fokus

Tel : (212) 266 91 41

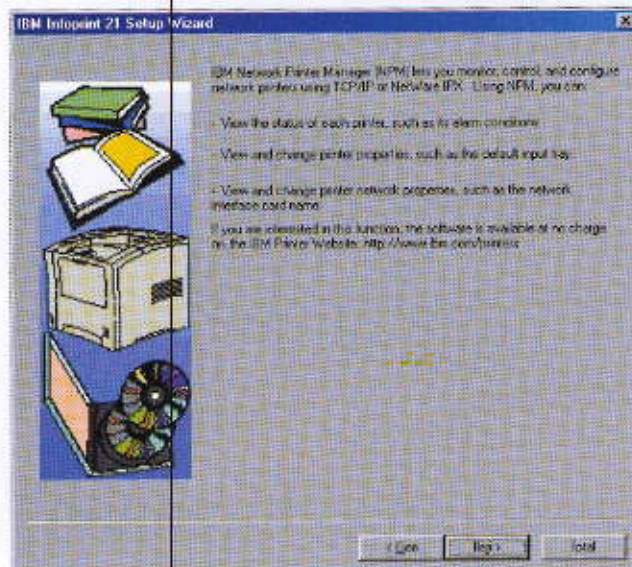
Faks : (212) 272 43 33

Fiyatı : 1600 \$ + KDV

➤ Dakikada 21 sayfa basabiliyor

➤ Bir çok network ortamına uyumlu

➤ Birlikte verilen yazılımı

IBM Infoprint 21 Setup Wizard'ında network için gereken ağ bağlantı protokolünü kolaylıkla seçebilirsiniz.

3COM Palm Vx

Cepteki Küçük Dev

Dizüstü bilgisayarın gücü ile bir elektronik ajandanın boyutlarını birleştiren yeni Palm, kullanmaya alıştığınız tüm popüler yazılımları cebinize sığdırıyor.

Taşınabilir bir bilgisayar almaya karar verdiğinizde, ancak, notebook'lar gerek fiyatı gerekse özellikleri ile size çok fazla geliyorsa, bir avuçlu bilgisayar almayı düşünebilirsiniz. PDA olarak adlandırılan bu tip aygıtlar içinde 3COM'un yeni piyasaya sürdüğü Palm Vx ise liderliğe oturmaya hazır gibi gözüküyor.

Palm Vx'in diğer PDA'lardan farkı

Diğerleri ile kıyaslandığı zaman 1 cm'lik kalınlığı ile ince bir cihaz olan Vx bir gömlek ya da pantolon cebine rahatlıkla sığabiliyor ve 113 gr'lık ağırlığı ile neredeyse hissedilmiyor. Buna ek olarak üzerindeki metalik işçilik ise Palm'e gerçekten hoş bir hava katmış. Ekran ve düğmeler hariç tamamı alüminyumdan yapılmış olan cihaz, şıklığının yanı sıra oldukça da güçlü ve dayanıklı bir yapıya sahip. Bu şekilde diğer plastik cihazlar gibi cepte unutulduğu zaman kırılma riski de en aza inmiş oluyor. Kolay basılabilen tuşlarının yanında açma/kapama tuşunun yeri de çok uygun.

Üzerinde bulunan 8 MB hafıza belki sadece isim ve telefon kayıtları tutacak kullanıcılar için fazla gelebilir ama, özellikle üzerinde gerçek uygulamalar çalıştırmak isteyenler için bu Ram miktarı çok uygun. Üstelik kendine has Palm OS işletim sistemi üzerinde çalışabilecek bu uygulamaların boyutlarının da çok büyük olmaması,

dolayısıyla hemen hemen gerekli tüm uygulamaların hatta oyunların yüklenmesinin ardından bile aygıt üzerinde

kolaylıkla görülebiliyor. Ayrıca eğer açma/kapama tuşuna uzun süreli basma durumunda arkadan aydınlatmalı ekran, verdiği yeşil ışık ile karanlıkta bile kolay kulla-

nima olarak tanıyor. Yanında gelen kalem ile ya da dokunmak suretiyle rahatlıkla hare-

yeteri kadar Ram kalıyor. İşletim sisteminin dahili olarak yüklü geldiği Flash hafıza üzerine de çeşitli programlar yardımı ile yükleme yapıp ekstra bir 600 Kb daha kazanabiliyorsunuz. Ayrıca bu şekilde işletim sisteminin kolaylıkla güncellenmesi de sağlanmış oluyor.

Cihazın güç durumu, ekranı ve kalemi

Palm Vx üzerinde günümüzde çok popüler olan lityum pillerinden bulunuyor. Özel yuvasına oturarak şarj edebileceğiniz cihaz için ayrıca pil satın almak da gerekmiyor. Bu avantajının yanı sıra çok kısa bir sürede tamamlanabilen şarj süresi de Palm Vx'in bir diğer avantajı.

Neredeyse cihazın tüm yüzünü kaplayan kristal netliğinde keskin görüntü verebilen ekran ise tüm açılardan

kerleri algılayabilen hassas ekran kolay kolay da çizilmiyor. Ancak iki bölümden oluşan ekranın sadece altta bulunan bir bölümü yazı tanıma özelliğine sahip. Bu bölümde kalem ile normal yazma hızına yakın bir hızla yazılan her şey cihaza aktarılabilir. Yazının tanınması için önceden bir işleme gerek duyulmuyor ve sadece belirli karakterler için özel yazım şekillerinin bilinmesi yeterli oluyor. Çok sıkı bir klavye kullanıcısı olsanız bile kısa bir zaman içinde rahatlıkla bu kalemin kullanımına alışabiliyor.

Diğer ilginç ve faydalı özellikler

Yukarıda saydığımız özelliklerin yanı sıra Palm Vx, bir çok güzel, ince detaya sahip. Örneğin ekranda işaretleme aygıtı olarak kullanılan kalemin, cihazın her iki tarafına

da takılması mümkün olabiliyor. Bu şekilde hem sol hem de sağ elini kullananlar için bir avantaj sağlıyor. Kalemin arka bölümünün sökülerek Reset çubuğu olarak da kullanılması mümkün. Son olarak Palm Vx bilgisayara bağlantı için bir seri bağlantı kullanıyor.

Bu şekilde USB bağlantısı olmayan bilgisayarlara bile bağlantı kolayca yapılıyor. Ancak tabii ki bu bağlantı hızı USB'ye göre de yavaş kalıyor.

Benzerlerine göre oldukça hızlı olan 20 Mhz'lik işlemcisinin yanı sıra PDA'lar için önemli bir faktör olan oldukça da geniş bir aksesuar yelpazesine sahip.

Özellikle kalem kullanmaya alışmayanlar için hazırlanmış katlanabilir klavyenin yanında özel modem ve değişik taşıma çantaları da bu zengin yelpaze içinde yer alıyor.

CHIP'in Yorumu:

PDA'lar arasında aranması gereken tüm özellikleri fazlasıyla sağlayan 3COM'un bu yeni ürünü, avuçlu bilgisayarlardan çok fazla şey bekleyenleri bile tatmin etmeye yetecek kadar güçlü. Renkli ekrana sahip olmamasına rağmen yüksek sayılabilir bir fiyata sahip olan Palm Vx, yine de bu paranın karşılığını kullanıcıya fazlasıyla veriyor.

Ürün Bilgisi

3COM Palm Vx

Bilgi için : Ropotics İletişim
Tel : (212) 233 54 03
Faks : (212) 225 13 37
Fiyatı : 429 \$ + KDV

- + Şık ve güçlü tasarım
- + 8 MB yüksek hafıza
- + Yansımaz ekran
- + Pil ömrü
- + Aksesuar zenginliği
- Benzerlerinden yüksek fiyat

Diamond Viper II Gamers Edition

Savage Başlıyor

Diamond Viper II donanım olarak desteklenen S3 Texture Compression (S3TC) özelliği ile 3D oyunlarda görüntünün akıcı olmasını sağlıyor.

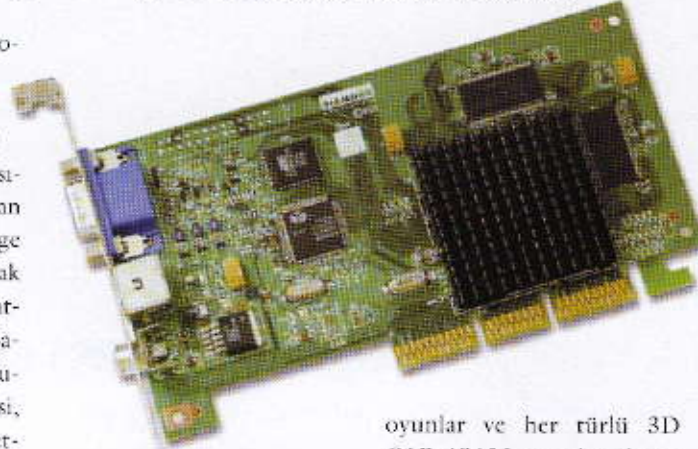
Diamond Viper II modeli 128 Bit S3'ün Savage 2000 chipseti üzerine kurulmuş. Savage 4 ile özellikle OEM piyasasına hızlı bir geri dönüş yapan S3'ün bu başarısını Savage 2000'in özelliklerine bakarak devam ettirebileceğini rahatlıkla söylemek mümkün. Savage 2000'in üzerinde bulunan geometrik işlem ünitesi, nVidia Geforce 256 chipsetlerinde olduğu gibi, transformasyonların hesaplanması sırasında CPU'nun yükünü hafifletiyor.

Chip'in asıl geliştirme temelini oluşturan bu parça seçiz dinamik ışık kaynağını hesaplayabiliyor. Ayrıca bu chip'in en büyük özelliklerinden biri de 0,18 mikron teknolojisinde geliştirilmiş olması. Bu nedenle özellikle notebook üreticileri tarafından beğeniyle karşılanıyor. 64 MB Ram'e kadar çalışabilen bu chip ayrıca, 150 MHz çekirdek hızında çalışıyor ve AGP 4x destekliyor. Bunun haricinde chip donanımsal olarak DVD Motion Compensation da destekliyor.

Diamond Viper II'ye özel

Kartın üzerinde 4 tane 8 MB'lık 6 ns zamanlı toplam 32 MB Ram bulunuyor. Bu erişim süresinin, diğer kartlarla kıyaslandığında, düşük olduğu söylenebilir. Kartta VGA çıkışı haricinde bulunan S Video ve Composite Out çıkışları ile televizyondan görüntü alınması da mümkün.

Diamond'ın bu kartta aktif

bir soğutma aygıtı kullanmamış olması

ileride sorunlara yol açabilir. Fabrika çıkışı olarak AGP 2x'de çalışan ancak aslında AGP 4x destekleyen kartı anakarta bağlı olarak AGP 4x'de kullanabilmek için, üzerindeki jumper ayarlarının yapılması gerek. AGP 4x teknolojisinin iki senelik mazisine rağmen hala gerek anakart gerek grafik kartı üreticilerinden kaynaklanan sürücü hataları ortaya çıkabiliyor.

AGP 2x'e göre tek fark Address Strobe'ların gerçekte 133,4 MHz frekansında çalışması olan ve şu an için AGP 2x veya AGP 1x'e oranla çok yüksek bir performans sunmayan AGP 4x özellikli 32 MB yerel hafıza birimleri ile gelecek için ümit vaat ediyor.

Donanım olarak desteklenen S3 Texture Compression (S3TC) ise özellikle 3D oyunlarda görüntünün akıcı olmasını sağlarken, görüntü kalitesini de yükseltiyor. Kart tabii ki Open GL ve Direct X'i de donanımsal olarak tam destekliyor. Bu sayede tüm

oyunlar ve her türlü 3D CAD/CAM uygulamalarından da yüksek performans alınması mümkün.

2D ve video performansı

Master Engine Unit sayesinde AGP veriyolunun kontrolünde CPU'nun etkisine ihtiyaç duymayan kart 2D'de sunduğu yüksek performans ile de göz dolduruyor.

Kartın en önemli özelliklerinden biri ise Motion Compensation Engine sayesinde sunduğu tak ve çalıştır özellikli ekranın DVD görüntü verebilmesi ve DVD oynatımını donanım olarak hızlandırması. Kartın üzerinde bulunan TV çıkışlarını kullanarak, görüntüyü televizyonunuza aktarmanız da mümkün.

Kart ile beraber bir sürücü CD'si haricinde bir adet oyun ve bir tane de demo CD'si geliyor. Ayrıca kartın kurulum kitapçığının beş ayrı dil kullanmasına rağmen içerik olarak yeterli olduğunu söylemek pek mümkün değil. Kartla beraber yazılım olarak da Diamond InControl Tools 99 ve DVD çözü-

mü olarak SoftDVD Player sunuluyor.

CHIP'in yorumu

Kolayca kurulan Windows 98 sürücüsü bir çok seçenek sunuyor. Kart ile birlikte herhangi bir tuning aracı bulunmadığı için, chip ve Ram'lerin çalışma hızlarını değiştirmek maalesef mümkün değil. Direct 3D ve Open GL seçeneklerine ise, birlikte verilen yazılımlarla ulaşılabilir.

Buradan V senkronizasyonu iptal edilebilir. Diamond'ın en büyük sorunlarından olan sürücü problemi, Viper II'de de kendini gösteriyor. Bu kart ayrıca Windows 95 OSR 2.1 ve Service Pack 4 yüklü olan Windows NT sistemlerde de sorunsuz olarak çalışıyor. Ancak oldukça yeni olan kartın da diğer Diamond ürünleri gibi Windows 2000 için optimize edilmiş bir sürücüsü halen mevcut değil. Bunun haricinde kartın sürücüleri arasında yer alan Open GL'in daha yeni sürümü olan Open GL ICD ise kartın diğer bir artısı. Yatayda 37 kHz-120 kHz senkronizasyon sinyali ve dikey tazelemesi 60 Hz-200 Hz arasında olan kartın RAMDAC'ı da 350 MHz. S3'ün en son chip'i olan Savage 2000'i kullanan bu kart özellikle Gamers Edition sürümüyle donanım olarak sunduğu DVD oynatımı ve S3TC ile, multimedya kullanıcıları için uygun bir seçenek sunuyor.

Ürün Bilgisi

Viper II Gamers Edition

Bilgi için : Multimedya
Tel : (212) 212 98 50
Faks : (212) 211 47 64
Fiyatı : 154 \$ + KDV

- Donanım DVD ve S3TC desteği
- Windows 2000 sürücüsü bulunmuyor

Intel Desktop Board D815EEA

815 Chipsetliler Piyasada

Intel Desktop Board D815EEA, tek bir çözümde performans ve çok yönlülüğü bir arada sunan ve bir çok farklı fiyat, performans noktalarını karşılayan yeni nesil bir anakart. Intel 815E chipsetinin üzerine temellenmiş olan bu anakart, 100/133 MHz sistem Bus hızına sahip ve Intel Pentium III işlemcilerini ve 66 MHz System Bus hızında çalışan Intel Celeron işlemcilerini sorunsuzca destekliyor. Geliştirilmiş yapısı sayesinde anakarttan yeni nesil AGP ekran kartlarının görüntü performansı ile birlikte yüksek bir grafik performansı da yakalamak mümkün. Üstün teknolojiler kullanılarak tasarlanmış olan Desktop Board D815EEA'ya, 3 adet DIMM

yuvası sayesinde 512 MB'a kadar 133 MHz SDRAM'ler takılabilir. Desktop Board D815EEA aynı zamanda network için yeni, esnek ve düşük masraflı bir yol da sunmuş oluyor. Örneğin Communication ve Networking Riser, ses, modem, LAN ve Home Phoneline Network Association (HPNA) desteği

bu özelliklerden birkaçı. Tüm bunlara ek olarak Intel Desktop Board D815EEA, Fast Ultra ATA/100 disk desteği, kolay kullanılabilir 4 adet USB genişlemesi ve sisteminizi işleme geçme konusunda çok daha performanslı kılan ve Power On Self Test'i (POST) hızlandıran Intel Rapid BIOS Boot gibi yenilikleri de içinde barındırıyor.

CHIP'in yorumu

Intel Desktop Board D815EEA'ya opsiyonel olarak takılan On-Board Creative Labs SoundBlaster PCI audio ses chip'i, Intel PRO/100 V Network Connection (entegre LAN) ya da Communication ve Networ-

king Riser (CNR) donanımları ile birleştirildiğinde sistem entegratörlerine mükemmel bir konfigürasyon esnekliği sağlayan bir anakart. 815 chipsetinin en önemli özelliği ise, ileri sistem özelleştirmeleri için ölçeklenebilir grafik opsiyonlarına izin vermesi. Neticede 5 adet PCI Slotu, AGP ve Suspend-To-RAM özelliği de bulunan D815 EEA'da son teknoloji çözümlerini üzerinde barındıran, kalitesi ve güvenilirliği kanıtlanmış bir platform olma özelliği taşıyor.

Ürün Bilgisi

Board D815EEA

Bilgi için : Empa

Tel : (212) 599 30 50

Faks : (212) 598 53 53

Fiyatı : 175 \$ + KDV

- ✦ Ultra DMA 100 desteği var
- ✦ AGP 4X destekli
- ✦ 133 MHz Bus hızında çalışabiliyor

Intel Desktop Board D810EMO

Intel 810'lardan Vazgeçmiyor

Son zamanlarda PC endüstrisinde ortaya çıkan yeni eğilim, basitlik ve tasarımların rahatlıkla kullanılabilmesi fikrini savunuyor. Intel Desktop Board D810EMO, kolay kullanılabilen PC'lerin tasarım özelliklerini ve teknolojilerini yakalayabilen, önemli yapıtaşlarından biri olma özelliğini taşıyor. En başta bu platform daha önceden gelen konektörleri büyük ölçüde azaltarak, çoklu arayüzlü tiplerden kaynaklanan konfigürasyon ve birbirine uyma sorunları riskini minimuma indiriyor. Sistemin esnekliği çok çeşitli çevre birimini destekleyebilen tek tip konektörle atılmış oluyor. Daha önceden gelen

konektörler yerine, Desktop Board D810EMO sistemin hem ön hem de arkasında çevre birimi cihazları için USB portları sunuyor.

Bu USB kurulumu sayesinde PC entegrasyonu kolaylaşıyor; printer, scanner ve diğer çevre birimi cihazları

çok daha çabuk ve kolay bir biçimde bağlanıp sökülebiliyor, sistemi tekrar başlatmaya bile gerek kalmıyor. Sistem genişletmesini basitleştirmenin yanı sıra, bu platform aynı zamanda son kullanıcı için çok daha hızlı bir bağlanma sağlayan

Instantly Available PC teknolojisini barındırıyor. Sistem tümüyle kapanmadan kullandığı gücü azaltarak da çalışabiliyor. Böylelikle birkaç saniye içinde sistem tekrar devreye girebiliyor.

CHIP'in yorumu

Yeni FlexATX form faktörüne bağlı kalan bu Desktop Board daha az yer kaplayan

daha küçük sistemlerin tasarlanmasına olanak sağlıyor. Daha küçük bir form faktörü şasisi ile birleştirildiği zaman, Intel Desktop Board D810EMO çok daha kolay kullanılan sistemlerin ortaya çıkmasını sağlıyor. 370-pin soket konektörü ve Intel 810E chipset'ine yer veren bu platform, Intel masaüstü mikroişlemci ailesinin tüm üyelerini destekliyor. Anakart ile ek olarak gelen özellikler ise Intel 3D graphics, Creative PCI audio ve Intel 82559 LAN.

Ürün Bilgisi

Board D810EMO

Bilgi için : Empa

Tel : (212) 599 30 50

Faks : (212) 598 53 53

Fiyatı : Firmayı arayınız

- ✦ Oldukça iyi donanım kombinasyonu
- ✦ Birlikte verilen yazılımlar

Tekram Kx133

Athlon İşlemciler Özel

Tekram, Via KX133 chipsetine sahip olan ve AGP/PCI/ISA/AMR mimarilerinde çalışabilen ATX form faktörlü bir anakart. Bu anakartın 100/133 MHz FSB ayarı sayesinde SlotA mimarisindeki 500MHz-1GHz arasındaki Athlon işlemcileri çalıştırılabilir. Toplam 768 MB SDRAM'ı destekleyen ve üzerinde 3 adet 168 pin'lik DIMM modülü olan bu anakartta ayrıca 2 Mbit'lik bir Flash Rom ve PC99, ACPI destekli bir Award BIOS var.

ECC uyumluluğunun yanı sıra (Error Checking and Correction) PC-100 SDRAM (100 MHz) ve PC-133 SDRAM bellekleri ile de çalışabilen bu anakartın en önemli özelliği, Suspend To

Ram ve Ultra DMA 33/66 desteğinin sağlanması. Tüm bu saydıklarımıza ek olarak, Tekram anakartın bir diğer özelliği ise ses chipseti olarak 48KHz'e kadar çıkabilen ve 85 dB'lik bir gürültü oranı ile Sound Blaster, Microsoft Direct Sound ve Aureal 3D teknolojilerine uyumlu olan AC-97 ses entegresini kullanma-

sı. Tekram'ın üzerinde IAGP, 5PCI, 1 ISA ve 1 AMR (Audio-/Modem-Riser) slotu, PS/2 klavye, PS/2 fare, Line-in, Line-out, mikrofön girişi ve bir game portu var. Bu anakartın üzerindeki AMR Slotu sayesinde fiyatları normal modemlere göre daha ucuz olan bir modem takabilirsiniz.

Yalnız dikkat etmeniz gereken önemli bir şey, AMR'den alacağınız performansın normal modemlere göre daha düşük olması. CPU voltajını otomatik olarak ayarlayabilen bu anakart, işlemci için saat frekans ayarını ise Jumper yerine Bios'daki Setup'ından yapabilirsiniz.

CHIP'in yorumu

Athlon destekli anakartlarda en çok dikkat etmeniz gereken şey, kasanızın güç durumu ve kullandığınız RAM'lerin kalitesi.

Bu şartları yerine getirmezseniz sisteminizde kilitlenmeler oluşabilir. Bu yüzden kaliteli RAM ve gerçek gücü en az 230 watt olan bir power supply kullanmalısınız. Kasa ve Ram konusunda sıkıntı çekiyorsanız size tavsiyemiz <http://www1.amd.com/athlon/config> sitesine bir göz atmak.

Ürün Bilgisi

Tekram Kx133

Bilgi için	Koyuncu
Tel	(212) 213 40 90
Faks	(212) 266 82 09
Fiyatı	104 \$ + KDV

➤ Geniş bir işlemci desteğine sahip

➤ Üzerinde ses chip'i var

Gigabyte GA-6BX7+

Gigabyte BX'ten Vazgeçmiyor

Gigabyte BX anakart serisini yeni ürünlerle geliştirmeye devam ediyor. Bu ay sizin için Gigabyte'ın her kesime hitap edebileceğini düşündüğümüz GA-6BX7+ anakartını inceledik.

Gigabyte GA-6BX7+, BX yongalı 100MHz Soket FCPGA PIII işlemcileri ve Ultra ATA66 sabit diskleri destekleyen bir anakart. Öyle ki GA-6BX7+ ISA, PCI, AGP mimarisini ve Intel PPGA Celeron Soket 370 işlemcilerini (333-533 MHz) ve de FCPGA Pentium III 500E-800/100MHz işlemcilerini destekliyor. Anakartın sunduğu Ultra ATA 66 sabit disk standardı ve STR (Suspend To Ram) özelliği sayesinde, bilgisayarınızın perfor-

mansını arttırmakla kalmayıp daha hızlı ve daha kolay bir kullanım avantajına da sahip olabilirsiniz.

Gigabyte GA-6BX7+'ın üzerindeki 4DIMM slotu sayesinde maksimum 1GB'lık bir hafıza kapasitesine (PC-100 SDRAM) ulaşabilmeniz mümkün. Gigabyte GA-6BX7+'ın en belirgin özelliği

Award PnP Bios'una, 2 MBit Flash EEPROM'a, Wake-On-LAN konnektörü ile network ortamında uyan-dırma sistemine ve Otomatik işlemci gerilim ayarına sahip olması. Bu anakartta ek olarak, kasa açık uyarı alarmı, CPU aşırı ısınma ve fan durmasına karşı bir koruma sistemi mevcut. ATX yapısıyla üzerinde IAGP, 6 PCI ve 1 ISA yuvası ile eski ISA kartları da kullanılabilen Gigabyte GA-6BX7+ böylece çeşitli sistemlerde bir esneklik sağlamış durumda.

CHIP'in yorumu

Gigabyte anakartlarında artık standart olan DualBIOS yeteneği, virüslere karşı siste-

minizi daha güvenli hale getiren ve bizim de beğenimizi kazanan bir özellik. Bu özelliğe ek olarak GA-6BX7+ da Windows NT işletim sistemi için LDCM (LanDesk Client Manager) yazılımları ile network ortamında yönetilebilirlik özelliğini de kullanmanız mümkün. Sonuç olarak siz geniş multimedia gereksinimlerine ihtiyaç duyan ve bilgisayarının canını çıkararak yüksek bir performans elde etmek isteyen ileri seviye kullanıcılar derseniz, bu ürüne dikkat etmenizi tavsiye ederiz.

Ürün Bilgisi

Gigabyte GA-6BX7+

Bilgi için	Empa
Tel	(212) 599 30 50
Faks	(212) 598 53 53
Fiyatı	135 \$ + KDV

➤ Dual Bios'u var

➤ LDCM yazılımı ile birlikte satılıyor

➤ 8 adet kart yuvası var

Leadtek Winfast GeForce2 MX

Oyunseverlere Fiyat Torpili

Nvidia GeForce 2 GTS'nin fiyatının yüksek olduğunu farketmiş olmalı ki kısa sürede ilginç bir alternatif imza attı. Yeni nVidia işlemcisinin adı: GeForce2 MX.

Bu işlemci GeForce ve GeForce 2 GTS işlemcilerden farklı olarak 4 yerine 2 adet Rendering pipeline'a sahip. Bunun anlamı GeForce2 MX'in GeForce ve GeForce 2 GTS'nin aksine aynı anda 4 piksel değil 2 pikselle "boğuşması". Fakat MX, ilginç bir şekilde sahip olduğu bu 2 Rendering Pipeline ile ikiye piksel Render edebildiği için sonuçta aynı anda toplam 4 tekselin sahneye Render edilmesi söz konusu. Yani işlemci bu konuda GeForce'tan aşağı

kalmıyor. Bunun dışında MX'in GeForce2 GTS gibi 0.18mikron teknolojisi ile üretildiğini hatırlatmakta fayda var.

Yapı olarak GeForce 2 GTS'ye benzeyen bir işlemci olan MX'in fiyat olarak bu kadar hesaplı olması kuşkusuz hızlı bir kart arayan ama bütçe konusunda sıkıntılı

oyun tutkunlarını sevindirecektir. Leadtek her zamanki gibi çabuk davranarak bu işlemciyi taşıyan 32MB 6ns SDRAM'e sahip olan Leadtek Winfast GeForce2 MX'i test merkezimize en önce ulaştıran şirket oldu. Kartın işlemcisi üzerinde aktif soğutma bulunmuyor. Çalışma sırasında oldukça ısınan soğutucuya rağmen uzun süreli çalışmada herhangi bir sorunla karşılaşmadık. Öte yandan ek soğutma önlemleri alınarak, girilen bir overlock operasyonu ile performans açısından ciddi bir artış görülebilir. 175Mhz bellek

166Mhz de çekirdek hızına sahip olan işlemci overclock konusunda oldukça esnek. Kart Tv çıkışı S-Video arabirimiyle destekliyor.

CHIP'in yorumu

Leadtek Winfast GeForce 2MX tek kelimeyle mükemmel bir fiyat/performans oranı sunuyor. Performans testlerinde oldukça tatminkar sonuçlar alan kart uygun fiyatta yüksek çözünürlükte oyun keyfi sağlarken profesyonel OpenGL uygulamalarıyla çalışan kullanıcılar için de piyasada bulunabilecek en hesaplı çözümlerden biri.

Ürün Bilgisi

Winfast GeForce2 MX

Bilgi için : Leadtek Türkiye
Tel : (212) 217 08 50
Faks : (212) 217 08 55
Fiyatı : 180 \$ + KDV

Yüksek fiyat/performans oranı

Leadtek GeForce2 GTS 64MB

Hız Limitlerini Aşın

Üzerinde devasa bir soğutucu bulunan Leadtek GeForce2 GTS 64MB'nın geniş bütçeli overclock meraklılarının yoğun ilgisine mazhar olacağını tahmin etmek zor değil.

GeForce2 GTS işlemcisinin özellikle yüksek çözünürlüklerdeki performansı 64MB DDR belleğin itici gücüyle daha da artmış. Kartın üzerinde 6ns'lik Hyundai bellek kullanılmış. HDTV (High Definition TV) destekli TV çıkışı S-Video arabirimini kullanıyor. Kart nVidia GeForce2 GTS işlemcisinin bir özelliği olarak sahip olduğu 4 Rendering Pipeline'ın herbirini ikiye piksel için kullanabiliyor ki

bu durumda ortaya kartın, her saat döngüsünde 8 teksel Render edebileceği çıkıyor. 0.18 mikron teknolojisiyle üretilen ve 25 milyon transistör içeren GeForce2 GTS (NV15) işlemcisi taşıyan kart NSR (Nvidia Shading Rasterizer) algoritmasını destekliyor. NSR ile Bump Mapping, Diffuse

mapping ya da gölgeleme gibi algoritmaların tek seferde Render edilmesi mümkün. Tabii ilgili yazılımın NSR'yi desteklemesi gerekiyor. NSR'nin en büyük avantajı 3D sahnelerde objelerin düşük poligon yapılarıyla bile göze hoş ve gerçekçi görünebilmesi. Kart 200Mhz çekirdek, 333Mhz bellek hızına sahip.

CHIP'in yorumu:

3D bir sahnede obje kenarlarında görülen tırtıkların giderilmesi işlemine antialiasing deniyor. Leadtek Ge-

Force2 GTS 64MB'nın en büyük avantajlarından biri de FSAA (Full Scene Antialiasing) konusunda diğer hızlı kartlara oranla az da olsa ek bir hızlanma sağlaması. Kuşkusuz sahip olduğu 64MB DDR belleğin bunda büyük rolü var.

Kart ayrıca S3TC (S3 Texture Compression) algoritmasını da destekliyor. Tüm bu özellikler iyi ama kartın fiyatı ortalama bir kullanıcı için oldukça yüksek. Fakat hep en hızlıyı arayan oyun tutkunları bu karta bayılacaklar.

Ürün Bilgisi

GeForce2 GTS 64MB

Bilgi için : Leadtek Türkiye
Tel : (212) 217 08 50
Faks : (212) 217 08 55
Fiyatı : 415 \$ + KDV

Şu an bulunabilecek en hızlı ekran kartı
Yüksek fiyat

Gigabyte GA-GF2000

Ekran Kartlarına Yeni Soluk

GA-GF2000, üzerinde 256-bitlik nVidia GeForce 2 GTS grafik hızlandırıcısı olan ve AGP 4x Bus teknolojisini kullanan 32 MB'lık (DDR) bir grafik kartı. Yüksek performansa ihtiyacı olan kullanıcılar için pazara sunulan bu ekran kartı, gerek PC oyun meraklılarının gerekse de profesyonel 3D kullanıcılarının isteklerine cevap verebilecek olan bir ürün. Bunun nedeni GeForce 2 GTS işlemcinin binlerce texture birimlerinin aynı anda işleyebilmesi ve DirectX-7'yi destekleyeceğinden dolayı Transform&Lightning özelliğinden yararlanarak diğer kartlara önemli ölçüde fark atması. GA-GF2000'in bir özelliği 350 MHz'lık bir Ramdac hi-

zuna ulaşabilmesi ve 60 Hz'lik bir tazeleme frekansında 2048x1536 çözünürlüğe çıkabilmesi. Bu ürün yüksek tazeleme frekansına ihtiyacı olan büyük monitörlere verdiği yüksek çözünürlük desteği sayesinde iyi bir performans sağlıyor. Windows 95, 98, 2000 ve Windows NT 4.0 işletim sistemlerinde sorunsuz-

ca çalışan GA-GF2000 ile masaüstünde her türlü görüntü ayarlamalarını kolayca kontrol altında tutabilirsiniz. Bu kartın bir özelliği ise yeni nVidia gölgelendirme tarayıcısı (NSR) ile gerçekçi materyaller ve sinematik efektler için her piksele ayrı ayrı gölgelendirme ve ışıklandırma yapabilmesi ve ikinci nesil Dönüştürme&Işıklandırma (T&L) görselliği için saniyede 25 milyon üçgen üretebilmesi.

CHIP'in yorumu

Piyasada hala çok yeni olan GeForce işlemcili ekran kartları daha yayılmadan yeni modelleri ile karşımıza çıkmay-

başardılar. nVidia'nın bu hızına rakiplerinin yetişmesi çok zor. Gerçi nVidia, GeForce'un piyasaya girmeden önce gelecekteki modellerinden bahsetmişti. Yapıtışı olarak GeForce chip'i ile aynı Bus genişliğine sahip olan bu modelin tek farkı düzeltilmiş bir Transform&Lightning özelliği ve daha yüksek bir 3D performansa ve özelliğe sahip olması. Tabii performans artışı ile birlikte GeForce 2 GTS'nin fiyatının da yüksek olması meraklılarını bayağı düşündürecek.

Ürün Bilgisi

Gigabyte GA-GF2000

Bilgi için : Empa

Tel : (212) 599 30 50

Faks : (212) 598 53 53

Fiyatı : 349 \$ + KDV

- Gelişmiş yüksek netlik video işlemcisine (HDVP) sahip
- NSR özelliğine sahip

Brother HL-1270N

Brother'in Yeni Ağ Yazıcısı

Brother 1270N, gerçek 600x600 dpi'lık bir çözünürlüğe sahip olmasına karşın özel mikro toneri ile 1200x600 dpi çözünürlükte istediğiniz grafikleri (DIB destekli ekran kartlarında) dakikada 12 sayfaya kadar basabilen bir lazer yazıcı. Yazıcının oldukça geniş kağıt kullanımı seçenekleri sayesinde A4, zarf, B5, A5 ve A6 gibi kağıt boyutlarında rahatlıkla baskı yapılabilir. Buna ek olarak manuel kağıt tepsisine yerleştireceğiniz özel kağıtlarla da baskı yapabilirsiniz. Yazıcı ile birlikte Windows 95, 98, 3.1 ve Windows NT 4.0 sürücülerinin yer aldığı bir kurulum CD'si verilmekte. CD'de yer alan kurulum yazılımları sayesinde

Brother 1270N'i hızlı bir şekilde işletim sistemine tanıtmamız mümkün. Yazıcıyı işletim sistemine tanıttuktan sonra isteğe bağlı olarak tonlama, baskı çözünürlüğü ve Ekonomik Mod gibi baskı ayarlarını seçebilirsiniz. Brother 1270N'in önemli bir özelliği de, desteklediği Brother Printing, Epson FX-850, IBM Proprinter XL ve HP Laserjet

6P (PCL6) emülasyonları sayesinde her türlü ortamda baskı yapabilmesi. Örneğin DOS ortamında çalışan programlar için yapmanız gereken tek şey, doğru emülasyonu seçip baskı işlemini gerçekleştirmek. Bu yazıcı paralel (IEEE-1284), USB ve Ethernet 10/100 Base TX gibi arabirimlerde rahatlıkla baskı yapabiliyor. Brother 1270N ayrıca, desteklediği geniş network protokolleri sayesinde birçok ağ ortamında sorunsuzca çalışıyor.

CHIP'in yorumu

Brother HL-1270N'in önemli özelliklerinden biri HL-R ve APT (Advanced

Photoscale Technologie) baskı teknolojilerine sahip olması. HL-R, baskılarınızın daha net ve daha keskin olmasını sağlayan bir teknoloji. APT ise 256 gri renk tonu ile resim kalitesinde baskı yapılmasını sağlıyor. Bu yazıcıda beğendiğimiz diğer bir özellik ise, birlikte verilen CD'nin çok iyi hazırlanmış olması. Örneğin bu CD'de yazıcının kurulumu ve kullanımı, şekillerle ve videolarla ayrıntılı bir şekilde anlatılıyor.

Ürün Bilgisi

Brother HL-1270N

Bilgi için : GenpaCom

Tel : (212) 288 10 78

Faks : (212) 275 38 97

Fiyatı : 640 \$ + KDV

- 36MB'a kadar yükseltilebilen 4 MB belleği var
- Paralel, USB ve Ethernet bağlantı seçeneklerine sahip
- 11 değişik barcod türüne göre baskı yapabiliyor

Mitac Essentia View 15RX-TA

Kalite ve Ergonomi Bir Arada

Mitac Essentia View 15RX-TA, TFT aktif-matrix görüntü özelliği sayesinde daha net ve daha keskin görüntüler sağlayan 15 inçlik bir LCD monitör. Mitac Essentia View 15RX-TA, titreşimsiz görüntü ve yansımasız ekran özelliği sayesinde keskin ve gerçek renklerde bir görüntü kalitesi sunuyor. Monitörün On screen görüntü ayarları sayesinde ise ekran üzerinde yaptığımız tüm ayarları dijital olarak görebilirsiniz. Bu ayarların kullanıcı tarafından rahat ve kolay bir şekilde yapılabilmesi çok önemli. Mitac Essentia View 15RX-TA'de kontrast, aydınlık, renk, çerçeve kaydırma, çerçeve genişletme, iç büyü, dış büyü ve balans ayarlamalarını yap-

bilirsiniz. Bütün bu özelliklerin yanında ürün, anti mıknatıslanma ve yapılan ayarları kayıtlı edebilme özelliğine de sahip. Yatayda 30-61 KHz ve düşeyde 50-75 Hz'lik bir frekans aralığında değişebilen bu ürünün multiscan teknolojisi sayesinde 75 Hz'de 1024 x 768 pixel çözünürlüğüne ulaşabiliyor. Bu monitörün özel-

liklerinden bir kaç köşelerindeki görüntünün ekranın herhangi bir yeri ile aynı kalitede olması, ışık yansımalarını minimuma indirmesi, daha keskin görüntü, parlaklık ve hatasız renk dağılımını sağlaması. Buna ek olarak dış görüntüsü oldukça şık dizayn edilmiş olan bu monitör; 385mm. x 203mm. x 373 mm. boyutlarında ve yaklaşık 6 kilo ağırlığında.

CHIP'in yorumu

Bu monitörde beğendiğimiz en önemli özelliklerden biri, kablo karmaşasından bir nebze olsun arındırılmış olması. Güç kablosunu Mitac Essentia View 15RX-TA'nın ayağında yer alan bağlantı sayesinde gizlemek mümkün.

Ekran kablosunun, ayak kısmı yerine LCD monitörün tam arkasında olması estetik açıdan biraz sakıncalı görünüyor. Ama buna rağmen, masa üstünde kabloları gizlemiş oluyorsunuz. Mitac Essentia View 15RX-TA'de beğenmediğimiz bir özellik ise ayar düğmelerinin çok küçük ve ayak kısmında olması. Oldukça şık dursa da, düğmelerin ayak kısmında olması özellikle ayar yapılması gerektiğinde büyük bir zahmet yaşatabiliyor.

Ürün Bilgisi

Essentia View 15RX-TA

Bilgi için : Albim

Tel : (216) 349 33 51

Faks : (216) 347 59 34

Fiyatı : 1088 \$ + KDV

+ Güzel bir görünüme sahip

+ Güç bağlantısı adaptör olmadan ayak kısmından yapılıyor

- Ayar düğmeleri ayak kısmında ve çok küçük

NEC LCD 1525M

USB Hub'lı LCD

NEC'in resim kalitesi, minimum alan ihtiyacı, düşük güç tüketimi ve özellikle de düşük elektromanyetik etkisi NASA uzmanlarının bile dikkatini çekti ve onların tercihleri NEC oldu. NEC'in son bombası tam donanımlı, VGA girişli ve 8 bit LCD paneli sayesinde gerçek renklere ulaşabilen ve gerek kontrast gerekse de parlaklık değerleri ile kendinden söz ettiren bir model olma özelliğini taşımakta. Saydığımız özelliklere ek olarak bir audio girişine ve de bir USB Hub'a sahip olan bu monitör ergonomik yapısı ile hem ev hem de ofis kullanımı için ideal bir seçenek. NEC LCD 1525M 0.3 mm. nokta aralığında RGB görüntü

standardını destekleyen dijital kontrollü ve düşük radyasyonlu bir 15 inç tak ve çalıştır monitör. Oldukça şık dizayn edilmiş olan bu monitör TCO99 standardını tam olarak desteklemekte ve Windows 98 işletim sistemi tarafından da tanınmakta. Monitörün ilk göze çarpan özelliklerinden bir kaç: EPA

Energy Star uyumlu olan 2/3 oranında düşük bir güç tüketimi sağlayan IPM (Intelligent Power Manager), monitörü ekran kartının tarama frekansına otomatik olarak ayarlayan multifrekans ve ekranda maksimum görüntü alanını sağlayan fullscan teknolojilerini tam olarak desteklemesi.

Yatayda 24.8-60 KHz ve düşeyde 56.2-75.1 Hz arasında değişen frekans değerleri ile elde edilebilen en yüksek çözünürlük 1024x768 (75 Hz) olmasına rağmen tavsiye edilen değer 800x600 (75 Hz)'dir. Fullscan olarak görülebilir alanı yatayda 304 mm, düşeyde ise 228 mm (gerçek görüntü alanı 15") olan monitör 370 mm, 360

mm, 158 mm büyüklüğü ve 4,7 kg'lık ağırlığı ile ideal bir ekran olma özelliğini taşıyor.

CHIP'in yorumu

İlk etapta sunduğu teknoloji ile göze çarpan NEC gerek kullanım alanı gerekse uygun fiyatı ile monitörünü değiştirmek isteyenler için piyasadaki en uygun seçeneklerden biri. Performans haricinde şık görünümü ve ergonomik dizaynı sayesinde hemen her ortamda rahatlıkla kullanılabilen bu monitörün USB Hub özelliğini de taşıması onu vazgeçilmez kılıyor.

Ürün Bilgisi

NEC LCD 1525M

Bilgi için : GenpaCom

Tel : (212) 288 10 78

Faks : (212) 275 38 97

Fiyatı : 1438 \$ + KDV

+ Kullanılan modern teknoloji

+ Gözle fark edilebilir tasarımı

+ USB Hub'a sahip

Acer 99sl

Acer'in Yeni Devi

Acer, yeni 99sl modeli ile Short Length Tube-Design kategorisinde ilk CRT modelini özellikle ofis çalışanları için piyasaya sundu. Monitör, gerçek görüntüsü 17 inç olan 19 inçlik bir ekran büyüklüğüne sahip. Acer'in ilk Short-Length modeli olan monitör, kullanım alanı kısıtlı ve geniş bir ekranda iyi bir resim kalitesine sahip olmak isteyen kullanıcılar için iyi bir çözüm teşkil ediyor.

Canlı renkler, yüksek çözünürlük ve yüksek bir tazeleme oranı kombinasyonu sayesinde Acer 99sl bilgisayar kullanıcılarına diğer monitörlerden farklı bir görüntü kalitesi sunuyor. Öyle ki bu 19 inçlik monitörün,

özellikle yüksek kalite ve performans arayan grafik tasarımcıları veya masa üstü yayıncılık ile uğraşan kişiler tarafından beğenileceğini sanıyoruz. 0.26 mm'lik nokta aralığı ve 75 Hz frekansında 1600x1200 çözünürlüğe kadar çıkabilen cihaz, kendi si-

nifinde yüksek performansa sahip monitörlerden biri. Acer 99sl yatayda 30-98 Khz, düşeyde ise 50-160 Hz'lik bir frekans aralığına sahip. Maksimum piksel frekansı 176 Mhz olan cihaz, ortalama 135 watt'lık

bir güç çekiyor. I-key özelliği sayesinde her zaman en iyi kaliteyi yakalayabilmek için, ekrana aktarılan görüntüleri otomatik olarak ayarlayan Acer 99sl 484 mm x 466 mm x 428 mm boyutunda ve 21 kg. ağırlığında.

CHIP'in yorumu

Acer 99sl değişik özelliklerle ile eskimeden yıllarca kul-

lanabileceğiniz bir monitör. Acer 99sl'in en büyük avantajı, desteklediği Short Neck teknolojisi sayesinde daha gelişmiş bir görüntü açısına sahip olması.

Örneğin normal CRT ekranlarda elektronlar 90 derecelik açılarla yansırken, Acer 99sl'de bu açı 100 derecedir. Böylece bu tür ekranlarda Acer 99sl'deki gibi daha kısa tüpler kullanılabiliyor. Bu ergonomik yapının en büyük avantajı ise düzeltilmiş Phosphor tabakası ve koyu renkte bir panelde daha yüksek bir kontrasta sahip olunması.

Ürün Bilgisi

Acer 99sl

Bilgi için : İhlas-Acer

Tel : (216) 317 96 50

Faks : (216) 317 96 61

Fiyatı : 459 \$ + KDV

⊕ I-key özelliğine sahip

⊕ Ergonomik yapısı

Acer 640BT

Dia ve Normal Tarama İçice

Acer 640BT, USB portundan bağlanabilen ve PC'ler için tasarlanmış olan bir tarayıcı. 48 bit single pass tarama yapabilen cihaz, 600x1200 dpi optik yoğunlukta, 19200x19200 dpi maksimum yoğunlukta tarama yapabiliyor. Windows 3.1, 95, NT ve Twain standartlarına tamamen uyumlu olan cihaz, tarama işlemini USB 1.1 standardını kullanarak gerçekleştiriyor.

Acer 640BT'yi Windows'a tanıtmak için, onunla birlikte gelen CD'den program yükler gibi, scanner'i CD'den Windows'a tanıtmamız gerekir. Scanner ile birlikte verilen CD'nin içeriğinde ise Photo Express, Fine Reader,

Adobe Acrobat Reader, Page Manager, Internet Explorer, Active Share programları ve kurulum sürücülerini yer alıyor. CD'nin içerisindeki programları ise, amacınıza göre yüklemeniz gerekir. Aksi takdirde tarayıcınız çalışır hale gelemez. Acer 640BT'nin kenarları toza karşı korumalı, tek geçişli ta-

rama yapıyor ve bir floresan lambadan daha az enerji harcıyor. Acer 640BT'nin bu özellikleri sayesinde scannerin içine toz kaçması önlenmiş oluyor ve dolayısıyla daha net tarama yapılabileniyor. Tarama bölgesi 216 mm x 297 mm (A4) olan bu cihaz 304mm x 84mm x 460mm boyutunda.

CHIP'in yorumu

Acer 640BT'nin en büyük özelliği üzerindeki dia adaptör sayesinde aynı zamanda transparan, pozitif ve negatif filmleri tarayabilmeyiz. Bu dia adaptörü ile 35mm'lik bir filmi veya bir

diayı 600x1200 dpi yoğunluğa kadar tarayabilirsiniz. Ayrıca taranan bu diaları kaydetmeden önce üzerinde oynamalar yapmak da mümkün.

Dikkat etmeniz gereken tek şey ise transparan tarama işlemini yaparken scannerin ayarlarında onu belirtmek (örneğin, pozitif veya negatif tarama), cihazda beğendiğimiz bir özellik ise, tarama programında Color Wizard (daha gerçekçi renkler için) ve Descreen (Moiré şekilleri yok etmeye yarar) fonksiyonlarının olması.

Ürün Bilgisi

Acer 640BT

Bilgi için : İhlas-Acer

Tel : (216) 317 96 50

Faks : (216) 317 96 61

Fiyatı : 140 \$ + KDV

⊕ Resim, dia ve negatifleri tarayabiliyor

⊕ Uygun fiyatı

Acer DVP 1640A

DVD'lerde Hız Dönemi

Acer yeni High End DVD-Rom sürücüsü DVP 1640A'yı kullanıcıların beğenisine sunmaya başladı. Bu dahili IDE sürücüsü 16x hızında DVD ve 40x hızında CD'leri rahatlıkla okuyabiliyor. Sürücü ile birlikte Cyberlink'in DVD MPEGII decoder yazılımı, Power DVD ve Power Player veriliyor. Acer DVP 1640A DVD-Rom sürücüsünü, şu an için en hızlı DVD-sürücüsü olarak tanımlamak yanlış olmaz.

Bu hızın en önemli sebebi, 16x DVD okuma hızı sayesinde saniyede 21.6 Megabyte'lık bir transfer oranına ulaşabilmesi. Cihazın performansını video DVD'leri oynatırken görebilirsiniz. Çünkü 95

milisaniyelik erişim hızı ve 512 Kilobyte'lık ön belleği sayesinde sürekli bir veri aktarımına ulaşabilmeniz mümkün. Buna ek olarak hızlı bir veri transferini gerçekleştirmesi için Acer DVP 1640 UltraDMA-33 moduna göre çalışmaktadır. Bu DVD sürücüsünü bilgisayarınızın dahili IDE-/ATAPI kesme bağlantısına bağlayarak düşey veya yatay olarak da çalıştırabilirsiniz. Acer DVP 1640A ile bir-

likte verilen Cyberlink Power Player yazılımıyla, bilinen tüm audio ve video formatlarını oynatabilirsiniz. Cyberlink Power DVD yazılımıyla ise, bir hardware decoder'e (MPEG kartı vs.) gerek kalmadan video DVD'lerinizi seyredebilirsiniz -Pentium II ve üstü işlemcilerle.

CHIP'in yorumu

Gün geçtikçe daha da hızlanan DVD-Rom sürücülerinin yeni jenerasyonu daha kullanışlı bir yapıya sahipler. Örneğin bu sürücüler tüm DVD standartlarının yanı sıra DVD-RW ve de CD standartlarını da desteklemekteler. Acer DVP 1640A CD standartla-

ıyla olan mükemmel uyumu sayesinde, tam kapasiteli bir CD-Rom olarak da rahatlıkla kullanılabiliyor.

Test Merkezimize kutusuz olarak gelen bu cihaz bir kullanım kılavuzu, sürücü disketi, montaj malzemeleri ve kablolardan yoksun olarak test edildi. Bu da tabii TOP10 testlerimizde bu cihaz için ek puan anlamına geldi. Neticede Acer DVP 1640A'nın Windows 95, 98, 2000, Windows NT ve MS-DOS gibi işletim sistemleri ile sorunsuz çalışabildiğini ve yüksek bir performansa sahip bir cihaz olduğunu söyleyebiliriz.

Ürün Bilgisi

Acer DVP 1640A

Bilgi için : İhlas-Acer

Tel : (216) 317 96 50

Faks : (216) 317 96 61

Fiyatı : 165 \$ + KDV

+ Yüksek transfer hızı

+ Birlikte verilen yazılım

Toshiba Tecra 8100

PIII işlemcili Notebook

Toshiba, yeni Pentium III işlemcilerini kullandığı Tecra 8100 modeliyle piyasaya farklı bir ürün sunmayı hedefliyor. Toshiba Tecra 8100, 600 MHz Intel Pentium III işlemcili 12 GB sabit diskli, 64 MB SDRAM'li ve 6x DVD-Rom'lu bir dizüstü bilgisayar. Bunlara ek olarak cihaz 14.1 inçlik bir aktif (TFT) XGA LCD ekranına sahip. Bu notebook'ta ekran kartı olarak LCD ve CRT ekranları destekleyen, parlaklık ve kontrast ayarı yapabilen ve maksimum 1600x1200 dpi'lık bir çözünürlük sağlayabilen SMB'lık S3 Savage MX kullanılmış. Touchpad yerine, klavyenin ortasına yerleştirilmiş küçük bir işaret çubuğu mevcut. Bu çubuğun kullanımı gayet ko-

lay ve sorunsuz. Mouse görevi gören bu çubuğa alışık olmayanlar için ayrıca bir mouse port'u var. Toshiba Tecra 8100'ü, istediğinizde bir monitöre de bağlayabilirsiniz. Böylece daha büyük bir ekran görüntüsü kazanabilirsiniz. Toshiba Tecra 8100'ün diğer bir özelliği MPU-401 Midi arabirimini, 3D ses özellikleri-

ni ve Dolby AC-3 dijital ses fonksiyonlarını tam olarak destekleyen; Sound Blaster Pro ve Microsoft Sound Sistem uyumlu Yamaha DS-XG chipsetli bir ses kartı olması.

CHIP'in yorumu

Toshiba Tecra 8100'ün üzerinde speaker, mikrofon girişi, audio çıkışı, NTSC/Pal TV ve video çıkışları var. Ayrıca bu cihazın üzerinde bir ECC/EPP DB-25 paralel portu, PS/2 mouse ve klavye çıkışı, kızılötesi çıkışı, USB portu ve 2 adet Type 2 veya bir adet Type 3 PC kart destekli PCMCIA yuvası var. PCMCIA yuvası Card Bus ve Zu Port standartlarına uygun. Böylece tam ekran video gö-

rüntülerinden video capture ve network özelliklerinden yararlanabilirsiniz.

Toshiba Tecra 8100, size çeşitli yükseltebilme imkanları da sunuyor; örneğin Ram'i 160MB'a kadar, sabit diskini de 30 GB'a kadar yükseltebilirsiniz. Notebook'ta ayrıca uyku moduna geçebilme özelliğinin yanı sıra 4 saat çalışabilen bir LI-ION pil de mevcut. Sonuç olarak Toshiba Tecra 8100; 312 x 254 x 37 milimetre boyutlarında ve 2.56 kg. ağırlığında bir dizüstü bilgisayar.

Ürün Bilgisi

Toshiba Tecra 8100

Bilgi için : TNT Bilgisayar

Tel : (212) 275 87 97

Faks : (212) 275 87 40

Fiyatı : 4490 \$ + KDV

+ Birbiri ile uyumlu

donanımlar

+ Hafif ve ergonomik

+ Floppy için ayrı bir yuva yok

BTC CD Writer 4x4x32

BTC'den CD ReWriter

Son zamanlarda fiyatlarının oldukça düşmesi ile orantılı olarak CD yazıcıların kullanımı da arttı. Özellikle klavye gibi bilgisayar yan ürünleri ile adından söz ettiren BTC CD ReWriter pazarına 4x (600 KB/sec) yazma, 4x (600 KB/sec) tekrar yazma ve 32x okuma hızlarına sahip olan BTC CD Writer 4x4x32 modeli ile girdi. EIDE/ATAPI arabirimini kullanan bu CD Rewriter, 74 dk (650MB) veya 80 dk (700MB) kapasitesindeki diskleri TAO (Track at Once), DAO (Disc at Once), Multisession ve Incremental Packet Writing metodlarını kullanarak yazabiliyor. CD-DA, CD-ROM, CD-ROM XA, CD-i, Photo CD, Kara-

Pack 3/4) işletim sistemlerinde çalışabilen bu CD yazıcı için önerilen minimum konfigürasyon 16 MB RAM'li ve 200 MHz işlemcili bir sistem.

oke CD, Video CD, CD Extra, CD-R, CD-RW ve CD-UDF CD biçimlerini destekleyen BTC CD Writer'in erişim süresi 115 milisaniye. 2 MB büyüklüğündeki Data Buffer'ı ile CD yazma işlemlerinizi daha güvenli ve performanslı hale getiren BTC CD Writer'in boyutları ise 148,6(W) x 42(H) x 200(D) mm ve ağırlığı 1 kg. ağırlığında. Windows 95, 98 ve Windows NT 4.0 (Service

CHIP'in yorumu

BTC CD Writer 4x4x32, aynı zamanda bir CD-Rom'dan beklenen tüm özellikleri de sunuyor: Ön panelde kulaklık girişi, ses ayarı ve ayrıca arka tarafta audio çıkışı da mevcut. Bunun haricinde CD yazıcı ile beraber bir audio kablosu, IDE kablosu kurulum disketi ve yazılım CD'si geliyor. BTC CD Writer Nisan ayı-

mızdaki CD yazıcı testinde karşınıza çıkan yazılımlar içerisinde bulunmayan NTI CD-Maker Pro programını sunuyor.

Kullanımı oldukça basit olan program ile Multisession, Rewrite, Write, Disk Copy işlemlerini kolaylıkla gerçekleştirmek mümkün. Son zamanlarda artan yazma ve tekrar yazma hızlarına kıyasla 4x değeri ile biraz yavaş kaldığı söylenebilen BTC CD-Writer modeli ile kullanıcılara kendi sınıfında yüksek fiyatına rağmen ortalamanın üstünde bir performans sunuyor.

Ürün Bilgisi

BTC CD Writer 4x4x32

Bilgi için : Albim/Boğaziçi
Tel : (216) 349 33 51/
(212) 217 29 29
Fiyatı : 194 \$ + KDV

- Eksik dokümantasyon
- Yüksek fiyat

Acer CRW-6432A

CD Basmak Artık Çok Kolay

Geçen ay 8 hızlı CD yazıcısını incelediğimiz Acer'nin bu ayda 6 hızlı CD yazıcısı incelememizde yer alıyor. Acer CRW-6432A, geçen ayki modeli gibi IDE arabirimini kullanıyor ve 6x yazma, 4x tekrardan yazma ve 32x CD okuma hızlarını destekleyerek basın işlerinizi daha kısa sürelerle bitirebilmenize olanak sağlıyor. Acer CRW-6432A ile verilerinizi 4x, 2x hızlarında CD-RW'lere veya 6x, 4x veya 1x hızında CD-R'lara yazabiliyorsunuz. Cihazın CD Rom özelliği ise CD-R ve CD-Rom medyaları 32x hızında okuyabilecek nitelikte. Böylece neredeyse ayrı bir CD-Rom'a da ihtiyaç duyulmuyor. Acer CRW-6432A ISO9660 stan-

dardında hazırlanmış tüm CD'leri ve CD-DA formatında hazırlanmış Audio CD'leri okuyup yazabiliyor. Cihazın okuyabildiği CD okuma ve yazma formatları CD-DA, CD-Rom, CD-Rom XA, CD-I, CD-Bridge ve Video CD şeklinde. Cihazın bir diğer özelliği ise, Disc-at-Once, Track-at-Once, Multisession ve Incremental Packet Writing gibi CD yazma modlarını ve CD-Extra modunu da desteklemesi. Tüm bunlara ek

olarak Acer CRW-6432A 2MB'lık bir Data buffer ile 120 ms'lik bir erişim süresine ve 4800 KB/saniye'lik bir veri transfer hızına ulaşabiliyor. Windows 95, 98, NT 4.0 ve Windows 2000 işletim sistemlerinde çalışabilen bu CD yazıcısı için önerilen minimum konfigürasyon 200 MHz işlemcili bir sistem.

Chip'in yorumu

Kutu içerisinde bulunan dokümanların yanı sıra, bir EIDE kablosu, CD-RW'ı ses kartınıza bağlayabileceğiniz bir audio kablosu ve vidalar mevcut. Ayrıca birlikte verilen kullanım kitapçığı, cihaz hak-

kında detaylı teknik bilgi içermekte ve bilgisayarınıza bu cihazı nasıl takıp işletim sisteminize tanıttacağınızı anlatmaktadır. Tüm bunlara ek olarak Acer CRW-6432 ile beraber verilen Ahead Nero Burning-ROM ve Ahead In-CD yazılımlarının kullanım kolaylığı sayesinde Windows işletim sisteminin Sürükle&Bırak özelliğini kullanarak CD'lerinizi yazabilirsiniz. Özellikle Ahead In-CD yazılımını kullanarak Audio ve 650 Mb'ı geçen film CD'lerinizi rahatlıkla çoğaltabilirsiniz. ▶

Ürün Bilgisi

Acer CRW-6432A

Bilgi için : İhlas-Acer
Tel : (216) 317 96 50
Faks : (216) 317 96 61
Fiyatı : 190 \$ + KDV

- Çeşitli CD yazma modlarını desteklemekte
- CD yazma programının kolay kullanımı

CD Sürücüler

İçerik

CD sürücü testi.....	79
Ürün bilgileri	80
Nasıl test ettik?	88
CD sürücülerin test sonuçları	90
CD sürücülerin teknik verileri	92

Hala Revaçta

Yeni ve daha gelişmiş alternatifleri çıksa da CD sürücüler uygun fiyatları yüzünden bir süre daha pekçok kullanıcının tercihi olacak gibi. CHIP sizler için 12 adet CD sürücüyü test etti.

Eremit Biktım: erevitb@chip.com.tr
Sahin Eksioğlu: esahine@chip.com.tr

DVD sürücüler ilk çıktığında birçok kişi CD sürücülerin tarihe karışacağını ve DVD sürücülerin çok işlevli yapısıyla masaüstü sistemlerin vazgeçilmez bileşenlerinden biri olacağını düşünüyordu. CHIP Test Merkezi olarak iki yıl önce katıldığımız Cebit fuarında üreticilerin DVD sürücülere sanılanın aksine çok fazla ilgi göstermediğini farkedince CD sürücülerin bir süre daha kullanımda kalacağını daha o zaman yazmıştık. Aynı durum CD yazıcılar için de geçerli oldu. Tek bir sürücüyle hem yazmak hem okumak imkanı varken neden kullanıcılar sadece okuyabilen sürücülere para ödesinlerdi ki? Fakat CD yazıcılar hala CD sürücülerden yaklaşık 4 kat daha pahalı. Dolayısıyla CD sürücüler hala vazgeçemediğimiz bileşenlerden biri. Tüm bunlar bir yana tek bir sürücü içinde CD okuma/yazma ve DVD okuma fonksiyonlarını birleştirmek mümkün. Bu becerilere sahip sürücüler Ricoh firması üretiyor. Oldukça işlevsel olduğu yadsınamaz olan bu sürücüler tahmin edeceğimiz gibi klasik CD sürücülerden 4-5 kat daha pahalı. Sözün kısası teknoloji ne kadar gelişirse gelişsin, cihazların becerileri ne kadar artarsa artsın iş gelip fiyata dayanıyor.

CD sürücülerden bir süre daha vazgeçemeyeceğiz

Üreticiler hala CD sürücülerini satmak istiyorlar ve bu konuda hemfikirler. DVD sürücüler 2 kat CD yazıcılar 4 kat pahalı oldukça birçok kullanıcı ister istemez bir süre daha CD sürücülere yönelmek zorunda kalacak. DVD'ler hala or-

talama 20\$ civarında ve fiyatlarının düşeceğine dair bir işaret yok. Dolayısıyla bir DVD sürücü satın almakla iş bitmiyor. Genel olarak DVD'ler fiyat olarak VCD'lere yaklaşırsa DVD sürücü almak mantıklı olabilir. Yoksa (özellikle ülkemiz şartlarındaki) ortalama bir ev kullanıcısı için ilk başta alınacak birkaç DVD

Kenwood 72x CD sürücü, Yamaha 8x8x24x CD yazıcı ve Creative 8x DVD sürücü bir arada. En üstteki Ricoh 4x-6x4x24x sürücü ise CD ve DVD okuma fonksiyonlarının yanında CD yazma fonksiyonuna da sahip.

filmden sonra DVD sürücünün DVD okuma özelliğinin çok fazla kullanılmaması olası. Bu durumda sürücü satın alırken 2 kat hatta daha fazla para ödemek pek akılcı olmayacaktır. Tabii bu söylediğimiz tamamen kişisel bir tercih ve bu iş için ayırdığımız bütçeyle yakından ilgili. Eğer bütçeniz elveriyorsa ve iyi bir hoparlör sisteminiz varsa DVD

sürücü satın alabilir hatta bunu televizyonunuza bağlayarak evinizi sinema salonuna çevirebilirsiniz. Ya da sisteminizde sık sık yedekleme yapıyorsanız, mp3 dosyaları bilgisayarınızın olmazsa olmaz yazılımlarıysa ne yapıp yapıp bir CD yazıcı alabilir ve hayatınızı kolaylaştırabilirsiniz. Bir diğer seçenek de en azından "şimdilik" işe CD sürücüyle başlayabilir ve DVD sürücüyü ya da CD yazıcıyı terfi planımızın ilk basamağı olarak düşünebilirsiniz.

Farklı cihazların CD okuma performansları

Daha önce gerçekleştirdiğimiz DVD testinde DVD testinin birincisiyle CD testimizin birincisinin CD performansını karşılaştırmıştık. Bu testte CD sürücü az bir farkla da olsa CD okuma performansında DVD sürücüyü geride bırakmıştı. CD yazıcıların okuma performansının CD sürücülerden düşük olduğu ise zaten bilinen bir gerçek. Ashina bakarsanız CD okuyan cihazlar mekanik anlamda çok fazla gelişme kaydedemediler. Bu sorunun aynısı sabit disklerde de var.

Hareketli parçaların karşı karşıya kaldığı fiziksel engeller yüzünden tasarım ne kadar iyi olursa olsun performans belli bir üst sınırı geçemiyor. Fakat bu konuda istisnalar yok değil. Testimizin birincisi Kenwood 72x bu istisnalardan biri. TrueX adlı özel bir teknoloji kullanan bu sürücü yüksek fiyatıyla dikkat çekiyorsa da performans konusunda ödün vermek istemeyen kullanıcılar için ideal bir seçim.

CD sürücülerin performansının artmasının önündeki en büyük engel (hatta paradoks) daha fazla veri aktarımı için gereken daha yüksek dönüş hızının yarattığı titreşimlerin okuma kararlılığını olumsuz yöne etkilemesi. Bu durumu test sonuçlarımızda da gözlemleyebilirsiniz. Veri aktarımı ve erişim süresini ölçmek için kullandığımız CD Tach programıyla gerçekleştirdiğimiz testlerden yüksek puan alan katılımcılar hata düzeltme testinde ters bir orantıyla kötü sonuçlar aldılar. Yani dönüş hızının artmasıyla veri aktarımı gözle görülür şekilde artıyor fakat herhangi bir fiziksel engelle karşılaşıncaya (çizik, sarsıntı v.b.) sürücü afallıyor ve performansında ciddi bir düşüş oluyor.

1.

Bilgi için : Vega

Telefon : (212) 347 01 47

Faks : (212) 272 67 30

Fiyatı : 160 \$ + KDV

+ Yüksek veri aktarım hızı

- Düşük hata düzeltme performansı

- Pahalı

Kenwood UCR-421 72x

2Mb Önbellekli 72x Sürücü

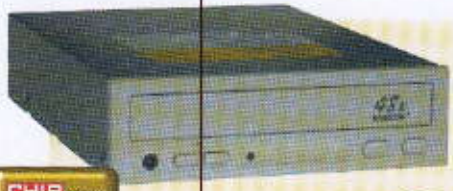
İşte testimizin en ilginç katılımcısı. Kenwood UCR-421 72x'i ilginç kılan özelliklerin başında 72x olarak satışa sunulmuş olması geliyor. Cihaz, CD Tach ile gerçekleştirdiğimiz testlerde rakiplerinden açık farkla öndeydi. Sahip olduğu 2 Mb önbellekle bu konuda da diğer sürücülerden ayrılan sürücünün Audio ripping performansı iyiyse de testin en iyi değeri olmaktan uzak.

Ortalama veri erişim süresi testinde vasat bir tablo çizen Kenwood UCR-421 72x'in hata düzeltme performansı daha

iyi olabilirdi. Fakat her halükarda sürücü ortalama veri aktarım testinde testteki bazı sürücülerden üç kat daha yüksek bir performans gösterdi. Ürünün sahip olduğu en büyük handikap tabii ki fiyatı. Zira ürün, testteki bazı sürücülerden 3 kat daha pahalı.

Test Sonuçları

CD Tach Performans Puanı.....	57.86
Hata Düzeltme Performansı.....	277.80
Audio Ripping	12.4X
CHIP Toplam Puanı.....	52.92

2.

Bilgi için : İhlas Acer

Telefon : (216) 317 96 50

Faks : (216) 317 96 61

Fiyatı : 41 \$ + KDV

+ Yüksek genel performans

+ Uygun fiyat

Aopen CD-948E 48X

En Hızlı Audio Ripping

Audio ripping testinde açık farkla testteki en iyi değeri elde eden Aopen CD-948E 48X özellikle Audio CD'leri mp3 olarak dinlemeyi seven kullanıcılar için ideal. Sürücü, CD Tach testlerinde genel toplamda üçüncü olan Asus'un bir miktar gerisinde kalsa da hata düzeltme ve Audio ripping performansının daha iyi olması sebebiyle ikinci sıraya yerleşti. Genel olarak baktığımızda 128Kb önbelleğe sahip olan Aopen CD-948E 48X'in derli toplu sonuçlar verdiğini söyleyebiliriz. Hata düzeltme perfor-

mansı biraz daha iyi olabilirdi belki ama değil. Hepsi bir yana sürücünün testin en uygun fiyatlı ikinci katılımcısı olduğunu belirtmekte fayda var. Bu özellikler uygun fiyatla birleşince Aopen CD-948E 48X, editörün seçimi ödülünü rahatlıkla kazanıyor.

Test Sonuçları

CD Tach Performans Puanı.....	30.76
Hata Düzeltme Performansı.....	125.40
Audio Ripping	20X
CHIP Toplam Puanı.....	50.45

3.

Asus CD-S500 50X

En Düşük Veri Erişim Süresi

128Kb önbellekli bu CD sürücü, ortalama erişim süresi ve veri transfer hızı gibi kriterleri kapsayan CD Tach testlerinde genel toplamda testteki en iyi ikinci performansı gösterdiyse de hata düzeltme performansının iyi olmaması yüzünden üçüncü olabildi. Asus CD-S500 50X, veri erişim süresi olarak testin en iyi derecesini elde ederken, Audio ripping testinde de oldukça başarılı olarak bu testte ikinci sırada yer aldı. Genel olarak baktığımızda Asus CD-S500 50X'in hiç de fena bir seçenek olmadığını söyleyebi-

liz. Tutarlı sonuçlara imza atan sürücü, sık sayılabilecek bir görünüme sahip. Asus CD-S500 50X, fiyat olarak ortalamanın biraz üzerindeyse de ortada ciddi bir fark yok. Tüm bunların dışında son olarak cihazla beraber IDE kablosu gelmediğini belirtmekte fayda var.

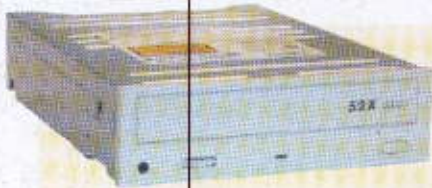
Test Sonuçları

CD Tach Performans Puanı.....	35.88
Hata Düzeltme Performansı.....	158.10
Audio Ripping	13.9X
CHIP Toplam Puanı.....	44.66

4.

Bilgi için : GenpaCom/Multimedia/Empa
Telefon : (212) 320 10 50
 (212) 212 98 50
 (212) 599 30 50
Fiyatı : 50 \$ + KDV
 + Başarılı hata düzeltme

5.

Bilgi için : Ufotek
Telefon : (212) 274 56 60
Faks : (212) 266 46 39
Fiyatı : 42 \$ + KDV
 + Başarılı hata düzeltme
 + Uygun fiyat

6.

Bilgi için : Empa/Emee/Pampa
Telefon : (212) 599 30 50/
 (212) 210 08 58/
 (212) 256 65 90
Fiyatı : 44 \$ + KDV
 - Gereklî aparatlar yok

Creative CD5233E 52X

Ortalamanın Üzeri Performans

Evet biliyoruz Creative, CD sürücü konusunda ses kartı ya da görüntü kartı üretiminde olduğu kadar başarılı değil. Fakat şirket yılmıyor. Creative CD5233E 52X, testlerde ortalamanın üzerinde bir performans gösterdiyse de Creative CD sürücüler hakkındaki önyargıları yıkacak bir tablo çizemedi ne yazık ki. 12 CD sürücü arasında burun farkıyla dördüncü olan Creative CD5233E 52X, sıralamadaki yerini büyük ölçüde beşinci ve altıncı sıradaki rakiplerinin düşük ergonomi puanına

borçlu. Tüm gerekli kablo ve vida aksesuarıyla satışa sunulan ve 256Kb önbelleğe sahip olan sürücü, veri erişim süresi testinde en iyi üçüncü dereceyi elde ederken hata düzeltme testinde şaşırtıcı bir performans göstererek tüm testin en iyi ikinci süresini elde etti.

Test Sonuçları

CD Tach Performans Puanı	30.02
Hata Düzeltme Performansı	81.40
Audio Ripping	7.8X
CHIP Toplam Puanı	42.02

Samsung SC-152 52X

Çizik CD'lerde En İyi Sürücü

IDE kablosu ve ileri alma tuşundan yoksun olarak satışa sunulan Samsung SC-152 52X, oldukça sade bir ön panele sahip. Sürücü genel toplamda çok küçük bir farkla Sony CDU4811 48x'i geride bıraktı. Ortalama veri transferi testinde vasatın altına düşen sürücünün Audio ripping performansı da pek ahım şahım değil. Sürücü test içinde ortalama sayılabilecek bir veri erişim zamanına sahip. Samsung SC-152 52X, kelimenin tam anlamıyla averaj bir CD sürücü gibi görünse de tüm testin en iyi hata düzeltme perfor-

mansına sahip olması onu (hiç olmazsa) bu konuda özel kılıyor. 128Kb önbellekle satışa sunulan ürünle beraber IDE kablosu gelseydi az farkla geçildiği Creative'i genel toplamda çok az bir farkla geçebilir ve dördüncü olabilirdi. Ürünün fiyatının oldukça uygun olduğunu görüyoruz.

Test Sonuçları

CD Tach Performans Puanı	27.32
Hata Düzeltme Performansı	70.20
Audio Ripping	7.9X
CHIP Toplam Puanı	41.80

Sony CDU4811 48X

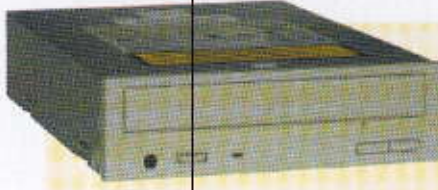
Ortalama Performans

Birkaç ay önceki CHIP TOP 10 testlerimizde oldukça başarılı olan ve başa giren Sony, 48x modeliyle aynı başarıyı yakalamamış görünüyor. Ashında ortalama veri aktarım hızı testi dikkate alındığında sürücü, testin en iyi üçüncü derecesini elde etti. Fakat gerek audio ripping gerekse rastgele erişim süresi testlerinden aldığı vasat sonuçlar sürücünün genel toplamda daha iyi bir sıraya yerleşmesine engel oldu. Sürücünün hata düzeltme performansını beğendiğimizi söyleyebiliriz. Bu sürücüyle çizik CD'ler-

de nispeten daha az okuma sorunları yaşarsınız. Sony CDU4811 48X ile birlikte IDE ya da Audio kablosu gelmediği gibi DOS için kurulum disketi ve gerekli vidalar bile ürüne dahil edilmemiş. Bu durum ergonomi puanını ve sıralamayı etkiledi doğal olarak.

Test Sonuçları

CD Tach Performans Puanı	31.52
Hata Düzeltme Performansı	82.30
Audio Ripping	7.8X
CHIP Toplam Puanı	41.71

7.

Bilgi için : Empa/Emee/Pampa
Telefon : (212) 599 30 50/
 (212) 210 08 58/
 (212) 256 65 90
Fiyatı : 42 \$ + KDV
 + Testin en iyi ikinci erişim süresi
 - Gerekli aparatlar yok

Sony CDU4821 48X

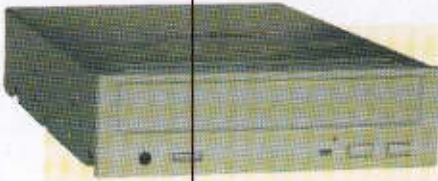
Düşük Erişim Süresi

Bu sürücü genel olarak baktığımızda diğer Sony ile benzer özelliklere sahip gibi görünse de kazan ayağı öyle değil. Tek ortak yanları benzer şekilde sürücüyle beraber gerekli kablolar, vidalar ya da disket gibi bileşenler verilmiyor olması. Performans olarak baktığımızdaysa bu modelin diğer Sony'den biraz daha geride olduğunu görüyoruz. 128Kb önbellekli sürücü, CD Tach testlerinde ilginç sonuçlar verdi. Ürünün ortalama veri transferi testinde harikalar yarattığını söylemek zor. Öte yandan erişim süresi testinde coşarak

testin en iyi ikinci derecesini elde eden Sony CDU4821 48X, Audio ripping testinde ne yazık ki vasatın üzerine çıkamadı. Fiyat olarak diğer Sony sürücülerden iki dolar daha düşük fiyatlı olduğunu gördüğümüz sürücü, uygun fiyatına rağmen çok cazip bir seçenek değil.

Test Sonuçları

CD Tach Performans Puanı.....	29.04
Hata Düzeltme Performansı.....	99.10
Audio Ripping	7.8X
CHIP Toplam Puanı.....	38.51

8.

Bilgi için : Ufotek
Telefon : (212) 274 56 60
Faks : (212) 266 46 39
Fiyatı : 44 \$ + KDV
 - Ortalamanın altında veri transfer hızı

LG CRD-8482B 48X

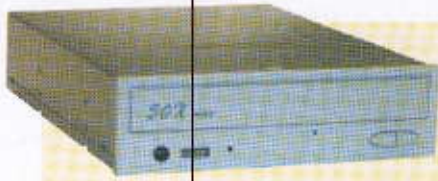
IDE Kablonuzu Önceden Hazırlayın

CD Tach programı, 128Kb önbellekli ve 48x hızında olan bu sürücünün Drive rating'ini 20.6x olarak belirledi. Bunun dışında LG CRD-8482B 48X, ortalama veri transferi testinde başarılı olamadı. Sürücü bu önemli testte vasatın altındaki katılımcılar arasında yer alırken erişim süresi testinde nispeten daha iyi bir performans göstererek bu konuda kendine orta sıralarda yer buldu. Sürücüyle beraber IDE kablosu gelmiyor fakat Audio kablosu, vidalar ve gerekli disket gibi diğer bileşenler mevcut. Hata düzeltme

testinde testin en iyi dördüncü süresini elde eden sürücü, Windac programıyla gerçekleştirdiğimiz Audio ripping testinde dikkat çekici bir sonuca imza atamadı. Genel olarak baktığımızda bu fiyata testte daha iyi ürünler olduğunu söyleyebiliriz.

Test Sonuçları

CD Tach Performans Puanı.....	25.54
Hata Düzeltme Performansı.....	90.30
Audio Ripping	7.9X
CHIP Toplam Puanı.....	37.74

9.

Bilgi için : Gold Bilgisayar
Telefon : (216) 418 11 44
Faks : (216) 345 55 36
Fiyatı : 38 \$ + KDV
 - Düşük performans

Pegasus 50X

Uygun Fiyat, Fakat...

Oldukça kısa fakat açıklayıcı bir isme sahip olan bu CD sürücü, CD Tach programının tespit ettiği drive rating açısından 19.5x ile en sonlarda yer alıyor. Maksimum, minimum ve ortalama veri transfer hızları rasgele erişim süresi gibi pratikte oldukça önemli test kriterlerinin genel toplamını gösteren CD Tach performans puanı açısından en sonda yer alan Pegasus 50x, genel toplamda daha kötü bir derece elde etmediyse bunu büyük ölçüde sıralamada kendinden sonra gelen rakiplerinin hata düzeltme perfor-

mansının çok kötü olmasına borçlu. Zira sürücü Audio ripping testinde de sınıfta kalarak bu konuda testin en kötü performansını gösterdi. Sürücü, fiyat olarak testin en uygun katılımcısıysa da söz konusu fiyat/performans oranı olunca pek avantajlı bir seçim değil.

Test Sonuçları

CD Tach Performans Puanı	23
Hata Düzeltme Performansı	143.10
Audio Ripping	7.7X
CHIP Toplam Puanı.....	32.68

10.

Bilgi için : GenpaCom/Multimedya/
Empa

Telefon : (212) 320 10 50
: (212) 212 98 50
: (212) 599 30 50

Fiyatı : 52 \$ + KDV

- + Uzaktan kumandası ve Turbo tuşu var
- Hata düzeltme performansı çok kötü

Creative Infra 52X

Zengin Ek Özellikler

Creative, çok büyük bir marka ve her halükarda iyi satmasını biliyor. Fakat kullanıcıların şu Infra serisi CD sürücülerden neler çektiğini duymayan kaldı mı bilmiyoruz. Özellikle CD okuma sorunları yaşanan bu serinin testimize katılan 52x modeli yine yapacağını yaptı ve hata düzeltme testini tamamlayamadı. Sürücü CD Tach testlerinde ortalarda yer aldı. Drive rating testinden 25x gibi iyi sayılabilecek bir değerle çıkan Creative Infra 52X, 256Kb önbellekle satışa sunulmuş. Testteki IDE kablosu bile olmayan katı-

lımcılarla karşılaştırdıkça ürünün "tam teşekküllü" olduğu yadsınmaz. Uzaktan kumandası (pratikteki önemi tartışılır) bir yana cihaz üzerindeki turbo tuşuyla CD dönüş hızını düşürmek mümkün. Böylece gürültü ve bazı okuma problemlerinin bir miktar önüne geçmek olası.

Test Sonuçları

CD Tach Performans Puanı.....	29.76
Hata Düzeltme Performansı	-
Audio Ripping	7.9X
CHIP Toplam Puanı.....	31.78

11.

Bilgi için : İhlas Acer

Telefon : (216) 317 96 50
Faks : (216) 317 96 61

Fiyatı : 44 \$ + KDV

- Genel olarak düşük performans

Acer CD 650P 50X

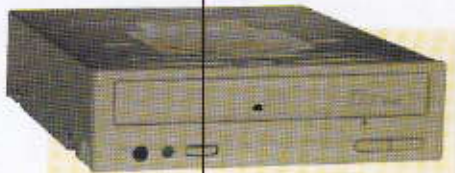
Düşük Performans

50x olarak satışa sunulan bu sürücü CD Tach programının Drive rating testinden 18.3 gibi oldukça düşük bir sonuçla çıktı. Sürücü bu kategoride testin en kötü derecesini elde ederken hata düzeltme testinde de sonlarda yer aldı (fakat en azından testi tamamladı). Ortalama veri transferi ya da erişim süresi gibi testlerde başarılı olamayan Acer CD 650P 50X, Audio ripping testinde de varlık gösteremedi ve sonuçta genel toplamda en sonlarda yer almaktan kurtulamadı. 128Kb önbellekle satışa sunulan

sürücüyle beraber IDE kablosu gelmemesini Acer gibi bir markaya yakıştırmadık doğrusu. Performansı bir tarafa sürücü fiyat olarak da avantajlı değil. Bu aşamada testimizde çok daha iyi fiyat/performans oranına sahip katılımcılar olduğunu söyleyebiliriz.

Test Sonuçları

CD Tach Performans Puanı.....	23.38
Hata Düzeltme Performansı	179.50
Audio Ripping	7.9X
CHIP Toplam Puanı.....	31.66

12.

Bilgi için : Albim / Boğaziçi

Telefon : (216) 349 33 51/
: (212) 217 29 29

Fiyatı : 42 \$ + KDV

- Genel olarak düşük performans

BTC BCD F561B

Düşük Okuma Kararlılığı

12 CD sürücünün katıldığı testimizde hata düzeltme performansını test etmek için hazırladığımız çizik CD'yi 2 CD sürücü okuyamadı. Bunlardan biri Creative Infra 52x iken diğeri de testimizin sonucusu BTC BCD F561B oldu. Sürücüyle beraber CD Xpress adında performans arttırdığı iddia edilen bir yazılım veriliyor. IDE kablosu olmadan satışa sunulan ürün 128Kb önbelleğe sahip. 23.8x ile aslında Drive rating olarak kendisinden beklediğimizden daha iyi bir sonuç elde eden sürücü CD Tach veri transfer testlerinde ba-

şarılı olamadı. Bu testlerde maksimum veri transferi olarak iyi bir performans gösterirken minimum veri transferinin düşük olması okuma kararlılığının düşük olduğunu gösteren önemli bir sonuç. Hepsini bir yana ürün BTC cihazlarda görmeye alıştığımız fiyat avantajından yoksun.

Test Sonuçları

CD Tach Performans Puanı.....	23.20
Hata Düzeltme Performansı	-
Audio Ripping	7.8X
CHIP Toplam Puanı.....	26.90

CD Sürücülerini Nasıl Test Ettik?

CD sürücülerini test ederken okuma, rastgele erişim süresi, hata düzeltme oranı, Audio Ripping ve ergonomi olmak üzere pek çok kategoride testler yapıp teker teker puanladık.

Şahin Ekşioglu
CHIP Test Merkezi
Editörü

Ecevit Bıktım
CHIP Test Merkezi
Editörü

CD sürücülerini test ederken kullandığımız ilk program CD Tach adını taşıyor. <http://www.tcdlabs.com> adresinden indirebileceğiniz program oldukça becerikli bir test yazılımı. Programa ait olan ve CD okuma performansını ölçmek için kullandığımız kriterlerden ilki okuma sırasında cihazın ulaşabileceği maksimum transfer oranı oldu. Bu değer, özellikle çizik olmayan ya da okumasında problemle karşılaşmayan CD'lerin okunmasında öne çıkabilen önemli bir kriter. Bu şekilde herhangi bir engelle karşılaşmadan okunan CD'nin maksimum transfer oranından çok fazla sapılmadan okunması mümkün.

Bu konudaki bir diğer test kriteri de okuma sırasındaki minimum transfer oranı. Minimum transfer hızı sürücünün okuma sırasında zorlandığı ve hızını düşürmek durumunda kaldığı zaman gerçekleştirdiği okuma hızını anlatan önemli bir veri.

CD sürücü testi ve ortalama veri transferi

CD Tach programında okuma testinde kullandığımız son kriter tabii ki ortalama veri transferi oldu. Ortalama veri transferi maksimum ve minimum transfer oranlarının ortalaması olan bir değer değil. Bu değer belli bir zaman dilimi ve okuma süresi boyunca gerçekleşen veri transfer oranının zamana bölümü sonucunda elde edilen birim zamandaki ortalama veri transferini anlatıyor. CD'lerin

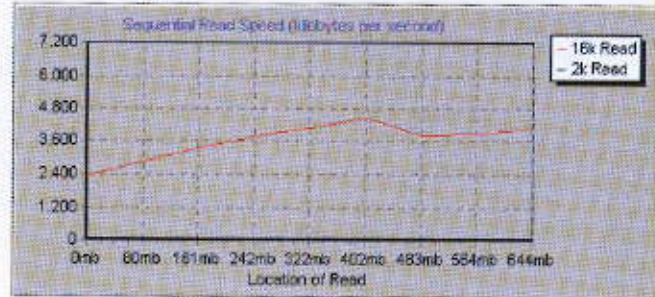
maksimum transfer oranının altında okunması için ille de çizik olmaları gerekmiyor. Belli bir zaman dilimi içinde bakıldığında CD okuma işlemi sırasındaki veri transfer oranında dalgalanmalar görülebilir. Ortalama veri transferi, sürücünün CD okuma performansı hakkında daha genel ve pratik sonuçlar veren bir kriterdir.

CD Tach programından elde ettiğimiz son kriterse rasgele erişim süresiydi. Tabloda verdiğimiz Drive rating değeri programın ortalama veri transferini baz alarak hesapladığı sürücünün pratikteki okuma hızı anlamına geliyor. Bilgi için verdiğimiz bu kriter doğal olarak puan-

CD'nin okunması için geçen zamanı rapor eden program sayesinde ortaya çıkan sonucun mümkün olduğu kadar düşük olması arzu edilir doğal olarak. Çizik CD'nin okunma süresi ve karşılaştığı hatalarla başa çıkabilme oranı testimizin hata düzeltme süresi puanını oluşturdu.

Diğer kriterler ve puan ağırlığı

Audio CD'lerin çeşitli amaçlarla bilgisayar ortamına taşınması sık sık gündeme geldiği için Windac programı ile Audio ripping yaparak sürücülerin performansını değerlendirdik. CD sürücülerle gelen kablo, vida ya da yazılımlar tabii ki

CD Tach 99 programı testimizde performans ölçümünde kullandığımız ana kriterleri kapsıyordu.

lamaya katılmadı. Zira ortalama veri transferi zaten bu amaca hizmet eden bir kriter.

CD sürücü testi ve hata düzeltme oranı

Kuşkusuz CD'ler çok kolay çizilen ve zarar gören medyaların başında geliyor. Çizik bir CD'nin okunması çoğu sürücünün zorlandığı konulardan biri olarak karşınıza çıkmakta. Çizik bir CD okunurken, sürücü dönüş hızını düşürerek bilgi taşıyan izlerdeki kopukluklardan etkilenmemeye çalışır. Bu aşamada sürücünün tekrar eski hızına çıkma süresi, onun hata düzeltme becerisi konusunda fikir vermesi açısından önemlidir. Bunu ölçebilmek için özel olarak hazırladığımız çizikle dolu bir CD'yi kullandık. Bu CD'yi CHIP Test Merkezi için yazılmış bir program altında okuma testine tabi tuttuk. Program CD'yi belli bölgelere ayırarak teker teker bu bölgelerdeki okuma hızını ölçüyor. Daha sonra tüm

toplam CHIP puanını bir şekilde etkilemeliydi. Bu özellikleri Ergonomi başlığı altında toplayarak puanlamaya dahil ettik. Ayrıca sürücülerle gelen yazılımlar ya da ek donanımsal özellikler de bu kategoride puanlanan özellikler oldu. Toplam CHIP puanını hesaplarken CD Tach programından elde ettiğimiz maksimum, minimum ve ortalama transfer oranları ve rasgele erişim süresi %12.5'şar ağırlıkla sonucu etkiledi. Ayrıca Tabloda CD Tach programına ait verilerden (bilgi vermesi açısından) elde ettiğimiz tek bir toplam puan da bulabilirsiniz. Audio ripping ve hata düzeltme testi %20 ağırlıkla toplam puana etkilen ergonomi puanının nihai puan üzerindeki ağırlığı %10 oldu.

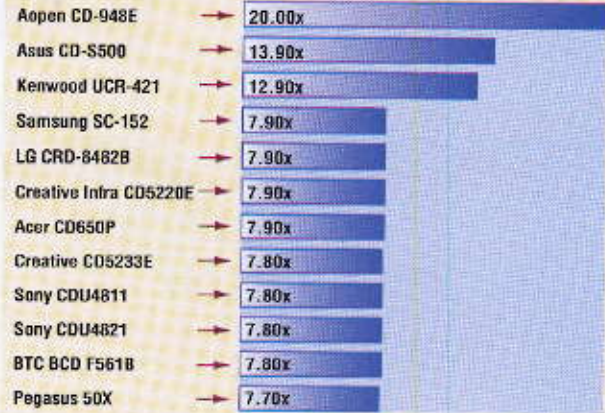
Test Platformu:

PIII500 işlemci
128MB RAM
Leadtek GeForce 32MB DDR
Asus P2B anakart

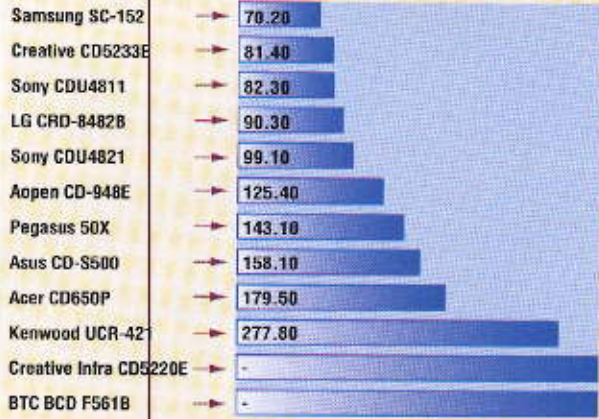
Ergonomi

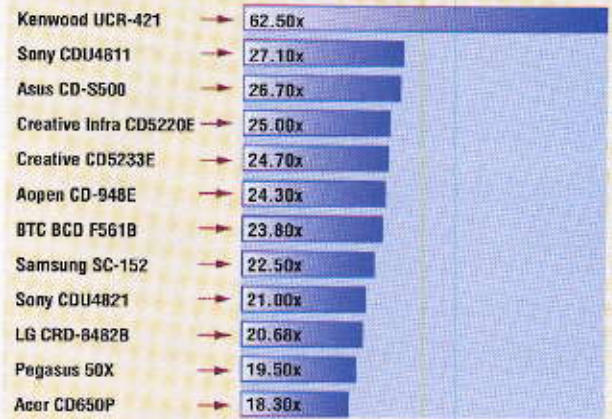
Audio Ripping

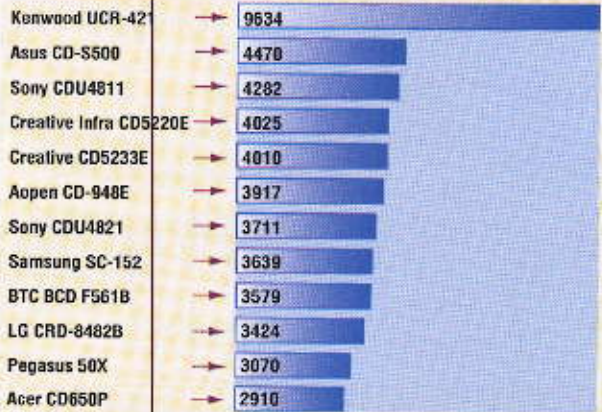
Hata Düzeltme Performansı*

Drive Rating

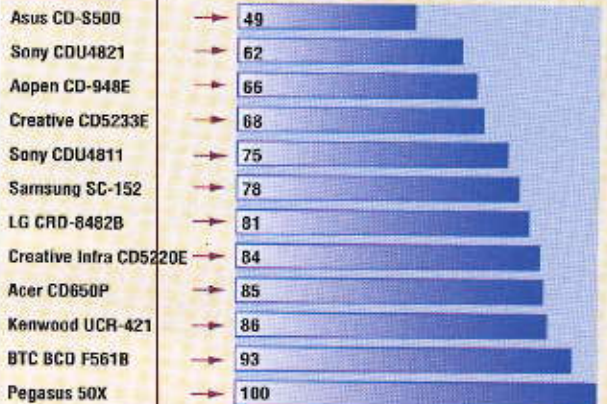
Ortalama Veri Transfer Hızı

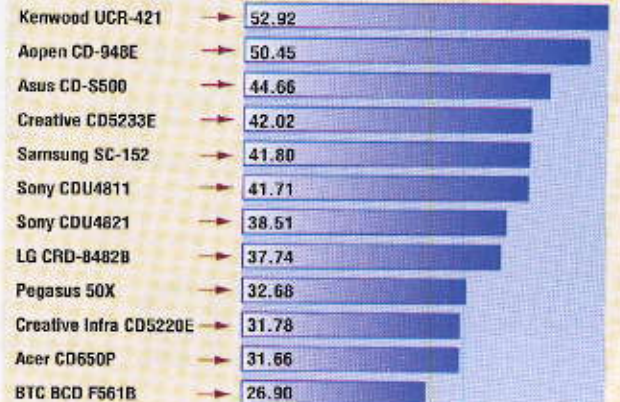
CD Tach Toplam Performans

Veri Erişim Hızı*

CHIP Toplam Puanı

* Düşük değerler daha iyi bir sonucu ifade eder.

CD Sürücülerin Teknik Verileri

Marka Model	Kenwood UCR-421	Aopen CD-948E	Asus CD-S500	Creative 52X CD5233E	Samsung SC-152
Firma	Vega	İhlas Acer	Çizgi Elektronik	GenpaCom, Multimedia, Eripe	Ufotek
Tel.	(212) 347 01 47	(216) 317 96 50	(212) 273 14 91	(212) 320 10 50, (212) 212 98 50, (212) 399 30 50	(212) 274 56 60
Faks	(212) 272 67 30	(216) 317 96 61	(212) 272 58 86	(212) 320 10 41, (212) 211 47 64, (212) 598 53 53	(212) 266 46 39
İnternet Adresi	www.kenwoodtech.com	www.aopen.com.tw	www.asus.com.tw	www.soundblaster.com	www.samsung.com
Fiyatı	160\$+KDV	41\$+KDV	47\$+KDV	50\$+KDV	42\$+KDV
Teknik Veriler					
Arabirim	IDE Ultra DMA 33	IDE Ultra DMA 33	IDE Ultra DMA 33	IDE Ultra DMA 33	IDE Ultra DMA 33
Hızı	72X	48X	50X	52X	52X
Belleği (Kbyte)	2 MB	128 Kb	128 Kb	256 Kb	128 Kb
Dijital Audio	var	var	var	var	var
Kulaklık girişi	var	var	var	var	var
CD Çıkış Butonu	var	var	var	var	var
İleri Alma Butonu	yok	var	var	var	yok
Geri Alma Butonu	yok	yok	yok	yok	yok
Ses ayarı	var	var	var	var	var
Birlikte Gelenler					
Audio kablosu	var	var	var	var	var
IDE kablosu	var	yok	yok	var	yok
Vidalar	var	var	var	var	var
Kurulum Disketi	var	var	var	var	var
Diğer	Cdex yazılımı	—	—	—	—
Test Verileri					
Maksimum veri transfer hızı (kps)	10295	5251	5544	4922	4474
Minimum veri transfer hızı (kps)	6968	2419	2590	2391	2335
Ortalama veri transfer hızı (kps)	9634	3917	4470	4010	3639
Veri erişim hızı (ms)	86	66	49	68	78
Drive Rating	61.5 X	24.3 X	26.7 X	24.7 X	22.5 X
Test Sonuçları					
CD Tach performans puanı	57.86	30.76 X	35.88	30.02	27.32
Hata düzeltme performansı (s)	277.80	125.40	158.10	81.40	70.20
Audio Ripping	12.4 X	20 X	13.9 X	7.8 X	7.9 X
Ergonomi	80	65	65	70	60
CHIP Puanı	52.92	50.45	44.66	42.02	41.80

Donanım İnceleme ve Test sayfalarında yer alan resimler SANYO LCD Digital Camera VPC-G350 ile çekilmiştir.

Sony 48X CDU4811	Sony 48X CDU4821	LG CRD-8482B	Pegasus 50X	Creative Infra 52X CDS220E	Acer CD 650P	BTC BCD F561B
Empa, Emea, Pampa	Empa, Emea, Pampa	Ufotek	Gold Bilgisayar	GenpaCom, Multimediya, Empa	İhlas Acer	Albim, Boğaziçi
(212) 599 30 50, (212) 210 08 58, (212) 256 65 90 (212) 598 53 53, (212) 210 90 76, (212) 256 65 93 www.sony.com	(212) 599 30 50, (212) 210 08 58, (212) 256 65 90 (212) 598 53 53, (212) 210 90 76, (212) 256 65 93 www.sony.com	(212) 274 56 60 (212) 266 46 39 http://www.lgeus. com/prod-firm.html	(216) 418 11 44 (216) 345 55 36 —	(212) 320 10 50, (212) 212 98 50, (212) 599 30 50 (212) 320 10 41, (212) 211 47 64, (212) 598 53 53 www. soundblaster.com	(216) 317 96 50 (216) 317 96 61 www.acer.com.tw	(216) 349 33 51, (212) 217 29 29 (216) 347 59 34, (212) 217 29 24 www.btc.com.tw
44\$+KDV	42\$+KDV	44\$+KDV	38\$+KDV	52\$+KDV	44\$+KDV	42\$+KDV
IDE Ultra DMA 33 48X 128 Kb var var var var yok var	IDE Ultra DMA 33 48X 128 Kb var var var var yok var	IDE Ultra DMA 33 48X 128 Kb var var var var yok var	IDE Ultra DMA 33 50X 128 Kb var var var var yok var	IDE Ultra DMA 33 52X 256 Kb var var var var var var	IDE Ultra DMA 33 50X 128 Kb var var var var yok var	IDE Ultra DMA 33 52X 128 Kb var var var var yok var
yok yok yok yok —	yok yok yok yok —	var yok var var —	var yok var var —	var var var var Uzaktan Kumanda, Turbo Döğme	var yok var var —	var yok var var CD Xpress yazılımı
5740 2608 4282 75 27.1 X	4951 1809 3711 62 27 X	4193 2068 3424 81 20.6 X	3935 2053 3070 100 19.5 X	5668 2479 4025 84 25 X	3881 1901 2910 85 18.3 X	5127 798 3579 93 23.8 X
31.52 82.30 7.8 X 60 41.71	29.04 99.10 7.8 X 60 38.51	25.54 90.30 7.9 X 60 37.74	23 143.10 7.7 X 65 32.68	29.76 — 7.9 X 90 31.78	23.38 179.50 7.9 X 65 31.66	23.20 — 7.8 X 75 26.90

AMD'nin Son Bombası

Bu yaz Intel Celeron işlemcilerin yeni rakibi AMD Duron işlemciler pazara çıkıyor. CHIP International Test Merkezi'nde test edilen yeni işlemci çok ucuza çok yüksek performans sunuyor ve Athlon ve PIII'leri bile zorluyor.

CHIP International Test Merkezi

Pentium III'e göre Celeron neyse, Athlon'a göre de Duron o. Aynı işlemci çekirdeğine sahip, ancak üzerinde daha düşük bir L2 Cache (ikincil önbellek) bulunuyor. AMD, Duron'da bütçesini iyice bilemiş ve maliyetleri düşürmek için Duron'a sadece 64 Kbyte L2 Cache bırakmış -yani Athlon Thunderbird veya Pentium III'ün sadece dörtte biri ve Celeron'un yarısı kadar.

CHIP International Test Merkezi'ne ulaşan ilk Duron, 650 MHz hızında çalışan bir modeldi. Kırpılmış L2 Cache'ine rağmen neredeyse büyük ağabeyleri (Athlon "Classic" ve "Thunderbird") ile boy ölçüşebilecek bir potansiyele sahip yeni Duron, bazı testlerde aynı hızda çalışan bir Pentium III işlemciyi bile geride bırakmayı başardı.

Low-Level Benchmark'lar: İlk büyük sürpriz

Duron daha ilk testlerde bizi şaşkına uğrattı: Sentetik Low Level Benchmark'larında AMD'nin yeni "ucuz" işlemcisi diğer işlemcilerden hiç de geride kalmadığını ve başa güreştiğini kanıtladı: Sonuçlar şaşırtıcıydı.

AMD'nin yeni Duron işlemcisi çok şey vaadediyor.

Duron'dan gerçekte beklenen performans hakkındaki ilk fikri ise Bench32 low level testi verdi: Duron 650'nin Dhrystone değeri Athlon 650 ile aynıydı. Bu da buradaki ölçüm rutinlerinin komple L1 Cache'e sığmasıyla ve kırpılmış L2 Cache'in bu yüzden hiçbir negatif etkisinin olmaması ile de açıklanabilir. Yine de Duron'un integer (tam sayı) performansı yeterince iyi.

Floating point (kayan nokta) benchmark'ında da benzer bir sonuçla karşılaştık. Pentium III/750'nin yüksek performansı burada dikkat çekici; Duron ise ikinci olarak bu güçlü test alanında adeta parlıyor.

Uygulama Benchmark'ları: Duron yine zirvede

Profesyonel uygulamalardaki performans ölçümü için CHIPMark programı kullanıldı. Productivity (üretkenlik) benchmark'larında AMD'nin yeni işlemcisi Duron, büyük ağabeyi Athlon'u bile geride bırakmayı başardı.

Üretkenlik testlerinde (kelime işlemci, elektronik tablolar ve veri tabanları) Duron, 257 puanla aynı hızda çalışan Athlon işlemciden daha iyi bir sonuç elde etti. Burada Pentium III işlemciler zirvede yer aldılar, zira bazı uygulamalar burada ISSE komut seti optimizasyonuna sahipler.

Creativity (yaratıcılık) testlerinde AMD CPU'lar çok daha güçlü çıktı: Resim işleme ve benzeri programlarda kayan nokta performansının önemi büyük. Duron, Athlon 600'ü kılıp geçerken, ancak 600 MHz'lik Pentium III'ü rahatça geride bırakmayı başardı.

Entertainment (video gösterimi, multimedia) alanında Athlon'lar yine güçlerini gösterdiler: Diğer işlemciler göre çok daha öndeler. Öyle ki, Duron bu testlerde kendisinden daha yüksek

LOW-Level-Test (Bench32): Dhrystones

Athlon Classic 650 MHz	→ 970360
AMD Duron 650 MHz	→ 969208
Pentium III 750E MHz	→ 915216
Athlon Classic 600 MHz	→ 901728
Pentium III 600EB MHz	→ 731240

LOW-Level-Test (Bench32): Whetstones

Pentium III 750E MHz	→ 4930
AMD Duron 650 MHz	→ 4189
Athlon Classic 650 MHz	→ 4182
Pentium III 600EB MHz	→ 3957
Athlon Classic 600 MHz	→ 3876

CHIPMark Productivity

Pentium III 750E MHz	→ 295,2
Pentium III 600EB MHz	→ 259,6
AMD Duron 650 MHz	→ 257,0
Athlon Classic 650 MHz	→ 251,3
Athlon Classic 600 MHz	→ 248,7

CHIPMark Creativity

Pentium III 750E MHz	→ 354,0
Athlon Classic 650 MHz	→ 353,1
Athlon Classic 600 MHz	→ 340,0
AMD Duron 650 MHz	→ 338,3
Pentium III 600EB MHz	→ 309,8

CHIPMark Entertainment

Athlon Classic 650 MHz	→ 315.9
Athlon Classic 600 MHz	→ 280.1
AMD Duron 650 MHz	→ 262.6
Pentium III 750E MHz	→ 229.0
Pentium III 600EB MHz	→ 217.8

Quake 3 (1024x768)

Pentium III 750E MHz	→ 74.5
Athlon Classic 650 MHz	→ 73.2
AMD Duron 650 MHz	→ 72.4
Athlon Classic 600 MHz	→ 70.9
Pentium III 600EB MHz	→ 69.9

bir saat frekansında çalışan (ve çok daha pahalı olan) Pentium III 750'yi rahatça geçebildi.

Quake 3A: 3D dünyasında da herşey yolunda

Quake 3 gibi 3D oyunlarda da Duron rakiplerinden geride kalmamayı başarıyor.

Bu testte tüm işlemciler hemen hemen aynı performansa sahipler. Duron bu testte ortalarında yer alıyor, ancak işlemciler arasındaki hız farkı gözle görülemeyecek kadar düşük.

İlk testler ve izlenimler: Duron gerçek bir başarı

Duron'un benchmark sonuçları iyi, hatta çok iyi. Genelde büyük abisi Ath-

lon'dan çok az geride kalmasına rağmen, fiyatı onun yarısı kadar olacak. Bundan daha iyi bir alışveriş olamaz herhalde.

Daha ilk benchmark'lerden sonra bile belli olmuştu: Duron gerçek bir hit olmayı başaracak ve Intel bu CPU'ya da pazar payını kaptırmaya devam edecek gibi görünüyor. Duron'un tüm testlerden alınının aklıyla çıkması da gösteriyor ki AMD, Athlon'dan sonra yeni bir başarının altına imza atmaya başlamış.

Elbette ki Duron bir upgrade (terti) işlemcisi olarak uygun değil! Socket A yapı faktöründe geliyor ve bu yüzden Socket A destekli bir anakarta ihtiyaç duyuyor. Bu tipteki ilk anakartlar (testte de kullandığımız) VIA'nın KT133 chipsetine sahipler. Bu yılın ilerleyen ayların-

da DDR-RAM desteği olan anakartlar da planlanıyor, böylece Duron başka bir hız avantajına daha sahip olacak. Yine de Duron şu an bile öylesine performanslı ve ucuz ki, hiç düşünmeden satın alınabilir. Komik bir şekilde, Duron, AMD'nin de başını ağrıtabilir: Duron o kadar hızlı ki, abisi Athlon işlemcilerle bile rakip olabilir.

AMD de bunun farkına varmış olacak ki, Duron'u öncelikle sadece 600, 650 ve 700 MHz saat hızlarında piyasaya sürüyor. Daha fazlasını isteyenler, daha yüksek bir ücret ödeyip Athlon işlemcilerden almak zorunda kalacaklar -veya Duron işlemcilerinin çok yüksek overlock potansiyelini denemek isteyeceklerdir. Tebrikler Duron! Bu başarıya ancak şapka çıkartılır.

95

Gökkuşağı'nın altında masmavi bir tatil...

Marmaris'in cennet koylarından Turunç'ta muhteşem bir tatile davetlisiniz!
Deniz kıyısında tümü klimalı, telefonlu bungaloları,
özel plajı, yüzme havuzu, restoranı, barı ve
güleryüzlü personeliyle Rainbow sizi bekliyor.

Turunç
Rainbow

RAM Hakkında Herşey

İnsan için beyin neyse, bilgisayar için de RAM odur. RAM'lerin çalışma mantığını ve RAM türlerini merak edenler bu yazımızda aradıkları bilgileri bulabilirler.

Berk Gülenler gulenler@boan.edu.tr

Bilgisayar kullanan herkes az çok RAM kelimesini duymuştur. Özellikle bilgisayarda oyun oynayanlar RAM kelimesiyle daha sık karşılaşmıştır. Peki nedir RAM? Ne işe yarar? Nasıl çalışır? İşte açıklamaları:

RAM nedir? Veri transferi nasıl gerçekleşir?

RAM (Random Access Memory) işletim sisteminin (Windows 95/98, Linux...), çalışan uygulama programlarının veya kullanılan verinin işlemci tarafından hızlı bir biçimde erişilebildiği yerdir. RAM bilgisayarındaki CD-ROM, disket sürücü veya sabit disk gibi depolama birimlerinden çok daha hızlıdır.

Bilgisayarınız çalıştığı sürece RAM faaliyetini devam ettirir, bilgisayarınızı ka-

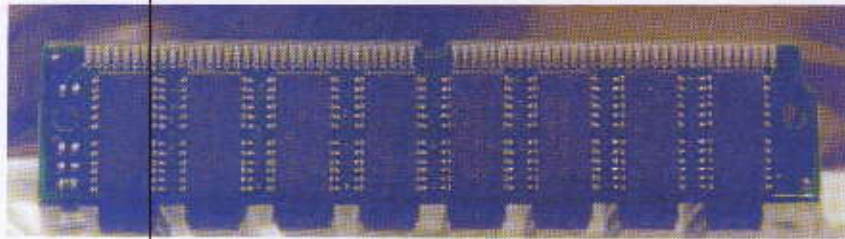
uzun süreli bellekte kayıtlı bölümlerden alarak kısa süreli belleğinizi yeniler. Bilgisayar da buna benzer şekilde çalışır. Eğer RAM dolarsa, işlemci sabit diskin bir bölümünü ayırarak onu RAM olarak kullanır. Bu işlem bilgisayarın işleyişini yavaşlatır. Farklı olarak sabitdiskin daha fazla veriyi kabul edemeyecek şekilde dolu olma ihtimali bulunmasına rağmen RAM asla veri kabul edemeyecek duruma gelmez. Ama işleyişini sizin istediğinizden daha yavaş sürdürür.

RAM ne kadar büyük? Verileri nasıl yazar?

RAM birbirinden ayrı ayrı yerleştirilmiş mikro chiplerden meydana gelir. Mikro chiplerden meydana gelmesi RAM'in fiziksel olarak küçük olduğunu gösterir.

Yanda yeni SDRAM, altta ise eski bir EDO-RAM modülü görünüyor.

patığınız zaman ise RAM'de o an depolanmış olan veriler silinir. Bilgisayar açıldığı zaman işletim sisteminin tarafından bir takım dosyalar RAM'a gönderilir ve böylelikle RAM aktivitesini devam ettirir. Bu veri akışı genellikle sabit diskten RAM'e doğru olur.

RAM'i, insan beyninin kısa süreli belleğine (short-term memory); sabitdisk ise uzun süreli belleğine (long-term memory) benzetebiliriz. Kısa süreli bellek yapılan işe odaklanır ve bir anda çok fazla şeyi içinde barındıramaz. Eğer beyninizdeki kısa süreli bellek dolarsa beyniniz

RAM bilgisayarınızın ana kartının üzerindeki boşluklara yerleştirilecek yapıdadır; bu yapılar bir dizi elektriksel parçayla işlemciye bağlıdır.

RAM taşıdığı veri olarak da küçüktür. Eğer bir kıyaslama yapacak olursak kullandığınız sabit diskten daha küçüktür. Tipik bir bilgisayarın RAM'i 32 milyon byte (32 MB) sabit diski ise 4 milyar byte (4 GB) taşıyabilir. Fakat veriyi yazma biçimleri farklıdır. Sabit disk veriyi taşıyıcıya benzeyen manyetik yüzeylere yazar. RAM ise elektrik sinyallerini kullanarak üzerindeki belirli adreslere yazar.

Kişisel bilgisayarınızda sahip olduğunuz RAM'in büyüklüğü işlemcinin sabit diskten veri okuma sayısını azaltır. Bu da size gözle görülür bir hız kazandırır. Bunun sebebine gelince RAM'daki veriye ulaşım süresi nanosaniyeler ile sabit diskteki veriye ulaşım süresi milisaniyeler ile ölçülür. Yani işlemciniz, veriyi sabit diskinize oranla RAM'den daha hızlı bir biçimde okur. (Nanosaniye: 1 saniyenin milyarda biri. 10⁻⁹ saniye / Milisaniye: 1 saniyenin binde biri. 10⁻³ saniye.)

Yantadı resimler RAM'in fiziksel görünüşleridir. EDORAM daha önceki Pentium bilgisayarlarımızda kullandığınız eski teknoloji ve daha yavaş olan RAM türüdür. SDRAM ise şu andaki PII ve PIII işlemcili bilgisayarlarda kullanılan daha hızlı, teknolojisi EDORAM'a kıyasla daha yeni olan RAM türüdür.

Niye rastgele erişim? Read Only Memory

RAM'e "rastgele erişim" denir, çünkü depolama birimine doğrudan erişilebilir. Manyetik teyplerde veriye ulaşabilmek için teybin başından başlayarak verinin adresini ardışık olarak bulmak gerekir. RAM "ardışık olmayan" bellek olarak adlandırılrsa daha doğru olur çünkü manyetik teyplerin tam tersine RAM'e erişim genelde ardışık değildir. RAM'in organize ve kontrol ediliş biçimi, verinin doğru olarak belirli depolama bölgelerinden alınmasını ve yazmasını sağlar. Bu da gereksiz zaman ve hız kaybını önler. Veri depolama birimi olarak da sabit disk ve CD-ROM'a da doğrudan erişilir fakat bu birimler için "rastgele erişim" terimi kullanılmaz. Sabit disk, disket sürücü ve CD-ROM ek olarak başka bir depolama birimi de salt okunur bellektir (ROM/read-only memory). Bilgisayarınızı kapadığınızda içindeki bilgiyi kaybetmeyen çok pahalı bir bellektir. Her bilgisayarın içinden gelen küçük bir salt okunur bellek,

içindeki yazılım sayesinde her bilgisayarınızı açtığınızda, işletim sisteminizin RAM'e yüklenmesini sağlar.

RAM nasıl çalışır? DIMM ve SIMM

Genel olarak RAM içinde 0 ve 1 rakamlarını bulundurabilen posta kutularına benzer kutulardan meydana gelir. Her kutunun satırlarını ve sütunlarını sayarak ulaşılan kendine ait bir adresi vardır. RAM'de bu posta kutusu setleri dizi olarak, her bir kutu da hücre olarak bilinir. Bir hücrenin içeriğini bulmak için, RAM kontrolörü, chip içindeki çok ince bir elektriksel yol üzerinden satır/sütun adresini gönderir. Her satır ve sütun için bir adres yolu bulunur. Eğer veri okunuyorsa, aynı bir veri yolundan geri döner.

Dinamik RAM'deki her hücrede elektrik kapasitörüne benzeyen bir aygıt bulunur, bu aygıt ya elektrik yüklüdür ya da değildir. Ve aynı zamanda transistörler bu kapasitörlerin içindeki veriye yazmak veya okumak için bir geçit görevi üstlenirler. Dinamik RAM içindeki kapasitörlerinde bulunan şarj (elektrik) bilgisayarınızı kapattığınız zaman gider. Aynı zamanda dinamik RAM üzerindeki veriyi

saklayabilmek için işlemci dinamik RAM'deki veriyi sürekli yeniler. Yenileme işlemi yaklaşık olarak saniyede 1000 defadır. Statik RAM'de ise transistör bu şarjı (elektrigi) korur. Bunun nedeni transistörlerinin dinamik RAM'deki transistörlerden farklı olmasıdır.

RAM'ler bilgisayarınızın anakartının üzerindeki soketlere yerleştirilmiş artırılabılır modüllerdir. Bilgisayarınıza RAM ilave etmek istediğinizde bu belli kurallar çerçevesinde olmalıdır. Bu kuralların nedeni ise RAM'lerin tek hatlı bellek modülü (single in-line module/SIMMs) veya çift hatlı bellek modülü (dual in-line module/DIMMs) olmasıdır. DIMM belleğin anakarta 64 bitlik bağlantısı vardır. DIMM bellek 32 bitlik 2 tane SIMMs bellekle yer değiştirdiğinde her iki bellek modülünde DRAM'ın yaptığı iş eşit miktarda olur. Dizüstü bilgisayarlar normal bilgisayarlardan farklı olarak 32 bitlik DIMM kullanırlar.

Veriye nasıl erişilir? İkili sayı sistemi

İşlemci yerine getirilmesi gereken yeni bir talimat aldığında, bu talimatın içinde okunacak verinin RAM üzerindeki adresi

ile ilgili bir bilgi bulunur. Bu adres RAM kontrolörüne yollanır. RAM kontrolörü de işlemciden gelen bu isteği organize ederek belli bir adrese yollar. Bu adres üzerindeki transistörler hücreleri açarak gereken kapasitördeki bilginin okunulmasını sağlar. Belli bir voltaj değerinin üzerinde şarj olmuş kapasitör ikili sayı sisteminde 1 ile; altında şarj olmuş kapasitör ise ikili sayı sisteminde 0 rakamı ile gösterilir.

RAM çeşitleri: RAM'ler 2'ye ayrılır;

1. Ana RAM: verinin depolandığı ve işlemcinin hızlı bir biçimde veriye ulaştığı RAM.

2. Video RAM: monitörünüze yansıyan görüntüye karşılık gelen verinin depolandığı ve görüntünün hızlı bir şekilde monitöre yansımaları sağlayan RAM.

Ana RAM: Ana RAM statik RAM (SRAM) ve dinamik RAM (DRAM) olmak üzere 2'ye ayrılır.

Statik RAM (SRAM): Statik RAM dinamik RAM'ın kapladığı yerin 4 katı kadar yer kaplar. Statik RAM bilgisayar üzerinde işlemcinin dinamik RAM'dan önce baktığı level-1 ve level-2 cache bellektir.

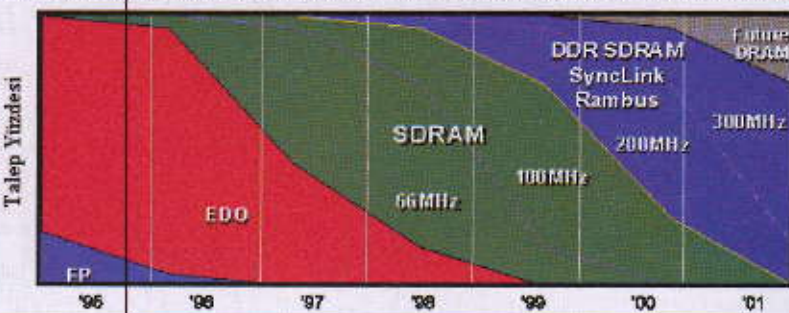
Burst (veya SynchBurst) Statik RAM (BSRAM): Burst SRAM sistem saatiyle eş zamanlı çalışır. Bu da her aygıtla eş zamanlı çalışmasını kolaylaştırır ve ulaşım hızını artırır. Pentium II işlemcilerin chip'lerinde harici level-2 cache bellek olarak kullanılır.

Dinamik RAM (DRAM): Dinamik RAM kullandığı bir takım kapasitör çeşidi yüzünden sürekli enerji yenilemesi yapmak zorundadır. Çünkü DRAM'ı okumak, içindeki enerji yükünü boşaltır. Her okumadan sonra enerji yenilemesi yapmak zorundadır. DRAM her 15 mikrosaniyede bir enerji yenilemesi yapar.

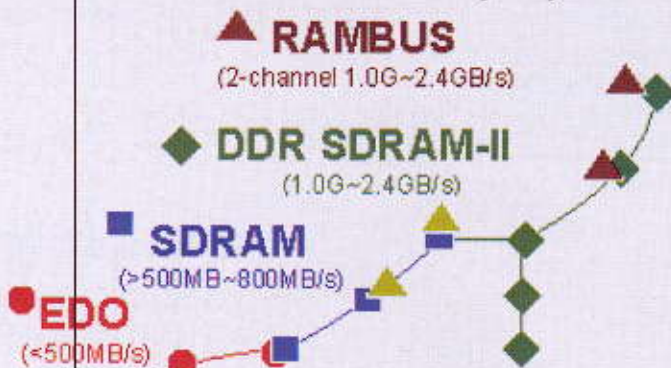
RAM'lerle ilgili karşılaştırmalar

Yandaki iki şekil RAM'lerin birbirleriyle karşılaştırılmalarına dair istatistiki bilgileri göstermektedir. Bu şekillerde belirtilen DDR SDRAM, Synclink, Rambus henüz piyasada çok yaygınlaşmamış fakat gelecekte oldukça yaygın olması beklenen SDRAM türleridir. İlk şekil bunların gelecekteki tahmini kullanım oranını verirken, 2. şekil ise ne kadar hızlı sahip olduklarını gösteriyor.

RAM'ların Tarihe Göre Kullanım Oranları

RAM Türlerinin Hız Karşılaştırması

Düşük Fiyata Süper Geforce 2 Performansı

Geforce 2 MX ile nVidia düşük bütçeli kullanıcılara da cazip bir seçenek sunuyor. CHIP, yeni grafik işlemcisine sahip ilk ekran kartını inceledi: MX yüksek 3D başarımına sahip. Çok cazip fiyatıyla da herkese hitap edebiliyor.

CHIP International Test Merkezi
Ufuk Yomankılıçlı uyumun@chip.com.tr

nVidia boş durmuyor: Highend alanındaki masüstü PC'lerdeki egemenliğini ilan ettikten sonra nVidia şimdi de yeni pazarlar peşinde. Yeni grafik işlemcisi GeForce-2 MX giriş seviyesindekilere ve amatör kullanıcılara olduğu kadar profesyonel kullanıcılara da hitap ediyor.

Genel olarak üretilen bilgisayarların dörtte üçü firmalara satılıyor, sadece dörtte biri kişisel ev kullanıcılarına gidiyor. Bu yüzden kurumsal pazarın grafik işlemcisi üreticileri için de çekici olmasına şaşmamak gerek. Bu alanlarda bugüne kadar komplike 3D gösterimlerden feragat edilebiliyordu. ATI ve S3 en büyük pazar payına sahiptiler.

Geforce2 MX'in önemli özelliklerine genel bakış

Ancak bu durum artık değişebilir: nVidia, GeForce2 MX ile sadece GeForce2'nin kırılmış bir modelini (TNT2 M64 böyleydi mesela) sunmuyor, zira yeni grafik işlemcisi daha fazla özelliğe sahip:

- Tüm nVidia kartlarının tek bir sürücü ile desteklenmesi, profesyonel alanda çok önemli bir özellik,
- Günümüzde birçok IT uzmanını çe-

kecek çok iyi bir marka adı,

- Gelişmiş bir teknoloji: Geforce çekirdeği sonuçta sadece kısa bir süredir pazarda,
- 0.18 mikron teknolojisiyle üretim sayesinde MX'in güç tüketimi sadece 4 Watt, Geforce 1 mesela 20 Watt'lık bir güç çekiyordu,
- Bu sayede daha düşük bir ısı oluşumu gerçekleşiyor, bu da masraflı ve gürültülü çalışan soğutma önlemlerini gereksiz kılıyor.
- Özellikle de çok cazip bir fiyat söz konusu: İlk Geforce 2 MX kartları (Leadtek Winfast gibi), 200 doların altında bir fiyata sahipler. Elsa ve Guillemot'un da bu fiyatın üstüne çıkması beklenmiyor.

GeForce2 MX'in teknik verilerine genel bakış

Özelliklerine bakıldığında MX modelinin yaklaşık olarak GeForce 256 ve 2 GTS arasında olduğu söylenebilir, ancak fiyat olarak da yarısı olduğunu unutmamak gerek. GeForce 2 MX'in özellikleri ve avantajları bunlarla da sınırlı değil: nVidia Matrox'un yakında çıkaracağı G450 modelinden esinlenerek iki yeni özellik eklemiş: "Twinview" ve "Digital Vibrance Control."

Twinview: Bir Geforce'a iki monitör bağlayın

GeForce2 MX sayesinde ilk defa bir nVidia işlemcisi aynı anda iki monitörü destekleyen ve Matrox'tan kopyalanan "Twinview" işlevselliğine sahip oluyor.

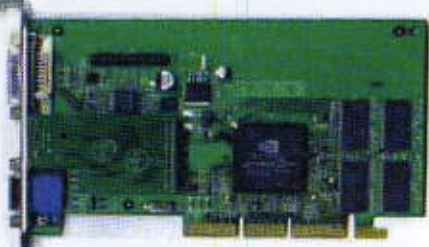
Matrox'un G400 serisini bilenler bu kartların "DualHead" fonksiyonunun

nVidia'nın yeni ve ucuz GeForce işlemcisi çok şey vaad ediyor.

değerini de genelde iyi bilirler. Böylece özellikle grafikerler için araçların bir ek-randa, ve üzerinde çalışılacak resmin de tüm ekranı kaplayacak şekilde ikinci ve daha büyük olan monitörde önlerinde durması oldukça faydalı bir özelliktir. Borsada da ikinci bir ekranın sağladığı ek bakış oldukça değerlidir.

Nvidia'nın "Twinview" teknolojisi istenilen kombinasyonlarda iki monitörü yönetmeyi sağlıyor, monitörler dijital veya analog olarak kumanda edilebilir fark etmiyor. Ek bir televizyon da bağlayabilmeye izin veriyor.

DVI çıkışı ile GeForce 2 MX'e iki monitör birden bağlamak mümkün.

Özetle...

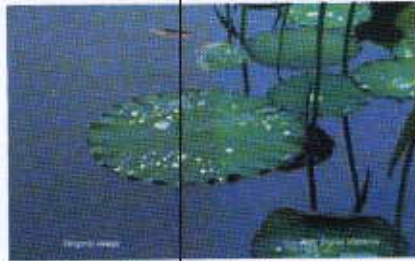
- nVidia'nın yeni grafik işlemcisi GeForce 2 MX'in teknik ve yeni özellikleri
- GeForce 2 MX'in diğer GeForce kartları ile karşılaştırması ve Benchmark sonuçları
- GeForce 2 MX'in hız sınırlarını zorlayın: Soğutucu montajı ve overclock sonuçları

GeForce2 MX'in Twinview destekli modellerinin 30-40 dolar daha pahalı olması bekleniyor, böylece düşük bir maliyetle eski monitörünüzü de kullanmaya devam edebilirsiniz.

Digital Vibrance Control: Gamma ayarı gibi

"Digital Vibrance Control"u daha çok bir pazarlama enstrümanı olarak görmek gerekiyor, bu özellik daha kaliteli 2D resimleri sunmayı vaat ediyor. Ancak biz bundan pek de etkilenmedik, resimler daha kaliteli görünmüyor.

"Digital Vibrance Control" yazılım tabanlı olarak çalıştığı için, pek de rafine

Sol ve sağdaki resimlerde Digital Vibrance Control farkını görüyorsunuz.

Etkileyici gerçekçilik: MX ile kaliteli ve kapsamlı grafikler sorun değil.

bir çözüm değil. CHIP test merkezinin görüşüne göre bu fonksiyon bir gamma ayarından çok da farklı değil. Bu özelliğin istenirse sürücü güncellemeleri ile nVidia tabanlı diğer ekran kartlarında da kullanılabileceğini düşünüyoruz.

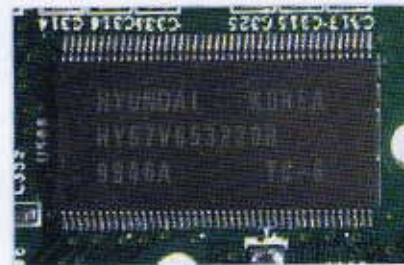
Nvidia'nın tanıtım lansmanında izle-

yicilere gösterdiği demolar görsel olarak çok daha etkileyiciydi, yandaki güzel balık, işlemcinin 3D kalitesini gözler önüne seriyor. Elbette GeForce2 MX, T&L Engine sayesinde neredeyse diğer normal GeForce kartlar kadar komplike sahneleri gösterebiliyor.

Test: Geforce2-MX referans kartı

Testimize nVidia'nın bir referans kartı katıldı. Referans kart standart modeldi, yani "Twinview" desteği yoktu, dik-katimizi çeken ilk şey ise kartın soğutucu fanının olmamasıydı.

Referans kartının küçük boyutları doğrusu bizi şaşırttı: Hatta biraz daha uğraşılrsa daha küçük bir yapı faktörüne sığabilirmiş, Elsa veya Guillemot gibi PC sunucuları ise büyük ihtimalle referans tasarımı uyacaklardır.

6 ns. SDRAM belleği ile GeForce 2 MX ucuz olmayı başarıyor.

0.18 mikron teknolojisi ile üretilen grafik işlemcisi artık aktif bir soğutucu fana ihtiyaç duymuyor. 4 Watt'lık güç tüketimi sayesinde taşınabilir bilgisayarlarda bile kullanılabilir. Chip'ler Tayvan'da TSMC'de üretiliyor, burada aynı zamanda ATI ve 3dfx de grafik işlemcilerini üretiyor.

Bellekte de bilinçli bir şekilde tasarrufa gidilmiş: 32 MB ilk aşamada fazlasıyla yeterli, ancak SDRAM, diğer modeller GeForce 256 ve 2 GTS'de olduğu gi-

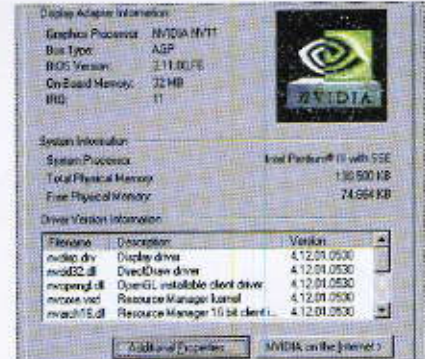
Küçük ama hızlı: MX'in GeForce işlemcisi taşıdığı belli olmuyor.

bi 128 Bit genişliğindeki bir veriyolundan transfer ediliyor.

Sürücü donanımı: Alışıldık Nvidia standardı

Evrensel olarak kullanılabilen Nvidia referans sürücüsü sayesinde sürücü problemleri ile karşılaşmak pek de olası değil: GeForce2 MX de güncel Detonator sürücülerine ihtiyaç duyuyor, kart test edilirken 5.30 sürümü çıkmıştı.

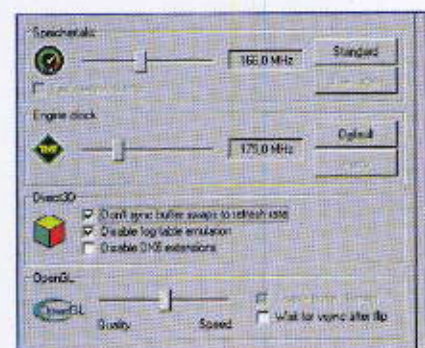
Sürücülerde her şey eskisi gibi: Nvidia kartlar nVidia'nın resmi olarak dağıtmadığı, ancak garip bir şekilde Internet'te düzenli olarak citit aran sürücülerle besleniyor. Bu durum nVidia'yı sevindiriyor: Bu kadar çok gönüllü beta tester

Güncel nVidia sürücüsü 5.30'da MX halen NV11 olarak görünüyor.

bugüne kadar nadir bulunuyordu. İşini sağlama almak isteyenler sadece nVidia'nın web sayfasındaki sürücülerini kullanmalılar. Testlerimizde 128 MB RAM

	GeForce-256	GeForce-2 MX	GeForce-2 GTS
Chip/Ram Frekansı (MHz)	120/166	175/166	200/330
Pipeline sayısı	4	2	4
Pipeline başına Texel Ünitesi	1	2	2
Çevrim başına Texel	4	4	8
Texel doldurma hızı	480M	700M	1600M
Üçgen doldurma hızı	15M	20M	25M
Bellek	SD- ve DDR-RAM	SD-RAM	DDR-RAM
Bellek Kapasitesi (Mbyte)	32 ve 64	16 ve 32	32 ve 64
TwinView	yok	var	yok
Digital Vibrance Control	yok	var	yok
Üretim Süreci	0.22 mikron	0.18 mikron	0.18 mikron
Yaklaşık fiyat	300 \$	200 \$	400 \$

Powerstrip chip ve bellek frekanslarını doğru olarak tanıyabiliyor.

ve Soundblaster Live ile donatılmış bir Asus P3B-F anakartı kullandık. GeForce2 MX referans kartı tüm testleri hiçbir problem çıkarmadan başarıyla geçti ve uzun süreli dayanıklılık testlerinde bile oldukça stabil çalıştı.

Benchmarklar: Quake 3A ve MX'in ilk başarısı

Quake 3A'da yeni ve ucuz GeForce işlemcisi ilk başarısını ortaya koydu: GeForce 2 MX, çok az bir farkla GeForce 256'yı gerisinde bırakıyor. 400 dolarlık GeForce 2 GTS ise yeni GeForce çekirdeğinin güçlü ortaya koyuyor: Ortalama benchmark parkurunu, ikinci olan

DDR-RAM'li GeForce 256'dan yaklaşık yüzde 30 daha hızlı geride bırakıyor.

32 bitlik renk derinliğinde yeni MX'in bant genişliği problemleri kendini belli ediyor. Burada eski GeForce 256'ya kıyasla geçilmek zorunda kalıyor. Bu testteki şampiyonlar kaplamaları daha hızlı transfer eden DDR-RAM'leri sayesinde arayı daha fazla açmayı başarıyorlar.

Benchmarklar: MDK 2 ile T&L desteği

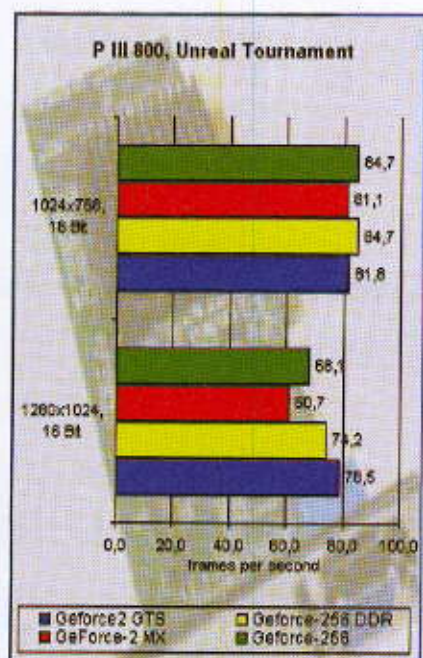
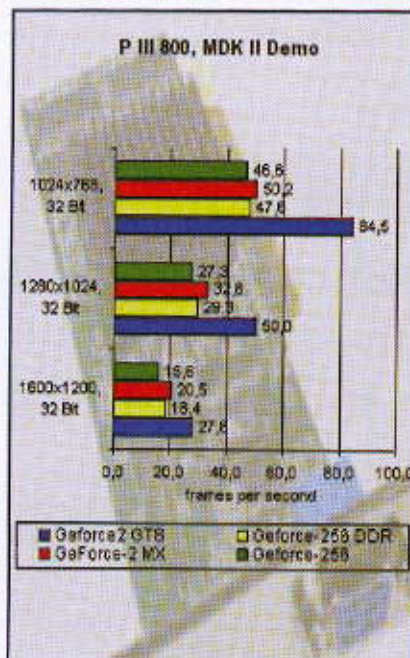
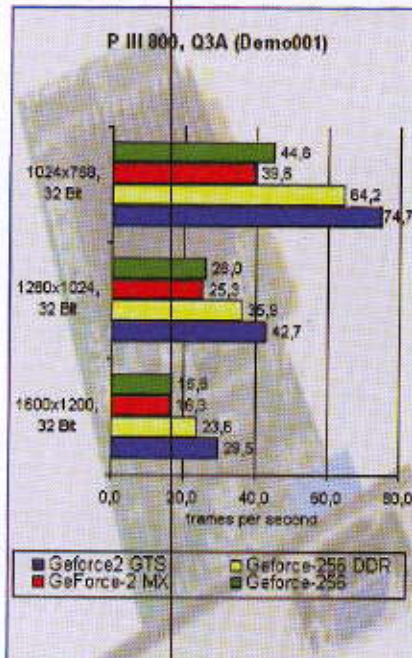
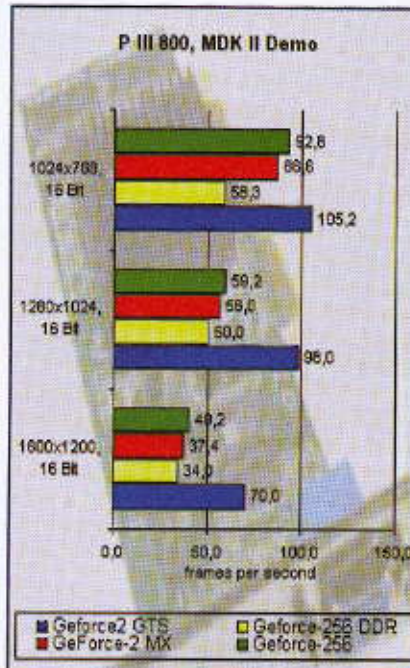
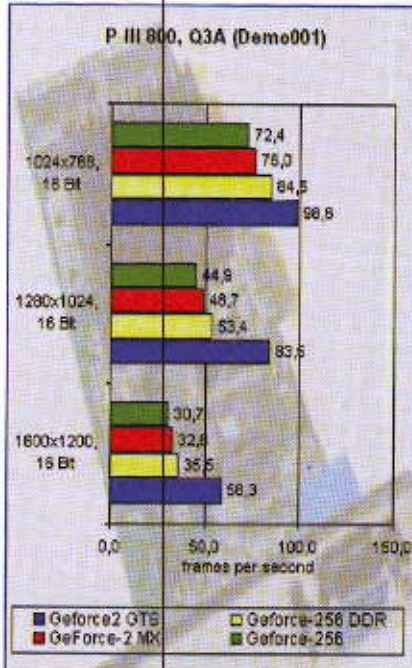
MDK 2 oyunu piyasaya çıktıktan kısa bir süre sonra 3D oyun dünyasında oldukça beğenildi. Bu fantasy action adventure oyunu Open GL API'sini temel

alıyor ve ayrıca ekran kartlarının T&L Engine'lerini kullanabiliyor. Burada GeForce 256 SDRAM'i ile yeni GeForce2 MX'in az farkla önünde yer alıyor. Ancak GeForce DDR'in burada neden gerilerde kaldığı anlaşılacak gibi değil. Kontrol için ayrıca benchmark testinde kullandığımız Athlon işlemcide ise MDK2 testinde DDR RAM'li GeForce tekrar kendisine ait ikinci sıraya yükseldi. Bu testte de ilk sırada yine yenilmez GeForce2 GTS yer alıyor.

Ancak 32 bit renkte bu defa GeForce2 MX atağa kalkıyor ve DDR GeForce'yu bile geçmeyi başarıyor. Yeni "kırpılmış" chip ilk nesil GeForce ile karşılaştırıldığında sadece iki piksel pipeline'a sahip. Ancak bu her iki pipeline'da da yine iki tane kaplama (texture) ünitesi bulunuyor. İşte yeni "küçük" değişikliğin avantajı tam da burada ortaya çıkıyor. SDRAM'li eski GeForce-256'da dört piksel pipeline düşük sayılabilecek bir artı performansı sağlarken, GeForce-2 MX ise iki kat fazla kaplama ünitelerinin avantajından sonuna kadar yararlanıyor.

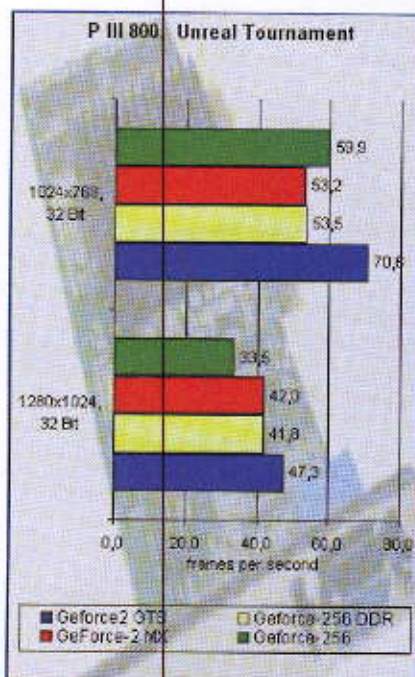
Benchmarklar: Unreal Tournament

Unreal Tournament CPU'ya aşırı bir şekilde yüklenen bir oyun olarak biliniyor. Bu yüzden teste katılan ekran kartlarının elde ettikleri performansın birbirine çok yakın olmasına şaşmamak gerek. Burada sonuç üzerinde ekran kartı performansından ziyade CPU'nun per-

formansı etkili. 16 bit renk derinliği ve 1024 x 768 ekran çözünürlüğünde tüm kartlar saniyede 80 karenin üzerine çıkmayı başarıyorlar. Ancak 1280 x 1024 çözünürlükte daha yavaş grafik belleğine sahip kartlar geride kalıyorlar. Yine de 21 inçlik bir monitör için tasarlanmış bu çözünürlükte GeForce 2 MX, 60 fps'nin üzerindeki performansı ile akıcı bir oyun zevki sağlamayı başarıyor.

32 bit renk derinliğinde GeForce-2 GTS bir kez daha kardeş modelleriyle arayı açıyor, ancak MX burada da GeForce DDR ile kafa kafa gidiyor; çok iyi bir performans.

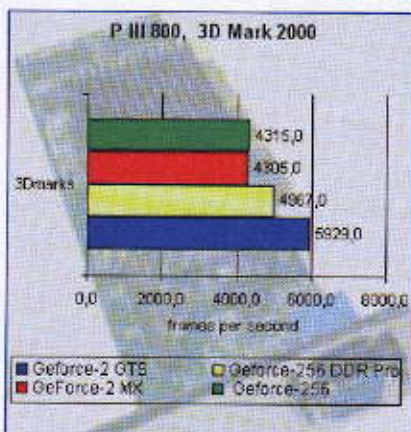
Benchmarklar: Test Drive 6

Eski bir oyun olan Test Drive 6'da da (DirectX kullanıyor) yine eski sıra geçerli: GeForce-2 GTS en önde, daha sonra GeForce 256'nın DDR modeli geliyor ve MX kartı GeForce 256/SDRAM'in burun farkıyla gerisinde kalıyor. Ancak aradaki fark çıplak gözle ekranda hissedilmiyor, sadece bir iki karelik bir fark söz konusu.

32 bit renk derinliğinde ise büyük bir sürpriz yaşadık: 1600 x 1200 ekran çözünürlüğünde MX, gerçekten de GeForce 2 GTS'ye yetişiyor. Ancak genel olarak Test Drive bu yüksek renk ve ekran çözünürlüğünde olumsuz etkileniyor ve çok yavaş çalışıyor.

Benchmarklar: 3DMark 2000

Madonion'un 3Dmark 2000'inde de heyecan verici sonuçlarla karşılaştık: Ge-

force 256 ve GeForce 2 MX'in sonuçları ölçüm toleransı dikkate alındığında neredeyse aynı. GeForce 2 GTS burada da almış başını gidiyor, GeForce DDR ise daha çok küçük kardeşlerine yakın bir performansa sahip.

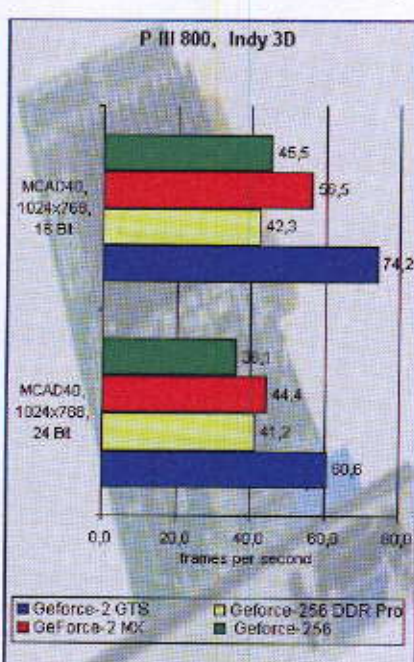
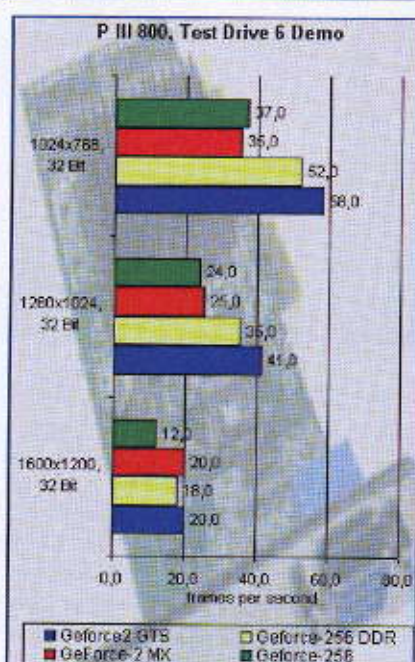
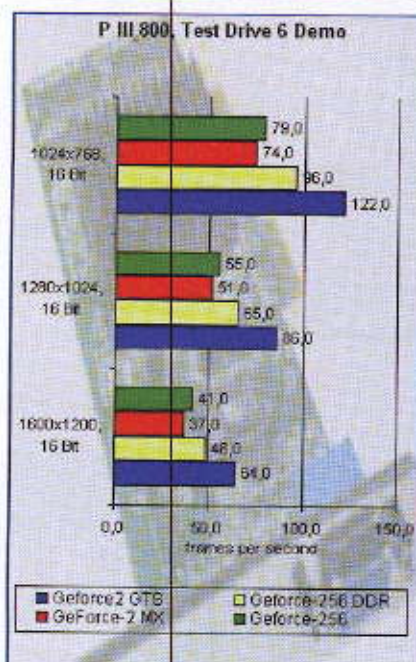
Benchmarklar: Indy 3D'de GeForce 2 MX patlaması

Testin son raundunda bizi büyük ve pozitif bir sürpriz bekliyorduk: Profesyonel OpenGL Benchmark'ında GeForce 2 MX, diğer iki GeForce 256 ekran kartını belirgin bir şekilde aşağıya etmeyi başarıyordu, hatta aradaki fark yüzde 30'a kadar çıkabiliyor. Gerçi bu çok belirgin ilerleme 24 bit renkte biraz azalıyor, ancak yine de OpenGL uygulamalarında low-cost (düşük maliyetli) kart MX'in üstünlüğü tartışılmaz, OpenGL sürücülerini belli ki burada daha başından beri çok iyi optimize edilmiş.

GeForce 2 MX rakiplerini ezip geçebilecek mi?

Şüphesiz götürmez bir gerçek var ortada: GeForce2-MX ekran kartlarının Duron'u gibi (sayfa 94'deki yazıya bakınız), MX yaklaşık yarı fiyatına GeForce 256 seviyesinde (ve üzerinde) bir performans sunuyor ve kendi alanında tüm rakiplerini kolayca geride bırakıyor, ATI, Matrox ve S3'ü zor günlerin beklediği bir gerçek.

nVidia her cephede atağa kalkmış durumda: GeForce2 MX, ucuz ama aynı

zamanda performanslı ekran kartları ihtiyacını büyük ölçüde karşılayabiliyor. nVidia böylelikle ATI ve Marroxx'un da pazar paylarına göz dikmiş oluyor, bu üreticiler bugüne kadar OEM ve kurumsal alandaki güçlü pozisyonlarını korumayı başarmışlardı. Yüksek rekabet baskısı sonucu nVidia'nın beraber çalıştığı müşterilerinin referans tasarımını olduğu gibi kendi kartlarına aktarabilmeleri iyi bir şey, böylece MX işlemcili kartlar bilgisayarların raflarındaki yerlerini daha çabuk alabilirler.

Ayrıca nVidia'nın üretim sıkıntıları olmadığı ve yeterli ürün sağladığı da bir gerçek. Matrox'un G450'si ise halen tamamlanmış değil, ATI de Radeon'a yeterince gaz veremiyor. Buna karşın nVidia,

yılın ilk yarısında arkasına aldığı rüzgarı iyi kullanıyor ve elde ettiği muhteşem başarıyla yetinmeyecek gibi görünüyor. Yılbaşına doğru da üst seviye için NV20 işlemcisi ile büyük bir patlama yapmaya hazırlanıyor. 3dfx ise nVidia'nın yeniliklerinden pek etkilenecek gibi görünmüyor: Geforce2 MX, doğrudan Voodoo 4-4500'ün rakibi, ancak Voodoo kartlar henüz ortalarda görünmüyor, 3dfx'in ciddi sorunlar yaşadığı bir gerçek, ayrıca 3dfx OEM pazarında pek de güçlü bir şekilde temsil edilmiyor. STM/NEC'in Kryo'su da nVidia ailesinin önlenemez yükselişi karşısında pek de yayılma şansı bulamayacak gibi görünüyor. Bu sebeplerden dolayı nVidia'nın müşterileri Leadtek, Elsa ve Guillemot

ellerini ovuşturup sevinmeye başlayabilirler: İlk MX tabanlı ürünlerini duyurdular, hatta Leadtek ilk MX ekran kartını test merkezimize gönderdi, bu ürünün incelemesini donanım inceleme sayfalarımızda bulabilirsiniz. Fujitsu Siemens PC'lerini ("Scaleo" serisi) nVidia üretimi kartlarla donatmak istiyor. Creative'den ise ilginç bir şekilde bugüne kadar bir ses seda çıkmadı, nVidia chip'lerinin günümüzdeki en büyük alıcısı olan bu firmanın burada neden temkinli yaklaştığı merak konusu. Ancak Geforce2 MX'in birçok talibi olacağı açık, Creative olsun veya olmasın! Çoğu 3D düşkünlü kullanıcının arzuladığı yüksek fiyat/performans oranı Geforce2 MX'te en cazip şekilde karşımıza çıkıyor.

Geforce2 MX'in Hız Sınırlarını Zorlayın

Yeni Geforce2 MX kartlar aktif soğutucu fan olmaksızın geliyorlar ve grafik işlemcileri de 0.18 mikron teknolojisi ile üretilmiş: Overclocking potansiyeli için harika özellikler.

1. Adım: Basit bir CPU fanının takılması

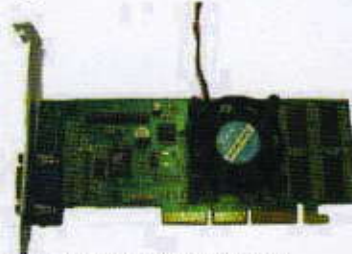
Her overclockçunun bildiği gibi hız sınırlarını zorlarken en çok dikkat edilmesi gereken nokta iyi bir soğutmadır. CHIP overclock için basit bir Socket 370 CPU fanını kullandı.

2. Adım: Video RAM için soğutucunun "kesilmesi"

CPU fanının soğutucusu da işe yaramaya devam ediyor. Sadece biraz kesilip biçilmesi gerekiyor. Socket 370 fanı ilk bakışta mavi rengiyle hemen Guillemot'un Geforce2 GTS kartı "Hercules

Geforce2 MX daha çok "Value" alanına hitap ettiği için overlock taleplerimizi karşılaması için uygun fiyatlı bir normal Socket 370 fanı tercih ettik, bu tip fanları 5-10 dolara bulabilirsiniz.

1. adım çok basitti: Socket 370 soğutucu gövdesini söküp ve Geforce2 MX kartının soğutucusuna vidalayın, görüldüğü gibi tam oturuyor.

3D Prophet II GTS'nin video RAM soğutucularını hatırlatıyor. Ancak bu soğutucu parçasının MX'in grafik bellekleri üzerine sığabilmesi için bir el işçiliği gerekiyor: Demir testere ve biraz sabır ve eforla soğutucuyu uygun yapıya getirmek mümkün.

Nihayet başarılı: Soğutucu plaka şim-

Demir testere ve biraz sabır ve eforla soğutucuyu uygun yapıya getirmek mümkün.

di tam olarak Geforce2 MX'in referans tasarımındaki kartın RAM belleklerine uyuyor. Ancak dikkat etmeniz gereken çok önemli bir nokta daha var.

3. Adım: Kondansatör deliğinin açılması

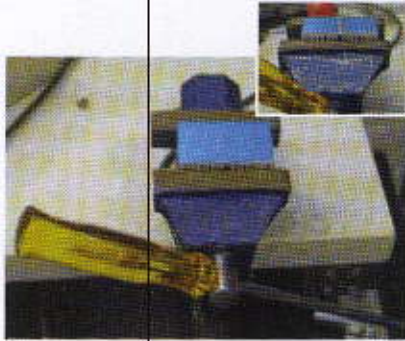
Dikkat: Geforce2 MX'in tüm RAM bellekleri için tek bir soğutucu plaka kullanırsanız, modifiye etmeden bunu düzgün bir şekilde monte edemezsiniz. Dik-

katli davranmayanlar yepyeni Geforce2 MX ekran kartına hasar verip bozabilirler.

Plakayı RAM'ler üzerine ayarlamaya çalıştığınızda hemen RAM bellekleri arasındaki iki kondansatör göze çarpıyor, bunlar RAM entegrelerinden daha yüksekler, bu yüzden soğutucu plaka tam olarak RAM'ler üzerine oturmuyor ve daha da kötüsü kondansatörlerin kısa devre yapmalarına neden olabiliyor. Bu durumu ekran kartı da büyük bir ihtimalle kaldıramayabilir.

Burada tek bir şey işe yarayabilir: So-

ğutucu plakayı ortadan biraz delmek gerekiyor. Test merkezinde plakayı kesebilmek için yuvarlak bir ege kullandık, sabının sonu selametsi, uzun uğraşlar sonunda soğutucu plakayı tam olarak RAM bellekleri üzerine, kondansatörlere temas ettirmeden oturtmayı başarmıştık.

4. Adım: Grafik belleği soğutucusunun montajı

Soğutucu plaka monte edilmeden önce, bu soğutucunun özelliklerinin geçerli olmasını sağlayan ısı iletken yapıştırıcıyı ihmal etmemek gerekiyor. Isı iletken tutkalı şimdi RAM modüllerine sürülüyor ve iyice yayılıyor. CHIP, işi sağlama almak için plakamın kesilen yerlerine izolasyon için bir de özel bant yapıştırdı.

Ve şimdi de fanı takıp kabloları bağlıyoruz: Modifiye edilmiş Geforce2

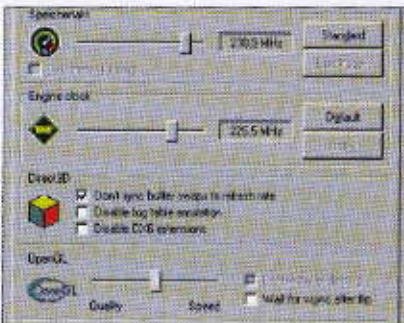
MX'imiz hazır. Yaklaşık 10 dolarlık bir masraf ve yarım saatlik uğraş sonunda kartımız overclock edilmeye hazır. Benchmark'lar bizi bekliyor.

Sansasyonel: 225 MHz Chip, 230 MHz RAM Frekansı

Sizleri daha fazla merakta bırakmadan hemen söylemek istiyoruz: Geforce2 MX'in overclock potansiyeli tek kelimeyle dudak uçuklatıcı: İşlemci 225 MHz'e (175 MHz yerine) ve RAM de hatta 230 MHz'e (166 MHz yerine) kadar stabil çalışabiliyor!

Modifiye ettiğimiz Geforce2 MX, overlock potansiyelini ve yeni performansını göstermeye hazır: Asus P3B-F bir anakart üzerinde "açık" PentiumI-

Powerstrip, overclock denemelerinde kullandığımız en önemli araç.

PII/800 işlemci ile grafik işlemcisi ve RAM'in saat frekansını artırdık. Kartı overclock etmek için kullandığımız en önemli araç Powerstrip'ti. Hemen favori ayarımızı denemeye koyulduk: Chip'i 225 MHz'e (normalde 175 MHz) ve RAM'i de 230 MHz'e (normalde 166 MHz) dayadık. İşte yanış tekrar başlıyordu.

Benchmark'lar: Quake 3A

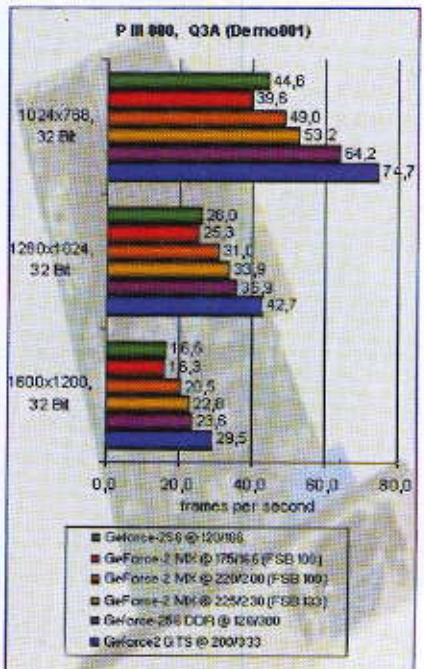
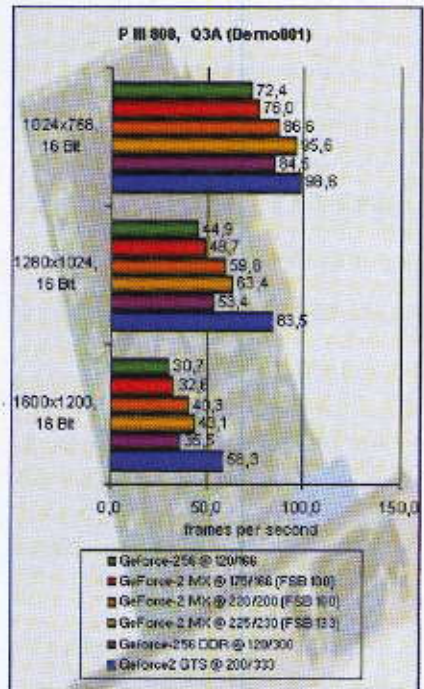
İnanılmaz: Overclock ettiğimiz Geforce2 MX Quake 3A testinde kendisinden iki kat daha pahalı Geforce 2 GTS'ye yetiyor, özellikle de veriyolu frekansı da artırıldığında.

Geforce2 MX'in yüksek sistem saat hızlarında da sorunsuz çalışıp çalışmadığını test etmek için BX test sistemimizi 6 x 133 (=800 MHz) frekansında da çalış-

tırdık, Geforce2 MX bu konfigürasyonda oluşan 89 MHz'lik AGP frekansına rağmen hiçbir zorluk ve problem çıkarmadı.

Benchmark'lar da gayet açık bir şekilde gösteriyordu: 1.024 x 768 standart çözünürlükte overclock edilmiş Geforce2 MX, Geforce2 GTS ile neredeyse aynı sonuca ulaşmayı başardı. Geforce/DDR bile daha düşük bir ayar olan ekran kartı için 220/200 MHz frekanslarında ve 100 MHz Bus frekansında Geforce2 MX'e geçilmekten kurtulamıyor ve tüm çözünürlüklerde Geforce2 MX normal Geforce'ları geçiyor.

Daha yüksek çözünürlüklerde ise Ge-

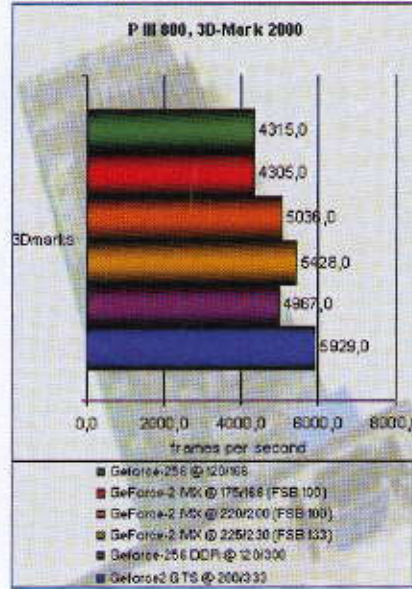
10\$ masraf ve yarım saatlik çalışma ile MX overclock edilmeye hazır. Benchmark sonuçları bizi bekliyor.

force2 GTS yine arayış açmayı başarıyor, ancak kim 1.280 x 1.024 ekran çözünürlüğünde saniyede 60 kareden memnun kalmaz ki? Genel olarak bu testte overclock sonucunda Geforce2 MX için mükemmel bir sonuç alındığını söyleyebiliriz.

32 bit renk derinliğinde gerçeği Geforce/DDR daha yüksek bellek bant genişliği sayesinde tekrar önce geçmeyi başarıyor, ancak yine de overclocking sayesinde burada da yüzde 34'lük oldukça yüksek bir performans artışı elde edilebiliyor, bu da tam olarak RAM'in saat frekansının artış yüzdesi ile eşdeğer. Sonuç: Geforce2 MX, "Geforce/SDR'ın kıl payı gerisinde"den, "Geforce/DDR'ın kıl payı gerisinde"ye terfi ediyor.

Benchmark'lar: 3Dmark 2000

3Dmark 2000'de de Geforce2 MX'in yüksek overclocking potansiyeli kendini hemen belli ediyor. Geforce2 MX Daha tutucu bir ayar olan 200 MHz chip ve 220 MHz RAM frekansında bile Geforce 256/DDR'i geçmeyi başarıyor.

Madonion'un 3Dmark 2000'inde (16 bit renk derinliğinde ölçüldü) de büyük aşamalar kaydedildi: 3Dmark'lar 4305'ten 5428'e yükseliyor, yaklaşık yüzde 26'lık bir overclock başarısı. Böylece Geforce2 MX yüzde 10'dan daha az bir performans farkıyla kendisinden iki kat daha pahalı Geforce2 GTS'nin gerisinde kalıyor. Çok iyi bir başarı bu.

Geforce2 MX: Daha ucuz ve overclock ile daha hızlı

Yaptığımız testlerde basit bir Socket 370 fanı ve biraz overclocking bilgi ve tecrübesi, hesaplı Geforce2 MX'i, Geforce2 GTS seviyesine yükseltmeye yetti. Geforce2 MX böylece overclocking favorilerimizden biri olmayı rahatça başardı.

230/225 MHz frekansları stabil olarak çalıştığında CHIP test merkezinde de tartışmalar başlamıştı: "Olamaz, böyle bir şey olamaz"dan, "Bu kart bir istisna olmalı" ve "İnanılmaz, süper, harika"ya kadar değişiklik gösteren tepkiler ve yorumlar gelmişti test editörlerinden.

Elbette tüm kartlar testimize katılan referans kart kadar yüksek bir overclocking potansiyeline sahip olmayabilir; özellikle de performansı artıran RAM frekansının spesifikasyonun yüzde 38 üzerinde çalıştırılabilmesi normal bir durum değil. Yine de bu testin de gösterdiği gibi Geforce2 MX'in sadece hesaplı ve yüksek performanslı bir 3D ekran kartı olmadığı, zira donanım ve overclocking fanatikleri için de yeterince deneme fırsatı sunduğu ortada. Tebrikler nVidia! 107

Eski meyhanelerin tadını bulacağınız gizli mekan

VICTORIA
RESTAURANT

"gündüz yemekleri... gece mezeleri"

Canlı Müzik
Cuma- Cumartesi Fasıl
Çarşamba Rönesans Müziği

CHIP Test Merkezi

CHIP
TEST MERKEZİ
TOP 10

**CHIP farklı donanım ürünlerinde en iyi 10'u sizlere sunuyor.
TOP 10 testleri en iyi satın alma danışmanınız olacak.**

CHIP Test Merkezi olarak en sık karşılaştığımız sorular genellikle "hangi ekran kartı daha iyi?" ya da "X sabit disk hızı mı?"

türünde oluyor. Her ay gerçekleştirdiğimiz testler sizi aydınlatıyorsa da örneğin 4 ay önce gerçekleştirdiğimiz bir ekran kartı testindeki ürünler şu an

için güncel olmayabiliyor doğal olarak. Bunun üzerine CHIP TOP 10 testlerini yapmaya karar verdik. Bu testler kendi içinde her ay güncellenerek size en aktüel donanım bilgilerini vermeyi amaçlıyor.

CHIP TOP 10 tablolarındaki ürünler PC pazarındaki en iyi ürünlere genel bir bakış sağlıyor. En önemli donanım kategorilerinde her ay güncellenmiş olarak CHIP testlerinin en iyi 10 aygıtını bu tablolarda bulabileceksiniz. Ötümüzdeki aylarda bu kategorilere yenileri eklenecek. Her değerlendirmeyi şeffaf bir şekilde tablolarda göstermeye çalıştık, yani CHIP TOP 10 sizlere sadece tablolar sunmakla kalmıyor, aynı zamanda her kategorinin nasıl test edildiğini de açıklıyor.

Tablolar size satın alma kararınızda yardımcı olacak tüm bilgileri içeriyor (soldaki açıklamaya bakabilirsiniz): teknik bilgiler, performans değerleri, fiyatlar. Bir aygıtın listedeki sıralaması sadece teknik performansına dayanan toplam değerlendirmeye bağlı, fiyatın burada hiçbir etkisi yok. Ancak sizin için bazı özellikler çok daha önemliyse, her bir ölçüm değeri ve fiyat verilerinden kendiniz için en uygun aygıtı tespit edebilirsiniz.

CHIP TOP 10 tabloları sayesinde gerek terfi gerekse sıfırdan bilgisayar satın alma sırasında size en uygun seçenekleri kolayca seçmeniz mümkün.

Satın Alma Kararınız için TOP 10 Tabloları

Bir sütunun en iyi değeri renkli gösterilmiştir. Örneğin CHIP Performans sütununda da görebileceğiniz gibi 1. Sıradaki aygıt en yüksek CHIP Performans'a sahip. Sabit disklerin erişim süreleri gibi, kriterlerdeki en düşük değer bazen en iyisi olabiliyor.

Burada üreticinin ismini, ürün adını, modelini ve distribütörlerin telefon numaralarını bulabilirsiniz.

TEKNIK altında aygıtla ilgili en önemli teknik verileri bulabilirsiniz.

CHIP Değerlendirmesi altında her aygıt için her test kategorisindeki değerlendirme puanları ve toplam değerlendirme yer alıyor. Tek tek değerlendirmelerin sonuçları ayrı ayrı değerlendirilip toplam puan hesaplanıyor. Ayrı ayrı değerlendirme ile ilgili ayrıntılı bilgileri her TOP10 testinin başındaki yazıda (Nasıl Test Ettik?) bulabilirsiniz.

		TEKNIK		CHIP PUANLARI									
		Marka, Model	Distribütör, Fiyat, Telefon	Akılama	Kapasite	Değer	Değerlendirme Puanı (0-100)	Yüksek Hızlı Test Puanı (0-100)	Yüksek Hızlı Test Puanı (0-100)	Yüksek Hızlı Test Puanı (0-100)	Yüksek Hızlı Test Puanı (0-100)	Yüksek Hızlı Test Puanı (0-100)	Yüksek Hızlı Test Puanı (0-100)
1	Sabit Diskler	Seagate Barracuda 7200.10	Seagate, İstanbul	100 GB	100 GB	100	100	100	100	100	100	100	100
2	Sabit Diskler	Seagate Barracuda 7200.10	Seagate, İstanbul	100 GB	100 GB	100	100	100	100	100	100	100	100
3	Sabit Diskler	Seagate Barracuda 7200.10	Seagate, İstanbul	100 GB	100 GB	100	100	100	100	100	100	100	100
4	Sabit Diskler	Seagate Barracuda 7200.10	Seagate, İstanbul	100 GB	100 GB	100	100	100	100	100	100	100	100
5	Sabit Diskler	Seagate Barracuda 7200.10	Seagate, İstanbul	100 GB	100 GB	100	100	100	100	100	100	100	100
6	Sabit Diskler	Seagate Barracuda 7200.10	Seagate, İstanbul	100 GB	100 GB	100	100	100	100	100	100	100	100
7	Sabit Diskler	Seagate Barracuda 7200.10	Seagate, İstanbul	100 GB	100 GB	100	100	100	100	100	100	100	100
8	Sabit Diskler	Seagate Barracuda 7200.10	Seagate, İstanbul	100 GB	100 GB	100	100	100	100	100	100	100	100
9	Sabit Diskler	Seagate Barracuda 7200.10	Seagate, İstanbul	100 GB	100 GB	100	100	100	100	100	100	100	100
10	Sabit Diskler	Seagate Barracuda 7200.10	Seagate, İstanbul	100 GB	100 GB	100	100	100	100	100	100	100	100

Sıralama ürünlerin fiyatından bağımsız olarak gerçekleşiyor ve toplam puana dayanıyor.

Fiyatlar üreticiler veya distribütörler tarafından her sayı için derginin çıkış tarihinden yaklaşık bir hafta önce güncellenmiş olarak bildiriliyor.

Bu alanda da aygıtla ilgili açıklayıcı bilgiler ve yorumlar bulabilirsiniz. Tabloları mümkün olduğunca güncel tutabilmek için çok sayıda aygıt test ediyoruz; ancak bunlardan sadece en iyi 10 tanesini listemize girebiliyoruz.

İçindekiler

Top 10 Listeleri ve Bilgileri

	Sayfa
Sabit Diskler	110
Ekran Kartları	112
Monitörler	114
CD-Sürücüler	116
DVD-Sürücüler	117
Yazıcılar	118
Tarayıcılar	120
CD-Yazıcılar	122

Sabit Diskleri Nasıl Test Ettik?

SCSI ile IDE arasındaki alışlagelmiş performans farkı gittikçe kapanıyor. IDE kapasite bakımından da hızla gelişiyor.

Sabit diskleri test ederken HD Tach 5.2 adlı programı kullandık. Bu programın deneme versiyonunu www.tcdlabs.com adresinden indirebilirsiniz. Deneme versiyonundaki tek sınırlama yazma testi yapamaması. HD Tach maksimum/minimum ve ortalama okuma/yazma oranları dışında, ortalama erişim süresini de veriyor. Ortalama erişim süresi, disk kafasının plaka üzerindeki rastgele bir sektöre ulaşması için gereken zamana deniyor ve milisaniye

(ms) ile ölçülüyor.

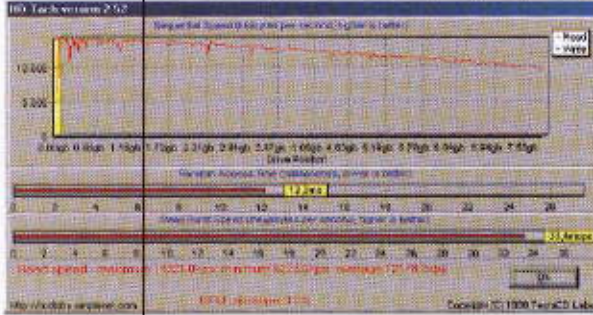
Okuma ve yazma testleri ise üçer kategoride gerçekleşiyor. Maksimum değer ile minimum değerler diskin okuma/yazma kararlılığını gösterirken belli bir zaman dilimi içinde hesaplanan ortalama okuma/yazma hızı gerçek anlamda toplam performansı yansıtan en önemli kriter olarak düşünülebilir. HD Tach ile testin ardından disklerin kararlılığını ve yoğun çalışma sırasında ne kadar ısındığını ölçmek için her disk için

yarım saat süren diskten diske kopyalama işlemleri gerçekleştirdik. Fiyat/MB oranı sabitdiskler için oldukça önemli bir konuya da testlerimiz performans ölçümü üzerine olduğu için ekonomik şartlar puanlamamıza katılmadı.

Test Platformu

Asus P2B BX Anakart
P II 450 işlemci
128 MB SDRAM
8.4 GB IBM IDE disk
40x Pioneer CD sürücü

Testlerimizde kullandığımız TCD Labs'ın HD Tach adlı programı oldukça başarılı bir ölçüm yazılımı.

110

www.internetimiz.com

KAÇIRDIM DİYENLER!

Şimdi Abone Olun:

**İLK 3 SAYIYA
ÜCRETSİZ
SAHİP OLUN!**

HERKES
**adım
adım
BİLGİSAYAR
ÖĞRENECEK**

BİLGİSAYARI A'DAN Z'YE ÖĞRENECEKSİNİZ

• Temel Bilgiler • Windows • Projeler
• Internet • Multimedia & Eğlence • Sözlük

İlk 3 sayıya ve hediyelerinize ulaşmak için **DESTEK HATTI:**

0800 211 61 17 / 18

VOGEL

IDE Sabit Diskler

		TEKNİK		CHIP PUANLARI												
	Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Arabirimi	Kapasitesi	Maksimum Okuma Transfer Hızı (kps)*	Minimum Okuma Transfer Hızı (kps)*	Ortalama Okuma Transfer Hızı (kps)*	Maksimum Yazma Transfer Hızı (kps)*	Minimum Yazma Transfer Hızı (kps)*	Ortalama Yazma Transfer Hızı (kps)*	Veri Erişim Hızı (ms)**	CPU Kullanımı (%)**	Topl. CHIP Puanı*	Fiyatı (\$ + KDV)	MB Başına Düşen Fiyat (\$)	CHIP'in Yorumu
1	Quantum Fireball Plus LM	Karma (212) 239 32 00 Empa (212) 599 30 50	Ultra DMA 66	15 GB	29056	23754	25804.5	52488	48888	51703.6	11.8	6.2	53.7	179	0.013	Yüksek performans
2	IBM Deskstar DPTA-372050	Çiğpi (212) 273 14 91	Ultra DMA 66	20.5 GB	23708	21088	22287.9	47975	41665	44677.3	11.8	7.3	48.05	240	0.013	Sessiz ve az ısıyor
3	Western Digital Caviar 205AA	Karma (212) 239 32 00 İhlas (216) 317 96 50	Ultra DMA 66	20.5 GB	23067	10129	21896.1	46691	43232	45608.3	12.6	7.0	47.55	187	0.016	Oldukça iyi fiyat/MB oranı
4	Western Digital Expert 1025A	Karma (212) 239 32 00 İhlas (216) 317 96 50	Ultra DMA 66	10.2 GB	25347	16199	20670.2	46914	42216	45025.4	12.6	6.8	46.72	164	0.018	Yüksek fiyat/MB oranı
5	Seagate ST 328040A	Karma, Datagate, İhlas-Acer***	Ultra DMA 66	28.5 GB	24128	16325	21320.4	24818	18000	24019.3	9.8	5.5	43.14	327	0.013	Ortalama erişim süresi iyi
6	Maxtor Diamond Max 6800	Karma (212) 239 32 00 4K (212) 239 38 00	Ultra DMA 66	27.2 GB	18836	17321	18110.9	44682	11875	37869.0	14.3	5.8	41.65	273	0.011	Yüksek kapasite
7	Maxtor Diamond Max VL20	Karma (212) 239 32 00 4K (212) 239 38 00	Ultra DMA 66	20.4 GB	25575	21213	24321.9	25068	18462	23851.8	14.5	5.7	39.77	182	0.010	Oldukça iyi fiyat/MB oranı
8	Quantum Fireball LCT 10	Karma (212) 239 32 00 Empa (212) 599 30 50	Ultra DMA 66	15 GB	24161	18737	20938.0	25272	21588	23887.9	16.5	5.5	39.46	149	0.011	Ortalama erişim süresi kötü
9	Quantum Fireball LCT 0.8	Karma (212) 239 32 00 Empa (212) 599 30 50	Ultra DMA 66	13 GB	21280	11499	17460.1	23679	15116	20774.3	14.8	4.5	35.56	145	0.013	Uygun fiyat
10	Seagate U8 ST317221A	Karma, Datagate, İhlas-Acer***	Ultra DMA 66	17.2 GB	23520	6910	21784.0	15993	11131	14705.9	14.4	5.9	33.44	176	0.011	Yüksek fiyat/performance

■ Sütundaki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** Değerlerin düşük olması daha iyi *** Firmaların telefonları sırasıyla şöyle: (212) 239 32 00, (212) 288 53 11, (216) 317 96 50

SCSI Sabit Diskler

		TEKNİK		CHIP PUANLARI												
	Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Arabirimi	Kapasitesi	Maksimum Okuma Transfer Hızı (kps)*	Minimum Okuma Transfer Hızı (kps)*	Ortalama Okuma Transfer Hızı (kps)*	Maksimum Yazma Transfer Hızı (kps)*	Minimum Yazma Transfer Hızı (kps)*	Ortalama Yazma Transfer Hızı (kps)*	Veri Erişim Hızı (ms)**	CPU Kullanımı (%)**	Topl. CHIP Puanı*	Fiyatı (\$ + KDV)	MB Başına Düşen Fiyat (\$)	CHIP'in Yorumu
1	Seagate Cheetah ST 318404LW	Karma, Datagate, İhlas-Acer***	Ultra160M SCSI	18.4 GB	62915	25175	34740.3	74765	30697	60280.8	7.4	11.3	61.51	725	0.046	Çok hızlı fakat ısıyor
2	Quantum Atlas V	Karma (212) 239 32 00 Empa (212) 599 30 50	Ultra160M SCSI	18.3 GB	31527	20139	26416.9	61441	35630	59609.8	8.5	9.4	52.43	529	0.033	Oldukça iyi fiyat/performance
3	IBM DMVS 18 LZX	Çiğpi (212) 273 14 91	Ultra160M SCSI	18.2 GB	20327	23886	26182.5	4808	4358	4439.9	7.1	2.1	42.91	350	0.054	Yüksek fiyat
4	Seagate Baracuda ST 39133LW	Karma, Datagate, İhlas-Acer***	Ultra 2 SCSI	9.1 GB	27331	17753	23524.1	31395	19260	27131.0	8.7	6.4	41.04	470	0.060	Uygun fiyat
5	Seagate Cheetah ST 39103LW	Karma, Datagate, İhlas-Acer***	Ultra 2 SCSI	9.1 GB	34157	16983	23449.3	32189	20707	27037.3	8.8	6.4	40.77	504	0.064	Ortalama performans
6	Fujitsu MAG3091LP	Ulotek (212) 274 56 50	Ultra 2 SCSI	9.1 GB	30777	18809	25621.0	4683	4130	4427.3	7.9	2.1	40.43	516	0.066	En yüksek fiyat/MB oranı
7	Seagate Baracuda ST 150176LW	Karma, Datagate, İhlas-Acer***	Ultra 2 SCSI	50 GB	24004	22563	23254.6	24831	17367	23939.7	8.7	6.1	40.00	1332	0.031	Yüksek kapasite
8	Seagate Baracuda ST 136475W	Karma, Datagate, İhlas-Acer***	Ultra 2 SCSI	36.4 GB	20105	19027	19510.3	21350	15225	20502.5	9.0	5.2	36.43	1056	0.033	Doğru fiyat/MB oranı
9	IBM DMES-318350	Çiğpi (212) 273 14 91	Ultra 2 SCSI	18.2 GB	20229	15113	18147.8	22705	16479	20142.8	9.7	4.8	34.46	650	0.041	Ortalama erişim süresi kötü
10	Seagate Baracuda ST 318275LW	Karma, Datagate, İhlas-Acer***	Ultra 2 SCSI	18.2 GB	20052	17414	18972.2	21350	14123	20171.0	9.3	4.9	32.55	528	0.033	Doğru fiyat/MB oranı

■ Sütundaki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** Değerlerin düşük olması daha iyi *** Karma: (212) 239 32 00, Datagate: (212) 288 53 10, Deniz Bilgi: (212) 213 34 00, İhlas-Acer: (216) 317 96 50, Boğaziçi Bilgi: (212) 217 29 29

Ekran Kartlarını Nasıl Test Ettik?

CHIP Test Merkezi en yeni Benchmark programlarını kullanarak farklı kriterlere göre ekran kartlarını test etti.

Yeni bazı ekran kartlarında bulunan T&L (Transform&Lighting) motorunu desteklemesi açısından Quake 3 testimizin önemli kriterlerinden biriydi. OpenGL arabirimini kullanan oyunda Demo001 adı demoyu 5 ayrı modda kullandık. Bu modlar: Fast, Normal, High, High (1024*768) ve High (1280*1024 Maximum Texture Quality) oldu. Tüm testlerde Vertical Sync kapalı tutuldu. Test için kullandığımız bir diğer yazılım da Quake 2 oldu. Quake 2'yi 800x600 ve 1024x768 çözünürlüklerde ve 16 bit renk derinliğinde teste kartık. OpenGL konusunda bu alanda en çok kabul gören test paketlerinden biri olan Viewport 6.1'i kullandık.

Bazı kartlarda Video çıkışı bile yokken bazılarında Video girişinden tutun da 3D gözlüğe kadar bir dolu özellik bulunabiliyor. Bu aşamada eğer sizin için önemli olan spesifik özellik varsa CHIP TOP 10

tablosundaki kriterleri tek tek değerlendirmenizde fayda var. Zira olağanüstü donanım özelliklerine sahip bir kart, performans olarak az farkla geçildiği daha az ek özelliklere sahip bir başka kartı genel toplamda geride bırakabiliyor. Dolayısıyla puan kutucuklarını ve kriterleri izlerseniz sizin için en uygun fiyat/performans oranına sahip kartı satın alabilirsiniz.

3D Mark 2000 herşeyden önce T&L desteğine sahip bir Benchmark programı. 3 farklı poligon sayısı ile test edilen 2 oyun Direct3D performansını ölçüyor. Bunun dışında Fill Rate, High Poliygon Count ve Texture rendering Speed gibi testler de programın altbaşlıkları arasında. Testleri 800x600 16 bit renk ve 1024x768 32bit renk modlarında gerçekleştirdik. Toplam puanı elde ederken Quake 3 %25'lik ağırlığa sahipken Quake 2'nin ağırlığı %5 oldu. 3D Mark 2000 Pro içindeki kriterleri dikkate alarak oluş-

turduğumuz CHIP 3D Mark 2000 puanı %45'lik ağırlıkla testimizin belkemiğini oluştururken, ViVo özellikleri birlikte gelen yazılım ve ek donanım gibi özelliklerin puanlandığı ergonomi kategorisinin toplam puana etkisi %20'yd.

Test platformu:

PIII 500 işlemci
Asus P2B BX anakart
128Mb SDRAM
8.4 GB IBM IDE sabit disk
17" Sony E200 monitör.

Ekran Kartları

			TEKNİK			CHIP PUANLARI							
	Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Chipseti	Minimari	Ram (MB)	Quake III*	Quake II*	3D Mark 2000 Pro*	Viewpert Open GL*	Ergonomi*	Topl. CHIP Puanı*	Fiyatı (\$ + KDV)	CHIP'in Yorumu
1	Leadtek Winfast GeForce 2GTS	Leadtek Türkiye (212) 217 08 50	GeForce 2GTS	AGP 4x	32 DDR	71.2	77.65	75.72	65.54	95	78.03	325	Yüksek Quake II puanı
2	Elsa Gladiac	TEI (212) 256 35 32	GeForce 2GTS	AGP 4x	32 DDR	79.08	77.17	80.04	65.10	70	77.05	F.S.	En yüksek Quake III puanı
3	Leadtek Winfast GeForce 256	Leadtek Türkiye (212) 217 08 50	Nvidia GeForce 256	AGP 4x	64 DDR	69.34	74.82	68.36	66.81	95	74.14	335	En yüksek OpenGL puanı
4	Creative GeForce 2GTS	Multimedia, Empa, GenpaCom** (212) 212 98 50, (212) 599 30 50	GeForce 2GTS	AGP 4x	32 DDR	70.05	77.02	78.22	64.90	70	73.90	365	Performans ve stabilite bir arada
5	Leadtek Winfast GeForce 256 Pro	Leadtek Türkiye (212) 217 08 50	Nvidia GeForce 256	AGP 4x	32 DDR	68.10	72.16	69.8	64.30	95	73.65	230	Ortalama performans
6	Leadtek Winfast GeForce 256	Leadtek Türkiye (212) 217 08 50	Nvidia GeForce 256	AGP 4x	32 DDR	66.44	68.92	63.75	64.90	95	73.45	210	Capture kartı var
7	Asus GeForce V6800 Deluxe	Çizgi Elektronik (212) 273 14 91	Nvidia GeForce 256	AGP 4x	32 DDR	63.48	66.77	60.46	64.06	100	69.60	330	En iyi ergonomiye sahip
8	Leadtek Winfast GeForce 2MX	Leadtek Türkiye (212) 217 08 50	GeForce 2MX	AGP 4x	32 SDR	60.08	71.90	57.60	67.61	90	68.79	180	Mükemmel performans/fiyat
9	Gigamemot 3D Prophet	Ufotek (212) 274 58 60	Nvidia GeForce 256	AGP 4x	32 DDR	63.96	69.27	62.58	64.10	85	67.81	295	Mükemmel performans
10	Creative GeForce Pro	Multimedia, Empa, GenpaCom** (212) 212 98 50, (212) 599 30 50	Nvidia GeForce 256	AGP 4x	32 DDR	65.44	66.90	59.15	61.80	75	64.64	295	Ortalama performans

■ Sütundaki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** GenpaCom: (212) 288 10 78 F.S., Firmaya Sorunuz.

Monitörleri Nasıl Test Ettik?

Monitörler hem test kriterleri, hem de bu kriterlerin puanlanması sırasında bizi epey yordu. Sağlıklı bir test için oldukça ayrıntılı bir test prosedürü kullandık.

Teste katılan ürünler öncelikle doğu-batı çizgisinde konumlandırılarak yerin manyetik alanının etkileri ortadan kaldırıldı. Ölçümden önce monitörü bir saat boyunca açık tuttuk. Bu bir saat boyunca çeşitli uygulamalar (genel Windows uygulamaları, oyunlar v.s.) çalıştırdık. Test sırasında 85 Hz ekran tazeleme hızında ve 1024 x 768 çözünürlüğünde çalıştık.

Nokta birleşimi (Convergence) ölçümünde Klein şirketinin CM7AG ölçüm aygıtını kullandık. Bu cihazla ekranın ortasında, dört köşede ve kenarların ortalarında olmak üzere ekranın dokuz farklı yerinde ölçümler gerçekleştirdik. Her ölçümü hem X hem de Y ekseninde yaptık. Dolayısıyla monitör başına 18 nokta birleşimi testi söz konusu. 0.1 mm'den daha düşük sapmalar çok iyi bir monitörün söz konusu olduğunu ifade ediyor. 0.15 milimetreden daha büyük sapmalar ise belirgin bir şekilde çıplak gözle bile farkedilir ve rahatsız edicidir. Ekran keskinliğinin değerlendirilmesi için yatay ve dikey çizgilerden oluşan tek piksellik bir örneği gözlerimizle değerlendirdik.

Çizgi ne kadar belirgin ve yüksek parlaklıkla gösterilebiliyorsa, monitör de o kadar çok puan alabildi. Geometri ve doğrusalılıkta ayar düğmeleriyle temiz bir resim ayarlanıp ayarlanamadığını, bu sırada eğik çizgilerin ve dairelerin oluş-

Kullandığımız cihaz yardımıyla her bölge için ideal durumdan ne kadar sapıldığını ölçtük. Bu şekilde monitörün dokuz ayrı yerinde X ve Y eksenlerinde nokta birleşimi ölçümleri yaptık.

1 2	1) İdeal durum: Çizgileri oluşturan noktalar mükemmel bir şekilde birleşmiş 2) Hatalı durum (Misconvergence): Çizgilerde sapma var.

şup oluşmadığını kontrol ettik. Bir dizi test görüntüsünden oluşan Geometri testinde, genel olarak test görüntülerindeki şekillerin düzgünlüğünün yanında, rektile dolu bir ekranda yazıların monitörün çeşitli bölgelerinde okunabilirliğini yitirip yitirmediği gibi çeşitli kategoriler vardı. Karmaşık geometri testlerinin içinde Flickering başlığı altında ayrı bir test de var.

Bu testte özel bir program, belli test görüntüleriyle çözünürlüğü belirli aralıklarla değiştiriyor. Çözünürlük değişimleri sırasında monitörün ses çıkartıp çıkartmadığını, yeni çözünürlüğe olan adaptasyonu ve geometriyi koruyup koruyamadığını gibi kriter başlıkları, Flickering testinin toplam puanını oluşturdu. Flickering ve test görüntülerinden çıkardığımız puan toplamı ile nokta birleşimi ölçümlerinden elde ettiğimiz puanları %50'şerlik ağırlıkla toplayarak genel bir geometri puanı oluşturduk. Bu toplam geometri puanı monitörün genel görüntü kalitesini yansıtan bir puan oldu.

Ergonomi: Görüntü kalitesi herşey demek değil

Monitör seçiminde görüntü kalitesinin önemini kimse yadsıyamaz. Fakat

ilk başta dikkatinizi çekmeyen ama pratikte oldukça önemli olabilecek bir sürü farklı kriter daha var.

Desteklenen çözünürlük ve tazeleme frekansları, nokta aralığı boyutu ve maksimum görülebilir alan gibi kriterleri teker teker puanlayarak Ergonomi başlığı altında topladık.

Ergonomi başlığı altındaki kriterler sadece yukarıda saydıklarımız değil. Monitör üzerinde bulunan hoparlör ya da mikrofon gibi bileşenlerin yanında desteklenen TCO standardı ve menü/tuş kullanımı kolaylığı gibi kriterleri de Ergonomi puanına dahil ettik. Yaygınlaşan USB arabirimi günümüz monitörlerinin çoğu tarafından farklı kombinasyonlarla destekleniyor. Dolayısıyla USB ve klasik D-Sub arayüzüne bir alternatif olan BNC desteği de Ergonomi puanını etkileyen kriterler oldu.

Ayrıca bu kategoriye yansımaz görüntü, iyi yalıtılmış ekran tüpü, kolay kullanım, düğmelerin mantıklı bir şekilde sıralanmış olması, monitörün masaüstünde az yer kaplaması ve kolay kolay masanın üzerinde yerinden oynamamasını da dahil ettik.

Toplam CHIP puanını oluştururken geometri puanı %60, Ergonomi puanı ise %40 oranında etkili oldu.

Monitör başında gerçekleştirdiğimiz toplam 18 adet nokta birleşimi ölçümü, testimizdeki ana kriterlerden biriydi.

17 inç Monitörler

		TEKNİK					CHIP PUANLARI								
	Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Boyutları (Genişlik x Yükseklik x Derinlik) mm	Ağırlık (kg)	Ekran Diagonal Boyutu	Maksimum Görüntü Alanı	Tüp Tipi	Nokta Aralığı (mm)**	Yatay Frekansı (kHz)*	Düşey Frekansı (kHz)**	Convergence+ Geometri Puanı*	Ergonomi Puanı*	Topl. CHIP Puanı*	Fiyatı (\$ + KDV)	CHIP'in Yorumu
1	NEC E750	GenpaCom (212) 320 10 50	403x422x390	18	17" 43.2 cm	16" 40.6 cm	Chroma Clear CRT	0.25	31-92	55-160	78.70	65.49	72.21	471	Yüksek Convergence+ Geometri puanı
2	Sony E200	Karma (212) 239 32 00, Empa 4K***	404x413x419	20	17" 43.2 cm	16" 40.6 cm	Trinitron CRT	0.24	30-85	48-120	62.48	73.12	66.72	379	Yüksek performans/fiyat oranı
3	ADI Microscan GT56	Hamony (212) 227 17 56	420x441x441	21	17" 43 cm	16" 40.6 cm	Trinitron CRT	0.25	30-95	50-180	61.27	74.00	66.36	515	Toplamda en yüksek performans
4	Sony CPD-G200	Karma (212) 239 32 00, Empa 4K***	404x413x419	20	17" 43.2 cm	16" 40.6 cm	Trinitron CRT	0.24	30-96	48-120	59.07	70.02	63.73	570	Ergonomik yapı
5	Philips 107 MP	Karma (212) 239 32 00, Boğaziçi (212) 217 29 29	402x433x500	20.5	17" 43.2 cm	16" 40.6 cm	Dot Pitch	0.22	30-95	50-160	50.43	82.00	63.05	561	Düşük nokta aralığı
6	LG Studioworks 795FP	Uftek (212) 336 61 00	415x430x435	21	17" 43 cm	16" 40.6 cm	Flat Square	0.24	30-96	50-160	66.36	55.98	62.21	395	Yüksek nokta birleşim oranı
7	Mitsubishi Diamond P71	Uftek (212) 336 61 00	410x406x425	22	17" 45 cm	16" 40 cm	Diamondtron CRT	0.25	30-69	50-130	67.29	60.04	60.39	361	Mükemmelen yakın görüntü
8	LG Studioworks 779N	Uftek (212) 336 61 00	410x432x440	15.9	17" 45 cm	16.1" 40.8 cm	Dot Pitch	0.27	30-70	50-180	60.08	57.38	59.00	261	Ücretsiz 0800'lu hat desteği
9	Sony CPD-200GS1	Karma (212) 239 32 00, Empa 4K***	406x432x420	18	17" 43.2 cm	16" 40.6 cm	Trinitron CRT	0.25	30-65	50-120	53.02	63.97	57.64	476	Yerleşik hoparlör ve mikrofona
10	Acer 77C	İhlas (216) 317 96 50	422x456x450	16.5	17" 43 cm	16.9" 40.5 cm	Flat Square	0.27	30-72	50-120	57.33	51.43	54.97	290	En düşük ergonomi puanı

■ Sütundaki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** Değerlerin düşük olması daha iyi

19 inç Monitörler

		TEKNİK					CHIP PUANLARI								
Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Boyutları (Genişlik x Yükseklik x Derinlik) mm	Ağırlık (kg)	Ekran Diagonal Boyutu	Maksimum Görüntü Alanı	Tüp Tipi	Nokta Aralığı (mm)**	Yatay Frekansı (kHz)*	Düşey Frekansı (kHz)*	Convergence+ Geometri Puanı*	Ergonomi Puanı*	Topl. CHIP Puanı*	Fiyatı (\$ + KDV)	CHIP'in Yorumu	
1	NEC FP 950	GenpaCom (212) 320 10 50	442x456x447	27.5	49" 48.5 cm	18" 45.8 cm	Grid Pitch	0.25	31-110	55-160	67.57	83.29	73.59	855	Mükemmel nokta birleşimi
2	Mitsubishi Diamond Pro	Uftek (212) 336 61 00	454x458x456	26	19" 50 cm	18" 46 cm	Diamondtron CRT	0.25	30-85	50-152	59.42	81.09	68.09	718	Genel toplamda oldukça başarılı
3	EIZO FlexScan F67	Ronar (212) 252 08 09	452x455x473	24	19" 50 cm	17.8" 45.3 cm	Flat Square	0.26	30-96	50-160	56.66	73.86	64.79	908	Pahalı ama başarılı
4	ADI Microscan 660	Hamony (212) 227 17 56	470x463x425	22.5	19" 48.3 cm	18" 45.7 cm	ShortLength CRT	0.26	30-95	50-160	52.07	69.49	59.04	640	Yüksek genel performans
5	Philips 109B	Karma (212) 239 32 00, Boğaziçi (212) 217 29 29	452x462x420	20.9	19" 48.3 cm	18" 45.7 cm	Dot Pitch	0.22	30-95	50-160	55.22	61.50	58.33	711	En düşük nokta aralığı
6	Acer 99si	İhlas Acer (216) 317 96 50	484x466x428	21	19" 48.3 cm	18" 45.7 cm	ShortLength CRT	0.26	30-86	50-180	56.13	61.33	58.20	459	Ortalama performans
7	AOC Spectrum 901A	Pampa (212) 256 65 90	460x463x420	20.3	19" 48.3 cm	18" 45.7 cm	Dot Pitch	0.26	30-85	50-160	62.15	49.97	57.28	432	En uygun fiyat
8	Belinea 19" 10 60 20	Kayuncu (212) 213 40 90	500x487x480	26	19" 48.3 cm	18" 45.7 cm	Dot Pitch	0.25	30-95	50-150	56.15	48.90	53.25	440	Yüksek performans/fiyat oranı
9	ADI Microscan 6P	Hamony (212) 227 17 56	475x483x486	24.8	19" 48.3 cm	18" 45.7 cm	Flat Square	0.26	30-95	50-160	60.08	42.65	53.11	585	Yüksek görüntü kalitesi
10	Likom K9033LD	Ronar (212) 252 08 09	465x456x464	23	19" 48.3 cm	18" 45.7 cm	Flat Square	0.25	30-95	50-160	53.52	50.32	52.24	330	Uygun fiyat

■ Sütundaki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** Değerlerin düşük olması daha iyi

CD Sürücülerini Nasıl Test Ettik?

Test sırasında okuma, rastgele erişim süresi, hata düzeltme oranı, Audio Ripping ve ergonomi olmak üzere pek çok kategoride testler yapıp teker teker puanladık.

CD sürücülerini test ederken kullandığımız ilk program CD Tach adını taşıyor. <http://www.tcdlabs.com> adresinden indirebileceğiniz program oldukça becerikli bir test yazılımı. Programa ait olan ve CD okuma performansını ölçmek için kullandığımız kriterlerden ilki okuma sırasında cihazın ulaşabileceği maksimum transfer oranı oldu. Bu konudaki bir diğer test kriteri de okuma sırasındaki minimum transfer oranıydı. Tabii ki pratikteki en önemli kriterlerden biri de ortalama veri transferidir. Bu değer belli bir zaman dilimi ve okuma süresi boyunca gerçekleşen veri transfer oranının zamana bölümü sonucunda elde edilen birim zamandaki ortalama veri transferini anlatıyor. CD Tach programından elde ettiğimiz son kriterse rastgele erişim süresi oldu.

Hata düzeltme performansını ölçebilmek için özel olarak hazırladığımız çizikle dolu bir CD'yi kullandık. Bu CD'yi CHIP Test Merkezi için yazılmış bir

program altında okuma testine tabi tuttuk. Program CD'yi belli bölgelere ayırarak teker teker bu bölgelerdeki okuma hızını ölçüyor. Daha sonra tüm CD'nin okunması için geçen zamanı rapor eden program sayesinde ortaya çıkan sonucun mümkün olduğu kadar düşük olması arzu edilir doğal olarak. Sürücünün çizik CD'yi okuma süresi ve karşılaştığı hatalarla başa çıkabilme oranı testimizin hata düzeltme süresi puanını oluşturdu.

Audio CD'lerin çeşitli amaçlarla bilgisayar ortamına taşınması sık sık gündeme geldiği için Windac programı ile Audio ripping yaparak sürücülerin bu konudaki performansını da değerlendirdik. CD sürücülerle gelen kablo, vida ya da yazılımlar gibi özellikleri Ergonomi başlığı altında toplayarak puanlamaya dahil ettik. Ayrıca sürücülerle gelen yazılımlar ya da ek donanımsal özellikler de bu kategoride puanlanan özellikler oldu. Toplam CHIP puanını hesaplarken CD Tach

programından elde ettiğimiz maksimum, minimum ve ortalama transfer oranları ve rastgele erişim süresi %12.5'yar ağırlıkla sonucu etkiledi. Audio ripping ve hata düzeltme testi %20'ser ağırlıkla toplam puana etkiren ergonomi puanının nihai puan üzerindeki ağırlığı %10 oldu.

Test Platformu:

PIII500 işlemci
128MB RAM
Leadtek GeForce 32MB DDR
Asus P2B anakart

CD Sürücüler

		TEKNİK		CHIP PUANLARI								
	Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Arayım	Hız	Önbellek (Cache)	CD Tach Performansı *	Audio Ripping *	Hata Düzeltme Performansı **	Ergonomi *	Topl. CHIP Puanı *	Fiyatı (\$ + KDV)	CHIP'in Yorumu
1	Kenwood UCR-421	Vega (212) 347 01 47	IDE Ultra DMA 33	72x	2 MB	57.86	12.4x	277.8	60	52.92	180	Veri transfer hızı yüksek
2	Aopen CD-948E	İhlas Acer (216) 317 96 50	IDE Ultra DMA 33	48x	128 K	30.76	20x	125.4	65	60.46	41	Audio Ripping değeri yüksek
3	Asus CD-S550	Çiğli Elektronik (212) 273 14 31	IDE Ultra DMA 33	50x	128 K	35.88	13.9x	158.1	65	44.66	47	En iyi veri erişim hızı
4	Creative CD5233E	GenpaCom (212) 320 10 50, Multimedyat (212) 212 98 50, Empa***	IDE Ultra DMA 33	52x	256 K	30.02	7.8x	81.4	70	42.02	50	Hata düzeltme performansı yüksek
5	Samsung SC-152	Ufotek (212) 274 56 60	IDE Ultra DMA 33	52x	128 K	27.32	7.9x	70.2	60	41.60	42	Hata düzeltme performansı yüksek
6	Sony CDU4811	Empa (212) 599 30 50, EMEAA (212) 210 08 58, Pampa (212) 256 65 90	IDE Ultra DMA 33	48x	128 K	31.52	7.8x	82.3	60	41.71	44	Maksimum veri transfer hızı yüksek
7	Sony CDU4821	Empa (212) 599 30 50, EMEAA (212) 210 08 58, Pampa (212) 256 65 90	IDE Ultra DMA 33	48x	128 K	29.04	7.8x	99.1	60	38.51	42	Uygun fiyat
8	LG CRD-8482B	Ufotek (212) 274 56 60	IDE Ultra DMA 33	48x	128 K	25.54	7.9x	90.3	60	37.74	44	Ortalamanın üstünde performans
9	Pegasus 50X	Gold (216) 416 11 44	IDE Ultra DMA 33	50x	128 K	23.00	7.7x	143.1	65	32.68	38	En kötü veri erişim hızı
10	Creative CD5220E	GenpaCom (212) 320 10 50, Multimedyat (212) 212 98 50, Empa***	IDE Ultra DMA 33	52x	128 K	29.76	7.9x	-	90	31.78	52	Hata düzeltme performansı başarsız

■ Sütundaki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** Değerlerin düşük olması daha iyi *** Empa: (212) 599 30 50

DVD Sürücülerini Nasıl Test Ettik?

DVD sürücüler DVD'nin yanı sıra her türlü CD medyasını da hızlı ve sorunsuz bir şekilde okuyabiliyorlar. Fiyatları da giderek düşüyor...

DVD sürücülerini test ederken DVD Tach 98 2.52 ve CD Tach 98 2.00 adlı programları kullandık. Her iki yazılım da TCD Labs'ın (www.tcd-labs.com) kendi alanında standartlaşmaya başlamış Benchmark yazılımları olarak yaygın bir şekilde kullanılıyor. Bu Benchmark yazılımlarıyla gelen şartnameye uygun olarak Windows98 üzerinde gerekli ayarlamaları yaptık. Bundan sonra başladığımız testte programların bize sunduğu test kriterleri arasından temel başlıkları seçerek puanladık.

DVD performansını nasıl ölçtük?

DVD sürücülerin DVD performansını ölçerken maksimum transfer oranı, ortalama transfer oranı, ortalama erişim süresi ve DVD algılama süresi kriterlerinden her birini %25 ağırlıkla puanlamaya dahil ederek genel bir DVD performans puanı elde ettik.

CD performansını nasıl ölçtük?

DVD ölçümleriyle benzer şekilde CD performansını ölçerken de maksimum transfer oranı, ortalama transfer oranı, ortalama erişim süresi ve CD algılama süresi kriterlerini dikkate aldık. Fakat farklı olarak bu kriterleri %20'şerlik bir ağırlıkla değerlendirdik. Windac programıyla gerçekleştirdiğimiz Audio Grabbing testine de %20 ağırlık vererek toplam CD performansına ait puanı elde ettik.

Toplam CHIP puanını nasıl elde ettik?

DVD Tach98 programını kullanarak oluşturduğumuz DVD puanı, toplam CHIP puanının %50'lik kısmını oluşturdu. Öte yandan DVD sürücülerde bir süre daha CD'lerin sıkça kullanılacağını gözönüne alarak CD Tach98 ile elde ettiğimiz puanı %40 ağırlıkla toplam

puana dahil ettik. DVD sürücülerle gelen yazılımlar ve dokümantasyon ise %10'luk ağırlıkla toplam CHIP puanını etkiledi.

Test Platformu

Diamond Viper TNT2 Ultra grafik kartı
Gigabyte BX 2000 anakart
128 MB SDRAM
Creative SB Live Value ses kartı
Quantum 8.4 Gb Sabitdisk
15" 110ES Sony Monitör.

DVD Sürücüler

		TEKNİK				CHIP PUANLARI						
	Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	DVD Hızı	CD Hızı	Tampon Bellek	CD Yerleştirme	DVD Performansı*	CD Performansı*	Beraberinde Gelenler*	Topl. CHIP Puanı*	Fiyatı (\$ + KDV)	CHIP'in Yorumu
1	Aopen DVD 1640 Pro	İhtis Acer (216) 317 96 50	16X	40X	512 KB	Slot	69.49	62.54	60	65.77	181	Yüksek DVD performansı
2	Pioneer DVD-AD4S2	Multimedia (212) 212 98 50	10X	40X	512 KB	Slot	63.87	64.30	70	64.65	149	En iyi berabere gelen puanı
3	Acer DVP 1040A	İhtis Acer (216) 317 96 50	10X	40X	512 KB	Tray	61.41	63.37	40	60.04	107	Mükemmel fiyat/performans oranı
4	LG DRD 8030B	Utoteck (212) 274 56 60	8X	40X	512 KB	Tray	50.10	55.56	60	57.27	104	Yüksek CD performansı
5	Philips PCOV 104R	Boğaziçi (212) 212 29 29 Karna (212) 239 32 00	10X	40X	512 KB	Tray	59.00	52.54	60	56.43	144	Yüksek fiyat
6	Atrey DD-4010E	Koyuncu (212) 213 40 90	10X	40X	512 KB	Tray	60.98	47.24	60	55.36	119	Ortalama performans
7	Creative DVD 8400E	Multimedia (212) 212 98 50, Empa (212) 599 30 50, CompuCom (212) 320 10 50	8X	40X	512 KB	Tray	52.40	56.87	60	54.94	126	Hızlı Audio Grabbing
8	Hitachi GD-5000	Datagate (212) 288 53 11	8X	40X	512 KB	Tray	51.95	59.56	40	63.79	116	Hızlı Audio Grabbing
9	Asus DVD-E608	Çirgi (212) 273 14 91 Multimedia (212) 212 98 50	8X	40X	256 KB	Tray	55.60	49.36	40	51.55	114	Düşük CD performansı
10	Atrey DD-3206E	Koyuncu (212) 213 40 90	6X	30X	512 KB	Tray	38.15	19.78	60	32.98	90	Çok uygun fiyat

■ Sütundaki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** Değerlerin düşük olması daha iyi

Yazıcıları Nasıl Test Ettik?

Mürekkep püskürtmeli ve lazer yazıcıları farklı kriterlerle test ettik. Hazırladığımız CHIP Test dokümanları, yazıcıları gerçekten zorladı.

Renkli mürekkep püskürtmeli yazıcılar için toplam sonuç 4 kriterimiz olan metin ve grafik baskı hızı, baskı kalitesi, ayrıca dokümantasyondan aldıkları sonuçlarla hesaplandı. Ağırlıklı yüzdeler sırasıyla %25, %25, %40 ve %10. Test için Windows 98, Star Office 5.0 ve Imaging kullanıldı.

Hız: Yazıcılar metin, grafik ve fotoğraf değerlendirmesi için üç test dokümanı yazdırıyorlar. Metin hızı, çeşitli yazıtiplerine ve bir de firma logosuna sahip beş sayfalık bir iş mektubu ile ölçüldü.

Mürekkep püskürtmeli yazıcılarda, yazdırma parametrelerinin ayarı, birçok seçenek olduğu için, biraz problemli. Doğrudan bir karşılaştırma yapabilmek için metin baskısında standart kalite için normal kağıt kullandık. Hız ve kalite arasındaki ikilem için en uygun orta yolu bu şekilde bulmaya çalıştık.

Hız ölçümü için StarWriter'da yazdırma görevinin başlatılmasıyla beşinci kağıdın çıkış tepsisinden tamamen çıkması arasındaki süre alındı.

İkinci değerlendirmede hem grafik, hem metin, hem de fotoğraflar içeren bir kombi doküman kullandık. Bu çıktı en yüksek kaliteyle yazdırıldı. Mürekkep püskürtmeli yazıcılarda tabakalı özel kağıt kullandık.

Üçüncü test dokümanı olarak tam sayfalık bir fotoğraf söz konusu. Tüm

yazıcılarda metin baskı hızı değerlendirilmesi için beş sayfalık dokümanın yazdırılma süresi kullanıldı. Grafik çıktı hızı, kombi dokümanın ve fotoğrafın baskı süreleriyle ölçüldü.

Baskı Kalitesi: Baskı kalitesi de metin ve grafik baskı kalitesi olmak üzere iki ayrıldı. Metinde hem beş sayfalık mektuptaki hem de kombi sayfasındaki harfler dikkate alındı.

CHIP, kombi dokümanın yanı sıra tam sayfalık maksimum kalitedeki bir fotoğraf baskısını da grafik değerlendirmesi için kullandı. Fotoğraftaki renk geçişleri, keskinlik gibi kriterlere tek tek not verilerek toplam bir puan ortaya çıkarıldı.

Lazer Yazıcılarda Test Kriterleri

Lazer yazıcılarda yeni ve mürekkep püskürtmeli yazıcılardan farklı bir test yöntemi söz konusu. 10 sayfalık bir iş mektubu (Word) ve tek sayfalık bir kombi doküman (Corel Draw) kullanılıyor. Bunlarla baskı hızı ve kalitesi ölçülüyor.

Test platformu

PII450 Asus P2B BX anakart
128MB RAM
8.4Gb IBM EIDE disk
Diamond Viper550 ekran kartı
17" Hitachi CM611ET
36x Pioneer Cd Sürücü

Baskı hızı yazıcı seçiminde oldukça önemli bir rol oynuyor.

Mürekkep Püskürtmeli Yazıcılar

TEKNİK															CHIP PUANLARI				
	Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Baskı Hızı s/b (sayfa/dak)	Baskı Hızı renkli (sayfa/dak)	Çözünürlüğü (dpi)	Bağlantı Şekli	Boyutu (mm)	Ağırlığı (kg)	Kartuş Sayısı	Office baskı hızı (sn)**	Resim baskı hızı (sn)**	Resim Kalitesi*	Dokümantasyon*	Topl. CHIP Puanı*	Fiyatı (+ KDV)	CHIP'in Yorumu			
1	HP 970 CXI	HP (0212) 224 59 25	12	10	600x600	Paralel/USB	440x430x196	5.8	2	180	120	75	85	73.21	340\$ + KDV	Çift yönlü baskı yapılabiliyor			
2	Epson Stylus Color 840	Ronar (212) 252 08 09	8	4	1140x720	Paralel	162 x 429 x 231	5.2	2	152	144	72	85	71.10	79.250.000 TL	Genel olarak yüksek performans			
3	Epson Stylus Color 440	Ronar (212) 252 08 09	6	2.5	720x720	Paralel	162 x 429 x 234	5.2	2	206	131	65	85	70.97	56.750.000 TL	Mükemmel fiyat/performance oranı			
4	HP 950C	HP (0212) 224 59 25	11	8.5	600x600	Paralel, USB	440x370x196	5.9	2	188	150	80	85	70.46	325 \$	Ortalama performans			
5	Lexmark Z51	Pera (212) 221 12 82	10	5	1200x1200	Paralel, USB	325x460x467	4.1	2	148	152	75	70	70.34	195 \$	Yüksek Office baskı hızı			
6	HP 815C	HP (0212) 224 59 25	8	5	600x600	Paralel, USB	185 x 446 x 395	5.5	2	150	157	71	85	69.46	295 \$	Hızlı baskı			
7	Lexmark Color JetPrint 3000	Pera (212) 220 04 40	6	2.5	1200x1200	Paralel	200 x 465 x 279	3.3	2	193	158	78	80	67.97	166 \$	İyi sayılabilir fiyat/performance oranı			
8	Xerox Docuprint X40C	Xerox (212) 274 93 54	8	4	1200x1200	Paralel	152 x 432 x 203	4.2	2	146	292	82	70	65.48	219 \$	Yüksek baskı kalitesi, dokümantasyon yetersiz			
9	Olivetti Arjet 20	Ufotek (0212) 222 28 23	10	6	1200x1200	Paralel	210 x 436 x 170	4.3	2	229	156	66	60	59.33	365 \$	80000 hatları ücretsiz destek			
10	Canon BJC-6000	Hesmek (216) 391 88 00	8	5	1440x720	Paralel	210 x 496 x 170	4.3	4	198	325	70	80	54.31	348 \$	Kartuşları ayrı ayrı değiştirilebiliyor			

■ Sütundaki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** Değerlerin düşük olması daha iyi

1500\$'ın Altındaki Lazer Yazıcılar

		TEKNİK						CHIP PUANLARI								
	Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Baskı Hızı (sayfa/dak)	Çözünürlüğü (dpi)	Ram	Bağlantı Şekli	Boyutu (mm)	Ağırlığı (kg)	Çalışması için geçen süre (sn)**	Office baskı hızı (sn)**	Resim baskı hızı (sn)**	Resim Kalitesi*	Dokümantasyon*	Topl. CHIP Puanı*	Fiyat (+ KDV)	CHIP'in Yorumu
1	Xerox Docupr N2125	Xerox (212) 274 93 54	20	1200	32 MB	Ethernet 10 Base2, Paralel	415x442x439	27	14	43	25	85	70	65.53	1550\$	En iyi Office baskı hane sahip
2	Canon LBP-1760	Hesmek (216) 391 88 00	17	1200	4 MB	Paralel	507x400x346	18	25	47	17	73	75	64.68	1349\$	En yüksek resim baskı hızı
3	Brother 1660E	GenpaCom (212) 320 10 50	16	1200	8 MB	Paralel, USB, RS-232C	371x326x393	15	16	52	18	73	75	63.8	1267\$	Yüksek baskı hızı
4	Xerox Docuprint N17	Xerox (212) 274 93 54	12	1200	16 MB	Ethernet 10 Base2, Paralel	442 x 418 x 294	18.6	12	53	27	85	70	62.04	1250 \$	Kaliteli ve hızlı baskı
5	Lexmark OptraN410	Pera (212) 221 12 82	12	600	4 MB	Ethernet, USB, Paralel	314x405x435	14.8	17	65	30	80	80	57.94	708\$	Ortalamanın üstünde performans
6	Epson EPC-5700	Ronar (212) 252 08 09	8	1200	4 MB	Paralel, RS-232C	397 x 463 x 251	7.5	19	85	27	82	85	57.90	246.000.000 TL	Zengin dokümantasyon
7	Brother 1250	GenpaCom (212) 320 10 50	12	1200	4 MB	Paralel, Seri, USB	360x370x235	9.1	15	80	25	80	70	56.81	515 \$	Yüksek performans/fiyat
8	Brother 1270	GenpaCom (212) 320 10 50	12	1200	4 MB	Ethernet, USB, Paralel	360x370x235	9.1	15	75	23	78	80	56.36	640 \$	Yetersiz dokümantasyon
9	Oki 106x	Bilgişis (0212) 275 00 20	10	1200	2 MB	Paralel	200 x 330 x 377	10	12	70	19	64	75	55.17	784 DM	Yüksek grafik baskı hızı
10	Brother 1050	GenpaCom (212) 320 10 50	10	1200	4 MB	Paralel	390 x 245 x 365	7.2	15	75	24	72	70	54.44	555 \$	İyi sayılabilecek fiyat/performance oranı

■ Sütundaki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** Değerlerin düşük olması daha iyi

Tarayıcıları Nasıl Test Ettik?

Masaüstü yayıncılığın gelişmesi ve yaygınlaşmasıyla tarayıcılar ev kullanıcıları için önemli donanımlar arasında yerini aldı.

Tarayıcıları test ederken hız, tarama kalitesi ve dökümantasyon olmak üzere 3 ayrı kriter kullandık. Hız testinde 300dpi ve 600dpi renkli taramanın yanında 600dpi'lik siyah beyaz tarama hızını ölçtük.

Tarama kalitesi için de benzer şekilde 300dpi ve 600dpi renkli taramanın yanında 600dpi'lik siyah beyaz tarama işlemleri gerçekleştirdik ve tarama sonucunda elde edilen resimleri karşılaştırarak puanladık. Bu kriterlerin hepsi toplam puanı %15'erlik oranlarda etkilerken, dökümantasyonun da %10'luk katılımıyla toplam CHIP puanını elde etmiş olduk.

Tarama kalitesini puanlarken kullandığımız fotoğraflar, özel olarak çekilmiş, kaliteli ve farklı renk geçişlerine sahip. Renk geçişlerindeki farklılıklar ya da dağılmalar tarama kalitesini puanlarken dikkat ettiğimiz kriterler ara-

sında.

Tarayıcıları test ederken hız, tarama kalitesi ve dökümantasyon olmak üzere 3 ayrı kriter kullandık. Hız testinde 300dpi ve 600dpi renkli taramanın yanında 600dpi'lik siyah beyaz tarama hızını ölçtük.

Tarama kalitesi için de benzer şekilde 300dpi ve 600dpi renkli taramanın yanında 600dpi'lik siyah beyaz tarama işlemleri gerçekleştirdik ve tarama sonucunda elde edilen resimleri karşılaştırarak puanladık.

Bu test kriterlerinin hepsi toplam puanı %15'erlik oranlarda etkilerken, dökümantasyonun da %10'luk katılımıyla CHIP puanını elde etmiş olduk. Tarayıcıların tarama kalitesini puanlarken kullandığımız fotoğraflar, özel olarak çekilmiş, kaliteli ve farklı renk geçişlerine sahip. Renk geçişlerindeki farklılıklar ya da dağılmalar tarama kalitesini

puanlarken dikkat ettiğimiz kriterler arasında.

Tabloda sunduğumuz tarayıcıların ev kullanıcılarına yönelik olabilmesi için, 300 \$'ın altındaki tarayıcıları test ettik.

Test Platformu:

PIII 500
128MB SDRAM
Asus P2B BX anakart
8.4 GB IBM IDE sabit disk
Diamond Viper550 ekran kartı

300\$'ın Altındaki Tarayıcılar

TEKNİK						CHIP PUANLARI											
	Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Fiziksel Çözünürlüğü	Renk Derinliği (bit)	Bağlantı Şekli	Boyutu (mm)	Ağırlığı (kg)	600 dpi renkli resim tarama hızı (sn)**	300 dpi renkli resim tarama hızı (sn)**	600 dpi S/B resim tarama hızı (sn)**	600 dpi renkli resim tarama kalitesi*	300 dpi renkli resim tarama kalitesi*	600 dpi S/B resim tarama kalitesi*	Dökümantasyon*	Topl. CHIP Puanı*	Fiyatı (\$ + KDV)	CHIP'in Yorumu
1	HP Scanjet 5300C	HP (212) 224 59 25	600x1200	36	Paralel, USB	605x302x106	2.7	70	35	50	64.34	80	66.24	60	60.67	300	Yüksek 300 dpi renkli tarama
2	HP Scanjet 3200C	HP (212) 224 59 25	600x1200	30	Paralel	467x310x140	3.7	75	44	34	57.36	74	72.7	60	59.88	131	Yüksek hızla tarama
3	HP Scanjet 4200C	HP (212) 224 59 25	600x1200	35	USB	454x260x93	2.8	62	20	78	65.00	70	57.89	60	59.14	252	En yüksek 300 dpi renkli tarama hızı
4	Mustek 1200 CU	Mascom, Utotek Multimedia****	600x1200	36	USB	410x268x36	1.9	98	39	45	59.46	79	54.08	70	55.02	69	En hızlı tarayıcı
5	Microtek Phantom 338CX	Ölçsan (212) 290 97 61	300x600	36	USB	416x264x43	3.5	92	69	30	56.89	65	52.12	80	54.67	99	Hızlı siyah-beyaz tarama
6	Microtek Scanmaker X6	Ölçsan (212) 290 97 61	600x1200	36	USB	439x292x81	5	138	40	80	56.62	75	53.42	85	53.49	192	Genel performansı oldukça iyi
7	Plustek Optic Pro U12	Albim (218) 349 33 51	600x1200	36	USB	420x260x81	2.2	105	42	55	62.5	76	55.97	80	53.03	95	Ortalama performansa sahip
8	IBM Idea Scan 2000	Bilgişis (212) 275 00 20	600x1200	36	USB	450x290x80	3.6	115	55	60	59.29	74	56.14	85	52.39	125	Üzerinde tarama tuşları var
9	Mustek BearPaw 200	Mascom, Utotek Multimedia****	600x1200	48	USB	464x290x100	2.8	100	40	49	59.78	72	53.68	70	52.3	116	Yüksek renk derinliğine sahip
10	Mustek 600CU	Mascom, Utotek Multimedia****	300x600	30	USB	404x266x54	2.3	102	44	51	56.96	74	44.32	70	52.16	92	Yüksek fiyat/performans oranı

* 50'tündeki en iyi değer. * Değerlerin yüksek olması daha iyi. ** Değerlerin düşük olması daha iyi.

***Mascom Tel: (212) 212 13 66 Multimedia Tel: (212) 212 98 50 Utotek Tel: (212) 274 56 60

CD Yazıcıları Nasıl Test Ettik?

Başarılı bir kayıt işlemi için CD Writer'ın bireysel başarımı dışında, genel olarak CD yazarken kullandığınız sisteminizin hızlı ve stabil olması şart.

Test sırasında okuma hızı için ortalama veri transferi, maksimum değer ve minimum değer olmak üzere üç ayrı kriter kullandık.

Maksimum değer, okuma sırasında çıkılan tepe noktasını yansıtırken, minimum değer de CD okunurken yazıcının düştüğü en küçük okuma değerini gösteriyor. Bu aşamada belirtmemiz gereken önemli bir konu, ortalama veri transferinin bu iki değerlerin ortalaması alınarak oluşturulmadığı.

Çünkü her iki değer de belli bir süreden bağımsız uç değerler. Yani 10 dakikalık bir okuma testinde, yazıcı 10 saniye boyunca 700Kb/sn veri aktarımı yaparken, 9 dakika 50saniye boyunca 1200kb/sn ya da üzeri veri aktarımı yapmış olabilir. Bu aşamada, bu değerlerin ortalaması, ortalama veri transferini yansıtmış olmaz. Maksimum ve minimum değerlerin verilmesi, daha çok

CD'nin okunması sırasında yazıcının CD'ye gösterdiği reaksiyonu anlatmak içindir.

Ortalama veri transferi ise, adından da anlaşılacağı üzere yazıcının zamana bağımlı olarak gösterdiği veri aktarım performansını yansıtır. Buradaki her üç kriterin sayısal olarak büyük olması arzu edilir.

Yazıcıların kaydetme başarımını ölçmek için Audio ve Data olmak üzere iki ayrı format kullandık. Kayıt/kopyalama testi için Audio ve Data CD'lerini kopyaladık ve çıkan süreyi puan olarak teste dahil ettik. Bu testlerde çıkan sürenin mümkün olduğu kadar az olması istenir. Veri erişimi ve CPU kullanımı ise, isimleri üzerlerinde kriterler. Her iki değer de küçük olması, performansın da yüksek olması anlamına geliyor. Toplam Chip puanını hesaplarken kullandığımız ağırlıklı notlama sistemi,

yüzde 25 veri kaydı, yüzde 25 Audio kaydı, yüzde 20 ortalama transfer oranı, yüzde 10 dokümantasyon, yüzde 15 veri erişim süresi ve yüzde 5 işlemci kullanımı şeklinde oldu.

Test Platformu:

PII 450 128MB SDRAM
Asus P2B BX anakart
8.4 GB IBM IDE sabit disk
Diamond Viper550 ekran kartı
40x Pioneer CD sürücü

CD Yazıcılar

		TEKNİK			CHIP PUANLARI											
	Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Arabirimi	Yazma/RW/Okuma	Önbellek (Cache)	Transfer hızı maksimum (Kb/s)*	Ortalama veri transfer hızı (Kb/s)*	Ortalama erişim süresi (ms)**	Hata düzeltme süresi (ms)**	CPU kullanımı**	Audio-CD (sn)**	Data-CD (sn)**	Dokümantasyon*	Topl. CHIP Puanı	Fiyatı (\$ + KDV)	CHIP'in Yorumu
1	Plextor PX-W124TS	Mikrobiz (212) 467 06 35	SCSI-2	12/4/32	4	1881	1433	171	83.7	2	603	405	75	51.18	426	En hızlı CD yazma
2	LG CED-8080B	Uftek (212) 274 58 60	IDE	8/4/32	2	4667	3532	84	136.8	2	907	539	75	49.32	274	Performans/fiyat oranı yüksek
3	Ricoh MP 7060A-DP	Uftek (212) 274 58 60	IDE	6/4/24	2	3177	2486	96	98.5	1	800	638	75	48.43	288	Ortalamanın üstünde performans
4	Acer 8432-A	SKY (212) 225 68 08 İhlas (216) 317 96 50	IDE	8/4/32	8	3366	2431	134	82.4	1	1030	568	70	47.02	308	8 MB tampon belleğe sahip
5	Yamaha 8424E	Multimedia (212) 212 98 50 SKY (212) 225 68 08	IDE	8/4/24	4	2817	2370	133	131.8	1	1020	518	75	46.77	293	Uygun fiyat
6	Sony CRX-140S-RP	Pando (212) 256 65 90 Empa (212) 599 30 50	SCSI-2	8/4/32	4	3249	2654	89	109	2	1110	554	80	46.24	422	En iyi veri erişim hızı
7	HP Plus 9210i	HP (212) 224 59 25	SCSI-2	8/4/32	4	3136	2556	105	107.6	2	1111	510	80	45.68	459	Yüksek fiyat
8	Acer CRW6432-A	SKY (212) 225 68 08 İhlas (216) 317 96 50	IDE	6/4/32	2	3551	2540	82	92.8	1	1009	689	70	45.29	190	Uygun fiyat
9	Creative Blaster 8432	GenpaCom (212) 320 10 50 Empa, Multimedia***	IDE	8/4/32	2	1975	1488	185	78.3	1	880	730	90	43.84	340	10 adet boş CD veriliyor
10	Acer 4432A	SKY (212) 225 68 08 İhlas (216) 317 96 50	IDE	4/4/32	2	3563	2840	84	81.5	1	985	1010	70	43.81	230	Yüksek veri transfer hızı

* Sütündeki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** Değerlerin düşük olması daha iyi *** Firmaların telefonları: Empa (212) 599 30 50, GenpaCom (212) 320 10 78, Boğaziçi (212) 217 29 29, SKY (212) 225 68 08, Multimedia (212) 212 98 50

Yazılım'da bu ay

Yazılım İnceleme

Çeşitli yazılım ürünlerinin incelemesi, ayrıntılı açıklamalar ve yorumlar sf. 126

Win 2000 Bug'ları

Microsoft'un en yeni ve en sağlam işletim sistemi küçük hatalarla dolu, Bug'lar için çözüm önerileri sf. 128

Paralel Sistemler

Kullandığınız işletim sisteminin yanında sorunsuz bir şekilde ikinci işletim sisteminin de kurup kullanabilirsiniz sf. 140

DVD'den CD-R'a

DVD filmlerinin illegal yöntemlerle kaydedilebilir CD'lere yazılması ve internet'teki çözümler sf. 148

CD Kayıt Yazılımları

Her bütçeye ve ihtiyaca uygun CD Recording programları arasında size en uygunu hangisi? sf. 154

Outlook Otomasyonu

Makrolarla Outlook mesajları içerisinde aranılan ifadelerin kolayca bulunması sf. 156

Aynın Shareware'leri

Sizler için seçtiğimiz bu ayın en iyi shareware programlarının tanıtımı ve püf noktaları sf. 164

Bilgisayarda Müzik 4

Yazı dizimizin bu bölümünde Cakewalk Pro Audio 9 programını ana fonksiyonları ile birlikte tanıtıyoruz sf. 172

Linux

Linux altında ftp erişimi için kullanılan programlardan gftp'nin tanıtımı sf. 180

QlikView 4.0

Veriyi Bilgiye Çevirmenin Yolu

Sorgulama işini bir adım daha ileri götüren QlikView ile veritabanından detaylı sonuçlar basit fare tıklamaları ile kolaylıkla elde edilebiliyor.

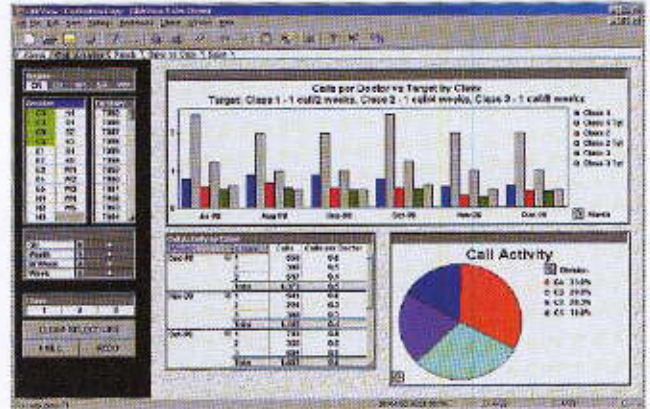
İş dünyasında özellikle de bazı sektörlerde verinin önemi kesinlikle küçümsenemez. Çok büyük boyutlardaki veri dosyaları ile çalışmanın dışında, bu kritik verilerin isteye bağlı sıralanması ve bundan bir sonuç çıkarılması gereği, bazen işleri tam bir kabusla dönüştürebiliyor. Şimdiye kadar Microsoft'un Excel'i buna rahatlıkla bir çözüm oluşturabiliyordu. Ancak daha rahat bir çalışma için Qlik-Tech'in QlikView'ı işlemi bir adım daha ileri taşıyor. Veri değerleri üzerine basit tıklamalar ile sorgular yapabilmeyi kolaylaştıran programda hazırlık aşaması ise ne yazık ki o kadar da kolay değil. Ancak yine de ilk kurulumu için benzerlerinden daha fazla bir efor gerektiren QlikView'ın daha sonra öğrenimi ise buna kıyasla oldukça kısa zaman alıyor.

QlikView'in kendine has masaüstü

Programı, basit anlamda çeşitli veri tablolarındaki değerleri görüntüleyen pencerelere sahip bir sorgulama masaüstü olarak tanımlamak yanlış olmayacaktır. Yani nasıl herhangi bir ticari yazılım paketinde her veri grubu ayrı pencereler ile ifade ediliyorsa, QlikView içinde de her veri tabanı açıldığında ayrı çalışma alanları üzerinde yeni pencereler yer alıyor. QlikView'ın en güçlü yönü ise daha önce de belirttiğimiz gibi sorgulamalar sırasında ortaya çıkıyor. Örneğin elinizde satış sorumluları, sattıkları ürünler ve satılan şehirleri kapsayan bir veri tabanı olsun. Herhangi bir satış so-

rumlusu üzerine tıkladığı zaman otomatik olarak bağlantılı tüm diğer pencerelerde ilgili değerler ön plana çıkıyor. Herhangi bir ürünü kimin sattığını öğrenmek için ise o ürüne tıklamak yine yeterli

Bu kısıtlamanın yanında uygulama çalışma alanı bir çok karttan oluşabiliyor. Her karta uygulanan filtreler ise uygulama içinde gezildikçe diğer kartlar arasında taşınabiliyor. Verinizin nasıl gözükeceği

Uygulama, masaüstü bir veri tabanında zor elde edilebilecek sonuçları ve tabloları bile tek tıklama ile size sunabiliyor.

oluyor ve sonuçta geriye satış sorumlularının yanında ürünün satıldığı şehirler ve satış rakamları da ön plana çıkıyor. Bu şekilde konu ile ilgili en ufak detaya bile tek bir fare tıklaması ile ulaşmak mümkün oluyor.

Ek araçlarla daha kolay çalışın

QlikView bunun yanında birçok ek araç ile de beraber geliyor. Örneğin çalışma alanına bir tablo ekleyerek herhangi bir veri nesnesine tıkladığınızda onunla ilgili tüm tablolara ulaşmanız da mümkün olabiliyor. Hatta diğer benzer hesap tablolarında olduğu gibi çalışma alanının ortasına da hiyerarşik tablolar koyabiliyorsunuz. Sorgulamalarınızı sonradan iyileştirme imkanı da veren QlikView'da yer alan her alan ise iki milyon değerden fazlasını alabiliyor.

üzerine de program içinde çeşitli ayarlar bulunuyor. Burada tüm verilerdeki rakamları istediğiniz düzende görebileceğiniz gibi istediğiniz şekilde sıralamanız da mümkün oluyor. Tüm bu özelliklere ek olarak sorgulama için herhangi bir alana tıkladığında belirli bir değer de aranabiliyor ve bu sorgulamaların "sık kullanılanlara" eklenip sonradan da tekrar tekrar gerçekleştirilmesi gibi işlemler de rahatlıkla yapılabiliyor.

Ürün Bilgisi

QlikView 4.0

Bilgi için : Qlik Technologies
Web : www.qliktech.com
Faks : info@qliktech.com
Fiyatı : 895 \$
(yurtdışı fiyatı)

- + Geniş dosya formatı desteği
- + Kolay sorgulama
- + Scripting imkanı
- İlk kurulum zorluğu

Illustrator 9

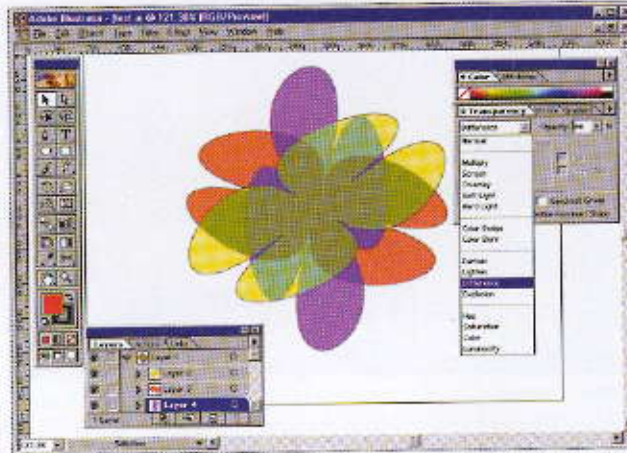
Illustrator Artık Web'e Odaklı

Adobe Illustrator'un 8. sürümü ile yükselen başarı grafiği, son sürüm ile doruğa ulaşıyor. 9. sürüm kullanıcıya web'e daha yetkin bir ortam sunuyor.

Şimdiye kadar Adobe'un bu ünlü çizim paketinin PC yüzü, 7. ve 8. sürümlerin piyasaya çıkmasına kadar hep güçlü Mac sürümünün gölgesinde kalmıştı. Son olarak piyasaya sürülen 9. sürüm ile artık Illustrator, PC dünyasında da profesyonel grafik sanatçıların gözdesi olmaya hazırlanıyor.

Yeni Illustrator 9.0, kullanıcıya daha fazla esneklik, daha iyi entegrasyon ve güçlü çizim araçları ile birlikte kullanılabilecek yeni nesne efektleri de sunuyor. Program sunduğu seçeneklerle yayıncılık konusunda çok uygun bir seçim olsa da, aslında çoğu yeni özellik, temel olarak daha çekici web tasarım projeleri üretebilme amacıyla geliştirilmiş. Artık pikseli de bir ölçü birimi olarak tanıyan Illustrator, Pixel Preview modu ile vektör tabanlı çizimlerin rasterized olarak nasıl görüldüğüne de dikkat ederek, rahatlıkla izlenebilmesine olanak tanıyor. Pixel Preview modunda çalışırken, çizim araçları en yakın pikseli yapıyor. Böylelikle kullanım rahatlığının yanında, gereksiz yere oluşacak olan anti-aliasing'in de önüne geçilmiş oluyor.

Program içinde gerçekleştirilen en büyük yenilikse, özellikle birkaç program ile aynı anda çalışmak zorunda kalan tasarımcıların işini kolaylaştırıyor. Böylelikle artık tasarımcıların gölgelendirme, Glow ve Feather gibi özel efektler için bir Photoshop, bir Illustrator arasında mekik dokumasına gerek

Saydamlık ve Blending araçları üst üste binen renkli objeleri çok rahat bir biçimde oluşturabilmenize olanak tanıyor.

kalmıyor. Sonradan web'de yayınlamak için bu dosyaları uygun formata dönüştürmek için harcanan zaman da yanınıza kar kalıyor. Illustrator tüm bu adımları atlamak için 9.0 sürümü ile birlikte Photoshop'tan esinlenmiş birkaç özelliği de bünyesinde barındırıyor.

Photoshop benzeri saydamlık araçları

Her tek nesne, metin grupları ve gruplar üzerinde Photoshop benzeri saydamlık efektinin artık rahatlıkla kullanılması ile kesişen renklerin nasıl bir sonuç vereceği rahatlıkla izlenebiliyor ve ilgi çekici sonuçlar elde edilebiliyor. Baskı sırasında Illustrator saydam çalışmayı karışıklığına göre vektör ve Bitmap alanlar olarak da parçalayabiliyor. Aynı zamanda Illustrator içine eklenmiş yeni efekt menüsü, gölgelendirme, Glow, Feather gibi düzinelerce farklı özel efektte ulaşımı da oldukça kolaylaştırıyor. Her zaman gerçek zamanlı olarak hesaplanan bu

efektlerin parametreleri istenilen bir zamanda tekrar değiştirilebiliyor ya da silinebiliyor. Bu şekilde aradaki bir efekti değiştirmek için tüm çalışmaya baştan başlanılmasına da gerek kalmıyor. Son olarak herhangi bir grafiğe stil katacak tüm bu ayarlar saklanıp sonradan başka nesneler için de kullanılabilir.

Çok katmanlı grafiklerin yönetimi de yeni Illustrator ile kolaylaşan özelliklerin başında geliyor. Çok detaylı bir hiyerarşik liste ile sunulan katmanlar artık içerdikleri nesnelerin bir Thumbnail'ini de kullanıcıya sunabiliyor. Burada yer alan diğer bir önemli özellik olan "Release to Layers" seçeneği ise nesneleri birçok katmana otomatik olarak dağıtabiliyor. Bu özellik daha sonradan Macromedia's Flash formatına çevirmek üzere animasyon kareleri hazırlayan kullanıcıların işini de oldukça kolaylaştırıyor. Daha önce bahsettiğimiz gibi kullanıcıların iki program arasında mekik dokumasını azaltmak için

programa eklenmiş bir başka özellik ise programdan çıkmadan web'e uygun optimize edilmiş grafikler yaratmaya yarıyor. Bunun için Illustrator'un yeni "Save for Web" komutu kullanılıyor. Tamamen görsel bir şekilde buradan resim kalitesini ve dosya boyutunu karşılaştırmalı olarak seçmek mümkün oluyor.

Popüler formatlara tam destek

Dosya formatı olarak yeni PDF tabanlı bir format kullanan Illustrator, Flash ve vektör tabanlı web grafiklerinde yeni bir standart olan Scalable Vector Graphics de (SVG) dahil olmak üzere çok geniş bir yelpazede dosya formatını da okuyup, yazabiliyor. Eğer Illustrator ve Photoshop'u beraber kullananlarsanız Illustrator'un yeni gelişmiş entegrasyonu gerçekten ilginizi çekecektir. Yeni sürüm ile import edilen tüm Photoshop dosyalarında katmanlar, saydamlık, geçiş modları ve maskeler olduğu gibi korunuyor. Aynı şekilde Illustrator dosyaları da tam tersi bir şekilde Photoshop içine katmanları, saydamlık ayarları, maskeleri, geçiş modları ve tekrar düzenlenebilir yazı nesneleri ile birlikte taşınabiliyor.

Ürün Bilgisi

Illustrator 9

Bilgi için : Evet Teknolojisi
Tel : (212) 274 98 36
Faks : (212) 274 65 32
Fiyatı : 756 \$ + KDV

- + Web tasarım üzerine birçok ek ve yenilik
- + Onlarca dahili özel Photoshop efekti
- + Photoshop benzeri saydamlık
- + Daha geniş dosya formatı desteği
- "Snap to Guide" yetersiz

MGI VideoWave III

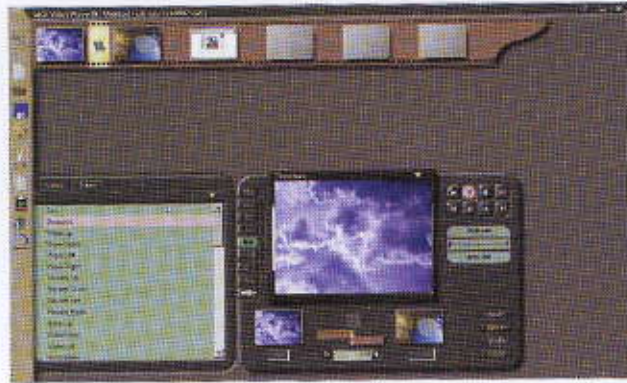
Masaüstü Videoda Yeni Boyut

Yönetmenlik ya da yapımcılık ilginizi çekiyor mu? PC'nizin başında bu işi yapmaya ne dersiniz? Hem de çok büyük paralar harcamadan!

Yaratıcılığa en açık medya birimlerinden biri olan video üzerine düzenleme yapmak ne yazık ki şimdiye kadar hep öğrenilebilmesi oldukça zaman alan pahalı bir işlem olarak görülüyordu. Ama, ev kullanıcıları ve çok profesyonel olmayan kullanıcılara yönelik olarak piyasaya sürülen yeni MGI VideoWave III artık bu kanyı silecek gibi gözüküyor. Diğer benzer programların aksine, zaman çizelgesine değil de, birbirine ara geçişler ile bağlı video bölümleri üzerine dayalı bir arayüze sahip olan programda; tüm işlemler, yüklenir yüklenmez karşınıza gelecek olan oldukça hoş tasarıma sahip tek bir ana pencere ile yürütülebiliyor.

Yeni proje öncesi eskiler silinmeli

Programı içinde yeni bir proje açabilmek için üstte yer alan "StoryLine" ve alt sol tarafta yer alan kütüphanenin temizlenmiş olması gerekiyor. Daha sonra Kütüphane (Library) penceresini kullanarak resimlerinizi, video klipleri, animasyonları ve ses dosyalarını programa dahil ederek kullanmaya başlayabiliyorsunuz. Tüm bunlar otomatik olarak video ve ses bölümlerine ayrılıyor. Video dosyalarıyla ön izleme yapabilmek için Viewscreen üzerine sürükleyip Play tuşuna basmak gerekiyor. Bu pencerede videoların kare kare izlenmesi de bir seçenek olarak yer alıyor. Ses dosyalarıysa, dosyayı seçtikten sonra üzerine sağ tuş ile tıklayıp menüden Play seçe-

Video düzenleme üzerine gereken her şeyi program sadece tek bir pencere üzerinden kullanıcıya sunuyor.

neğini seçmek suretiyle dinleyebiliyorsunuz. Program ile çalışmaya başlanmada ilk adım olarak her bir öge üzerinde istediğiniz değişikliği yapıp onu StoryLine'a eklemeniz gerekiyor. Bu işlem için herhangi bir klip seçildikten sonra önce Viewscreen'deki Cutting Room tuşuna tıklanıyor. Konsol içinden klipler izlenebildiği gibi ileri ve geri sarma da yapılabilir. Burada yer alan ekran geçen süreyi görüntülüyor. Kaydırma çubukları ise klabin istenilen bir bölümüne ulaşmanıza yardımcı olacaktır. Previous/Next Frame tuşları tek kare hareketlerde kullanıcıya yardımcı olurken kaydırma çubuğunun hemen altındaki Mark In/Out tuşları da kullanıcının klip başlama ve bitiş zamanlarını tekrar tanımlamasına olanak tanıyor ve daha önceden işaretlenmiş yerleri de gösteriyor. Burada sayısal veri girişine izin vermesi programa artı bir puan kazandırıyor.

Klipler üzerinde tüm kesim işlemlerini bitirdikten sonra Apply tuşu kullanılarak kliplerin StoryLine üzerinde yer alması sağlanabiliyor. Program

içinde klipler birçok ayrı parçaya bölünebildiği gibi, tek kare resimler de istenilen bir süre ekranda kalabiliyor. Cutting Room aynı zamanda daha çok görüntünün üzerine bindirilen metin ve başlık oluşturma gibi işlemlerde renk panellerinin oluşturulmasında da kullanılabiliyor. Ancak StoryLine içinde maalesef klip isimleri, seçilseler dahi görüntülenemiyorlar.

Zaman kaybına yol açan isimiz klipler

Kliplerin ne olduğunu anlamak için Viewscreen'a sürüklemek gerekiyor ki bu da zaman kaybına yol açıyor. Aynı zamanda kliplerin StoryLine içinde yer değiştirmesi kullanıcının her zaman tam istediği gibi olmuyor. Özellikle diğer benzeri bir program ile çalışmış kullanıcılara da bu garip gelecektir.

VideoWave III ile kliplerin sadece önünü arkasını kırpmanın yanında üzerlerine çok hoş gözükten efektler de eklenbiliyor. Çeşitli karakter tiplerinin ve gölgelerin kullanılması ile oluşturulabilecek metin efektlerinin yanında özel

efekt editörü ile yağlı boya tablosu, isli cam ve bulanık görüntü gibi efektlerin gerçekleştirilmesi de mümkün oluyor. Karanlık oda efektinde ise klabin parlaklık, kontrast ve Saturation değerleri ile oynanabiliyor. Chroma Keying olarak adlandırılan diğer bir efekt ise belirli renkteki arka planı başka bir görüntüyle değiştirmenize imkan tanıyor. Böylelikle hiç bulunmadığınız bir ortamda dolaşıyormuş gibi montaj yapmanız mümkün oluyor. İki klip arasında uygun bir geçiş oluşturmak için ise Transitions Panel'e bir göz atmanız gerekiyor. Viewscreen'ın hemen solunda yer alan Transitions tuşuna tıkladıktan sonra birçok farklı efekt de seçme şansınız oluyor.

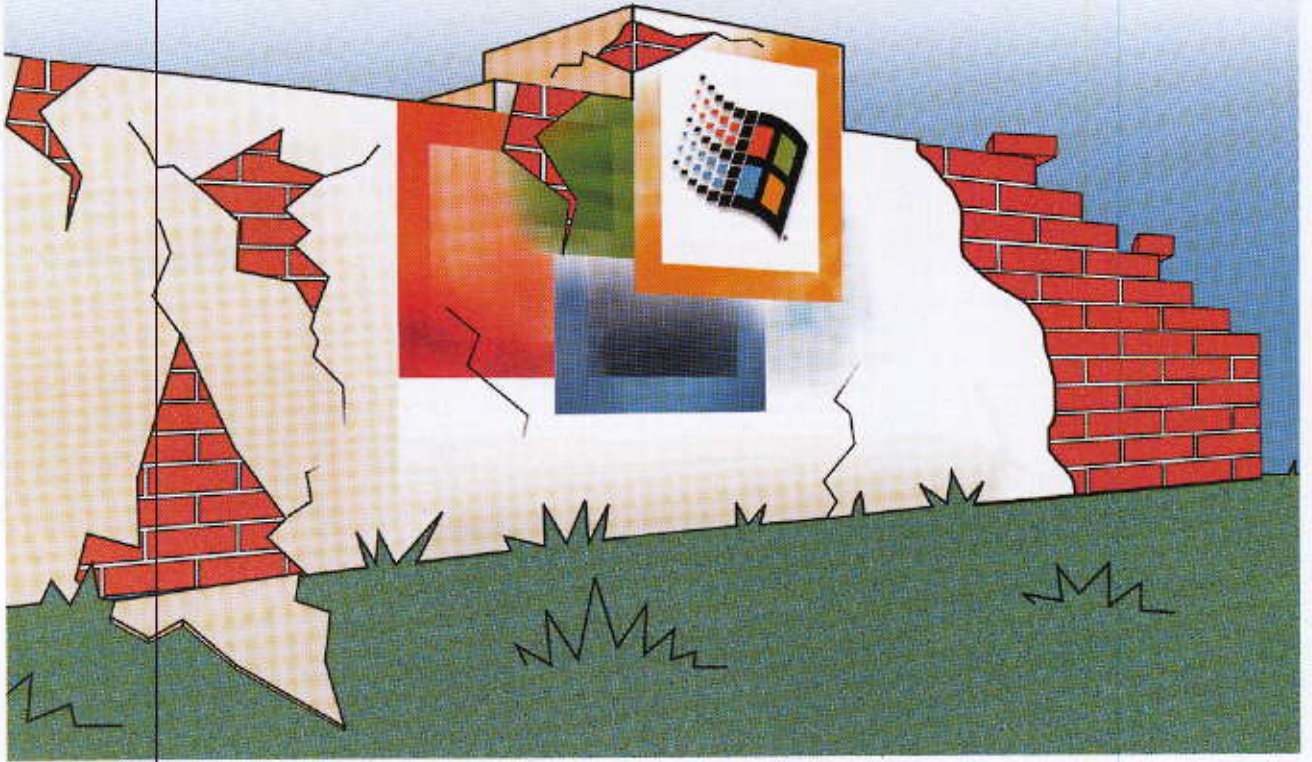
Grafik kadar önemli diğer unsurlardan biri olan ses içinse birbirinden bağımsız 6 kanal kullanılabiliyor. Ancak CD Audio kullanmak isteyenlerin önce sesleri WAV formatına dönüştürmesi gerekiyor. Çünkü program sesi doğrudan CD'den alamıyor. Her şey tamamlandıktan sonra ise Produce Video tuşuna tıkladığınızda size adım adım eşlik edecek sihirbaz filminizin son halini almasını sağlayacaktır. Buradaki seçenekleri kullanarak Windows AVI, MPEG (1 ya da 2), ya da DV formatında filmler oluşturmanız mümkün olacaktır.

Ürün Bilgisi

MGI VideoWave III

Bilgi için	MGI Software
Web	www.mgisoft.com
E-mail	shellys@mgisoft.com
Fiyatı	100 \$ (yurtdışı fiyatı)

- ⊕ Tek pencereden yönetim
- ⊕ Kolay kullanım
- ⊕ Çok düşük fiyat
- ⊖ Storyline'da klip isimleri görülmüyor

Windows 2000 Bug'ları

Hatasız yazılım, özellikle de işletim sistemi, olmaz. Microsoft'un yeni işletim sisteminde de bazı küçük hatalara rastlamak mümkün. CHIP en ciddi hataları inceledi ve bunlar için çözüm yolları üretti.

KS / Muref Karşoğlu muref@odak.net

Amerikan "Smart-Seller" gazetesinin Windows 2000'de 63.000'den fazla küçük hata bulunduğunu açıklamasından sonra, akıllarda bir kuşku dolanmaya başlamıştı. Microsoft bu haberi çok hızlı bir şekilde yalanlamış da olsa, kullanıcıların içinde bir güvensizlik duygusu oluştu. Ancak Windows 2000 satışa sunulduğunda bunun yersiz olduğu anlaşıldı.

Microsoft genel olarak bakıldığında iyi bir çalışma gerçekleştirmiş. Çünkü bir-

kaç önemli hatanın yanında diğerleri "egzotik" kategorisine girecek kadar önemsiz; çok özel konfigürasyonlarda ya da sadece bazı donanımlarda ortaya çıkacak hatalar. Bu tür durumlarda kullanıcıya yardımcı dokunacak geçerli bir bilgi bulunmuyor. Bununla birlikte Microsoft'un prestijli yeni ürününü oluşacak bu tür sorunlara karşı zorlu uzun testlerden geçirmiş olduğu açıkça ortada.

Yeni Service Pack'ler ile yardım ve Bugfix'ler

Tamamen hatasız yazılım ürünleri geliştirmek program yapılarının karmaşıklığından dolayı bugüne kadar mümkün olmadı. Microsoft'un belirttiğine göre, milyonlarca satır kod ile PC tarihinde bugüne kadar yazılmış en kapsamlı program olan Windows 2000'de birkaç küçük hatanın ortaya çıkmasına şaşırılmamak

gerekiyor. Microsoft bu duruma Windows NT'de de olduğu gibi Service-Pack'ler yayımlayarak tepki gösterdi. Bu güncelleme paketleri Windows 2000 kullanıcılarının Internet'ten ya da doğrudan Microsoft'tan ücretsiz olarak edinebilecekleri yazılımlar. Firma Windows 2000 için ilk Service-Pack'ın hazırlandığını ve Haziran ayında sunulacağını açıklamıştı, ancak servis paketi bu yazı hazırlandığı zaman, yani Temmuz ayının ortasında, henüz çıkmamıştı. Ancak en geç Ağustos ayında çıkmasına kesin gözüyle bakılıyor. Çıkacak servis paketine Service Pack 1 denilmesi ise, gelecekte bizi daha çok servis paketinin beklediğini gösteriyor.

Yazının ilerleyen bölümlerinde karşılaşılabilecek muhtemel sorunları ve bu sorunların -mümkün olabildiğince- çözüm yöntemlerini bulabilirsiniz.

Özetle...

- En ciddi hatalar
- Yazılım: Eski uygulamaları çalıştırmak
- Donanım: Aygıtlar işe son verilerse
- İlk Yardım: Mevcut Güncellemeler
- Windows 2000 altında oyunlar
- Active Directory: Güvenlik açığı mı?

En Ciddi Hatalar: Bug'lara Çözümler

Yazının devamındaki üç sayfa içerisinde Windows 2000 programlanırken ortaya çıkmış olan hataları göreceksiniz.

Sabit disk bölümlenemiyor: "Incorrect Parameter"

Windows NT 4.0'dan 2000'e geçerken sabit diskin bölümlenmesi (partition) sırasında "Incorrect Parameter" hatası karşınıza çıkabilir.

Çözüm: Bu hata büyük bir partition içerisinde mantıksal sürücü yaratmak istediğinizde ortaya çıkacaktır. Kurulum Logical Disk Manager'ın mantıksal biriminden fiziksel sabit disk geometri-

devam edin, ağ kartınız sorunsuz olarak çalışacaktır. Microsoft bu durumda ağ kurulumunu tekrar denemenizi öneriyor.

Desteklenmeyen ethernet kartları II

Önceki ipucunda karşılaşılan hata ile, Windows NT'den güncelleme yaparken de karşılaşabilirsiniz. İlgili network kartı tipleri 3Com Etherlink 905x 10/100 adaptör serisi, Compaq Ethernet ya da Fast Ethernet PCI kartı, DEC FDDI Controller PCI (Defpa) kartı, HP EN1207D-TX PCI 10/100

"Yazdırma Biriktiricisi" hizmetini bularak farenin sağ tuşuyla üzerine tıklayın ve açılan menüden "Başlat" komutunu çalıştırın. Başlat komutu etkin değilse tam olarak çalışması için buna ek olarak hizmetin "Özellikler"inden başlangıç türünü "El ile" olarak ayarlayın. Hizmet yine de başlamadıysa bu defa "Uzaktan Yordam Çağrısı (RPC)" hizmetini bulun ve çalıştırın.

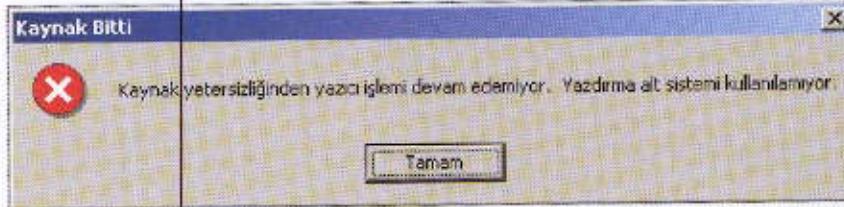
Certificate Service başlatılamıyor

FAT Partition'ınızın NTFS'e dönüştürülmesinden sonra Certificate Service'i başlatmak istiyorsunuz. Ancak servis başlatılamıyor ve "Certificate Services did not start: Unable to initialize the database connection for <Your CA Name here>. Class not registered 0x80040154" hata mesajıyla karşılaşıyorsunuz.

Çözüm: Certificate servisini sistemden kaldırıp tekrar kurun. Ancak yeni kurulumda mutlaka aynı sertifika adını, aynı anahtar çiftini ve aynı sertifika veritabanını kullanmanız gerekecektir.

İstemci'de hata uyarısı: Geçersiz XENROLL.DLL

Windows 2000'in bazı yerel sürümlerinde bir istemci tarayıcısı sunucuya bağlanmaya çalıştığında XEN-

Çaresiz: Windows 2000'in yazıcı kurulumunda verdiği hata hiçbir şekilde sorunun ne olduğunu açıklamıyor.

sindeki hatadan ötürü bu uyarıyı verecektir. Bu sorunu ortadan kaldıracak bir bugfix (yama) şu an bulunmuyor. En iyisi Windows 2000'i temiz ve yeniden biçimlendirilmiş sabit diskinize kurun. Böylelikle sadece yukarıda karşılaşılan hatadan değil, sisteminizi gereksiz sürücüler ve tam kaldırılamamış yazılımlar gibi eski yüklerden de kurtarmış olursunuz. Her şeye rağmen Windows'u yeniden kurmak farklı bir işletim sisteminin üzerine güncellemeye göre daha hızlı ve sağlam olacaktır.

Desteklenmeyen ethernet kartları I

Windows 95, 98'den Windows 2000'e geçerken bazı kurulu ağ kartlarının desteklenmediğini göreceksiniz. Bu kartlar Windows 2000'in sürücü veritabanında bulunmasına rağmen bu sonuçla karşılaşmanız olası. Bu hata 3Com Etherlink III EISA 10/100 (3C597-TX), IBM Ethernet ISA Adaptörü, Crystal LAN CS8920 ISA Adaptörü, Olicom Plug and Play Token-Ring ISA 16/4 (OC-3118) kart tiplerinde görülecektir.

Çözüm: Bu hata mesajı sadece bir yanlışlıktan kaynaklanmaktadır. Kurulumu

Fast Ethernet kartı, Intel Ethernet Express PRO/10 adaptörü ve Intel Pro/100 Intelligent Server kartı (1960).

Çözüm: Sadece Windows 98'den güncelleme yaparken oluşan sorunlar benzerlik göstermiyor, çözüm de neredeyse aynı. Kartın kurulumu sırasında yanlış sonuca verilen hata mesajına rağmen sisteme kurulum gerçekleşecektir. Yine de bu gibi durumlarda ağ kurulumunun ve statik ağ ayarlarının doğruluğunu kontrol edin.

Yazıcı kurulumu yolunda gitmiyor

Bazı durumlarda yazıcıların kurulumu sırasında "Kaynak yetersizliğinden yazıcı işlemi devam edemiyor. Yazdırma alt sistemi kullanılamıyor" hata mesajıyla karşılaşılabilir. Aynı hata faks özelliklerinin kullanılması sırasında da verilebilir.

Çözüm: Bu uyarının nedeni Windows 2000'in yazıcı görevlerinden kaynaklanıyor. İşletim sistemi yazıcı görev sırasını kısmen kendi başına başlatıyor ve bu yüzden el ile kurmanız gerekiyor. Denetim Masası'nda "Yönetimsel Araçlar"a ve "Hizmetler'e girin. Orada

Mevcut Güncellemeler

Windows 2000'in satışa sunulmasından kısa bir süre sonra Microsoft, hataları ortadan kaldıran düzeltmeleri (bugfix) internet üzerinden çıkarmaya başladı. Muhtemelen bu düzeltmeler kısa bir süre içerisinde çıkacak olan Service Pack 1'de yer alacak.

Şu anda ise mevcut tüm güncellemeleri www.microsoft.com/window2000/downloads adresinde bulabilirsiniz. Öncelikle en ilginç olanı ise "Windows 2000 Compatibility Updates" yani Windows 2000'in oyunlar ile ilgili sorunlarını ortadan kaldıran güncellemeler.

Windows Upgrade kurmak isteyen Evaluation sürümü kullanıcıları ise Windows 2000 Evaluation Upgrade yazılımına ihtiyaç duyacaklar.

ROLL.DLL dosyasının geçersiz bir sayısal imzaya sahip olduğu uyarısıyla karşılaşılabilir.

Çözüm: Bu hata bazı yerel Windows 2000 sürümlerinde kurulumu tam anlamıyla doğru yapılmamış XEN-ROLL.DLL'den kaynaklanır. Microsoft tarafından bir patch ile bu durumdan kurtulabilirsiniz. Bu düzeltme dosyasını www.microsoft.com/windows2000/downloads adresinde bulabilirsiniz.

Uyku modu çalışmıyor: Standart-ACPI PC

Windows 2000 "Askıya Al" olarak tanımlanmış uyku modunu destekler. Bu seçenekte işletim sistemi çalışan uygulamaların güncel durumlarını saklar ve tekrar başlatıldığı zaman kaldığınız yerden devam etmenize olanak tanır. Fakat bazı bilgisayarlarda bu seçeneğe ulaşılamaz.

Çözüm: Askıya alma seçeneğinin bulunmaması sık sık karşılaşılan ve yanlış HAL'dan (Hardware Abstraction Layer) kaynaklanan bir durumdur. Bunun sebebi de standart ve ACPI-PC arasında oluşan farktır. ACPI gelişmiş güç denetimi ve düzeltilmiş Tak ve Kullan özelliklerinin bulunduğu Advanced Configuration and Power Interface PC-Standard'ının kısaltılmış halidir. Eğer bir PC ACPI uyumlu ise Windows 2000 bu özelliği BIOS sürümünden algılayacaktır. İşletim sisteminin karşılaştırma için bulunan dahili listesi eksiksiz olmadığı için bilgisayarların hatalı tanımlanmasına neden olabilir.

HAL'ı kendiniz de değiştirebilirsiniz. Ama dikkat: Yapacağınız yanlış bir işlem Windows 2000'in tekrar başlatılmamasına neden olur ve sistemi baştan kurmanız gerekebilir. Askıya alma seçeneğinden vazgeçmek sizin isteğinize kalmış bir durum. Bu durumda Windows 2000 için yeni BIOS sürümlerinin yer aldığı ve elden geçirilmiş bir Service-Pack'in yayınlanması umuyoruz. Eğer bilgisayarınızın durumunu araştırmak istiyorsanız şu işlemleri yapın: "Denetim Masası"nda yer alan "Sistem"i tıklayın. "Donanım" bölümüne geçin ve "Aygıt Yöneticisi" düğmesine tıklayın. Burada "Bilgisayar"ın özelliğini kontrol edin. Genellikle bu satırda "Standart PC" yazılı olacaktır. Sadece

bazı yeni bilgisayarlarda, bu satırda "ACPI-PC" yazıldığını göreceksiniz. "Sürücüler" alanındaki "Güncelleştir" seçeneğini tıklayarak bunu el ile değiştirebilirsiniz. Ancak çoğu sistem bu de-ği-

şiklikte tekrar açılmayabiliyor ve tüm sistemi baştan kurmak zorunda kalabiliyoruz, o yüzden anakartınız ACPI uyumlu değilse asla bu ayarı değiştirmeyin.

Oyun Platformu Olarak Windows 2000

Windows NT 4.0 oyun platformu olarak çok kısırlı bir durumdaydı. Eksiklerle dolu Direct X desteği tam olarak Service Pack 3'ün içerisinde 3.0a sürümüyle sağlandı. Windows 2000 ise Direct X 7 ile birlikte kuruyor. Yine de Windows 95/98 ile karşılaştığımızda bazı kısıtlamalar içermekte. Bu durum ise hatalardan değil, aksine yeni işletim sisteminin güvenlik ve sağlamlığının korunmasının gerektirdiği özelliklerden kaynaklanıyor.

DOS tabanlı oyunlar çalışmıyor

Çoğu DOS oyunları Windows 2000 altında çalışmazlar ya da çok kısırlı özelliklerle işlem görürler. Çünkü Windows NT'de de olduğu gibi diğer programlar kendi isteklerine göre donanıma direkt emir veremezler. Bu açılma örneğin bir oyunun doğrudan ekran kartı hafızasına yazamayacağı ya da ses kartını bulamayacağı anlamına gelir. Fakat bu konuda canınızı sıkmayın çünkü bu özellik Windows'un sistem sağlamlığını gerçekleri yükseltmektedir.

Setup kurulumu izin vermiyor

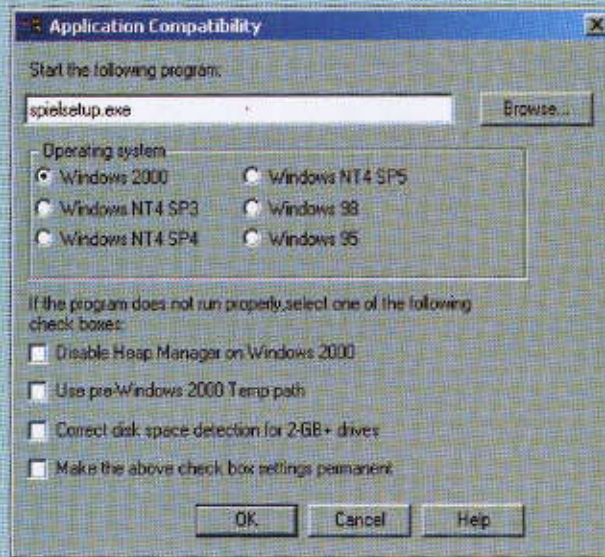
Teknik olarak Windows 2000 altında çalışması uygun olan oyunlarda bazı durumlarda kurulum başıyaya ulaşamayacaktır. Ve karşınıza oyunun yalnızca Windows 95, 98 altında çalışabileceği uyarısı gelir. Sınır bozucu bir şekilde bu oyun bazen programların ilk çalıştırılması sırasında da karşınıza çıkabilir.

Microsoft bu gibi durumlar için Windows CD'si içerisinde yazılımın farklı bir işletim sistemi altında çalışmasına inandırarak bir araç dahil etmiştir. Bu dosyayı Support kılavuzu altında APCOMPAT.EXE adıyla bulabilirsiniz. Oyunun kurulumu için gerekli Setup çalıştırılır. EXE dosyasının yeni programı belirtin ve radyo butonunu "Windows 98" olarak ayarlayın.

Kurulumu sırasında önceden hata veren birçok oyun bu yöntem ile de çalıştırılmayabilir. Bundan başka bir tek yöntem daha deneyebilirsiniz. Önce Windows 98'i, sonra da oyunu tekrar kurun. Bunun ardından Windows 2000'e upgrade yapın. Bu deneme de başarısızlıkla sonuçlarsa oyundan vazgeçmek zorunda kalacaksınız.

Windows 2000 altında sorunsuz çalışan oyunlar

En azından elbette ki birçok oyun Windows 2000 altında sorunsuz olarak çalıştırılabilir. Öncelikle bu gruba Direct X için yazılmış oyunlar giriyor. Örneğin Sim City 2000, Railroad Tycoon II, Virtual Pool, Bicycle Bridge ve sevilen ve daha birçok oyun sorunsuz şekilde oynanabiliyor. Doom for Windows 95 ya da Tomb Raider 3 gibi oyunlar ise Microsoft'un Şubat ayında Internet'ten dağıtımını yaptığı güncelleme ile kurulumunun ardından çalıştırılıyorlar. Bu güncelleme: www.microsoft.com/windows2000/downloads/deployment/appcompat adresinde bulabilirsiniz.

Kandırma: Yanlış bir Windows sürümü yüzünden bir program çalışmadığında bu araç ile programı kandırabilirsiniz.

Windows Messaging artık çalışmıyor

Windows 95 ya da 98'den yükseltme yapıldığında her ne kadar Windows 2000'in denetim masasında "Mail" kaydı görünse de ağ için bir posta sunucusu düzenlemek mümkün olmuyor.

Çözüm: Windows 2000 e-posta-istemi olarak standart Outlook Express'i kullanır. Eski MS-Mail'den kalan Windows Messaging ise Windows 2000 işletim sistemi tarafından desteklenmez. Windows 2000 altında e-mail sistemi kurmak için Exchange ya da POP3-Sunucusu gibi atanmış bir e-mail sunucusuna ihtiyaç duyacaksınız.

DNS-Server doğru çalışmıyor

Windows 2000 Server örneğin www.firmaadi.com gibi isimleri IP adreslerine çeviren bir DNS-sunucusuyla birlikte kurulur. Bazı durumlarda bu hizmet görevini yerine getiremeyebilir.

Çözüm: Üzerinde DNS-sunucusu çalışan Windows 2000 Server, 64 karakterden daha uzun bir isim taşıyamaz. Bu durumda sunucunuzu yeniden adlandırın.

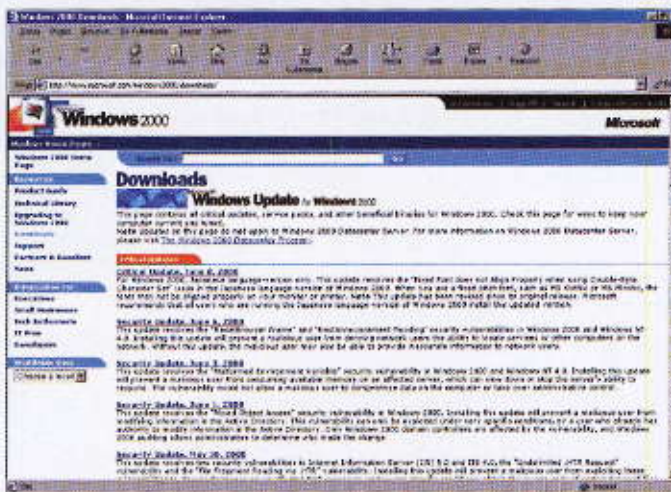
NT için RAS-Server kullanılamıyor

Herhangi bir NT-Domain'den Windows 2000'e yükseltme yapıldığında NT-istemcilerin ağa Remote-Access bağlantı yapmaları mümkün olmuyor.

Çözüm: NT bilgisayarları Service-Pack 4 ya da daha ileriki bir sürümünü kurun (service-pack'ler geriye doğru uyumludur). Aksi takdirde bu koşullar altında örneğin bağlantılar için gerekli olan hakları denetleyemeyecek ve Windows-2000-Domain-Controller üzerinde çalışamayacaksınız.

Bağılantısız Multi Homed Computer

Multi-Homed-Computer çoğunlukla farklı ağlarda kendi TCP/IP adresleriyle

le kullanılan dizüstü bilgisayarlardır. Özel kurallar ile adreslerin tekrar ayarlanmasına gerek duyulmaz. Bu tür bilgisayarlar üzerinde kuşkusuz bir ya da daha çok arabirim bir Automatic Private Internet Protocol (APIPA) adresiyle bilgisayarın Routing zorluklarını üzerine alır. Eğer IP paketleri yerlerini bulamazlarsa bilgisayar ağ üzerinde bulunamaz.

Çözüm: Şu an için bu soruna bir çözüm getirilmiş değil. Microsoft konu üzerinde çalışmalarını sürdürüyor ve Knowledge Base'in bu konu üzerinde sık sık aranmasını tavsiye ediyor. Destek için göz atabileceğiniz adres ise support.microsoft.com/support

Index-Server dosyaların izlenmesine izin veriyor

Windows 2000'in Index Server'ı bir web sunucu üzerinde dosyaların tam anlamıyla endekslenmesini mümkün hale getirerek küçük arama makinesi oluşturabilmesini sağlıyor. Index-Server'da aranan kelimelerin dosyalar olarak endekslenmesini sağlayan WEB-HITS.DLL bulunmaktadır. Bu DLL hatalı olup hacker'ların sisteme özel bir URL girmesiyle web-server'ın tüm içeriğinin ve dosyaların görüntülenmesine neden olmaktadır.

Bu işlem sadece aynı mantıksal sürücü üzerinde bulunan, örneğin Windows

2000'in Internet Information Server'ının (IIS) dosyalarının görüntülenmesine izin verir. Bu özellik de sunucunun log dosyalarını okumak için yeterli olacaktır.

Çözüm: Microsoft bu sorun için bir düzeltme yayımlamış bulunuyor. Bu sürümü Internet'te www.microsoft.com/downloads/release.asp?ReleaseID=17726 adresinde bulabilirsiniz.

Güvenlik Açığı mı, Yoksa Özellik mi?

Microsoft'un ağ pazarındaki en büyük rakiplerinden Novell firması, Şubat ayında Windows 2000'deki Active Directory'nin hatalarına dikkat çekti.

Administrator tüm dosyalar üzerinde tam yetkiye sahip

Sorun şu: Tüm firmalarda ağ yöneticisinin de (Network Administrator) normal hallerde görmemesi gereken maaş çizelgesi gibi dosyalar ya da diğer gizli bilgiler bulunabilir.

Active Directory ile Administrator'lara bir nesnenin ya da dosyanın sahipliğini üzerine alabilme imkanı verilir. Böylelikle örneğin maaş çizelgesi gerçek sahibi olan muhasebeciden alınmış olur. Dosyanın sahipliğinin el değiştirmesiyle kullanıcıya tüm haklar vermiş olur ve dosyayı açıp okuyabilir.

Directory Service'leri (dizin hizmetleri) Novell'e göre daha esnek

Novell'in Directory Service'leri ile bunun önüne geçilebilirken Active Directory ile engellemek mümkün olmuyor. Microsoft ise verilen bu imkanın hata değil Windows 2000'in güvenlik modelinin çalışma şeklinin yanlış anlaşılmasından kaynaklandığını vurguluyor.

İspiyoncu uyarısı: Windows Index-Server sabit diskinizin dizin yapısını gösterebiliyor.

Yazılım: Eski Uygulamaları Çalıştırmak

Yeni bir işletim sistemine geçtiğinizde en büyük korkunuz eski uygulamaların ve sürücülerin artık çalıştılamayacak olmasıdır. CHIP bu durumda neler yapmanız gerektiğini açıklıyor.

lomega araçları Zip sürücüyü tanımlıyor

lomega'nın Zip ve Jaz-Sürücülerile çalışan lomega yazılımları Windows 2000'de paralel portlardaki donanımları tanımazlar.

Çözüm: Bugünkü sürümlere kadar çıkarılan tüm araçlar Windows 2000 ile tam uyum sağlamazlar. Microsoft ise bu durumu ortadan kaldıracak bir düzeltme geliştirdi. Bu güncellemeyi Internet üzerinden Windows-Update sayfalarında bulabilirsiniz. Yapılan düzeltmeyi kendi

"Ayarlar\Denetim Masası\Sistem\Donanım\Aygıt Yöneticisi" seçeneklerini seçin. "Görünüm" menüsündeki "Gizli olan aygıtları göster" seçeneğini etkin hale getirin. Ve "Tak ve Çalıştır Olmayan Yürütme Sürücülerini" altında yer alan NERONTCD.SYS sürücüsünü kaldırın. Buna alternatif olarak Nero'nun güncel sürümlerini de kurarak sorun ortadan kaldırılabılır. Son sürümleri ve özelliklerini www.nero.com adresinde bulabilirsiniz.

Intellimouse Windows'ta takılıyor

Intellimouse'un 2.2 sürümünün kurulumunun ardından sistemi baştan başlatmanızda Windows tam anlamıyla kilitlenecek ve tepki vermeyecektir.

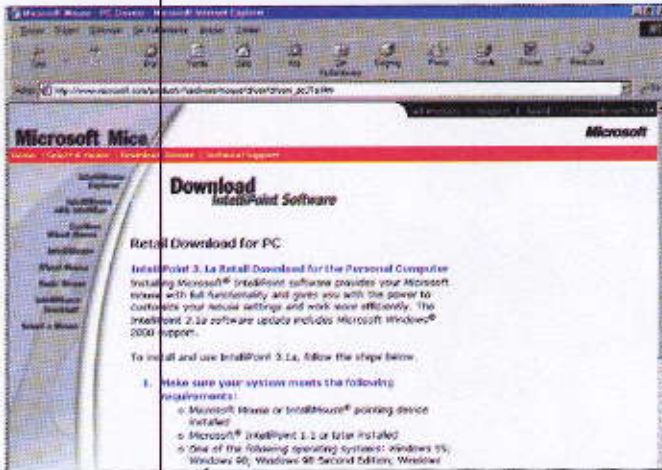
Çözüm: Bu hatanın sebebi, Windows 2000'den daha çok MS-Office'den kaynaklanır. Office bileşenleri dosya isimlerini ve uzantılarını saklamak için DOS'un eski 8+3 kuralını kullanırlar. Bu metot ise restore işlemiyle dosyalar geri alındığı zaman dosya isimlerinin kesinlikle birbirine çok yakın isimlere dönüşmesine neden olur. Örneğin "C:\Program-2\..." klasörü "C:\Program-1\..." haline dönüşebilir. Bazı hallerde uzun isimler "C:\Programlar\..." halini de alabilir.

Bu hata durumu için gerçek bir yardım maalesef bulunmuyor. Paketin yazılımlarını kaldırıp yenisini kurmanız gerekecektir.

Yazılım aracılığıyla seçim çalışmıyor

Windows 2000'in TAPI kesmesi (Telephone Application Programming Interface) bazı TV-Tuner'lı ATI grafik kartlarıyla uyumsuzluk gösterebiliyor. Örneğin bu hatayı ATI TV Wonder ve All-in-Wonder kartlarında görebilirsiniz ve yazılım içerisinde bir telefon numarası çeviremezsiniz.

Çözüm: Henüz sorunun çözümü için bir düzeltme yayımlanmış değil. ATI, Nisan ayından sonra düzeltilmiş bir sürücü geliştireceğini ve bunu web sayfası üzerinden dağıtacağını açıkladı. Bu sürücü halen çıkmadı, beta sürümünün şu sıralar çıkması bekleniyor.

Önemli güncelleme: Intellimouse 2.2 sürücüsü Windows 2000 ile uyumlu değil. Bu yüzden Internet'ten çekebileceğiniz 3.1a sürümünü yüklemeniz gerekiyor.

bilgisayarınıza indirmek içinse önce Internet bağlantısı kurun ve ardından "Start" menüsündeki "Windows Update" seçeneğine tıklayın. Internet Explorer otomatik olarak açılacak ve işletim sisteminiz için en yeni güncellemelerin bulunduğu web sayfası karşınıza çıkacaktır. "Product Update" sayfasından "Windows-Update" bölümüne gelin ve "Download" tuşuna basın.

CD-Yazıcı: Askıya alma özellikli çalışmıyor

Özellik açık görünmesine rağmen Windows 2000'de "Askıya Al" seçeneği işlevini yerine getirmiyor.

Çözüm: Bilgisayarınızda Nero Burning ROM yazılımını yüklediniz mi? Bu yazılım sorunun nedeni olabilir. Hatayı düzeltmek için "Başlat" menüsünden sırasıyla

[Ctrl]+[Alt]+[Del] tuş kombinasyonu da işlevini görmeyecektir.

Çözüm: Intellimouse'un 2.2 sürücü sürümünü Windows 2000 ile uyumlu değildir. Internet'te www.microsoft.com/products/hardware/mouse/driver/drivers_pc31a.htm adresi altında sürücünün 3.1a sürümünü bulabilirsiniz ve böylece bu hatayla da bir daha asla karşılaşmazsınız.

Uygulamaların restore edilmesinde hata veriyor

Windows 2000'in dahili backup yazılımıyla MS-Office dosyalarınızın sabit diske geri yüklenmesi sırasında karşılaşabileceğiniz ve dosyaların hiçbirinin ya da kısmen sabit diske alınamaması sonucu ortaya çıkan hatadır. Bu hata farklı yazılımlar ile giderilebilir.

Upgrade sırasında veri kaybını önlemek

Eğer sisteminize daha önceden Windows 2000'in Beta sürümünü kurup hata toleransına sahip sabit disk alanı tanımladıysanız (Duplexing ya da Parity Stripe Set'li RAID) yeni sürüme geçerken sabit diskiniz doğru olarak tanımlanamayabilir ve RAID-Array ile sistem arasındaki bağlantı kaybolur.

Çözüm: Veri kaybının önüne geçmek için "Bilgisayar Yönetimi"ndeki Disk Yönetimi'ne ihtiyacımız olacak. (Bilgisayarın simgesine sağ tuşla tıklayın ve "Yönet" seçeneğini seçin.) Yansıtılmış disklerde "Yansımayı Yeniden Eşitle" seçeneğini, RAID 5 birimlerde (Parity Stripe Sets) ise "Yeniden Eşlik Oluştur" seçeneğini kullanmanız gerekir.

Donanım: Aygıtlar İşe Son Verirlerse

Bazı aygıtlar Windows 2000 altında kendilerini iyi hissetmezler ve hatalara yol açarlar. Bu bölümde size sorun yaratan bileşenlere yer veriyoruz.

Adaptec kartı ağı tanıyamıyor

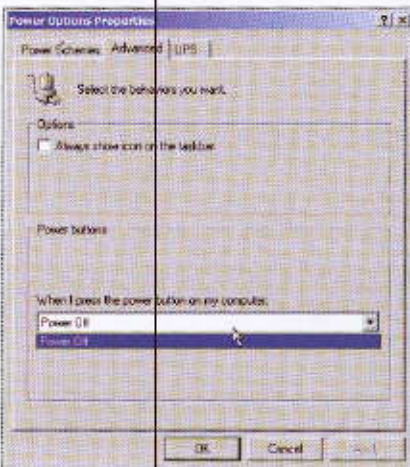
Windows 2000 kurulumu sırasında mevcut ağ bağlantıları tanımlanırken ağ kartınız Adaptec ANA62044 64-Bit 4-port PCI Fast Ethernet dört portun ikisinde ağ bağlantılarının bulunmasında başarısız olabilir.

Çözüm: Bu sorun Windows'un değil özellikle kartın sebep olduğu bir sorundur. Bazı bilgisayarlar üzerinde nefesi çok çabuk tükenabilir. Örneğin PC'niz kiti kiti 250 watt gücündeki ya da daha az güç kaynağına sahip ise bu sorun gerçekleşebilir. Özellikle sisteminizin içerisinde Athlon işlemci bulunuyor ise güç yeterli gelmeyecektir. Bu durumda aşırı hassas olan ethernet kartı sorunlar yaratacaktır. Sorunu güç kaynağınıza 300 watt'lık bir modelle değiştirerek giderebilirsiniz.

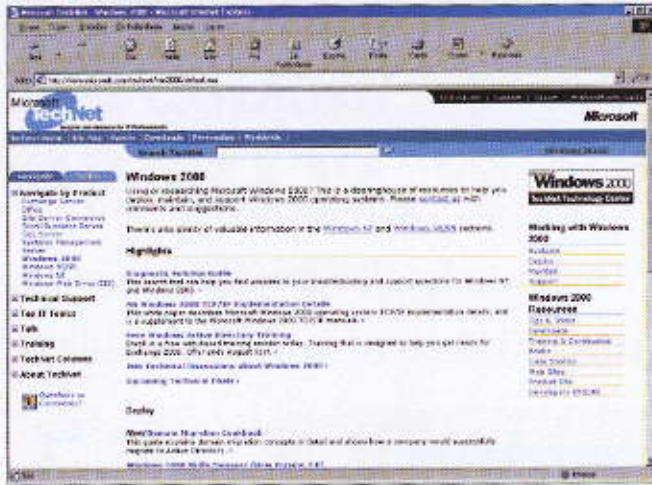
Windows 2000 artık asla uyanmıyor

Eğer Windows 2000 sistemini üzerinde Xircom CE3 PCMCIA adaptörü ya da bir Compaq Netflex 3 PCI ağ adaptörü bulunan ACPI uyumlu bir bilgisayara kurduysanız sistemin askıya alınmasından sonra tekrar uyanması mümkün olmayacaktır.

Çözüm: Bu sorun için iki çözüm yolu

Bazı ağ kartları standby durumunu karmaşık hale getiriyorlar.

Microsoft TechNet'in Windows 2000 bölümünde aradığınız teknik bilgileri bulabilirsiniz.

bulunmaktadır ki muhtemelen bu iki yöntem de sizi memnun etmeyecektir. Birincisi bilgisayarınızın BIOS'undan Power-Management özelliğini ve dolayısıyla enerji tasarrufunu kapatmak. İkincisi ise Microsoft tarafından desteklenen yeni bir network kartı edinmek olacaktır.

3Com kartı Windows'un donmasına neden oluyor

Eğer Windows 2000 yüklü bilgisayarınızda 3Com Fast Etherlink ISA 100BaseTX ağ kartı (3C515-TX) bulunuyorsa "Aygıt Yöneticisi"nden "iptal edip tekrar aktif hale getirdiğinizde bilgisayarın donmasına neden olacaktır. Ayrıca hiçbir şekilde ünlü mavi ekran ve uyarı mesajı da verilmeyecektir.

Çözüm: Sorun şu an için tanımlanamıyor. Eğer kartı devre dışı bırakma özelliği sizin için çok gerekli ise başka bir kart almak zorundasınız.

NE2000 kartı kurulumu yarıda bırakıyor

Windows 2000'in kurulumu sırasında yazı modundan geçiş yapılırken sistem takılıyor.

Çözüm: Bu sorunun sebebi oldukça yaygın olarak kullanılan Novell NE2000 tipi ya da uyumlu ağ kartlarıdır. Normal durumlarda bu kartlar Windows 2000 altında sorunsuz olarak çalışırlar. Eğer I/O adresi 340 olarak tercih edildiyse Windows Kur işlemi açıklandığı gibi yarıda kesilir. Bu sebepten ötürü işletim sisteminin kurulumundan önce kartı farklı bir adrese

ayarlayın. Kurulum işlemi tamamlandıktan sonra yaptığınız ayarları sorunsuz olarak eski konumuna geri getirebilirsiniz.

Seri fare artık çalışmıyor: MSMOUSE.INF'i düzenleyin

Birçok PC'nin, klavyenin, farenin ve monitörün bağlı olduğu bir switchbox ile çalışıyorsunuz. Fakat değişimden sonra birden bire seri bağlantılı fareniz artık çalışmaz hale geldi.

Çözüm: Farenin bilgisayarla bağlantısı kesilir kesilmez Windows, durumu sistemden uzaklaştırılmış olarak algılıyor. Sistemi tekrar başlatarak bu hatadan kurtulabilirsiniz.

Daha kalıcı bir çözüm metodu ise şöyle: Notepad'i açın ve Windows\Inf klasörü altındaki MSMOUSE.INF dosyasını düzenleyin. [Ser.Inst.HW.AddReg] başlığına gidin ve orada yer alan; HKR,, "WaitEventmask", 0x00010001, 0xffffffff satırına gidin. Noktalı virgülü kaldırın ve değişikliği kaydedin. Fareyi Sistem'deki "Aygıt Yöneticisi"nden kaldırın ve "Güncelleştir" düğmesi üzerine tıklayarak yenisini kurun.

Bilgi için

Microsoft Technet

www.microsoft.com/technet

www.microsoft.com/turkiye/technet

Windows ve Microsoft uygulamaları hakkında teknik bilgiler.

Windows FAQ

<http://www.windows2000faq.com/>

Windows 2000 sürümleri hakkında bir çok farklı bağlantı içeren soru ve cevaplar.

Bir Diskte İki İşletim Sistemi

PC için birçok yeni işletim sistemi piyasaya sürüldü. Ancak kullanıcılar, kurulum sırasında varolan sistemlerinin zarar görmesinden çekiniyorlar. CHIP paralel işletim sistemlerinin nasıl yüklenmesi gerektiğini gösteriyor.

TH-JK / Kadir Tuzlas ktuzlas@chip.com.tr

Standart PC'ler için yarım düzine masaüstü işletim sistemi mevcut: Çeşitli Windows versiyonları yanında farklı Linux dağıtımları geliştiriliyor ve Be firması da bu akuma multimedya işletim sistemi BeOS ile katılıyor.

Farklı bir işletim sistemi kullanmak isteyenler ilk olarak, bu sistemin yeni programlarla sorun çıkartıp çıkarmadığını test etmelidir. Bunun için güvenilir yani o zamana kadar kullanılan işletim sistemi bir süre daha varlığını korumalıdır.

Bu durumda akla gelen ilk soru, yeni sistemin varolan sistemle aynı disk üzerinde nasıl paralel olarak kullanılabilirliği.

Yanlış yükleme veri kayıplarına neden olur

Bir çok kullanıcı bilgisayarına ikinci bir işletim sistemi yüklemeye çekiniyor. Bunun nedeni herhangi bir yardımcı araç olmadan sabit diski manuel olarak bölümlenmenin zahmetli olmasıdır. Ayrıca, "Never touch a running system" (Çalışan bir sisteme asla dokunma) sözünü de unutmamak lazım ama, sadece hatalı bir işlem sonucunda varolan sistemdeki veriler zarara uğrayacaklardır.

CHIP, varolan sisteminizin yanına ikinci bir işletim sistemini sorunsuz bir şekilde nasıl kuracağınızı adım adım gösteriyor. Olası veri kayıpları ise minimuma

düşürülüyor. CHIP bu test için bir Pentium III/1.000 MHz, 256 Mbyte RAM, 30 Gbyte'lık bir EIDE sabit disk ve bir GeForce grafik kartı kullandı.

İşletim sistemi dâiri için yeterli sayıda aday mevcut: Windows 2000 fırtınası daha yavaş yavaş sona ererken, Microsoft Windows Millenium Edition (Windows Me) ile son kullanıcıya yönelik olarak yeni bir seçenek daha ortaya koydu. Test içerisinde Windows Me'nin Beta 3'ü kullanıldı. BeOS 5 ise ücretsiz olarak dağıtılan Private Edition sayesinde devamlı olarak daha çok kullanıcıya ulaşıyor. Ve Linux patlaması da rakiplerinden etkilenmeden başarısını devam ettiriyor. Linux dağıtımcıları ise, Linux'un yerini korumak ve daha da yaygınlaştırmak için görünür bir şekilde sistem denetimine yönelik, kullanıcıya daha yakın ve daha basit araçlar geliştirmek için çalışıyorlar.

Özetle...

- En yaygın olarak kullanılan Yöntem: Win 98/2000 ve NT/Win2000
- Sabitdisklerin limitleri ve Fips kullanarak FAT partisyonlarını küçültmek
- BeOS, Linux, Windows Me: birbirleri ve Windows 2000 ile aynı diske kurulumları

Windows 98'e Windows 2000 Yüklemek

Microsoft'un, Windows 2000 Profesional'ı bir masaüstü işletim sistemi olarak tanımlamasına rağmen, Windows 98 ve Windows 2000'i yan yana kullanmakta fayda var. Bir çok oyun halen Windows 98 altında çok daha iyi performans sağlarken, Windows 2000 de yüksek güvenlik nedeniyle önemli işlerde kullanılmak için daha uygun bir ortam sunuyor.

Eğer Windows 2000, Windows 98 gibi aynı partiyon üzerine kurulacaksa, bu Windows 98 partiyonu FAT 32 olarak biçimlendirilmiş olmalı. Aslında her iki işletim sistemi de VFAT partiyonları ile çalışabiliyor, ancak VFAT olarak biçimlendirilen açılış partiyonu iki GigaByte ile sınırlandırılmış olacaktır.

Açılış partiyonunun hangi FAT dosya sistemini kullanarak biçimlendirildiğinden emin olmak için, Bilgisayarım simgesine iki kere tıklayın, açılan pencere üzerindeki "C:" diski üzerine sağ tuşla tıklayın ve nesne menüsü üzerindeki Özellikler komutunu çalıştırın. Bu komandan aynı zamanda sabit disk üzerinde kurulum için yeterli boş alan olup olmadığını da görebilirsiniz. Windows 2000 kurulum için en az 780 MB'lik boş sabit disk alanına ihtiyaç duyuyor.

Windows 98 yeni kurulumdan etkilenmez

Varolan sistemin zarar görmemesi için, Windows 2000 kurulumu sırasında resimde görüldüğü gibi "Windows 2000'in yeni bir kopyasını yükle (Sıfırdan Yükle)" seçeneğinin işaretlenmesi gereklidir. Lisans sözleşmesini kabul ettikten sonra, kurulumun devam etmesi için gerekli olan Windows CD-Key'inin girilmesi gereklidir. Bunu takip eden Özel Seçenekler Seç penceresi üzerinden dil, kurulum klasörü (Gelişmiş Seçenekler) ve Birleşilebilirlik ile ilgili ayarları yapabilirsiniz.

Kurulum programı, bu durumda anlamsız olan, sabit diskin NTFS 5 dosya sistemine dönüştürülmesini tavsiye eder. Şu ana kadar varolan hiçbir Windows sürümü çalışmayacağı için hiçbir şekilde bu tavsiyeye uymamalısınız.

Kurulumun sona ermesi ile beraber Windows 2000 bilgisayarın açılış esnasında yeni bir açılış menüsünü ekrana ge-

tirecektir. Buradan hangi işletim sistemini açılması gerektiğini belirleyebilirsiniz.

Windows 2000 alternatif olarak, kendi için ayrı bir partiyon üzerine de kurulabilir. Bunun için kurulum işlemi esnasında, Gelişmiş Seçenekler altında bulunan "Kur sırasında yükleme bölütümünü seçmek istiyorum" seçeneğinin işaretlenmesi gereklidir.

Şayet açılış partiyonu yanında, hazırlanmış başka bir partiyon mevcut değilse manuel olarak yeni bir partiyon oluşturulması gereklidir. Windows 98 iki tane FAT 32 biçimindeki birincil partiyon ile çalışmadığı için, NTFS 5 dosya sistemini kullanan yeni bir partiyonun kullanılması mantıklıdır.

Ekstra partiyonda dikkat edilmesi gerekenler

Windows 2000 başka bir partiyon üzerinde Windows 98'in yanına kurulacaksa, teknik olarak çok aşikar bir seçenek açığa çıkar. Dikkat edilmesi gerekenler.

● Windows 2000 açılış dosyalarını Windows 98 partiyonu "C:" üzerine yerleş-

tirecektir. Bu nedenle Windows 98 partiyonu silinmemeli veya biçimlendirilmemelidir. Aksi takdirde Windows 2000 açılmaz. Daha sonra ne tekrar yapılandırma konsolu ne de Acil Durum Kurtarma Konsolu kullanılarak Windows 2000'e ulaşılabilir.

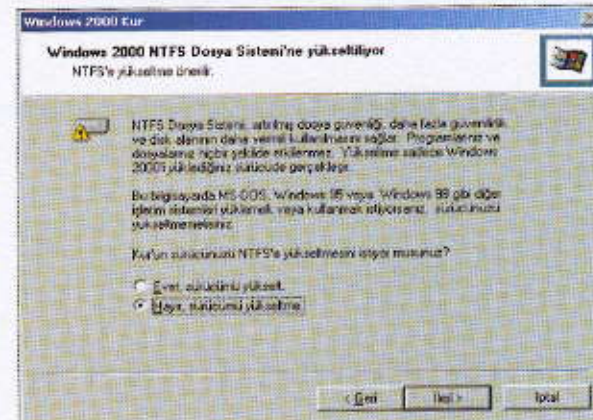
● NTFS 5 partiyonu "C" den farklı bir sürücü harfi ile isimlendirilir. İleride sabit disk yapısında gerçekleşecek değişiklikler, örneğin Windows 98 partiyonunun silinmesi, sistemde karışıklığa yol açabilir.

Windows 98'i Windows Me'ye yükseltmek

İleride Windows Me kullanmak isteyenler, tedbir almak zorundadır. Bu durumda en uygun yöntem, varolan Windows 98 kurulumunu güncellemektir. Bunun için Windows Me'nin kurulum programının Windows 98 (Windows 2000 altında çalışmıyor) altında çalıştırılması gereklidir. Geri kalan işlemler etkileşimli olarak yerine getirilecektir. Windows 2000'in Bootmanager'ı Windows Me'nin kurulumunu etkilemeyecektir.

Yanlış Tavsiye: Sadece "Sıfırdan yükleme" seçeneği kullanıldığında varolan sistem, Windows 2000 kurulumundan zarar görmeyecektir.

Dikkat, tuzak: Windows 2000, Windows 98 ile aynı partiyon içerisine kurulduğu için, açılış partiyonu kesinlikle NTFS dosya sistemine dönüştürülmemelidir.

Windows NT'ye Windows 2000 Yüklemek

Windows NT ve Windows 2000 kurulumu iki GigaByte ile sınırlandırılmış bir NT Boot partisiyonunda bir yer sorununa neden olabileceği için, Windows NT ve Windows 2000'i aynı partisiyon içerisinde kullanmak pek mantıklı değil.

En azından, daha önceden varolan, başka bir partisiyonun bulunması bu sorunu ortadan kaldıracaktır.

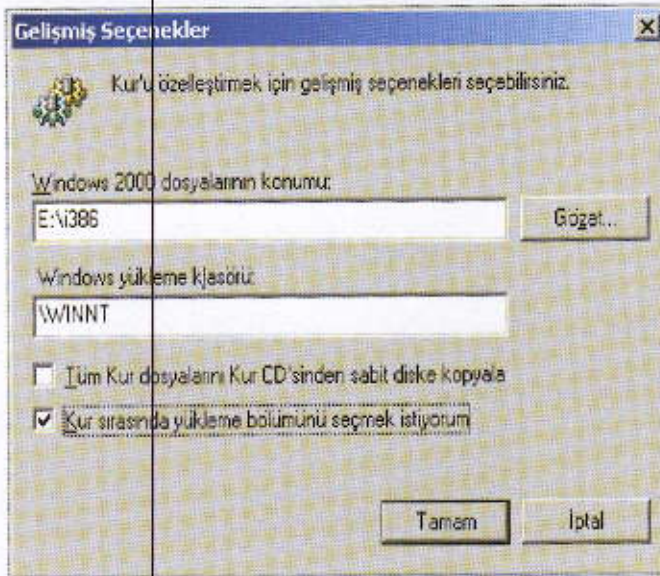
Windows 2000 kurulum aşaması esnasından, aynen Windows 98 ve Windows 2000'in yan yana kurulumu işleminde olduğu gibi "Windows 2000'in yeni bir kopyasını yükle (Sıfırdan Yükle)" seçeneğinin kullanılması gereklidir. Şayet Windows 2000 Windows NT ile aynı partisiyon üzerine kurulacaksa, Gelişmiş Seçenekler iletişim penceresi üzerinden "Windows Yükleme Klasörü"

olarak "WINNT"den farklı bir dizin gösterilmelidir. Çünkü burada normalde Windows NT kurulumu gösterilir. Windows 2000 kurulumu için kullanılacak hedef klasör olarak örneğin "WIN2000"i kullanabilirsiniz.

Windows 2000 için ayrı partisiyon

Windows 2000 ve Windows 98'in ikili kullanımında alternatif, Windows 2000 için analog olarak ayrı bir partisiyon düşünülebilir. Kurulumun işlemi bittikten sonra Bootmanager'da Windows 2000 ve Windows NT için iki seçenek bulunur.

İlerleyen zamanlarda eski Windows NT sisteminden ayrılmak isteyenler, çok dikkatli olmalılar: Üzerinde Windows NT'nin bulunduğu bir Boot partisiyonun silinmesi, doğal olarak aynı zamanda Windows 2000'in de Boot sektörünün silinmesi anlamına geliyor. Bunun sonucunda bilgisayarın bir dahaki açılışında Windows 2000 çalışmayacaktır. Bu sorunu çeşitli yöntemlerle çözmek isteyenler ise, sürücü harfi atamaları ile boğuşmak zorundalar.

Manuel: "Gelişmiş Seçenekler" altından, Windows 2000'in Windows NT ile aynı partisiyon içerisine veya kendi partisiyonu içerisinde kurulup kurulmayacağını belirleyebilirsiniz.

Linux'a Windows 2000 Yüklemek

Bir Linux sisteminin yanına Windows 2000 yüklemek isteyenler çeşitli problemlerle karşılaşabilirler. Çünkü eğer kendiliğinden sabit disk üzerinde bölünmemiş, boş bir kayıt alanı varsa, Windows 2000 kurulumu bunu göz ardı edecek ve yeni Windows sistemi varolan Linux partisiyonu arkasından yeni bir partisiyon içerisine kurulacaktır. Windows 2000 için Linux altında ayrı bir FAT 32 partisiyon oluşturmak ve kurulumu buradan devam etmek de boş çıkan bir deneme olacaktır.

Microsoft Support çıkan sorunları teyit ediyor

Bir süre tereddüt ettikten sonra Microsoft destek bölümü de karşılaştığımız zorlukları teyit etti: Windows 2000'in kurulum programı hangi tipte olursa olsun, Windows 2000 Bootloader'ı bir

birincil partisiyona yazmak için çaba gösterdi.

Bu yazma işlemi için birincil bir Linux partisiyona anlaşılabilir nedenlerden ötürü ulaşamadı. Bunun sonucunda kurulum programı partisiyon oluşturma işlemini sona erdirdi. Teknik olarak bu davranışa mantıksal bir neden bulmak mümkün değil, ancak psikolojik olarak MS programcılar Windows merkezli

bir dünyanın var olduğunu düşünüyor olmalılar.

Bu sorunun çözümü olarak ise sadece, birincil Linux partisiyonu (veya partisiyonların) başka bir partisiyon içerisine yerleştirebilen Partition Magic (www.powerquest.com) programı kullanılabilir. Veya alternatif olarak Linux'dan önce Windows 2000'i kurabilirsiniz.

Dikkat: Büyük Sabit Disklerde Limitler

Her PC uyumluluk nedeni ile Gerçek Mod olarak adlandırılan bir işlemci modunda açılır. Bu zaman içerisinde denetim BIOS'un kendi içerisinde, Modern PC'lerdeki BIOS rutinleri bu durumda EIDE sabit disklerdeki ilk sekiz GigaByte'ı kullanabilir. Bunun üzerindeki alanlara ise güncel işletim sistemlerinin Korunaklı Mod sürücüleri

ile ulaşılabilir.

Bu nedenle açılabilir tüm işletim sistemleri kendi içerisinde belirli sınırlar içinde kalmak zorundadır. Açlığın sadece disket veya CD ile mümkün olmadığına dikkat edin. ??? Bu konu ile ilgili ve PC ve işletim sistemine bağlı limitler ile ilgili daha geniş bilgiyi CHIP 5/2000 sayısında bulabilirsiniz.

Windows 2000'e Linux Kurmak

Linux kurulum hedefi konusunda esnek bir yapıya sahip: İster Linux için yeni bir partiyon (ve bir Swap partiyon) oluşturulabilir ister Linux, ek olarak Windows 2000 ile aynı FAT 32 partiyon içerisine kurulabilir.

Linux'u kendi ayrı partiyonunda kurmak

Windows 2000 tüm sabit disk kapsayan bir FAT 32 partiyona hükmediyorsa, sabit disk üzerinde yeni bir partiyon için gerekli boş alan ayrılmak zorundadır. FAT partiyonu bunun için bir araç kullanılarak küçültülebilir.

Bu işlem en kolay Partition Magic (Powerquest, www.powerquest.com), Paragon Harddisk Manage (CDV, www.cdv.de) veya Partition Manager (PTS, www.hilchner.de) gibi ticari programlar kullanılarak yerine getirilebilir. Tabii ki bedava dağıtılan bir DOS programı olan ve tüm Linux dağıtımları tarafından da desteklenen Fips kullanılarak da yeni bir partiyon oluşturulabilir (kutuya bakın).

Boşa çıkartılan sabit disk alanı da Linux partiyonu için kullanılabilir. FAT

veya FAT 32 partiyonunda gerçekleştirilecek bir küçültme işlemi ise veri kaybı riskiyle sorununa neden olabilir. Bu nedenle varolan sistemin bir yedeğinin alınması tavsiye edilir.

Şayet Windows 2000, tüm sabit disk alanını isteyen bir NTFS 5 partiyonu üzerine kurulduysa, Linux'un, herhangi özel bir çabaya gerek duymadan, sonradan kurulması mümkün değildir. Çünkü Partition Magic 5 sadece NTFS 4 partiyonları bölme fonksiyonuna sahip. Bir çıkış yolu: Nisan sonunda piyasaya çıkan Partition Magic 5.01 güncellemesi, söz konusu fonksiyonu Windows 2000 onarım disketi yardımıyla sunuyor. Bu güncellemeyi yüklemek için eğer kayıtlı bir Partition Magic 5 kullanıcısıysanız 30 MegaByte'lık bir download yeterli olacaktır. Aksi takdirde belirli bir ücret karşılığında CD'sini de talep edebilirsiniz.

Linux'un kurulumundan sonra Bootmanager olarak Lilo ekrana gelecektir. Ekrana gelen liste içerisinde o ana kadar kullandığınız işletim sistemi de (Bu durumda Windows 2000) kayıtlı olarak ekrana gelecektir. Windows'un FAT veya NTFS partiyonu içerisinde kurulu ol-

ması Lilo için aslında önemli değildir. Ancak bazı dağıtımlar NTFS partiyonunun yüklenmesi esnasında zorlanabiliyorlar. Biraz tecrübeli Linux kullanıcıları ise bu sorunu "/etc/lilo.conf" dosyasında küçük bir değişiklik yaparak aşabiliyorlar.

FAT altında Linux: Yavaş ama basit

Linux, alternatif olarak ve güvenli bir şekilde Windows 2000'in FAT 32 partiyonu içerisine kurulabilir. Bir çok Linux dağıtımında bu seçenek sunuluyor. Kurulum esnasında FAT partiyonu yüklemek için hedef olarak gösterilmelidir. Linux'un, Linux'a özel EXT-2 partiyonu içerisine kurulumuna kıyasla bu durumda dosya erişimi oldukça yavaşlayacaktır.

Bu kurulum metodunda sabit diskin Master Boot Record'u (MBR) değiştirilmeyeceği için bir açılış disketi gereklidir. Linux açılış disketi kullanılmadığı sürece Windows 2000'in Bootmanager'ı hala kullanılabilir durumdadır. Açılışın disket sürücüsü üzerinden yapılması için, BIOS'dan ayarlanan açılış sırasında ilk sıraya "A:" getirilmelidir.

Freeware Program Fips ile FAT Partiyonları Küçültmek

Ticari yazılımlara kıyasla pek kullanışlı olmayan Fips, FAT, VFAT ve FAT 32 partiyonları daha küçük bir birincil partiyona dönüştürebilir veya boş mantıksal partiyonlar oluşturabilir. İkinci olarak da, boş alan Fdisk ile daha sonra silinebilir.

● Bir DOS veya Windows 98 açılış disketi oluşturun.

● Fips dosyaları FIPS.EXE, RESTORR.BAT ve ERRORS.TXT dosyalarını diskete kopyalayın.

● Sabit diskinizi birleştirin (Defrag).

● Açılış disketini kullanarak sistemi açın. Eğer bir Disk Manager kullanıyorsanız (örneğin EZ Drive), Fips'den SPECIAL.DOC'u çekin.

● Komut satırında "fips" yazın ve [Enter] tuşuna basın. Program ekrana "Partition table inconsistent" hata mesajını getirirse, uyarıyı direkt olarak atlayın. Fips kesilecek olursa Windows Swap dosyasını silin.

● Ekrandaki adımları takip edin ve bir "Backup Copy" oluşturun. Bunun için soruya evet cevabını vermelisiniz. Açılış disketi-

nin sürücüsü içerisinde bulunduğunu da tekrar evet cevabını vererek onaylamalısınız.

● Yön tuşlarına basarak [Sağ Ok] ve [Sol Ok] partiyon büyüklükleri değiştirilebilir. "Old Partition" şu ana kadar kullandığınız ve Windows'un üzerinde bulunduğu partiyonu "New partiyon" ise yeni mantıksal partiyonu ifade eder. Partiyon büyüklüğünü belirledikten sonra [Enter] tuşuna basın.

● Devam etmek için bir sonraki soruya [C] (Continue) cevabını verin. Eğer farklı bir düşünce varsa [R] tuşuna basmalısınız. "Do you want to proceed" sorusuna ise evet cevabını verin.

● Disketi sürücüsünden çıkartın ve sistemi tekrar başlatın.

● Yeni mantıksal DOS sürücüsünü FDISK kullanarak silin.

Checking root sector
Info: Partition table inconsistency

FIPS has detected that the 'physical' start or end sector (head/cylinder/sector) do not match with the 'logical' start/end sector. This is not an error since the 'physical' values are redundant and not used anyway. There are many configurations where the values differ. This message is meant only to inform you that FIPS has adapted the 'physical' values according to the current drive geometry. So don't be alarmed by an unexpected cylinder range.

Press any key

Partition table adapted to the current drive geometry:

Part.	Bootable	Head	Cyl.	Sector	Size	Head	Cyl.	Sector	Start	End	Start	End	Number of Sectors	MB
1	yes	1	0	11	00h	254	505	631	631	0193007	14000	01	0	01
2	no	0	0	01	00h	0	0	01	01	01	01	01	0	01
3	no	0	0	01	00h	0	0	01	01	01	01	01	0	01
4	no	0	510	11	05h	254	1654	631	01931501	183942510901				

OK
Which Partition do you want to split (1/4/)?

Fips iş başında: Freeware Araç bir FAT partiyonu parçalara bölebilir. Daha sonra boş kalan ikinci Linux lehine silinmelidir.

Windows 2000'e Windows Me Yüklemek

Windows 2000'in yanına Windows Me kurabilmek için varolan Windows sistemi FAT veya FAT 32 dosya sistemini kullanan bir partiyon içerisinde bulunmalı. Windows 2000 altında Windows Me kurulumu reddedildiği için, bilgisayar ilk olarak CD-Rom desteği olan bir açılış disketi kullanılarak DOS modunda açılmalı. Son olarak CD-ROM sürücüyü geçin ve "setup" dosyasını çalıştırarak kurulum programını başlatın.

Geçici olarak açılış menüsünden vazgeçmelisiniz

Kurulum sona erdikten sonra bilgisayar Windows Me kullanarak açılacaktır. Windows 2000 açılış menüsü ekrana gelmeyecektir. Bunun nedeni ise, Windows'un sabit diskin açılış alanını kendine uygun olarak değiştirecek olmasıdır.

Windows 2000'i tekrar hayata döndürmek için, bilgisayar Windows 2000 CD-ROM kullanılarak açılmalıdır. Kurulum programının yüklenmesinden sonra [R] tuşuna basarak Windows 2000 kuru-

Windows 2000 Professional Kur

Önerin sürecinin bir parçası olarak Kur aşağıda seçili tüm seçime bağlı görevi uygular.

Kur'un seçili görevleri uygulanması için ENTER'e basınız. Seçimleri değiştirmek için YUKARI ve AŞAĞI oklarını kullanarak bir öğe seçin ardından ENTER'e basınız.

- [] Başlangıç ekranını denetle
- [] Windows 2000 sistemin dosyalarını doğrula
- [X] Önyükleme kismını incele
- Devam et (seçili görevleri uygulamaya)

Windows 2000 tamiri: Acil Durum Kurtarma Konsolu sistem CD'den Boot edilerek çalıştırılabilir.

lumunu tamir edebilirsiniz. Tekrar [R] tuşuna tıklanarak Acil Durum Kurtarma Konsolu ekrana gelecektir. Bir sonraki ekranda ise [M] tuşuna tıklayarak Windows 2000'i manuel olarak tamir edebilirsiniz.

Windows 2000'i tehlikeye sokacağı için, açılış bilgileri ve Windows sistem dosyaları ile çalışmamalıdır. Uygun

olan nokta üzerinde [Enter] tuşuna basılarak, bunlar seçilebilirler. Windows 2000 tamiri için sadece açılış sektörünün taranması oldukça önemlidir.

Tamir işleminin sonrasında Windows 2000'in açılış menüsünde ikinci girdi olarak "Microsoft Windows" ekrana gelecektir. Açılış menüsü, Windows Me'ye uygun olarak yeniden düzenlenmiştir.

Linux'a BeOS Yükleme

CHIP 6/2000 sayısında BeOS 5 işletim sistemi ile tanışınlar ve bu sistemi kullananlar, CD içerisindeki BeOS'un sadece Windows versiyonu olduğunu hatırlayacaklardır. Ancak BeOS'un bir de Linux versiyonu mevcuttur.

BeOS'un Linux sürümünün kurulumu Windows altındaki benzer ve kolay bir şekilde gerçekleşiyor. Bunun için

içerisinde BeOS'un bulunduğu CD'nin Linux kurulumuna bağlanması ("mount") gereklidir. BeOS için yerine getirilmesi gereken tek şart ise Linux'un kullandığı EXT-2 dosya sisteminde aşağı yukarı 600 MB'lık bir boş sabit disk alanı ayrılmasıdır.

İlk olarak Linux altında bir Shell içerisinde

```
mkdir /beos
```

komutu kullanılarak BeOS içerisine yükleneceği klasör oluşturulmalıdır. Daha sonra BeOS CD'si üzerindeki "/exe" klasörü içinde bulunan "BeOS_lin.tgz" dosyasını, "/beos" klasörü içine kopyalayın ve kopyalanan dosyayı açın. Söz konusu dosyayı açmak için de ilk olarak oluşturulan "/beos" klasörüne geçilmesi ve aşağıdaki komutun çalıştırılması gereklidir:

```
tar xfvz BeOS_Lin.tgz
```

Daha sonra ise

```
dd if=floppy.img of=/dev/fd0  
bs=512 conv=sync sync
```

komutu kullanılarak BeOS için bir açılış disketi oluşturulabilir. Linux'un açılış sektörü değiştirilmediği için, bilgisayar BeOS açılış disketi kullanılmadan varolan Linux kurulumunda açılacaktır. Bunun yerine açılışta açılış disketini sürücüye yerleştirin ve BeOS işletim sistemini bu şekilde yükleyin, böylece Linux ve BeOS birarada çalışabilir.

Linux Dosya Sisteminde BeOS 5: 600 Mbyte boş sabit disk alanı ve açılış disketine ihtiyacınız var.

DVD'den CD'ye

Video kasetlerin modası geçti, artık DVD dönemi başladı. Hızlı bir bilgisayarı olan herkes kaydedilebilir CD'ler üzerine kendi film arşivini kurabilir. Gerekenler biraz zaman, bir CD yazıcı ve verileri yeniden kodlayabilmek için doğru yazılım.

Alis Sırıncıyan asirim@yahoo.com

Ev kullanımı için PC üzerinde film oynatmak birkaç yıldır mümkün. İlk zamanlarda filmlerin yavaşlığı bugün web üzerinde servis sağlayıcılar ve kullanıcılar arasındaki gerçek zamanlı transfer için yaşananlarla karşılaştırılabilir. Bugünkü mükemmel

DVD filmlerinin kalitesine ulaşmak biraz zaman aldı.

Filmlerin dijital ortama aktarılmasındaki klasik yol

Bugüne kadar bir kaset üzerindeki videoyu bilgisayara taşımamanın en kolay yolu aynı zamanda pahalıydı da. Bir filmi dijital ortama taşımak için 200 dolar ve üzerinde bir bedel ödeyip yüksek performanslı bir capture kartı edinmek gerekiyordu. Ancak sorun bununla da çözülmüş olmuyordu: Eğer video kasetin kalitesi çok iyi değilse dijital sürümünün de kalitesinde bir artış beklenemez. Bu özellikle VHS veya Video 8 bantlı vide-

olar için geçerli. Görüntü, resim sinyali net alındığı sürece ortalama televizyon yayınlarından daha iyidir. Çünkü resim hataları ve parazitler video kodlamalarının -AVI ve özellikle MPEG gibi- resim formatlarına dönüştürülmesinde büyük sorun oluyor. Sıkıştırma oranlarının kötü olmasına ve nesne görüntülerinin (artifact building) erken oluşmasına neden oluyorlar.

DVD kalitesi ve VOB uzantılı dosyalar

Bu noktada DVD üzerindeki kaynak malzemenin büyüklüğü avantajı buluyor. Burada video sinyali kalite olarak ►

Özetle...

- DVD'lerin CD'lere kaydı, şifreleme yöntemleri ve çözümler
- İnternet'teki encoder ve ripper programları, VOB ve MPEG formatı
- Film endüstrisi ve bilgisayar dünyası arasındaki savaş, telif hakkı sorunları

bant veya kasetlerden çok daha iyi. Televizyon standardına göre çözünürlük 720 x 480 (NTSC) veya 720 x 576 (PAL) pikseldir. Sinyal parazitsiz ve 6.000 ile 10.000 bit/saniye arasında değişen bir oranda MPEG-2 formatında kodlanmıştır. Ne yazık ki DVD üzerindeki veriler MPEG formatında değil, VOB uzantılı dosyalar halinde kaydedilirler. Kısa bir süre öncesine kadar video dosyalarını oynatmak sadece özel donanım veya DVD Player yazılımları ile mümkündü. Günümüzdeyse DVD'nin içeriğini oynatabilen bir Patch (yama) veya Windows'un Media Player'ı (ortam yürütücüsü) var.

CSS şifrelemesi ve DeCSS çözücüsü

Bilgisayar sektöründeki olaylar zaman zaman soğuk savaşı veya iyi ile kötü arasındaki mücadeleyi hatırlatır ve doğal olarak burada herkes iyiyi oluşturmak için kendi yöntemini seçer. Ashnda CSS şifreleme mantığı kopyalamaya karşı koruma sağlamayı amaçlıyor. Bu şifreleme yöntemi Linux işletim sistemi üzerinde DVD player kullanılamamasına kızan bir öğrencinin ortaya çıkmasına kadar gayet iyi çalışıyordu. Bugün herhangi bir sorunu çözmek isteyen tüm ilgili bilgisayar kullanıcılarının yaptığını yaptı: İnternet üzerinde aramaya koyuldu. Burada kendi düşüncesini paylaşan kullanıcılara rastladı. Bundan sonra birazcık prog-

İyi web adreslerinden birkaçı. Çalışkan yazılımcılar tarafından geliştirilen araçların sayısı hiç de az değil.

ramlama bilgisi gerekli oldu ve CSS şifreleme tekniğini kıldı. Birkaç hafta sonra www üzerinde VOB dosyalarını şifrelemeden sabit disk üzerine kopyalamayı başaran ilk programlar görünmeye başladı. Birkaç gün içinde DOD Speed Ripper ve daha çok tanınan DeCSS tüm dünyaya yayıldı.

VOB mu, o da ne? MPEG2 olmasın...

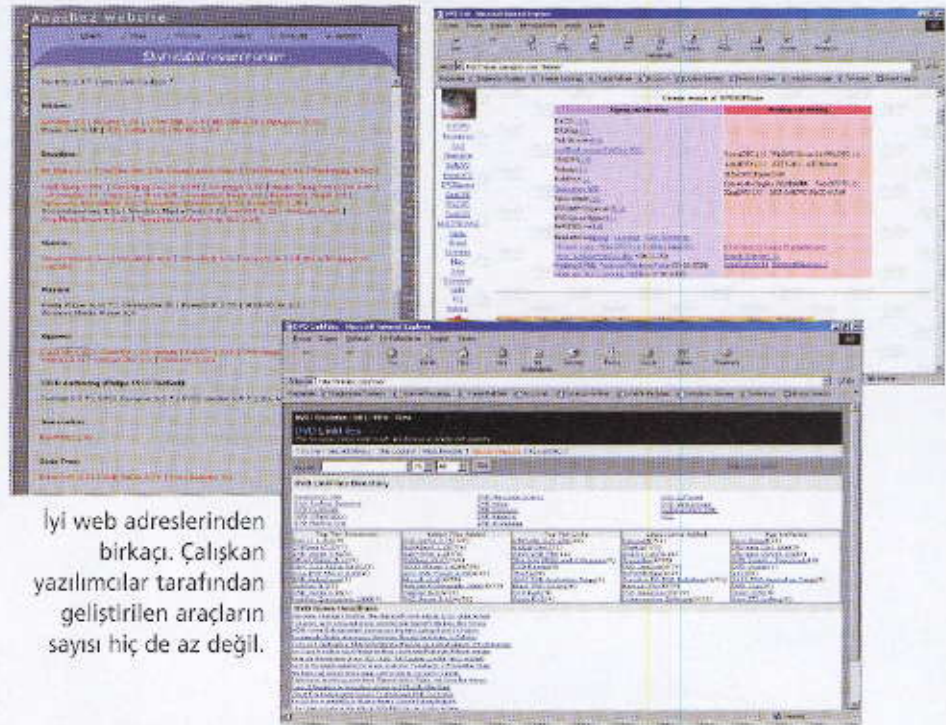
VOB dosyası nedir? Basit bir şekilde yazılım ve donanım Player'ın DVD üzerindeki video_ts klasöründe olmasını beklediği dosya formatıdır. Bunun arkasında gizlenmiş olansa bir video stream ve audio stream'den oluşan bildiğimiz format MPEG-2'dir. Ancak bir DVD üzerinde VHS kasetlerinin aksine çok fazla özellik bulunur. Örneğin Dolby Digital ses, farklı dillerde altyazı, farklı açılarda kamera görüntüleri ve daha farklı özel efektler.

DVD'den CD'ye kayıt şu an için en mantıklısı

Açıkça söylemek gerekirse: 1:1 DVD kopyalamak şu an çok mantıklı değil ve çok sınırlı olanaklarla mümkün. En hesaplı DVD yazıcıların fiyatı yaklaşık 5000 dolar ve malzemeleri de ucuz değil. Ayrıca şu an double layer (çift katmanlı) DVD'leri yazmak da mümkün değil ki bu uzun filmler için vazgeçilmezdir. Yani filmleri yeniden kodlamak ve daha az bir kaliteyle cd üzerine yazmaktan başka çare kalmıyor.

Seçim işkencesi: VOB'tan MPEG'e ve CD'ye

Video kodlama işine yeni başlayanlar için bir Video CD oluşturmak kolay bir şeydir. VOB'tan MPEG-1 formatına açılan yol örneğin Flask MPEG ve yüksek performanslı Panasonic Plug-In ile kolayca mümkün. Daha sonra sadece yeniden kodlanacak VOB dosyasını seçmek kalıyor. MPEG dosyası için hedef

Power Ripper, Flask veya ReMPEG, yeni başlayan seviyesindekiler için bile uygun olan kullanıcı arabirimiyle oldukça popüler.

parametreleri belirlendikten sonra start verilir. Birkaç saat sonra sabit diskiniz üzerinde MPEG-1 dosyası yaratılmış olur. Bu hemen hemen tüm yazma programlarıyla video CD'ye dönüştürülür. Önemli olabilecek ara adımlar audio ve video izlerinin (track) şifrelenmesi ve çözülmesi gibi dosyaların ayrılıp birleştirilmesidir. Aynı mantıkla SVCD de yaratılabilir. Nero'nun 5.x sürümü bu formata sahiptir. Burada videoyu daha yüksek çözünürlüklerle MPEG2 formatın-

da kodlamak mümkün. Bir DVD 100 dakikalık bir çalıştırma süresi ile CD üzerine basılmak istenirse MP3 audio sıkıştırma video için DIV X-Codec önerilir. Burada elde edilen sonuçlar hedeflenen veri boyutuna göre oldukça iyidir. Codec sürekli geliştiriliyor.

Video kodlamasında yine performans öne çıkıyor

Video kodlamasının ilk adımı için gerekli olan minimum donanım ihtiyacı

Film endüstrisinin bir düşmanı var. DeMPAA'daki bir düğmeye basılarak kaynak kodunun görülmelerini sağlayan fonksiyonun da gösterdiği gibi

muhalafetin çok da içten olmayan sevgisi kendini belli ediyor.

Kesinlikle Yasak mı?

Bu araç oldukça yeni ancak sorunu bir o kadar eski: DVD filmleri de telif hakları ile korunuyor ve gerekli durumlarda yargıya intikal ediyor.

DVD'leri değerlendirme ve kullanma hakkı

Çoğaltma sadece özel kullanım için olursa yasal. Bu çok net bir anlama geliyor: Filmleri arkadaşlar veya özel arşiv için tek kopyalar halinde çoğaltmak mümkün. Ancak bunun istisnai bir kural olmasının sebebi yasaklansa dahi engellenemeyecek olması değil.

Telif haklarının ihlal edilmesi kopyaları başkalarına yaymak veya kamuya açık gösterim amaçlı olarak yayınlanması ile oluyor. Herhangi bir gösterim okul veya şirket kutlamasında yapıldığında yine kamuya gösterilmiş sayılır. Tanıdıklarınıza evinizde yaptığınız "sinema" gösterisi bile ağır sonuçlara neden olabilir. Hukuki olarak filmin sahibi veya film üreticisi vb. haklarına saldıran herkesi sivil haklara özen gösterilmemesi ile suç-

layabilir. Kasıt veya ihmal durumlarında alınacak tazminat, filmin gösterimi ile elde edilen tüm kar olarak talep edilebilir. Ayrıca kopyaların teslimi veya imhası da istenebilir. Ceza hukuku açısından çok daha ciddi sonuçlar vardır.

Kopyalamaya karşı koruma ve telif hakları

Bir DVD'nin korumasını kırmak isteyen biri ya kaynak kodundaki koruma yazılımını değiştirecek ya da korumayı devre dışı bırakan bir program yazacak ve kopya korumasının çalışma şeklini ortaya çıkaracak (reverse engineering). Ancak her iki yöntem de telif haklarına göre yasadır.

Reverse Engineering sadece üreticinin izin verdiği programı kurma, oynatma, çalıştırma veya kaydetme uygulamaları oranında sınırlıdır. Yeniden kullanma durumunda da asıl sahip yasal olarak üretilen kopyaların ve kopyalamanın yapıldığı araçların yok edilmesini isteyebilir.

nedir?

Öncelikle Pentium III veya AMD Athlon işlemci. İkinci bilgisayar olarak Celeron veya Pentium II daha hesaplı ve performanslı bir seçenektir. Bilgisayar üzerinde yeterli anabellek olmalı. Sabit disk büyük ve yavaşlatıcı etki vermemek için yeterince hızlı olmalı. Tabii DVD sürücüsünü de unutmamak gerek.

Röportaj

Jan Scharringhausen, Telif Hakları Saldırılarına karşı mücadele veriyor.

CHIP: Bir yazınızda ülke kodu dışındaki DVD'lerin o ülkede satışının yasadışı olduğunu söylediniz. Bu tip CD'lerin satışı ne oranda yasadışı?

JS: "DVD üzerindeki filmlerin o ülke kodu dışında bir koda sahip olanları telif haklarına saldırmak anlamına geliyor. Hukuki olarak daha doğru bir şekilde ifade etmek gerekirse: Avrupa ticaret alanındaki hak sahipleri bu ürünlerin satışı veya ticareti için dünyanın diğer bölgelerinde ürünleri piyasaya süren asıl hak sahipleri ile bir anlaşma yapmış durumda değiller. Bu nedenle o DVD'leri yayma hakkı henüz elde edilmiş değil.

Belki biraz karışık gibi geliyor, ancak aslında basit. Asıl sahipleri tarafından korunan DVD'ler-Film, PC veya video oyunları- hukuki hak sahiplerinin onayı olmadan Avrupa pazarına getirilemez, satılamaz ve yayılamaz."

CHIP: Örneğin özel bir şahıs yaptığı Amerika seyahati sonunda bir Amerikan DVD'si alıp ülkesine döndü. Bu durumda DVD'yi kendi ülkesi (Avrupa'da) sınırlarında seyretmek yasal mı?

JS: "Aslında bu bir problem değil. Kendi özel koleksiyonu için DVD filmlerini Avrupa dışından alanlar elbette evlerinde seyredebilir. Sorun yasa dışı paralel ithalatla DVD ticaretinin yapılmasıyla doğan lisans konusunda yaşanıyor."

CHIP: Bazı üreticiler ülke kodu uyumlu DVD Player'lar alıyorlar. Burada kodların ayarlarını belirlemek mümkün mü?

JS: "DVD Player'ların coğrafi kodları, donanım endüstrisinde telif haklarına karşı koruma için oluşmuş isteğe göre kullanılan bir teknik destektir.

Bazılarının bu tip uygulamaları farklı nedenlerden dolayı kullanmıyor olmaları şaşırtıcı değil. Bu nedenle Avrupa Birliği içinde telif haklarını kanunlaştırma kapsamında, koruma kriterlerinin uygulanması için tekniğin kullanım şekli, yasaklamalar ve cezalandırmalar üzerinde tartışmalar devam ediyor.

CD'nizi Doğru Programla Yazın

Zaman içinde CD yazma programları çok gelişti. Eskiden bir elin parmakları kadar az olan işe yarar programların sayısını bugün kestirmek imkansız. Her amaca uygun program var. CHIP ihtiyacınız olanı seçmenize yardım ediyor.

Aliş Sırmacıyan asirim@yahoo.com

Bütün bir gün sürdü ve ancak şimdi bitti. En önemli verileri bir araya topladınız. Özel belgeler, en çok sevilen resimler ve pek çok sürücü, utility, yaklaşık 703 Mb'lık bilgi. Şimdi sadece hepsini bir CD üzerine yazdırmak kalıyor, böylece her şey güver altına alınmış olacak. Ancak bu söylemesi kolay olan işlerden. Örneğin CD üzerine 700 Mb'dan daha fazla yazmak istendiğinde sorun başlıyor. CD yazıcı teknik olarak üzerine yazılmaya elverişli iken, yapmıyorsa büyük ihtimalle yanlış yazılım seçmişsiniz demektir.

Güncel CD yazma programları arasında ihtiyaçlarınıza en çok cevap verebilecek olanı bulmak kolay değil. Programların özelliklerini doğru seçebilmek için CD yazma konusunda bilgi sahibi olmak gerekir. Örneğin kapasitenin üzerinde yazmak için bazı şeyleri düşünmeniz gerekir: Gerçi uygun donanım ve yazılım ile CD üzerine belirlenen sürede yazmak mümkün. Ancak 80 dakikalık uygun fiyatlı kaydedilebilir CD'leri kullanmak gerçekten 80 dakikanın (700 MB) üzerinde bir kapasiteye ihtiyaç yoksa çok daha mantıklı. Çünkü kapasite üzerinde yazmak çok az program

Clone CD piyasadaki en iyi, bire bir CD kopyalama programlarından biri.

ve CD yazıcı tarafından destekleniyor. CD yazıcılar bu uygulama için özel olarak geliştirilmediklerinden, kapasite üstüne çıkmaya çalışmak tehlikeli olabilir. Üretici sayfalarında donanıma zarar verilebileceği konusunda uyarılar bulmak mümkün.

CD formatları ve kayıt yazılımlarının işlevselliği

CD yazma programları listelerinde uygun fiyatlarla çok fazla seçenek var ve pek çok CD-ROM projesi destekleniyor.

Tecrübesizler için projenin her aşamasını gösteren ve doğru formatı seçmeye yardım eden çok güzel yardımcı fonksiyonlar var. Buradaki veriler CD olarak ISO 9660 ve Joliet, Multi session CD'leri, Audio CD'leri (CDDA), video CD'ler, CD-R ve CD-RW'lerin UDF formatında yazılması.

CD kopyalama fonksiyonu da standart olarak var. Daha fazla fonksiyona sahip olmak isteyenler programları iyi inceleyip doğru tercihi yapabilir. Üreticiler müşteri memnuniyetini sağlamak

için farklı yollar deniyorlar. Kural olarak CD'leri video CD, hybrid CD ve CD-Extra formatlarında olduğu gibi boot edilebilen CD olarak da basabilirsiniz. Bazı programlar (çok azı) CD yazmak için farklı seçenekler sunarlar. Örneğin paralel bağlı birden fazla yazıcıyla aynı anda yazmak gibi. Özellikle daha eski sistemlerde yazılım ilk çalıştırıldığında buffer under-run'ları minimize etmek için hız testi yapılmalıdır. Şu sıralar cover editor (kapak düzenleyicisi) olmazsa olmaz. Tüm büyük program paketleriyle kendi yazdığınız CD'ler için etiketler oluşturmak mümkün. Etiket veya CD üzerine yerleştirilebilen ortalama yardımcı neredeyse hiçbir pakette yok.

Şarkı söyleyen CD'ler: MP3 ve Audio CD'ler

Audio alanında kendi oluşturduğunuz kayıtları yazmaya yarayan araçlar vardır. Hatta kaydı düzeltmeyi sağlayan işleme fonksiyonları da kısmen mevcut. CD metni çoğu programın (ve pek çok yeni yazıcının) güncel sürümlerinde destekleniyor. İnternet üzerinden en yeni

Özetle...

- CD kayıt yazılımları, işlevselliği ve CD formatları
- Her amaca uygun kayıt yazılımları için tavsiyeler
- CD formatları ve CD kaydı için terimler sözlüğü

MP3'leri indiren müzikseverlerin işi kolay. Neredeyse tüm programlar, MP3'leri yazmadan deşifre edip böylece audio CD'ler yaratmayı sağlıyor.

CD-RW'lar için UDF formatıyla kayıt

Dört kat daha hızlı yazılabilen RW araçlarının üzerine yazmak oldukça kolay. Verileri Explorer'da RW aracı üzerine kaydedip kısa sürede araç üzerinde yedeklenmiş olur. Ancak burada dikkat edilmesi gereken programların ve sürümlerin UDF sürücülerinin birbirine uyumlu olmalarıdır. Aynı yazılım kullanılsa bile farklı yazıcılar birbiriyle anlaşamayabilir.

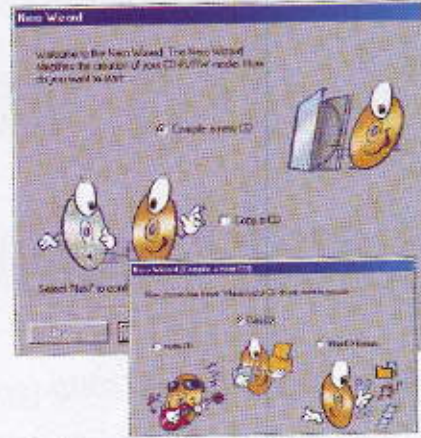
Kopyala beni: Clone CD'den kaçmaz

CD'ler kopyalanırken ruhlar ayrılır. Genel olarak telif haklarıyla korunan programların kopyalanması sadece güvenlik ve yedekleme amacıyla yasal yazılımlar tarafından yapılır. Bu tarz kopya-

reken nokta, programların birbirlerini engellemeleri. Testte kullandığımız CRX 140 ERP (Sony) CD yazıcısında dört programı sorunsuz çalıştırabildik. Ancak yüklenen beşinci programdan sonra, bilgisayar tuhaf şeyler yapmaya başladı, kurulumun kaldırılması bile bir işe yaramadı. O nedenle bu tip deneyler yapmadan önce mutlaka sistemin yedeğini almak gerekir.

Her başlangıç zordur, bu CD yazmak için de geçerli. Yeni başlayanlar yazılım seçerken CD yazma işlemini yönlendiren yardımcı fonksiyonlara dikkat etmelidirler. Adaptec'in Easy CD Creator'u bu konuda hiç de fena sayılmaz. Sık sık CD yazmayı planlayanlar, video CD yazmayı da sağlayan WinOnCD gibi bir genel çözümü düşünmelidir. CD'sine mümkün olduğunca çok veri koymak isteyen-

CD'leri yazmak Nero 5 asistanının söylediğinin aksine, her zaman çok kolay ve eğlenceli olmuyor.

ler (doğru yazıcıya sahip olma koşuluyla) kapasite üzerinde yazmayı destekleyen bir çözüme yönelmeli. Audio düşkünlüleri CD text ve MP3 desteğine sahip bir yazılım edinmeli.

Sözlük

Audio CD (CDDA): Ses sinyallerini dijital olarak bulunduran. Analog bir sinyal 44,1 kilohertz'lık bir frekansla tutulur ve 16 bit'lik bir uzunlukta kodlanır. Böyle CD'ler, "disk at once" yöntemi ile oluşturulurlarsa red-book standardına uygun olurlar.

Boot edilebilen CD'ler: Bilgisayarı CD-Rom sürücüsü üzerinden boot etmeye izin verir. Bunun için PC'nin Bios'u SCSI Adaptoru veya CD-Rom sürücüsünün "El-Torito" standardını desteklemesi gerekir.

Buffer Underrun: Bu hata mesajı, veri akışı yazıcıya yeterli şekilde ulaştırılmazsa belirlir. "Yakılmış" CD'lerde çok sık meydana gelir.

CD Extra: Bir CD üzerinde ayrı veri ve ses izlerine izin veren problemli standart CD Plus'ın takipçisi. Mixed Mode olarak da anılır. Uygun yazılımla her multi session özelliğine sahip CD-ROM sürücü üzerinde okunur.

CD Text: Audio CD'nin subcode'unda bilgiler disk veya üzerindeki track'lere kaydedilir ve cihaz üzerinden alınır.

Disk at once (DAO): CD bir yazma oturumunda yazılır, bir defa yazıldıktan sonra tekrar üzerine yazılamaz.

Hybrid-CD: MacOS ve PC için çoğunlukla ayrı bölümlerde (partition) dosya sistemini bulunduran. Sistemler otomatik olarak sistemi tanıır. Karışık veri ve videolar (resim CD'leri) bu şekilde adlandırılır.

ISO 9660: Yellow book standardına göre verileri CD-ROM üzerine kaydetme standardı. Sekiz seviyeye kadar hiyerarşik bir dosya sistemi kurar. Dosya ve klasör isimleri büyük harfle yazılır ve en fazla sekiz

harfli isim artı üç harfli uzantıdan oluşur. (8+3)

Joliet: Esnek isimlendirme imkanı veren ISO 9660 standardının geliştirilmiş bir hali. Dosya ve klasör isimleri 64 karakter olabilir ve küçük harf de kullanılabilir. Joliet formatı sadece Win 9x / 2000 ve Windows NT gibi büyük işletim sistemleri tarafından okunabilir. Joliet CD'leri ISO 9660 uyumlu bir dosya sistemine sahiptirler.

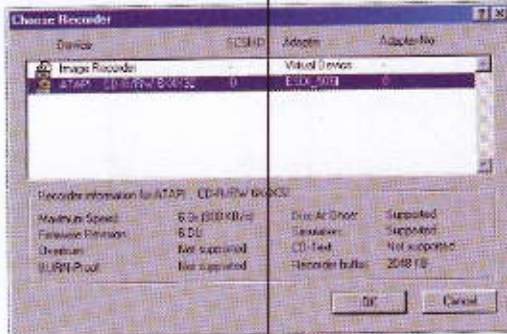
Multi Session: CD birden fazla oturumda yazılır. CD yazıldıktan sonra sonlandırılmaz ve daha sonra kapasitesi oranında tekrar kullanılır. Her oturumda aynı bir dosya sistemine sahip olduğundan multi session veri güvenliği için uygundur.

Packet Writing: CD, blok halinde yazılır ve sadece özel bir sürücü ile okunur. Kural olarak CD ile yazılır ve işletim sisteminin kendisi tarafından tanınır yüklenir. "Fixed packet writing" (sabit blok uzunluğu) ve "variable packet writing" olarak ikiye ayrılır.

Track at Once (TAO): Bu yakma modunda track'ler tek tek yazılır ve yaklaşık iki saniyelik aralarla birbirlerinden ayrılır. Track'ler arasındaki geçiş audio CD oluşturmak için pek uygun değildir.

UDF Formatı: UDF, Universal Disk format anlamına gelir ve Direct-CD'yi kullanan yeni bir dosya sistemi kullanır. CD yazıcı mantıksal bir sürücü olarak görülür. Buffer underrun'lar, veriler paket halinde yazıldığından kapalıdır.

Video CD: Bu format 1993'te oluşturuldu. Video CD'ler MPEG-1 Video ve Audio verileri içerir. En fazla 70 dakikalık filmler kaydedilir.

CD yazıcınız gerekli özellikleri desteklemiyorsa, size en iyi yazılım bile yardım edemez.

ların oluşturulmasını sağlayan fonksiyon tüm CD yazma programlarında mevcut. Bu fonksiyonun kalitesi çok farklıdır. Verileri okumak için özel algoritmalar kullanan programlar tercih edilmelidir. Bu konuda uygun cihazlarla CD'leri subchannel verileri ile birlikte okuyup oluşturan Clone CD programı bu konuda kendinden oldukça çok söz ettiriyor. Bu subchannel verileri CD'leri dijital olarak imzalamak ve kopya korumasını gerçekleştirmek için çokça kullanılıyor.

Sorunlar, tavsiyeler ve alternatifler

Bir bilgisayara birden fazla yazma CD programı yüklerken dikkat edilmesi ge-

Word ve Makrolar ile Outlook Otomasyonu

Microsoft Outlook 2000 içerisine eklenen makro fonksiyonu ve Visual Basic Düzenleyicisi ile Outlook nesnelere ulaşılabilir ve Outlook fonksiyonları otomatik olarak yerine getirilebilir.

Kadir Tuztas ktuztas@chip.com.tr

Microsoft Office paketi içerisinde yer alan Outlook uygulaması aslında çok yönlü bir programdır. Microsoft Outlook'u kullanarak e-posta'larınızı düzenleyebilir, takvim fonksiyonunu kullanarak işlerinizi düzenleyebilir, arkadaşlarınızın ve iş ortaklarınızın adreslerini kaydedebilir, günlük işlerinizi kolaylaştıracak çeşitli notlar alabilir ve daha bir çok işlemi yerine getirebilirsiniz. Bu ayki pratik yazımızda Word altında bir VBA uygulaması oluşturacak ve daha sonra bu uygulamayı kullanarak Microsoft Outlook'un Gelen Kutusu'na erişerek içerisinde bulunan iletileri Word altında düzenleyebileceksiniz. İlk olarak aynı uygulamayı tamamen Outlook 2000 içerisinde, yeni VBA düzenleyicisinin yardımı ile nasıl geliştireceğinizi göreceksiniz.

Bu yazı içerisinde kullanılan VBA modülü Word 97 için geliştirilmiştir ve bu nedenle Outlook 98'in Gelen Kutusu'nu inceleyebilir. Gelen Kutusu içeriğini görebilen uygulama ileti metinlerinde belirli ifadeleri arayabiliyor ve metin parçalarını kopyalayabiliyor. Bu modül tarafından bulunan metin parçaları ise buna bağlı olarak bir Word dokümanı içerisinde derlenebilir.

Özetle...

- Outlook'a 2000 versiyonu ile eklenen Visual Basic Düzenleyicisi
- Outlook 2000 Visual Basic Düzenleyicisi'ni kullanarak form tasarımı
- Word 97'de kullanılan makronun adım adım kod açıklaması

Tarayıcı: Bu araç kullanılarak Outlook Gelen Kutusu taranarak, istenen metin alanları kopyalanabilir.

Eğer işyerinizde halen Outlook 2000 kullanıyorsanız, VBA uygulamasını tamıyla Outlook içinde programlayabilirsiniz. Kullanıcı, geliştirilen bu çözüm sayesinde VBA kod içerisindeki girdileri, Word makrolarında olduğu gibi değiştirmek zorunda kalmadan, bir iletişim penceresi üzerinden erişilmek istenen değerleri girebilir. Bu, Outlook 2000 içerisinde yer alan ve önceki Outlook versiyonlarında varolmayan VBA düzenleyicisi ile mümkün.

Word ve Outlook için çok benzer olan çözümün fonksiyonu ve VBA kodlarını açıklamadan önce yeni Outlook 2000 ve içerisinde yer alan Visual Basic

Düzenleyicisi hakkındaki önemli noktalara değineceğiz.

Visual Basic uygulaması olarak Outlook 2000

Outlook 2000 ile beraber Microsoft Outlook'un çehresi değişti. Outlook 97 içerisinde yer almayan VBA Script desteği bu yeni sürümde yerini almış ve bununla beraber geliştiricilere eksiksiz bir VBA uygulama geliştirme ortamı sunuyor. Outlook 97 içerisinde VBA ile uyumlu birkaç nesne bulunmasına rağmen, bunlar sadece diğer VBA uygulamalarından, Office 97 programları tarafından düzenlenebiliyorlardı. VBA geli-

tiricileri için Microsoft Outlook 2000 içerisinde de diğer Office uygulamalarından aşına olduğumuz geliştirme ortamı, VBA Düzenleyicisi kullanıma sunulmuş. Bu sayede Outlook 2000 içerisinde de, kendine özel araçları kullanarak VBA uygulamaları geliştirmek mümkün kılınmış.

Outlook 2000'i çalıştırın ve Visual Basic Düzenleyicisi penceresini açmak için Araçlar/Makro/Visual Basic Düzenleyicisi komutunu çalıştırın ya da VBA Düzenleyicisi'ni çalıştırmak için tüm Office uygulamalarında geçerli olan [Alt]+[F11] tuş kombinasyonunu uygulayın.

Outlook 2000 içerisine eklenen VBA Düzenleyicisi diğer Office uygulamalarındaki düzenleyiciler ile aynıdır ve Office 97'de kullanılan düzenleyiciye kıyasla da ilk bakışta değişiklik göze çarpmıyor. Bu durumun en büyük avantajı alışılmış bir geliştirme ortamından çıkarak, tamamen yeni bir ortama geçişin zorluğunu yaşamak zorunda kalmamaktır. Bu bakımdan ne Office 97'den Office 2000'e geçiş bir sorun çıkartıyor ne de yeni Outlook 2000 düzenleyicisinde çalışma-ya alışmak vakit alıyor.

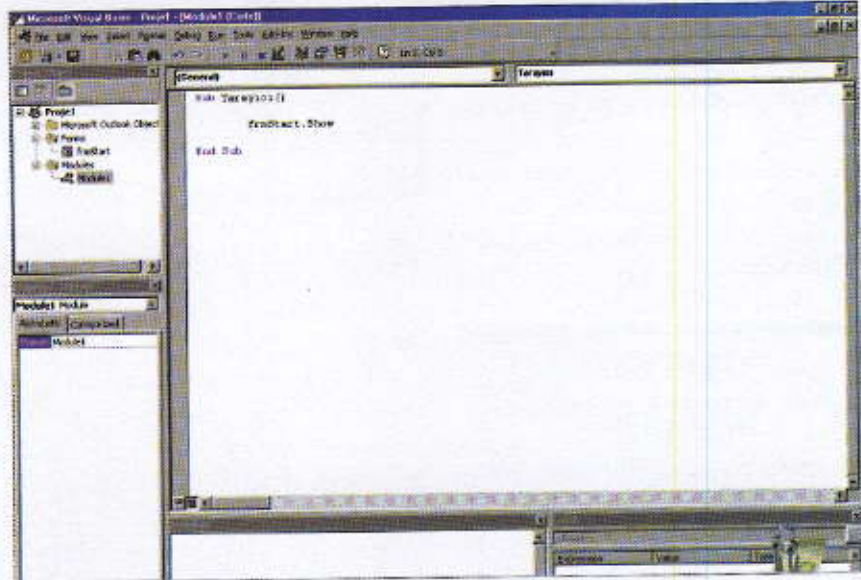
Koda ihtiyaç duymadan form tasarlamak

VBA Düzenleyicisi'nin çalıştırılması ile beraber oluşturulan yeni VBA projesi, Proje 1'e ilk olarak bir form ekleyin. Bunun için Insert/Userform komutu çalıştırılmalıdır. Şayet Toolbox penceresi görünmüyorsa, View/Toolbox ko-

mutunu kullanarak bu pencerenin görünmesini sağlayın. Bir sonraki adımda Toolbox penceresini kullanarak form üzerine üç tane metin alanı (TextBox), bir kontrol kutusu (CheckBox) ve üç tane de seçim alanı (OptionButton) ekleyin. Burada önemli olan her bir alanın isimlendirilmesi esnasında programcının alışmış olduğu yapının kullanılması ve daha sonra bu yeni isimlerin program içerisinde kullanılacak olmalarıdır. Bu nedenle metin alanlarının isimlerini kullanım amaçlarına bağlı olarak Properties

tin alanının hangi E-posta adresine gönderileceği girilebilir.

Burada kullanılan kontrol kutusu yardımıyla da denetlenen iletilerin otomatik olarak çöp kutusuna atılıp, atılmayacakları, yani silinip silinmeyecekleri belirlenebilir. Son olarak eklenen iç seçim alanı yardımıyla da arama işleminin gerçekleştirileceği alan belirlenebilir. Yani VBA uygulamasının istenen metin alanını tüm iletiler içerisinde mi, yoksa o ana kadar okunmamış iletiler arasında mı, ya da sadece o ana kadar okunmuş iletiler

Hızlı erişim: Makronun, VBA düzenleyicisini açmaya gerek kalmadan çalışması için sadece üç satır yeterlidir.

penceresi üzerinden isimleri txtStart, txtEnd ve txtMail olarak değiştirilmelidir. Kontrol kutusu da amacına uygun olarak chkDelete ismini ve seçim alanları da sırası ile optUnread, optRead ve optAll isimlerini alacaktır. Bunlar haricinde forma, ismi cmdStart olan bir düğme de eklemelisiniz. İsim değiştirmek için ilk olarak form üzerinde istediğiniz nesne üzerine tıklayarak onu seçmeli ve daha sonra Properties penceresi üzerindeki (Name) alanına kullanmak istediğiniz ismi girmelisiniz.

Form üzerinde kullanılan denetim elemanlarının fonksiyonları ise şöyledir: txtStart ve txtEnd isimlerindeki metin alanlarını kullanarak iletiler içerisinde aranan metin alanlarının hangi karakter ile başlayıp, hangi karakter ile sona ereceğini belirleyebilirsiniz. Bu sayede bu karakterler arasında kalan metin alanı seçilmiş, yani aranan araha ulaşılmış olur. Üçüncü metin alanı olan txtMail'i kullanarak ise, ileti içerisinde seçilen o me-

tesinde mi arayacağımı bu seçim alanları kullanarak belirlenebilir. Gelen Kutusu'nun büyüklüğüne bağlı olarak, bu seçenekler yardımıyla Word içerisinde geliştirilen VBA uygulamasının daha hızlı olması sağlanabilir.

Formu düğmeleri ve seçim alanları ile oluşturduktan sonra, form üzerinde işlem yapabilmek için gerekli olan VBA kodunu girmelisiniz. Ancak daha önce formun tasarımını test etmek için Run/Sub/Userform komutunu kullanarak formu çalıştırın. Bu durumda form üzerindeki metin alanlarına bilgi girebilir, seçim alanları veya kontrol kutusuna ve düğmeye tıklayabilirsiniz. Ancak henüz formun kodu girilmediği için bu işlemlerin hiçbir geçerliliği yoktur.

İletileri tarayacak olan VBA kodunu form içerisine girmek için ilk olarak Project Explorer üzerindeki forma farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve açılan nesne menüsü üzerindeki ViewCode komutunu çalıştırın. Kod penceresinin

Outlook 2000'de VBA Projeleri

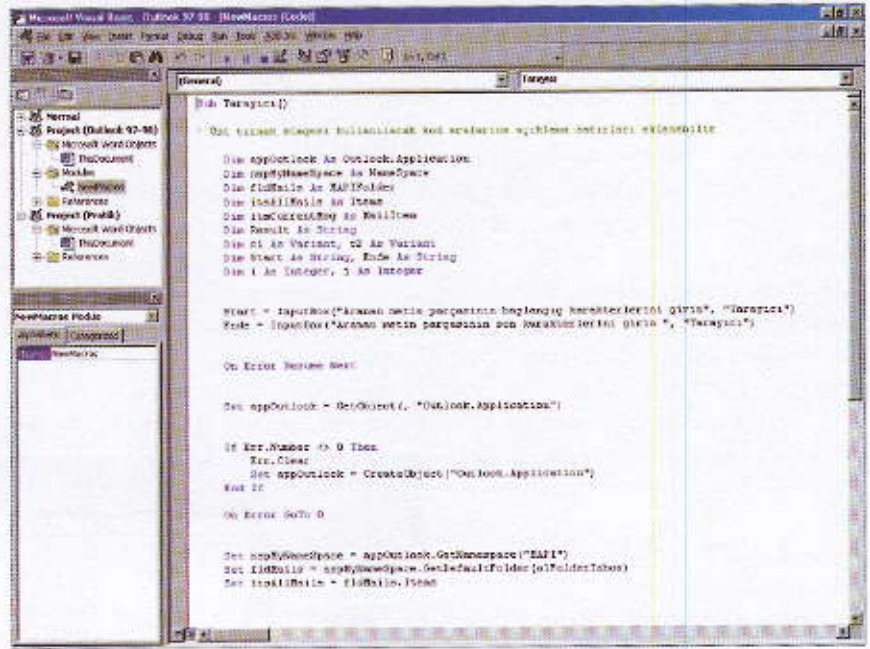
Outlook 2000 altında geliştirdiğiniz VBA uygulamalarını diğer bilgisayarlarda da kullanabilmek için, normalde C:\Windows\Applications\Data\Microsoft\Outlook klasörü içerisinde bulunan VbaProject.otm dosyasını çoğaltabilirsiniz. Bu dosya içerisinde geliştirilen VBA uygulaması bulunur ve başka bir bilgisayarda kullanılabilmesi için yapılması gereken tek şey eski VbaProject.otm dosyası üzerine yazılmasıdır.

Microsoft Knowledge Base'de de yapılan açıklamaya göre Outlook sadece bir proje ile çalışabiliyor. Eğer birden fazla modül kullanmak isterseniz, kodunu var olan içerisinden devam ettirmelisiniz.

sol üst köşesinde yer alan ve üzerinde (General) girdisinin seçili olduğu açılır listeye tıklayın ve içerisinde "cmdStart" nesnesini seçin. Daha sonra bu açılır listenin sağında bulunan ve (Declarations) girdisinin seçili olduğu açılır liste içerisinde "Click" olayını seçin. Bunun sonucunda VBA Düzenleyicisi penceresinde "cmdStart_Click()" adı altında bir prosedür ekrana gelecektir.

VBA kodunun adım adım açıklaması

Outlook 2000 altında VBA uygulaması oluşturmak ile ilgili temel bilgileri verdikten sonra, şimdi kaynak kodun açıklamasına geçiyoruz. Bu başlık altında açıklanacak olan komut satırları Word'de kullanılan VBA uygulamasından, makrodan alınmıştır. Outlook 2000'de kullanılan kod ile benzerlik gösteren kodu aşağıdaki açıklamalara

Outlook 97/98'de bulunmayan VBA Düzenleyicisi yerine Word altında geliştirilen bir uygulama kullanmalısınız.

bakarak anlayabilir ve üzerinde istediği değişiklik yapabilirsiniz.

Kodun ilk bölümünde, uygulama içerisinde kullanılacak olan değişkenler tanımlanmıştır:

```
Sub Tarayıcı()
    Dim appOutlook As Outlook.Application
    Dim nspMyNameSpace As NameSpace
    Dim fldMails As MAPIFolder
    Dim itsAllMails As Items
    Dim itmCurrentMsg As MailItem
    Dim Result As String
    Dim c1 As Variant, c2 As Variant
    Dim Start As String, End As String
    Dim i As Integer, j As Integer
```

Kullanıcıdan bilgi giriş kutuları yardımıyla aranan metnin başlangıç ve son karakterlerinin girmesi istenecektir.

```
Start = InputBox("Aranan metin parçasının başlangıç karakterlerini girin", "Tarayıcı")
Ende = InputBox("Aranan metin parçasının son karakterlerini girin", "Tarayıcı")
On Error Resume Next
```

Gerekli olan değişkenler girildikten sonra otomatik olarak aktif bir Outlook oturumuna erişebilirsiniz.

```
Set appOutlook = GetObject(, "Outlook.Application")

If Err.Number <> 0 Then
    Err.Clear
    Set appOutlook = Create-
```

```
Object("Outlook.Application")
End If
```

```
On Error GoTo 0
```

Eğer bu işlem kesilecek olursa, yani Outlook aktif değilse, bu komutu kullanarak yeni bir Outlook oturumu başlatın.

Üstte kullanılan üç satır yardımıyla Gelen Kutusu içerisinde yer alan tüm iletileri geçici olarak itsAllMails değişkeni içerisine alınıyor:

```
Set nspMyNameSpace = appOutlook.GetNameSpace("MAPI")
Set fldMails = nspMyNameSpace.GetDefaultFolder(olFolderInbox)
Set itsAllMails = fldMails.Items
```

Fonksiyonlar ve olayların işleyişi: İlk satırda yer alan GetNameSpace() fonksiyonu kullanılarak bir Outlook alanına erişilir. Bu fonksiyonu kabul eden tek geçerli değişken MAPI'dir. Bu komut satırı ile erişilen Outlook alanı için Outlook Yardımının açıklaması "belirli bir veri kaynağı için soyut bir temel nesne" şeklindedir. Burada bilmeniz gereken tek şey GetNameSpace() komutu ile geri döndürülen NameSpace nesnesinin tüm Outlook kayıt alanlarına erişim hakkı olduğudur.

Geri döndürülen NameSpace üzerinden GetDefaultFolder() fonksiyonuna gidilir. Bu fonksiyondaki değişken alanına da olFolderInBox girilir.

Standart Outlook Klasörleri

VBA uygulamalarını destekleyen başka programlardan Outlook'a erişimde en sık kullanılan Outlook nesneleri, mesajlar veya kişilerdir. Bu nesnelere erişim yöntemi ise her seferinde aynıdır. İlk olarak bir NameSpace nesnesine ait GetDefaultFolder(FolderTypeEnum) metodunu kullanarak bir klasöre bağlanılır. Eğer bir kere, örneğin Gelen Kutusu ile, bağlantı kurulmuşsa Items özelliklerini kullanarak klasör içerisindeki nesneler kullanılabilir. Bu işlemin tamamı yapı içerisinde ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

Outlook içerisindeki hangi klasöre bağlanacağınızı GetDefaultFolder prosedürü ile kullanılan parametre ile belirler. Aşağıdaki parametreler burada kullanılabilir: olFolderCalendar, olFolderContacts, olFolderDeletedItems, olFolderDrafts, olFolderInbox, olFolderJournal, olFolderNotes, olFolderOutbox, olFolderSentMail, olFolderTasks

GetDefaultFolder ile kullanılan parametreler VBA tarafından belirlenen sabitlerdir. Bu, eğer bir klasörün kendine ait sabit ismi yoksa, o klasöre VBA kullanılarak erişilemeyeceği anlamına gelir. Bu şekilde Outlook 2000'deki bir çok nesneye erişilebilir. Burada getFolderFromID fonksiyonu kullanarak işlem seçeneğini yükseltebilirsiniz. Bu konuda daha ayrıntılı bilgi ise Outlook VBA yardımından edinebilirsiniz.

Bu fonksiyon ile alınan iletilerin Outlook içerisinde standart olarak saklandıkları klasör yani Gelen Kutusu ile çalışılmak istendiği bildirilir. Bir sonraki satırda ise Gelen Kutusu içerisindeki tüm iletiler Items referansı üzerinden itsAllMails değişkeni içerisinde saklanır. Gelen Kutusu içerisinde bu şekilde tanımlanan nesneler, itsAllMails üzerinden erişilebilen iletilerdir.

Bir sonraki komut satırlarında da, başlangıçta girilen parametreler doğrultusunda itsAllMails içerisinde arama (Find) çalıştırılır.

```
Set itmCurrentMsg = itsAllMails.Find([UnRead] = True)
```

Bu örnekte itsAllMails değişkeni içerisine, sadece henüz okunmamış olan iletiler kaydedilmiştir. Yani bu makro kullanılarak yapılacak arama işlemlerinde kullanıcı tarafından açılmış ve okunmuş iletiler göz ardı edilecektir.

Eğer arama işleminin okunan iletiler üzerinde de gerçekleştirilmesini isterse, Word altında oluşturulan makronun kodunda değişiklik yapmak zorundasınız. Ancak Outlook için kullanılan makroda hazırlanan form üzerinde seçenekleri kullanarak arama işlemini yönlendirebilirsiniz.

Find() aynı zamanda itmCurrentMsg'a henüz okunmamış olan ilk iletiyi de gönderir. Makro While-Wend döngüsü içerisindeyken, bulunan metinleri oluşturulan Word dokümanının sonuna ekler. Modül ilk olarak InStr() fonksiyonunu kullanarak, aranan parçanın (Burada Start) kopyalanacak metnin neresinden başladığını tespit eder ve bunu c1 değişkenine saklar. Daha sonra metin parçasının başlangıcını temsil

```
While TypeName(itmCurrentMsg) <> "Nothing"
    i = i + 1
    c1 = InStr(1, itmCurrentMsg.Body, Start, vbBinaryCompare)
    c1 = c1 + Len(Start)
    c2 = InStr(1, itmCurrentMsg.Body, Ende, vbBinaryCompare)
    If (c1 <> 0) And (c2 <> 0) And (c2 > c1) Then
        j = j + 1
        Result = Result & Trim(Mid(itmCurrentMsg.Body, c1, c2 - c1))
        Result = Result & Chr(13) & Chr(13) & "*****"
        & Chr(13) & Chr(13)
        ActiveDocument.Content.InsertAfter Result
    End If
    Set itmCurrentMsg = itsAllMails.FindNext
Wend
```

Tablo 1: Bu kod ile makronun asıl amacı yerine getirilir.

Direkt erişilebilir: Outlook 2000'in VBA Düzenleyicisi ile otomasyon gerekli değil.

eden parçanın uzunluğu hesaplanır ve c1'e saklanır (tablo 1).

LnStr() komutu bir kez daha, ancak bu sefer metin parçasının sonunu (End) belirlemek için kullanılır. Arama sonucunda elde edilen metin aralığı Word içerisine kopyalanmadan önce c1 ve c2'nin geçerlilikleri kontrol edilir.

Kullanılan If sorgusundan sonra, Find() ile elde edilen arama sonuçları içerisinde yer alan bir sonraki iletiyi, itmCurrentMessage'a geri döndüren FindNext() fonksiyonu prosedür içerisinde kullanılır. While-Wend döngüsü tüm iletilerin itsAllMails içerisine geri verilmesinden dolayı, FindNext() fonksiyonu herhangi bir ileti geri döndüremeyene kadar işlem görecektir.

Prosedür sona ermeden önce, uygulama başlangıcında alınan çeşitli Outlook

nesneleri serbest bırakılmalıdır.

```
Set itmCurrentMsg = Nothing
Set itsAllMails = Nothing
Set fldMails = Nothing
Set nspMyNameSpace = Nothing
Set appOutlook = Nothing

End Sub
```

Makroların oluşturulması ve kaydedilmesi

Bir form kullanılarak çalıştırılan Outlook 2000 makrosu için ilk olarak Outlook 2000'de yazının başında anlatıldığı şekilde, kod içerisinde de kullanıldıkları için özellikle nesnelerin isimlerine dikkat edin, formu hazırlayın. Daha sonra Outlook 2000 Makro Kaynak Kodu kutusu içerisindeki ilk bölümü frmStart formu kod alanına girin. Makronun aslını oluşturan ve formun ekrana gelmesini sağlayan ikinci bölümü ise Modül 1 içerisine yazmışsınız. Bunun için ilk olarak Project penceresi üzerinden kodunu girmek istediğiniz bölümün (Forms/frmStart veya Modules/Modül 1) üzerine sağ tuşla tıklayıp, açılan nesne menüsünden View Code komutunu çalıştırmamız yeterli olacaktır.

Word 97 altında hazırlanan makroyu ise direkt olarak yazı içerisinde üzerinde açıklama yapılan kaynak kodları eksiksiz olarak girmeniz yeterli olacaktır. Not: Outlook 97/98'de kullanılacak olan alanlarda, Office sürümünden kaynaklanan sorunlar yaşanabilir. ☑

Outlook 2000 Makro Kaynak Kodu

FrmStart Formu Kodu:

```
Private Sub cmdStart_Click()
    Dim nspMyNameSpace As NameSpace
    Dim fldMails As MAPIFolder
    Dim itsAllMails As Items
    Dim itmCurrentMsg As MailItem
    Dim result As String
    Dim c1 As Variant, c2 As Variant

    FrmStart.Hide

    If (frmStart.txtStart.Value = "") Or (frmStart.txtEnd.Value = "") Or (frmStart.txtMail = "") Then
        Exit Sub
    End If

    On Error GoTo 0
    Set nspMyNameSpace = GetNamespace("MAPI")
    Set fldMails = nspMyNameSpace.GetDefaultFolder(olFolderInbox)
    Set itsAllMails = fldMails.Items

    If (frmStart.optUnread = True) Then
        Set itmCurrentMsg = itsAllMails.Find("[UnRead] = True")
    ElseIf (frmStart.optRead = True) Then
        Set itmCurrentMsg = itsAllMails.Find("[UnRead] = False")
    Else
        Set itmCurrentMsg = itsAllMails.Find("")
    End If

    If TypeName(itmCurrentMsg) = "Nothing" Then
        result = "E-posta bulunamadı!"
    End If

    While TypeName(itmCurrentMsg) <> "Nothing"
        c1 = InStr(1, itmCurrentMsg.Body, frmStart.txtStart.Value, vbBinaryCompare)
        c1 = c1 + Len(frmStart.txtStart.Value)
        c2 = InStr(1, itmCurrentMsg.Body, frmStart.txtEnd.Value, vbBinaryCompare)
        If (c1 <> 0) And (c2 <> 0) And (c2 > c1) Then
            result = result & Trim(Mid(itmCurrentMsg.Body, c1, c2 - c1))
            result = result & Chr(13) & Chr(13) & "*****" & Chr(13) & Chr(13)
            If (frmStart.chkDelete = True) Then
                itmCurrentMsg.Delete
            End If
        End If
        Set itmCurrentMsg = itsAllMails.FindNext
    Wend

    Set itmCurrentMsg = Nothing
    Set itsAllMails = Nothing
    Set fldMails = Nothing
    Set nspMyNameSpace = Nothing

    If result = "" Then
        result = "E-posta bulunamadı!"
    End If

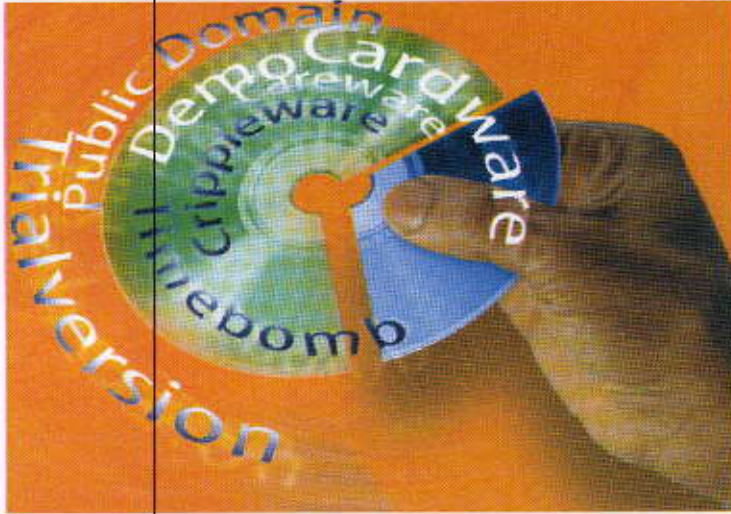
    Set itmCurrentMsg = CreateItem(olMailItem)
    itmCurrentMsg.Body = result
    itmCurrentMsg.Subject = "Tarayıcı Sonuç"
    itmCurrentMsg.Recipients.Add frmStart.txtMail
    itmCurrentMsg.Send

End Sub
```

Makro Modül Kodu:

```
Sub Tarayıcı()
    FrmStart.Show
End Sub
```


Ayın Shareware'leri

Fiyatları çok yüksek olan bazı yazılımlara sahip olmadığınız için, bilgisayarınızdan yeteri kadar performans alamadığınızı düşünüyorsanız bir de Shareware'leri deneyin.

Mahmut Karşoğlu m.karsi@chip.com.tr

Bu ay incelediğimiz programların ilk iki sırasında yer alanlar, güvenli bir şekilde bilgisayar kullanmanızı sağlarken, bütçenize oldukça uygun seçenekler de sunuyor. "Password Recovery Kit" unuttuğunuz şifreli belgeleri açmanıza yardımcı oluyor. "McAfee'nin Student Survival Kit"i ise, epey fazla sayıda çeşitli sistem problemlerine çözüm olabiliyor. Bunların dışında astronomi ile ilgilenenlerin ilgisini çekecek olan "Coeli - Stella 2000" ile otomatik HTML resim galerileri oluşturmanızı sağlayacak olan "AutoGraphicsHTML", bu ayın diğer yazılımları.

Programın tüm modülleri klasör altında ayrı ayrı yer alıyor.

Password Recovery Kit Unutkanlık problemlerine son

Şimdiye kadar hiç içindeki bilgileri güvene almak için şifrelediğiniz bir belgenin şifresini unuttunuz mu? Hele bir de içindeki veriler uzun uğraşların eseri ise, başınız bayağı ağrıyordur. Ancak bu ay tanıtacağımız program ile bu problem artık sorun olmaktan çıkıyor. Password Recovery Kit, aslında değişik türde programlara ait belgelerdeki şifreleri okuyabileceğiniz bir çok ufak programın bir araya gelmesinden oluşmuş. İçinde Microsoft Access, Excel, Outlook, Word, FileMaker, Internet Explorer, Paradox, Quicken, WinZip ve WordPro gibi programların da bulunduğu 20'nin üzerinde dosya formatını tanıyabilen programın içinde yer alan Windows NT şifre güvenlik modülü sayesinde de eğer anahtar disket ya da şifre kaybedildiyse kolaylıkla NT şifre koruması kaldırılabilir ve güvenli Boot seçeneklerine de ulaşılabilir.

Program ile rahatlıkla Excel içindeki çalışma kitapları ve sayfalarından, taslaklardan ve Word belgelerinden, kişisel klasör ve dosyalardan, formlardan, veritabanlarından ve Access kullanıcı hesaplarından şifreler öğrenilebiliyor. Her şeye ek olarak programı kullanmak ise oldukça basit. Sadece şifre korumasına sahip programın tanıdığı dosya formatla-

rından bir tanesini program üzerine sürükleyip bırakmak yeterli oluyor. Anında şifre program penceresinden görüntüyor.

Ancak demo sürümü olmasından dolayı bu program ile şimdilik sadece şifrenin 2 harfi size sunulacaktır. Zaten şifreyi koyan sizseniz ilk 2 harf bile size yeterli olacaktır. Kişisel amaçlı kullanımlar için sitede bir indirim bölümü de bulunuyor. Program kurulduğu zaman Başlat/Programlar menüsü altında Password Recovery başlığı ile yer alıyor. Bu başlık altından kit dahilindeki tüm şifre kurtarma programlarına bir liste şeklinde ulaşılabilir. Maalesef hepsini çalıştıracak ortak bir arabirim burada yer almıyor. Son olarak bu programı kesinlikle kötü amaçlar için kullanmayın.

Ürün Bilgisi

Password Recovery Kit

Tür	: Şifre kurtarıcı
Sürüm	: 2.9.3
Sistem	: Windows 95, 98, NT/2000
Kayıt tipi	: Shareware (45\$ her biri)
Süresi	: Sınırsız
Download	: http://www.lostpassword.com/demos/kitd.exe

Özellikler : Programın demo sürümü ile sadece ilk 2 ya da 3 harfe kadar şifrenin gösterilmesi mümkün oluyor. Programın install ve uninstall seçenekleri bulunuyor.

Student Survival Kit Sisteminiz için tam güvenlik

Programın isminin içinde Student geçse de bu Survival Kit sadece öğrencilere değil bilgisayarını güvenli bir şekilde kullanmak isteyen tüm bilgisayar kullanıcılarına yönelik olarak tasarlanmış. Program kiti PC'nizi virüslerden sistem çökmelerine kadar, daha birçok istenmeyen duruma karşı koruyabiliyor. Tabii ki bir virüs tarayıcısının dışında yedekleme ve geri alma için araçlar, bilgisayar gereksiz kullanılmayan dosyalar-

nın yedeklerinin çıkarılması ve sistem çökmesi durumunda kolay kurtarma için Boot-disk oluşturulması gibi işlemleri bünyesinde topluyor. Sisteminizdeki kullanılmayan çöplük sayılabilecek dosyaları bulup çıkaran ve silen CleanUp ile sadece birkaç fare tıklaması sonucunda çok değerli disk alanlarına da tekrar kavuşabiliyorsunuz.

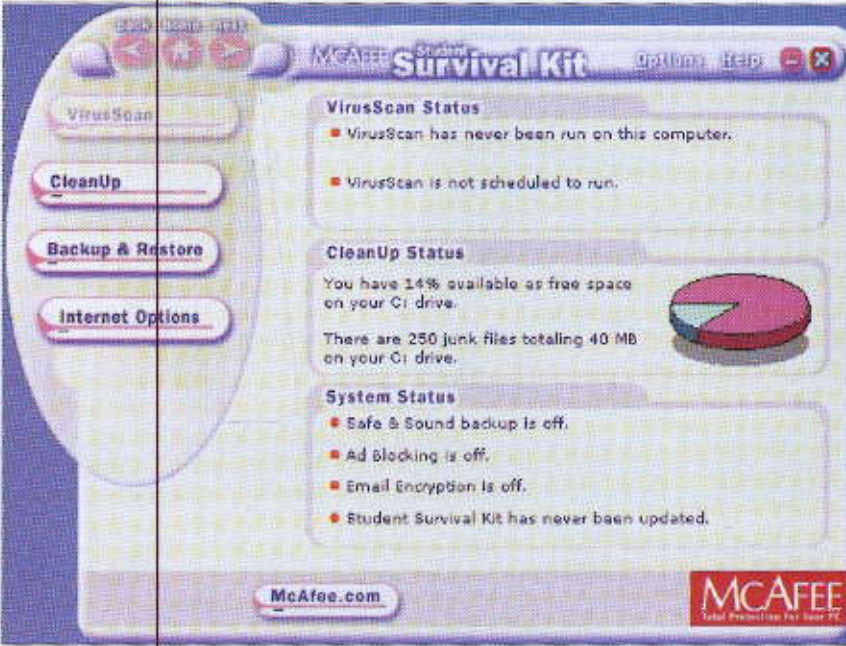
PGP (Pretty Good Privacy) aracı ise önemli e-mail mesajlarınızı şifrelemek ya da bilgisayarınızdan herhangi bir veriyi güvenli bir şekilde bir daha geri getirile-

sistem tekrar başlatılıp kullanıma hazır hale geliyor.

Eğer kurulum sırasında Custom seçeneğini seçtiyseniz karşınıza gelecek olan oldukça hoş tasarlanmış ilk ayar sihirbazında başlatmak istediğiniz servisleri seçmeniz istenecektir. Burada Express seçeneğini seçerek tüm modülleri aktif hale getirebilir ya da diğer seçenek ile modülleri tek tek elle seçebilirsiniz.

Burada yukarıdan aşağı seçenekleri aktif hale getirerek sırası ile kritik alanların her Windows açılışında yedeklenmesini, Registry'nin yedeğinin alınmasını, bilgisayar kaynaklarınızı sürekli izleyecek olan Wingauge programının başlatılıp başlatılmayacağını, PGP e-mail korumasını, reklam engelleme programını ve şifre yardımcısını aktif hale getirip getirmeyeceğinizi belirleyebilirsiniz. Finish tuşuna tıkladığınız zaman, ana program penceresi ile birlikte Wingauge isimli kaynak monitörü penceresi de ekranda açılacak ve bunun yanında System Tray'de çalışacak olan Guardian sisteminizi korumaya başlayacaktır.

Programın ana penceresinde sağ tarafta VirusScan, Cleanup ve System durumlarını gösteren 3 bölüm yer alıyor. Buradan durumu izleyip eğer gerekli ise sol taraftaki menüleri kullanarak araçları çalıştırabilirsiniz. En üstte yer alan VirusScan, ismi üzerinde bilgisayarınızda olası virüsleri temizlemek için kullanılabilir. Onun altındaki Cleanup sabit diskinizdeki artık dosyaları silip size yer kazandıracaktır. BackUp & Restore seçeneği altından ise Registry'nin ve sisteminizin önemli parçalarının yedeğini alabilirsiniz. Son seçenek olan Internet Options'ın altından da reklam engelleme, e-mail koruma, şifre yöneticisi, Powpow ve Winamp gibi yararlı Internet araçlarına ulaşabilirsiniz.

Tüm sistem ihtiyaçlarının karşılandığı zengin içeriğinin dışında programın ana ekranının tasarımı da bir o kadar başarılı.

dan temizleyecek bir Windows Cleaner, Internet üzerinde sörf yaparken istem dışı açılıp duran reklamları engelleyebilen bir Ad Blocker, e-mail şifreleme, acil durum kurtarma araçları ve Internet ile ilgili daha bir çok yararlı araç da programın içinde yer alıyor.

Student Survival Kit, kaynak ve güvenlik araçlarını çok da pahalı olmayan bir pakette toplayarak özellikle öğrencilerin bilgisayarlarını günlük çalışma ortamında her türlü dış tehlikeyden koruyabiliyor. Program içinde yer alan başarılı virüs koruma programlarından olan McAfee Anti-Virus paketi, arka planda sürekli çalışarak olabilecek virüs ataklarına karşı bekçilik yaparken aynı zamanda sabit disk üzerinde planlanmış şekilde otomatik virüs taramaları da gerçekleştiriliyor.

Backup&Restore ise otomatik Registry yedeklemesi, önemli sistem alanla-

meyecek şekilde silmek için de kullanılabilir. Genel amaçlı bir organizör, Internet şifre tutucu ve her zaman masasütünde yer alan bir kaynak ölçer de paketin diğer bileşenlerini oluşturuyor. Program ile birlikte oldukça iyi bir doküman da sağlanıyor.

Diğerlerinden farklı bir kurulum şekli

Programın kurulumu sırasında özellikle dikkat etmeniz gereken birkaç nokta bulunuyor. Öncelikle kurulumu başlamadan önce üzerinde çalışmakta olduğunuz tüm belgeleri ve programları kapatmanız ve varsa önce download'ları bitirmeniz iyi olacaktır. Çünkü kurulum boyunca program birkaç kez restart gerektiriyor. Belirli DLL dosyalarının kurulumu ve bunların Registry'e kaydı için gereken ilk restart işlemin ardından kurulum devam ediyor ve bittiği zaman

Ürün Bilgisi

McAfee Student Survival Kit

Tür	: Sistem koruyucu
Sürüm	: 1.0
Sistem	: Windows 95, 98
Kayıt tipi	: Shareware
Süresi	: Sınırsız
Download	: ftp://zdftp.zdnet.com/pub/private/swlib/utilities/security/survkit.exe
Özellikler	: Programın install ve uninstall seçenekleri bulunuyor.

Coeli - Stella 2000 Gökyüzü sizce dün nasıldı?

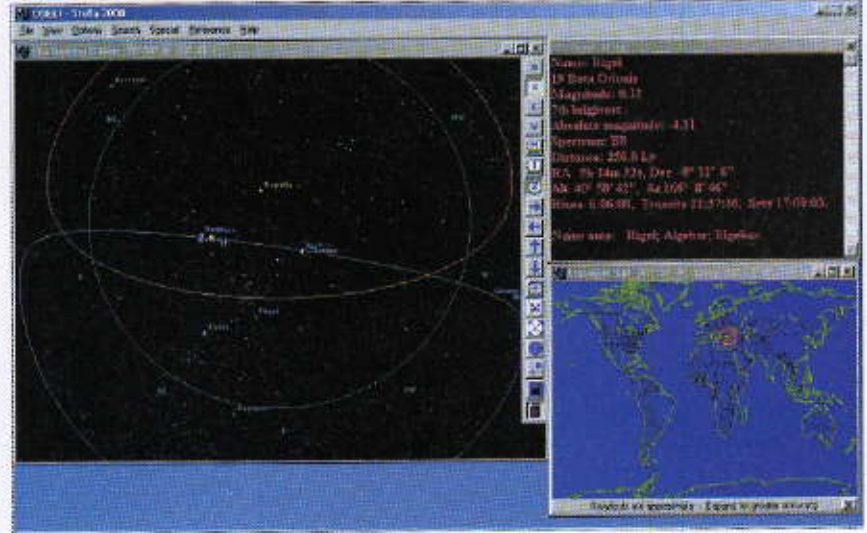
Astronomi ile ilgileniyor musunuz? Eğer geceleri gökyüzünde yıldızları seyretmekten hoşlanıyorsanız, artık bunu masa başında bilgisayar karşısında yapma şansınız da var. Astronomi üzerine çok fazla bilgisayar programı yok diye şikayet edenler için bu ay inceleyeceğimiz program, kendi dalında en iyilerden biri. Tam anlamı ile bir astronomi paketi olarak nitelendirilebilecek Coeli - Stella 2000 sürümü gerçek zamanlı gökyüzü görüntüsü, inceleme kayıtları ve eğitimde kullanılabilecek bilgileri ile oldukça dolu ve başarılı bir program.

Daha önce de bahsettiğimiz gibi kullanıcıya bir inceleme kaydı da sunan program, canlı Ephemeris, bölge bulucu ve güçlü bir arama motorunu da bünyesinde barındırıyor. Bu şekilde gezegenler, kuyruklu yıldızlar, DSO'lar, ve 16,000'in üzerinde yıldız arasından istediğinizi bulmak oldukça kolaylaşıyor. Coeli içinde iki adet animasyon modu bulunuyor. Kuvilcım saçma, atmosferel kırılma ve her yıldızın renk indeksinin kesin görsel sunumu gibi efektler de bu animasyonlar içerisinde yerini alıyor.

Kendi gözlemlerinizi oluşturan veritabanları

Program içinden sürekli bir şekilde kendi incelemelerinizi ve değerlendirmelerinizi de Stella'nın rapor penceresinde görüntülenen veriye ekleyebiliyorsunuz. Bu şekilde nadir bulunur bir kişisel referans deposuna sahip olma şansınız da oluyor. Coeli ile nokta kaynaklı, Spotlight ve yeni Photoplate görüntüleme modlarını kullanarak rahatlıkla gerçek zamanlı olarak gerçek gökyüzü izlenebiliyor. Üstelik 1300'ü aşkın önceden tanımlı bölgenin bulunduğu listeden bulunduğunuz yeri seçmeniz bunun için yeterli oluyor. Hızlı ortalama, Zoom ve geri Zoom özellikleri de gökyüzü görüntüsü üzerinde gezinmeyi olabildiğince esnek bir hale getiriyor. Bu bölümde bulunan en ilginç özellik ise "Coeli Time Line" adını alıyor. "Stella BC" olarak da adlandırılan bu özellik ile zaman kaydırma çubuğunu hareket ettirerek gerçek zamanlı bir biçimde o tarihteki gökyüzünün nasıl gözüktüğünü izleyebiliyorsunuz. Her gö-

rüntü gerçek zamanlı hesaplandığından gökyüzünün değişimi de görüntüye akıcı bir biçimde yansiyacaktır. Hatta bu şekilde doğduğunuz zaman, ya da insanlığın bilinmeyen karanlık dönemlerinde bile gökyüzünün nasıl gözüktüğünü de rahatlıkla izleyebilirsiniz. Üstelik bu gökyüzü penceresinin durum çu-

Bu programı kullanarak doğduğumuz zamanki gökyüzünü izlemeniz bile mümkün olabilir.

bugunda zaman; LCT, GMT, LST, Gregorian ve Julian formatlarında tümü gerçek zamanlı güncellenecek şekilde de gösterilecektir. Dört farklı projeksiyon sistemi sunan Stella ile gökyüzü, 0-90 derece dikey açı ve 0-360 derece yatay açılarındaki boyutlandırılabilir ve ardından pencerede ya da tam ekran olarak izlenebilir. Simülasyon sırasında ileri ya da geri alınabilecek saat ise yıl, ay, gün, saat, dakika ve saniye aralıklarında çalışacak şekilde de ayarlanabiliyor.

Görüntüleme kadar başarılı referanslar

İçinde bilginizi ölçebileceğiniz bir Sky Quiz'e de yer veren programda HTML formatında "Coeli Solar Guide" ve "Astrogloss" adında iki referans da bulunuyor. "Coeli Solar Guide", Stella'nın gökyüzü ve resim pencereleri ile bağlantılı olarak etkileşimli bir şekilde kullanıcıya Güneş sistemimizde bir tur sağlarken Astrogloss, ise yine Stella'nın arama ve gökyüzü görüntüleme fonksiyonu ile bağlantılı olarak etkileşimli bir astronomik terimler sözlüğü sunuyor. Böylelikle gökyüzündeki herhangi bir nesneye tıklandığı zaman sözlük içinde o nesnenin tanımı da izlene-

biliyor. Bunların yanında "Yıldızlar nedir?", "İyi bir teleskop seçimi", "Cosmology", "Dark Matter", "Eklips'ler", "Astronominin tarihi" ve bunun gibi düzinelerce konunun yer aldığı neredeyse bir kitap boyutundaki "Aspects of Astronomy" adlı referansta program içinde yer alıyor.

Programın bu güncellenmiş sürümü eskiye nazaran birçok yeni özellikler getirmiş. Örneğin sürüklenme modu gökyüzü ekranında kullanıcıya çok daha esnek bir etkileşim imkanı sağlıyor. Fareyi hareket ettirmek çok yumuşak bir şekilde projeksiyonun yönünü değiştirebilmenizi sağlıyor. Sürüklemenin hassasiyeti ise ayarlar penceresinden değiştirilebiliyor. Her şeye ek olarak Stella, eğer İnternet bağlantınız varsa Web üzerindeki DSO ve Planetary Information sayfalarına doğrudan bağlantı da sağlıyor.

Ürün Bilgisi

Coeli-Stella 2000

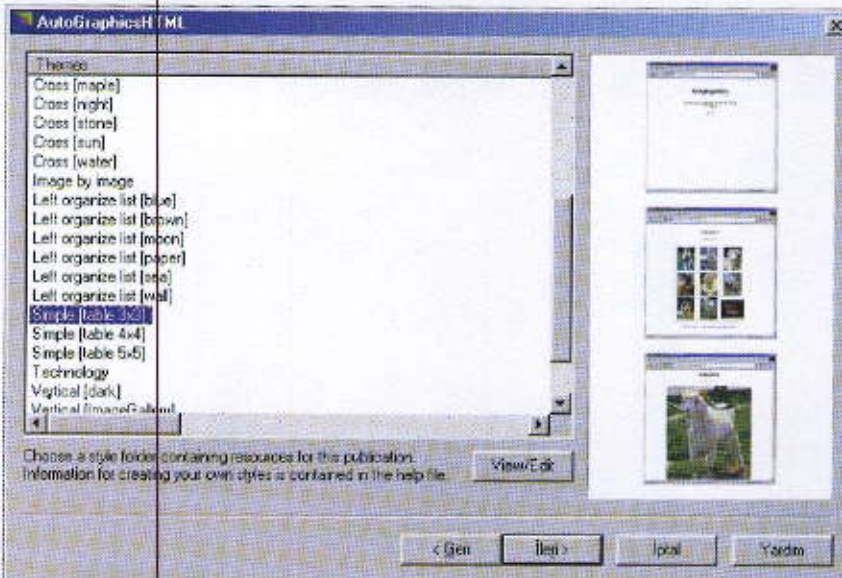
Tür	: Astroloji Yazılımı
Sürüm	: 4.90
Sistem	: Windows 95, 98/2000
Kayıt tipi	: Shareware (59\$)
Süresi	: 30 gün/100 Kullanım
Download	: http://www.stella2000.com/software/stella.zip GkSetupFreeEdition.EXE

Özellikler : Bu sürümde Coeli Solar Guide içindeki çoğu bağlantı çalışmaya hazır. Astrogloss içinde de aynı şekilde sadece "A" ile başlayan terimler bulunuyor. Gerisi için kayıtlı kullanıcı olmak gerekiyor. Programın install ve uninstall seçenekleri bulunuyor.

AutoGraphicsHTML
Hızlı Web albümleri için

İsminden de aşağı yukarı anlaşılabilirceği gibi AutoGraphicsHTML elinizdeki resim koleksiyonlarınızı web'de en kolay yoldan yayınlamanıza olanak tanıyacak bir program. 32 farklı tasarımından birini seçebileceğiniz program, okuyabildiği JPG, GIF, TIF, BMP ve PCX gibi geniş dosya formatı yelpazesi ile her kalitede resim ile uyum sağlayabiliyor. Sonuçlar ise JPG ya da GIF formatında kaydediliyor. Resimlere ulaşmak için

ader temadan birinin seçimi ile işleme başlayabilirsiniz. Karşınıza gelecek olan pencerede sol tarafta yer alan listeden her hangi bir temaya tıkladığınız zaman sağ taraftaki bölümde üç ayrı web sayfası üzerinde ön izlemesi yer alacaktır. İleri tuşu ile seçimi yapıp bir sonraki adıma geçmeden önce, isterseniz yine bu adımda yer alan View/Edit tuşu ile seçtiğiniz temayı değiştirmek üzere klasörüne ulaşabilirsiniz. Ekranda açılmış olan klasörde yer alan HTML sayfaları için herhangi bir HTML editörünü

Sitenin görünüşünü belirlemek için sadece çeşitli tasarımların sıralandığı listeden herhangi bir öğeye tıklamak yeterli olacaktır.

oluşturulacak HTML sayfaların yanın-
da, ön izleme için gerekecek Thumbnail
resimler de program tarafından oto-
matik olarak oluşturulabiliyor. Arka
plan resmi ya da rengi, metin karakteris-
tikleri, maksimum grafik boyutu ve JPG
resim kalitesi de program içinden ayar-
lanabilir diğer özellikleri oluşturuyor.
AutoGraphicsHTML içinde yer alan
küçük bir FTP Client programı sayesin-
deyse, hazırladığınız bu dosyalar bütü-
nünü harici bir programa gerek kalma-
dan da kendi web sitenize gönderip ya-
yınlayabilirsiniz.

**Tamamı sihirbazdan
olusan bir program**

Programı kurup çalıştırdığımız zaman otomatik olarak bir sihirbaz karşınıza gelecektir. Web albümlerini en kolay yoldan oluşturmak için baştan sona bir sihirbazdan oluşan programın zaten daha farklı bir kullanım şekli de bulunmuyor. Programın ilk adımıda ver alan 32

kullanmanız yeterli olacaktır. Eğer var olan bir tema üzerinde değişiklik yapıyorsanız problem çıkmaması açısından burada yer alan özel Tag'leri de silme-meğe özen gösterin.

Yeni bir tema oluşturmak içinse, yapmanız gereken sadece AutoGraphicsHTML klasöründe yer alan herhangi bir temanın kopyasını çıkarmaktır. Daha sonra bu klasörün ismini istediğiniz şekilde değiştirebilirsiniz. Programın klasörü bir tema olarak görmesi için ilk 3 karakterini (###) olarak değiştirmeyi de unutmayın. Daha sonra bu yeni klasörde istediğiniz değişiklikleri yapabilirsiniz.

İkinci adıma geçtiğiniz zaman burada öncelikle iki klasör ismi belirlemeniz gerekir. En üstte yer alan klasör ismi dosyaların alınacağı, en altakiyse yeni dosyaların oluşturulacağı klasörü tanımlayacaktır. Bu klasörleri Browse tuşunu kullanarak sabit diskinizden de seçebilirsiniz. Ortadaki bölümde ver alan

seçeneği kullanarak standart tasarımın oluşturulmasını sağlayabilirsiniz. Eğer büyük resimlerin oluşturulmasını istemiyorsanız ortadaki seçeneği kullanabilirsiniz. En alttaki seçeneğin seçilmesi durumunda ise büyük resimler ayrı bir boş HTML sayfasında açılacaktır. Artık İleri tuşu ile bir sonraki adıma geçebilirsiniz. 3. metin penceresi yer alan bu adımda ilk olarak her HTML sayfasında görülecek başlık metnini belirtmeniz gerekir. İkincil olarak yine her sayfada ve son olarak da giriş sayfasında görülecek metni belirledikten sonra bir sonraki adıma geçebilirsiniz. Arka plan rengi ya da resmi ve karakter özelliklerinin belirleneceği bu adımdan sonra dosya formatlarının seçileceği adım karşınıza gelecektir.

Thumbnail'lerin ve resimlerin oluşturulması

Bu adımda sırası ile ufak dosyaların ve büyük dosyaların boyutlarını belirttikten sonra yine büyük resimlerin dosya formatını GIF ya da JPG olarak seçebilirsiniz. JPG seçmeniz durumunda kalitesini de ayarlamayı unutmayın. Burada yer alan Launch tuşu dosya isimleri içindeki boşlukları "_" karakterine dönüştürmek için kullanılabilir.

Açılış sayfanızın hangi isme sahip olacağını belirttikten sonra bir sonraki adıma geçebilirsiniz. Bu adımda her resim ve thumbnail için tek tek açıklama tag'leri girebilirsiniz. Yeni resim ekleme ve resimlerin sırasını değiştirme de bu adımda yapılabilir. Daha sonra iki kere İleri tuşuna basarak işlemin tamamlanmasını sağlayabilirsiniz. Bitmiş sayfaları görüntüleyebileceğiniz son adımda Start tuşu ile isterseniz bunları FTP ile Web sayfanıza göndermeniz de mümkün olabilir.

Ürün Bilgisi

AutoGraphicsHTML

Tür : HTML Yardımcısı
Sürüm : 4.0
Sistem : Win95, 98, NT/2000
Kayıt tipi : Demo
Süresi : Sınırsız
Download : http://www.fcodersoft.com/ftp/agraph_d.zip

Özellikler : Oluşturulan resimlerin ve thumbnail'ların üzerine kendi logosunu yazıyor. Install ve uninstall seçenekleri bulunuyor.

PC'de Midi ve Müzik

Yazı dizimizin bu bölümünde Cakewalk Pro Audio 9 programını ana fonksiyonlarıyla birlikte tanıtıyoruz. Ayrıca örnek bir MIDI dosyasının yaratılmasını ve üzerinde yapılabilecek işlemleri açıklıyoruz.

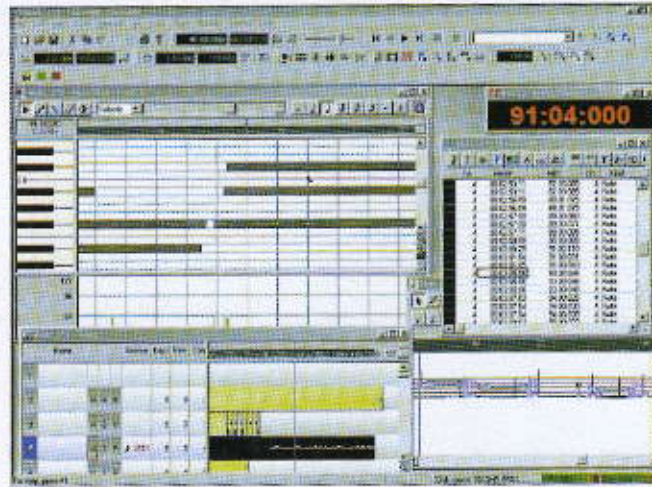
Murat Ay ayymural@biri.com

Midi teknolojisinin daha verimli ve kolay kullanılabilmesi için pek çok yazılım geliştirilip, müzisyenlerin kullanımına sunulmuştur. Sequencer programları olarak bilinen bu yazılımları kullanarak, kişisel bilgisayarlarımızda, Midi klavyelerden ve diğer Midi enstrümanlarından gelen Midi sinyallerini, rahatlıkla depolayıp, işleyip, Midi parçalar yaratabileceğimize dair, önceki aylarda bahsetmiş-tik. Cakewalk ve Cubase, bu tarz programların en çok bilinenleri ve tercih edilenleridir.

Bu ay Cakewalk Pro Audio 9 programını tanıtılıp, ardından bu programın özelliklerini kullanarak, bir Midi dosyasının nasıl yaratılacağını ve yaratığımız bu dosya üzerinde ne gibi işlemler yapabileceğimizi göreceğiz. Programın demo versiyonunu Chip Haziran Cd'sinde bulabilirsiniz.

Cakewalk Pro Audio 9 ile neler yapabiliriz ?

Oldukça profesyonel olan ve gerek home-stüdyolarda, gerekse profesyonel stüdyolarda kullanılmaya başlanan bu programla, aynı platformda Midi ve audio kaydedebilir, ve oluşturduğunuz dosya üzerinde, pek çok editing işlemini gerçekleştirebilirsiniz. Midi dosyalarında Cakewalk'ın kendi geliştirdiği '.cal' uzantılı özel dosyalarını kullanarak değişiklikler yapabilir, yine Cakewalk'a özgü

Kullanışlı arayüzü sayesinde, tüm kontrolleri elinizde tutmanıza olanak sağlayan CakewalkPro Audio9.

MIDI Effect'ler kullanarak çeşitli efektler uygulayabilirsiniz.

Audio dosyaları üzerinde de, pek çok efektin (Reverb, Chorus, Flanger, Distortion gibi) uygulanmasına izin veren program, başka hiçbir program kullanmaksızın profesyonel düzenlemeler yapmanız için gereken, diğer tüm bileşenleri üzerinde barındırmaktadır.

İster Midi ister audio toplam 256 kanala, bilgisayarınızın konfigürasyonunun gücüyle orantılı olarak dilediğinizce

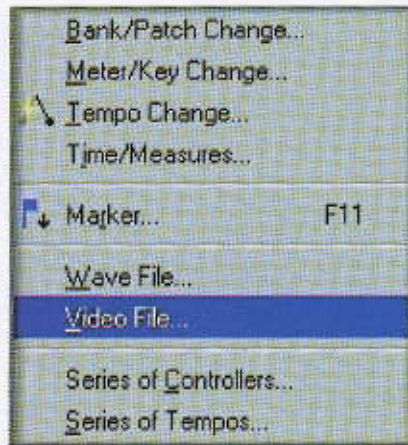
kayıt yapabilirsiniz.

Insert Wave-video seçenekleriyle kullandığınız .wav dosyaları ve .avi, .mpg, .mov dosyaları yükleyebilirsiniz. Böylece, video görüntülerine, senkronize olarak, ses dosyaları eklenebilir. Bu, özellikle reklam, dizi-film vb. müzikleri yapmak isteyenlerin, oldukça işine yarayabilecek olan bir özellik olarak karşımıza çıkıyor.

Yeni sürümde dikkatimizi çeken özellikler

Programın önceki sürümünden farklı olarak, sağ alta göreceğiniz CPU Meter ve Hard Disk Meter, size işlemcinizin o anki durumunu ve Hard Disk'inizde ne kadar yer kaldığını gösterecektir. Özellikle, audio kayıt yapacaksanız, bu göstergeleri mutlaka arada bir kontrol edin.

Yine programın sağ altında göreceğiniz kayıtma, büyültme/küçültme çu-

Dosyanıza video görüntüleri ekleyerek, bu görüntüler üzerine ses bindirebilirsiniz.

Özellikle audio kayıtları yapanların işine yarayacak olan bu butonları kullanıp, zum yapabilirsiniz.

Özetle...

- Cakewalk Pro Audio 9 programının tanıtımı ve fonksiyonlarına genel bakış
- Cakewalk ile örnek bir MIDI dosyasının yaratılması ve ince ayarlar
- Enstrüman, audio ve renk ayarları ile daha verimli çalışma

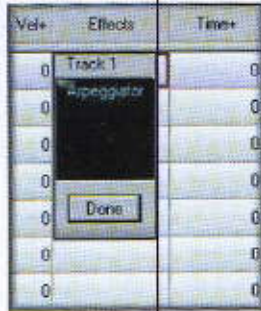
buklarıyla (Zoom çubukları), yaptığınız kayıtları daha detaylı inceleme fırsatı bulabilirsiniz.

Programa, önceki sürümlerde olmayan ve özellikle gitaristleri sevindirecek olan Chromatic bir Tuner eklenmiş (Tools > Tuner). Ses kartınızın Line-in girişi üzerinden bağlayacağınız gitarınızı akort etmek için, bu Tuner'ı kullanabilirsiniz.

Artık bilgisayarınızı, gitarlarınızı akort etmede de kullanabilirsiniz.

Yine önceki sürümlerinden farklı olarak, program, kanallara (Midi veya audio), gerçek zamanlı olarak efekt uygulanmasına ve uygulanan efektin parametrelerinin, istediğiniz zaman değiştirilmesine veya tümünden iptaline olanak veriyor.

Kanallarınıza Real-Time efektler uygulayabilirsiniz.

Program dahilinde bulunan Virtual Jukebox (Tools menüsünden ulaşabilirsiniz) ile, kendi playlist'lerinizi oluşturabilir ve parçaları sıralı ya da rastgele çalıştırabilirsiniz.

Programı başlattıktan sonra, Windows Task Bar'da (ekranın sağ altında), Midi aktivitesini kontrol eden bir simge göreceksiniz. Bilgisayarınıza klavyenizden gelecek olan ve bilgisayarınızın ürettiği Midi in-out sinyallerini, yap

Virtual Jukebox ile playlistlerinizi oluşturun.

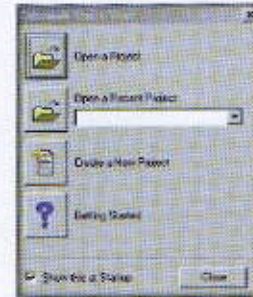
sönen yeşil renkteki ledlerle izleyebilirsiniz. Bu kontrol simgesini durum çubuğunda görünmesini istemiyorsanız Options > Global bölümündeki 'Show MIDI Activity on Windows Taskbar' seçeneğini kaldırın.

Cakewalk Pro Audio 9'un Kurulumu

Basit ve sorunsuz bir kurulumu ve Windows Restart'ını takiben, program, ilk başlattığınızda, ses kartınızla ilgili kısa bir test ve ayarlamalar yapacak ve sisteminizde mevcut olan Midi-Wave kartlarını bulup, otomatik olarak aktif hale getirecektir. Eğer voice özellikli bir modemin varsa, modem voice özelliği programca kullanılmayacağından kullanımı dışı bırakılacaktır. Bu arada, Cakewalk'un, daha önce, başka bir sürümü yüklenmiş ise, tarafımızdan yapılmış olan ayarlar alınarak, yüklemiş olduğunuz yeni sürüme adapte edilir. Bu, Cakewalk'u önceden de kullananlar için, oldukça kolaylık sağlayan bir özelliktir.

Programı ilk çalıştırdığınızda bir dizi ön ayarlamalar gerçekleşecek.

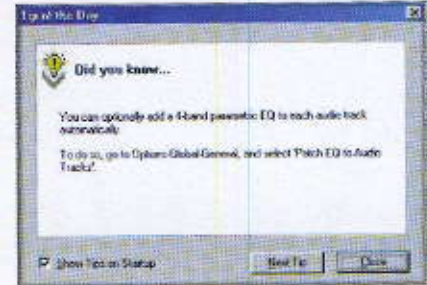

Program ilk çalıştırıldığında sizi bu menüyle karşılayacak.

Program başladıktan hemen sonra, karşınıza çıkan menüden, ister en son açtığınız dosyayı, ister yerini belirteceğiniz başka bir dosyayı açabilir, isterseniz de yeni bir dosya yaratabilirsiniz. Üzeride bu menünün açılışta görünmesini istemezseniz, sol alttaki kutucuğu işaretleyerek, bir daha çıkmamasını sağlayabilirsiniz.

Günümüzde pek çok programda ol-

duğu gibi Cakewalk'ta da bulunan ve hemen açılışta karşınıza çıkan 'Tip Of The Day' (günün rüyusu) kullanarak,

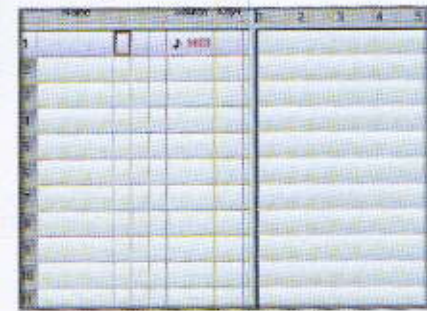

Açılışta sizi karşılayacak olan ve program özellikleri hakkında bilgi veren 'Tip of the Day' yeni kullanıcılar için oldukça faydalı.

programın özellikleri hakkında bilgi edinebilirsiniz. Bu özelliği de, sol altta bulunan kutucuğu işaretleyerek, iptal edebilirsiniz.

İnce ayarlar ve programın işlevselliği

'Tip Of The Day' kutusunu 'Close' ile kapattıktan sonra karşınıza çıkacak olan Cakewalk arayüzü, oldukça kullanışlı olarak hazırlanmış. Eğer programı ilk kez kurduysanız, yapmanız gereken ön ayarlamalar olduğunu belirtmek isteriz. Programın daha verimli kullanılabilmesi için, öncelikle bahsedeceğimiz şu ayarlamaları yapın:

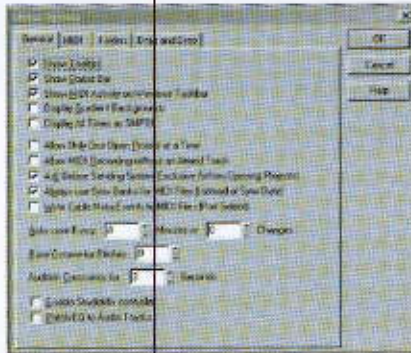
Programın Gradient (gölge) olan arayüzü, yavaş bilgisayarlar, programın ağır ve sorunlu çalışmasına neden olabilir.

Önceki sürümleriyle karşılaştırdığımızda (örneğin, Cakewalk Express), Pro Audio'nun arayüzünün oldukça güzel ve kullanışlı olduğunu söyleyebiliriz. Ancak bu arayüz, özellikle gradient yapısı, yeterince hızlı olmayan bilgisayarlar ve özellikle Audio kayıtlarında, yavaşlamalara ve atlamalara yol açabilir. Bu yüzden, gradient özelliğinin kapatılmasını öneririz. Bunu için 'Global Options > General' bölümündeki 'Display Gra-

dient Backgrounds' kutucuğundaki işareti kaldırın. Böylece programınız, görünüm açısından daha kötü ama, performans açısından daha iyi bir duruma gelecektir.

MIDI ayarları: Pitch Bend ve Aftertouch

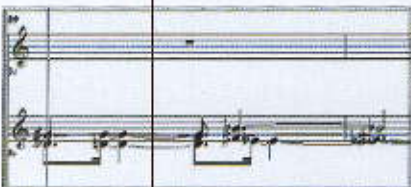
Önceki sayılarda bahsettiğimiz Aftertouch özelliği, Midi düzenlemelerimize ruh katma açısından önemlidir. Ancak önceden de belirttiğimiz gibi Aftertouch

Gradient özelliğinin kapatılması performansı bir parça daha arttıracaktır.

sinyalleri Midi dosyalarının şişmesine yol açar. Bu yüzden program ilk kurulduğunda Global Options > Midi bölümündeki 'Key Aftertouch' kutucuğu işaretli değildir. Ancak elinizde Aftertouch özellikli bir klavye varsa ve bu özelliği kullanmak istiyorsanız, kutuyu işaretleyin. Channel Aftertouch dışında, diğer kutucukların işaretli olmasına özen gösterin. Örneğin, yanlışlıkla Controller kutusundaki işareti kaldırırsanız, bilgisayarınız klavyeden gelecek olan hiçbir kontrol sinyalini almaz ve Midi dosyanız olması gerektiği gibi oluşmaz. Ancak, Patch Changes (ses seçmek için kullanılır) özelliğini kapatıp bu ayarlamaları kendiniz, el ile yapmayı tercih edebilirsiniz. Böylece bilgisayarınıza Program Change mesajları ulaşmayacaktır.

Eğer Pitch Wheel kutusunun işaretini kaldırırsanız, klavyenizin Pitch Bend kolundan gönderilen sinyaller elimine edil-

Oluşturduğunuz Midi dosyasını kolaylıkla notaya dökebilirsiniz.

miş olur. Genelde, bu özelliğin açık bırakılması daha doğrudur. Böylece, gitar gibi enstrümanların seçilmiş olduğu kanallarda Pitch Bend uygulaması mümkün olur ve daha gerçekçi Midi parçaları oluşturulabilir.

Midi Portları Cakewalk ile nasıl seçilir?

Bilgisayarınızda takılı olan ses kartı, bize 1 adet Midi In, bir adet de Midi Out kapısı sağlar. Bu giriş ve çıkış aktif hale getirmek için Cakewalk programından ayarlama yapmak gerekir. Menüden, Options > MIDI Devices bölümüne gidin. Burada program tarafından algılanan Midi aygatlarını göreceksiniz. Kullanmak istediklerinizi seçin. 'Synthesizer' uzantılı olan çıkış kapısı ses kartınıza, 'Out' uzantılı olan ise harici Midi enstrümanınıza aittir. 'MIDI Mapper' ise yine ses kartınız üzerinde Midi sinyallerini yönlendirecektir. Sol tarafta genelde bir adet Midi-in seçeneği bulunur. Bunu da seçmeyi unutmayın.

Gönderdiğiniz maillerde, genelde harici cihazlarınızdan ses alamadığınızı belirtmişsiniz. Bunun ana nedenlerinden biri Midi Out portunun aktif hale getirilmemesidir. Diğer bir neden de Midi In-Out kablolarının ters bağlanmış

Midi portları aktif hale getirilmezse ses almanız mümkün olmaz.

olmasıdır. Her ikisini de kontrol ederek, denemelerinize devam edebilirsiniz.

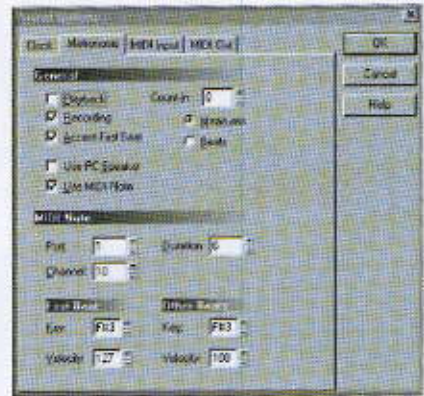
Metronom ve Clock ayarlarının yapılması

Müzisyenlerin, özellikle pratik yaparken tempo kaçırmamak için kullandıkları Metronom, düzenleme yaparken size büyük kolaylık sağlar.

Program dahilindeki metronomu özelleştirerek istediğiniz gibi çalışmasını sağlayabilirsiniz.

Options > Project > Metronom menüsüne gelin.

- Metronomun sadece kayıt esnasında aktif olmasını istiyorsanız, Playback seçeneğinin işaretli olmamasına dikkat edin.
- Kayıt başlamadan önce, boş metro-

Aksak kayıtlar yapmak istemiyorsanız, metronomun açık olmasına dikkat etmelisiniz.

nom saymasını isterseniz, Count-in kutusuna istediğiniz değeri girin. Örneğin 1 değeri girerseniz metronom önce bir ölçü sayacak ve daha sonra kayıt başlayacaktır.

- Kayıt sırasında serbest tempoda çalmak isterseniz, Recording seçeneğini kaldırın.

- Metronomu sadece PC Hoparlöründen duyulmasını isterseniz 'Use PC Speaker' seçeneğini işaretleyin.

- Programın ilk ayarlarında F#3 (Fa diyez 3) olan 'Key' ayarlarını, Db3 (Rebemel 3) olarak değiştirin. Böylece, daha gerçekçi bir metronom sesi elde edersiniz.

'Clock' ayarları da, yapmanız gereken önemli ayarlardandır. Bilgisayarınızın Midi zamanlayıcısı olarak çalışmasını istiyorsanız, 'internal' seçeneğinin işaretli olmasına dikkat edin. Eğer Midi parçanızı, harici başka bir cihazdan başlatacaksanız ve diğer Midi cihazlarla senkronize olarak çalıştıracaksanız, SMPTE/MTC seçeneğini işaretleyin. Genelde stüdyolarda kullanılan bu özellik, profesyonel ve komplike uygulamalarda aktif hale getirilir.

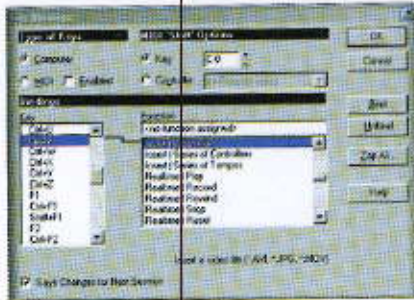
Kendi kısayollarınızı nasıl yaratırsınız ?

Programı kullanmaya başladıktan sonra, pek çok fonksiyonu, pek çok kere kullanmanız gerektiğini göreceksiniz. Menüler içinde kaybolmak yerine kendi belirleyeceğimiz kısa yol tuşlarını kullanarak, programı daha verimli ve hızlı kullanabilirsiniz. Options > Key bindings bölümüne gidin ve sol taraftaki kısa yol tuşlarını sağdaki listede görünen fonksiyonlarla kendinize göre eşleyin. Her eşlemeden sonra 'Bind' tuşuna ba-

sin. Eşlemeyi iptal etmek için 'Unbind' tuşuna basmanız yeterli olacaktır. 'Zap All' tuşuna bastığınızda ise tüm eşlemeler iptal edilecektir.

Assign Instruments (Enstrüman Atama) ayarları

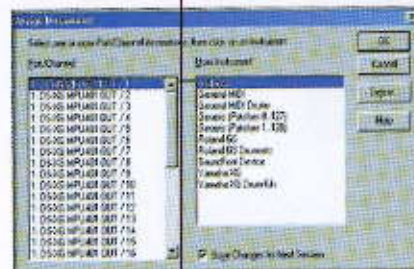
Options > Instruments bölümünde, seçilen portta, kullanacağınız enstrümana ait olan ses bankalarını kullanmak için gerekli seçimleri yapabilirsiniz.

Kısa yol tuşları diğer programlarda olduğu gibi Cakewalk'ta da işleri oldukça kolaylaştırıyor.

Önce sol taraftan atama yapacağınız portu seçin. Daha sonra sağ taraftan istediğiniz ses bankasını (örneğin General MIDI) seçin. Arak programın aynı port seçilmiş tüm kanallarında, General MIDI ses bankasını kullanabilirsiniz.

Buradan 'Define' bölümüne girerek program dahilinde ön-yüklemesiz olarak

Ses bankalarını Midi Portlarına dilediğiniz gibi atayabilirsiniz.

gelen ve pek çok markanın, pek çok modelini kapsayan enstrüman-tanımlamalarına erişebilirsiniz. Böylece elinizde bulunan klavyenin içindeki seslere ait olan isimleri aynen bilgisayarınızda da görebilir ve ismi ile çağırdığınız bu seslerin, klavyede daha kolay bir şekilde seçilmesini sağlayabilirsiniz.

Doğru Audio ayarları ile sorunsuz ses kayıtları

Programın Audio özelliğini kullanmadan önce yapmanız gereken bir-iki ayar var. Öncelikle Options > Audio > Ad-

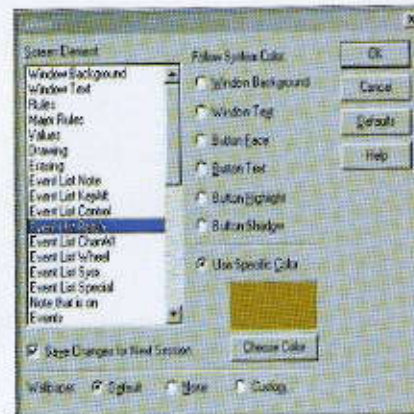
vanced bölümündeki 'Simultaneous Record/Playback' seçeneğini işaretleyin. Böylece aynı anda hem kayıt yapabilir, hem de diğer kanallara önceden yapmış olduğunuz kayıtları duyabilirsiniz.

Eğer bilgisayarınızda birden fazla harddisk varsa, programın Audio kayıtlarını ikinci harddisk üzerine yapmasını sağlayabilirsiniz. Bunu için 'Data Directory' ve 'Picture Directory' bölümünde C:\ drive'ı yerine D:\ drive'ını seçin. Bu sayede audio kayıtlarını daha sorunsuz ve atlamasız yapabilirsiniz.

Renkleri değiştirerek daha verimli çalışın

Programın güzel bir başka özelliği de, her sayısal değerın, her kanalın ayrı renklerle belirtilme imkanının olması. Böylece, pek çok veri birbirinden ayrı renkleri sayesinde ayar edilebilir ve olası bir karışıklık engellenebilir.

Program kendi renk ayarlamalarınızı yapmanıza izin verir. Bunu için Options > Colors bölümüne gitmeniz ve sol listede görünen eylemlere 'Choose Color'

Renkleri özelleştirerek programı hem görsel açıdan güzelleştirir hem de kullanımı kolaylığı sağlayabilirsiniz. tuşu ile birer renk atamanız yeterli olacaktır. Programın ilk halinde, arka planında bulunan resmi de buradan değiştirebilir ya da fonun resimsiz olmasını sağlayabilirsiniz. Bu işlem için, bu bölümün en altında bulunan, 'Wallpaper' seçeneklerini kullanmanız gerekir.

Bahsettiğimiz tüm ayarları yaptıktan sonra, Cakewalk ilk kaydımız için hazır duruma gelecektir. Önümüzdeki ay, örnek bir uygulamayla programı daha yakından tanımaya başlayacağız. Daha deneyimli olan kullanıcılar, programı denemeye, ayarları yaptıktan sonra başlayabilirler.

7 yıllık tecrübe ile

Intel Pentium Celeron
Intel Pentium III
AMD K7 Athlon

sistem fiyatlarımızı sorunuz

Ucuz fiyat değil
satış sonrası hizmet
teklif ediyoruz

BİLİŞİM KURSLARI

WINDOWS 98
OFFICE 2000
INTERNET
ACCESS

&

3D

STUDIO MAX

AUTOCAD 2000

Gruplarımız

Eylül ayında

açılacaktır.

Kurs kayıtlarımız

devam etmektedir.

Linux'ta gFTP

Bu ay sizlere biraz daha renkli ve hafif bir konu anlatacağız. Linux altında ftp erişimi yapmak için kullanılan programlardan gftp'den bahsedeceğiz.

Mustafa Baser mbaser@linux.org.tr
Gökrem Çetin gokrem@gelecek.com.tr

Linux işletim sistemi doğası gereği Internet istemci ve sunucuları ile birlikte gelir. Daha kurulduğu andan itibaren hemen her türlü Internet hizmetini verebilir ve her sunucuya istemci olabilir. Günümüzde yaygın olarak kullanılan istemcilerden bir tanesi ise ftp istemcisidir. Uzak dosya sistemlerinden dosya transferi yapmak için en yaygın olarak kullanılan bir protokoldür. Linux'ta ftp istemcisi olarak kullanılabileceğiniz standart ftp istemcisi öntanımlı olarak kurulur, ek olarak kurmanıza gerek kalmaz.

Standart ftp istemcisinin başlatılması ve bağlantı

Bu istemciyi başlatmak için komutsatırından "ftp <bağlanılacak makina>" şeklinde çalıştırabilirsiniz. Eğer uzakta ki sistemde kayıtlı bir kullanıcı iseniz size sorulduğunda kullanıcı adı ve parolasını giriniz. Anonim olarak dosya indirecekseniz, kullanıcı adı yerine "anonymous" parola yerine e-posta adresini giriniz. Aşağıda gokrem kullanıcısı mbaser.gelecek.com.tr adresine bağlantı kuruyor (tablo 1).

Kullanılabileceğiniz komutları görmek istiyorsanız "help" yazın. Herhangi bir komutla ilgili yardım almak için "help <komut>" yazabilirsiniz. İşte size çok kullanılan komutların kısa özeti
ls: Dosya ve dizinleri listeler
cd: dizinler arası geçiş yapar

Özetle...

- Standart ftp istemcisinin başlatılması ve bağlantı, NcFTP ve gFTP
- gFTP: Grafik arabirimli başarılı bir FTP istemci programının tanıtımı ve ayarlar
- gFTP'nin seçenekleri ve işlevleri, sunucuya bağlantının kurulumu ve bookmark'lar

bin: transfer tipini binary yapar
get <dosya>: önüne yazılan dosyayı makinalarınıza indirir
put <dosya>: yazma hakkınız var ise dosyayı sunucuya gönderir
mget *: bulunduğunuz dizindeki dosyaları sırasıyla indirebilirsiniz
mkd: sunucuda dizin açar
exit: ftp istemcisinden çıkar

Eğer bir Linux kullanıcısı iseniz bu komutları zaten biliyorsunuz.

NcFTP ve ftp, http istemcisi wget ile yansılama

Tamamen standart ftp benzeri bir istemci. Ancak kullananlar daha hızlı olduğunu söylemektedirler. Kullanımı önceki çok benziyor. Aşağıda mbaser.gelecek.com.tr makinasına anonim olarak giriş yaptık (tablo 2).

Eğer bir ftp sitesini yansıtmak (mirror) istiyorsanız, hızlı ve güvenilir bir ftp istemcisi arıyorsanız "wget" tam sizin için. wget sadece ftp istemcisi değil aynı zamanda bir http istemcisidir. Kar-

şı sistemdeki dosyaları indirmek için vazgeçilemeyecek bir araç. Kullanımı çok basit. "wget <indireceğiniz dosyanın tam URL'si>" Aşağıda mbaser.gelecek.com.tr makinasında bulunan "pub" dizininin tamamını indireceğiz.

```
wget -r ftp://mbaser.gelecek.com.tr/pub/
```

Wget'e verebileceğiniz -m parametresi, yansılama için gerekli tüm işlemlerin yapılmasını sağlar. Örnek olarak daha önce gelen yarım bir dosyanın üzerine yazılmaz, kalan kısım alınır.

gFTP: Grafik arabirimli başarılı bir istemci

Sizi bu kadar yorduktan sonra gelim şu güzeller güzeli grafik arabirimli ftp istemcisine. Gnome ana projelerin-

```
# ftp mbaser.gelecek.com.tr
Connected to mbaser.gelecek.com.tr.
220 mbaser.gelecek.com.tr FTP server (Version wu-2.6.0(1) Thu Jun 1
04:12:56 EDT 2000) ready.
Name (mbaser.gelecek.com.tr:root): gokrem
331 Password required for gokrem.
Password:
230 User gokrem logged in.
Remote system type is UNIX.
Using binary mode to transfer files.
ftp> ls
200 PORT command successful.
150 Opening ASCII mode data connection for directory listing.
total 8
drwxr-xr-x  5 500      500      4096 Jul  9 13:38 Desktop
226 Transfer complete.
ftp>
```

tablo 1: gokrem kullanıcısı mbaser.gelecek.com.tr adresine bağlantı kuruyor.

den olan gFTP Windows'tan alışık olduğunuz kolay kullanımlı ftp istemcilerine çok benzemektedir. gFTP tüm Red Hat ve Mandrake dağıtımlarında mevcut. Eğer son sürümünü indirmek ve detaylı bilgi almak istiyorsanız:

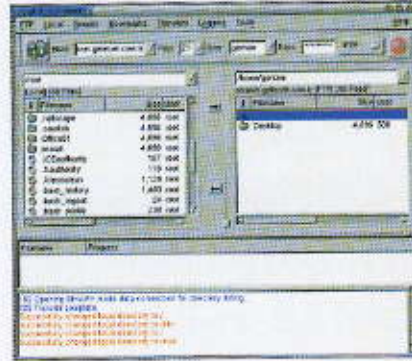
<http://gftp.seul.org>

adresini ziyaret edebilirsiniz. Çalıştırmak için komut satırından "gftp" yazın ya da Gnome menüsünün altında "Programs > Internet" menülerini izleyin. Çalıştırdığınızda karşınıza Şekil-1'deki gibi bir pencere çıkacak.

gFTP sadece sıradan bir ftp istemcisi değil aynı zamanda http bağlantısı da kurabilen bir programdır. Son zamanlarda güvenliği artırmak için birçok sunucu artık ssh bağlantısı istemektedir. gFTP aynı zamanda SSH bağlantısı da yapabilmektedir, ancak bu yazımızda bunları incelemeyeceğiz.

İlk bağlantımızı yapıyoruz: Kullanıcı adı ve şifre

Önce bir kullanıcı olarak bağlantı yapalım. Bunun için araç çubuğundaki boşlukları doldurmanız gerekecek. "Host" kutucuğuna bağlantı yapacağınız makinenin IP adresi veya ismini yazın. "Port" kutucuğuna bir şey yazmanız gerekmiyor. Ön tanımlı olarak tüm ftp sunucuları 21. porttan hizmet verirler. Eğer sistem yöneticisi bunu değiştirmiş ise, size bildirmiş olması gerekiyor. O takdirde size bildirilen portu buraya yazabilirsiniz. "User" kutucuğuna bağlantı yapılacak sistemdeki kayıtlı bir kullanıcı, "Pass" kutucuğuna ise bu kullanıcının parolasını yazınız. Bunları tamamladıktan sonra en solda bulunan iki bilgisayarın bulunduğu simgeye tıklayın.

Alışık olduğunuz bir pencere, değil mi?

Bir aksilik olmadıysa bağlantımızın gerçekleşmiş olması gerekir. gFTP'de iki tane panel bulunuyor. Sol panel yerel makinenizdeki diski, sağ panel ise uzaktaki sistemdeki dosya sistemini gösteriyor. Bu iki panel arasında dosya transferi yapmak için, paneller arasındaki sol ve sağ düğmelerine tıklayabilirsiniz. Elbette ki önce transfer edilecek dosya ya da dizini seçtikten sonra panellerde dosya ve dizinler ayrı simgelerle görüntülür.

Klasör simgeleri oranın dizin olduğunu, diğer simgeler ise dosyaları gösterir. Bu dosyalar özelliklerine göre değişik simgeler ile göze çarparlar. Dizinler arası geçiş yapmak çok kolay, sadece simge üzerine tıklamak yeterli. Şimdi yerel diskten, ftp yaptığımız makineye ilk dosyamızı gönderebiliriz. Bunun için, bir dosya seçelim ve paneller arasında ve yukarıda bulunan sağ gösteren düğmeye tıklayalım. Hepsisi bu kadar.

Birden fazla dosya ya da klasörü seçerek sırası ile transferini sağlamanız olası. Teker teker seçimi yapmak için Control (Ctrl) tuşuna basılı tutup fare ile dosya (ya da klasör) üzerine tıklaya-

```
$ ncftp mbaser.gelecek.com.tr
ncftp 3.0.1 (March 27, 2000) by Mike Gleason (ncftp@ncftp.com).
Resolving mbaser.gelecek.com.tr...
Connecting to 127.0.0.1...
mbaser.gelecek.com.tr FTP server (Version wu-2.6.0(1) Thu Jun 1
04:12:56 EDT 2000) ready.
Logging in...
Quest login ok, access restrictions apply.
Logging in...
Logged in to mbaser.gelecek.com.tr.
ncftp / > ls
bin/ etc/ lib/ pub/
ncftp / > cd pub
```

tablo 2: Bu defa anonim olarak bağlanıyorsunuz.

ÇOK GEÇ OLMADAN YAZILIMINIZI KORUYUN !

HYPER-LOCK™

TEKNİK ÖZELLİKLERİ

- Mikro-İşlemci tabanlı tasarım
- Çift yönlü haberleşme desteği
- Değiştirilebilir dongle erişim kodu
- 240 byte yazılabilir/okunabilir hafıza
- Güçlü yapay random üretici
- Programlama için özel cihaza ihtiyaç yoktur
- Kontrol/okuma/yazma işlemleri çok hızlıdır.

YAZILIM ÖZELLİKLERİ

- Koruma .EXE ve .COM dosyalara uygulanır
- Overlay formdaki dosyalar korunabilir
- Bütün yaygın programlama dilleri için hazırlanmış Linkable Protection Modülleri ile program içersinden kontrol/okuma/yazma işlemleri yapılabilir
- Bilgi iletiminde değişken cevaplı şifreli haberleşme kullanılır
- Kendisi ve fonksiyonları simüle edilemez

DESTEKLENEN BİLGİSAYARLAR

- Bütün PC uyumlu bilgisayarlar

DESTEKLENEN İŞLETİM SİSTEMLERİ

- DOS, WINDOWS ve NETWORK ortamları

NETWORK DESTEĞİ

- Bir tanesinin herhangi bir terminale veya server'a takılı olması, tüm network sisteminde koruma için yeterlidir

UYGUN FİYATLAR

- Yüksek kalite uygun fiyata
- Ücretsiz Development Kit

www.hyper-lock.com

GÜVEN

BİLGİSAYAR LTD.

Spor Cad. Talimyeri Sk. 7/3
80680 Macık İstanbul
Tel : 212-236 10 07
Fax : 212-260 36 46

bilirsiniz. Bir aralık seçmek için (ilk seçim ile son seçim arası) shift tuşunu kullanın. Hani şu alışık olduğunuz mantık.

gFTP sadece dosya transferi yapmanızı değil, aynı zamanda dosya sistemleri üzerinde yönetim yapmanızı da sağlar. Bir dosya yöneticisi kadar becerikli olmasa da, birçok temel işlemleri hem yerel hem de uzaktaki sistemde gerçekleştirebilir. Biz dosya yönetimini sadece uzak sistem üzerinde anlatacağız. Bir panel üzerinde faremin sağ tuşuna tıklayın, oldukça zengin bir alt menüye sahip olacaksınız. Açılacak menüyü Şekil-3'te görüyorsunuz.

Bu dosyaların açıklamaları sırayla aşağıdadır.

Open Url: Buna tıkladığınızda yeni bir ftp (ya da http) bağlantısı yapabilirsiniz. Tıkladığınızda karşınıza bir kutucuk çıkacak. Bu kutucuğa istediğiniz url'yi yazarak bağlantıyı kurabilirsiniz.

Disconnect: Varolan bir bağlantıyı koparmak istiyorsanız buraya tıklayabilirsiniz.

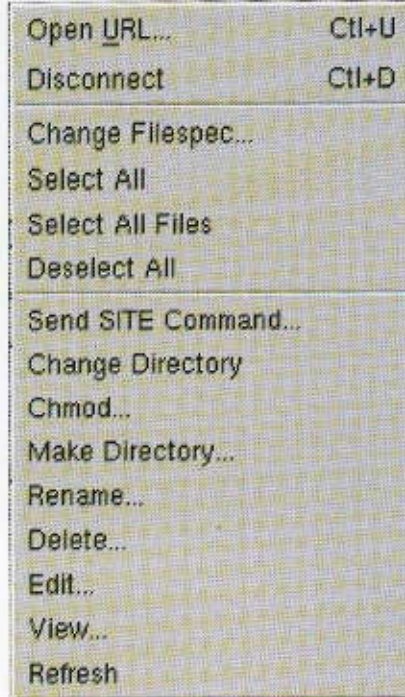
Change Filespec: Ön tanımlı olarak tüm dosya ve dizinler sıralanır. Bunun için bu alanda yıldız (*) vardır. Diyelim ki sadece mp3 dosyalarını görmek istiyorsunuz. O zaman bu seçenekle birlikte açılan kutucuğa *.mp3 yazabilirsiniz.

Select All: Görünen tüm dosya ve dizinlerin bir tuşla seçilmesini sağlar.

Select All Files: Görünen sistemdeki sadece dosyaların seçilmesi için kullanılır.

Deselect All: Seçimlerin iptalini bu seçenekle yapabilirsiniz.

Send SITE Command: Bazı sunucular standart ftp komutları dışında başka komutlar da kullanabilir. Bunun için bu seçeneği tıklayın ve gelen kutucuğa gönderilecek komutu yazın.

Şekil-3: gFTP alt menüleri.

Change Directory: Gereksiz bir seçenek ama yine de açıklayalım. Seçili dizin içine girmenizi sağlar. Aynı işi fareyle de yapabilirsiniz tabii ki.

chmod: Eğer halihazırdaki dosya sistemi UNIX tipi bir dosya sistemini destekliyorsa, dosya ya da dizin haklarını bu seçenek ile sağlayabilirsiniz. Buna tıkladığınızda karşınıza Şekil-4'teki gibi bir pencere çıkacaktır.

Buradaki seçeneklere kısaca bir göz atalım.

Special: SUID; çalıştırıldığında, dosya sahibinin adına çalıştırılır. GUID; dosya grubu adına çalıştırılır.

User: Read; sahibi okur. Write; sahibi yazar. Execute; sahibi çalıştırır.

Group: Read; grubu okur. Write; grubu yazar. Execute; grubu çalıştırır.

Other: Read; diğer kullanıcılar okur. Write; diğer kullanıcılar yazar. Execute; diğer kullanıcılar çalıştırır.

Gerekli ayarlamaları yaptıktan sonra "Change" düğmesine, vazgeçmek için "Cancel" düğmesine tıklayabilirsiniz.

Make Directory: Bir klasör ya da dizin açmanızı sağlar.

Rename: Seçili klasör ya da dosyanın adını değiştirebilirsiniz.

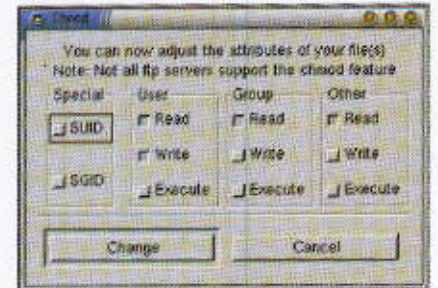
Delete: Seçili klasör ya da dosyayı silebilirsiniz. Bir klasörün silinebilmesi için içerisinde boş olması gerekiyor.

Edit ve View: Dosyaları görüntülemek ve düzenlemek için kullanılabilir. Ancak bu seçenekleri kullanmadan önce seçeneklerden (Options) birer program belirtmek gerekiyor. Bunun nasıl yapılacağı daha sonra anlatılacak.

Refresh: Bulunduğunuz dosya sistemini tazelemek için kullanabilirsiniz.

gFTP'nin seçenekleri ve işlevleri

Her programda olduğu gibi gFTP programında da birçok seçenek bulunuyor. Biz sadece genel (General) seçenekleri anlatacağız. Proxy'ler ile uğraşmayacağız.

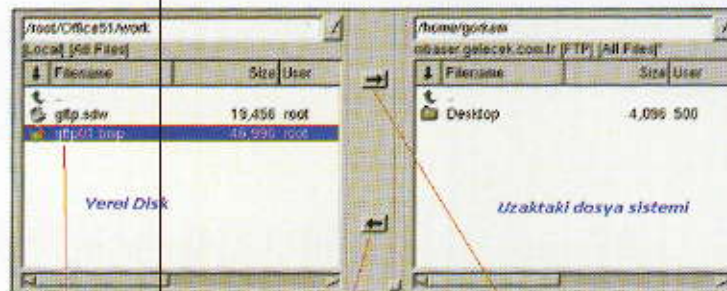

Şekil-4: Dosya haklarını gFTP ile ayarlayabilirsiniz.

Seçenekler penceresine ulaşmak için FTP > Options yolunu (ya da Ctrl + O) izleyebilirsiniz. Bu pencerenin bir örneğini Şekil-5'te görüyorsunuz.

Şimdi de bunları anlamaya çalışalım: **Email address:** Bu program çalışırken otomatik olarak belirlenir. Peki ne iş yarar? Korkmayın sizi kimselere fişlemek gibi bir niyeti yok. Eğer bir sunucuya anonim olarak bağlantı kurarsanız, parola olarak e-posta adresi vermek zorundasınız. Eğer gerçek e-posta adresinizi vermek istemiyorsanız, buraya herhangi bir şeyler yazabilirsiniz. Yazdığınız şey e-posta adresine benzer bir şey olmalı, aslında ortasında @ olması yeterli.

View, Edit program: Uzaktaki veya yerel bir dosyayı görüntülemek ve düzenlemek için kullanılacak programlar.

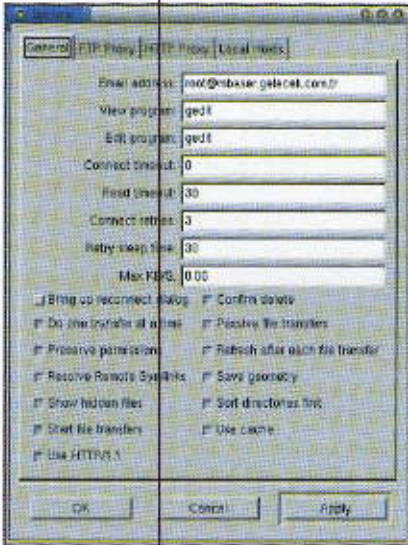
Şekil-2: gFTP panelleri

Yerel disk
Uzaktaki dosya sistemi
Yerel sistemden uzaktaki sisteme
Uzaktaki sistemden yerel diske

Gnome hayranı iseniz "gedit" kullanabilirsiniz. Eğer dosya düzenlenecekse bu önce /tmp altına rastgele bir isim ile indirilir. Düzenleme bitip, düzenlediğiniz programı kapatınca size "Upload" edeyim mi? gibi bir soru soracaktır. Onaylama müteakip yerel diskteki dosya uzak sisteme gönderilecektir.

Connect timeout: Bağlantı kesilme süresi. Burası sıfır olursa bağlantı kesilmeyecektir. Ancak bir iş yapmazsanız sunucu sizin bağlantınızı zorla kesecektir.

Connect retries: Bağlantı sağlanamazsa, kurmak için kaç kere deneneceğini belirtir.

Şekil-5: Seçenekler, istemediğiniz kadar zengin...

Retry sleep time: Bağlantı kurulamıyorsa denemeler arasında beklenecek süreyi gösterir (saniye cinsinden).

Max KB/S: Saniyede en fazla kaç KB transfer edileceğini ayarlayabilirsiniz. Burayı sıfır yaparsanız limit koymamış olursunuz.

Bring up reconnect dialog: Tekrar bağlanma penceresini açar.

Do one transfer at a time: Bu seçeneği işaretleyecek olursanız, bir dosyanın indirme (ya da yükleme) işlemi bitmeden diğer dosyaya geçilmez.

Preserve permissions: UNIX tipi işletim sistemlerinde dosyaların hakları vardır. Eğer bu hakların korunması gerekiyorsa bu seçenek işaretlenmeli.

Resolve Remote Symlinks: Uzaktaki dosya sisteminde bazı dosyalara link olabilir. Bu durumda bunların çözülüp çözülemeyeceğini burası ile belirtirsiniz.

Show hidden files: Gizli dosyaların görüntülenmesi için seçilmeli. UNIX tipi işletim sistemlerinde gizli dosyaların nokta (.) ile başlıyor olduğunu unutmayın.

Start file transfers: Dosya transferini hemen başlatır.

Use HTTP/1.1: Web bağlantılarında HTTP/1.1 standardına uyar.

Confirm delete: Dosya ya da klasör silinmeden önce sizden onay ister.

Passive file transfers: Dosya transferini pasif olarak gerçekleştirir.

Refresh after each transfer: Her dosya transfer edildiğinde paneller tazeleir. Ancak yüzlerce dosya yüklüyorsanız bunu seçmek zaman kaybına neden olur.

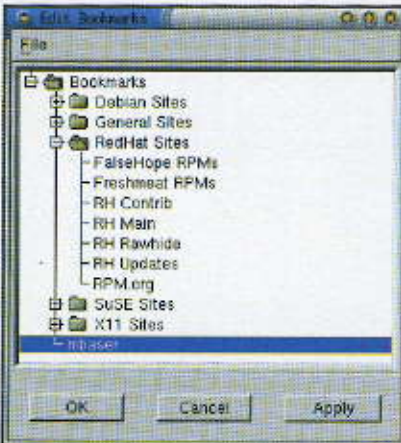
Save geometry: Nerede bırakmışsanız oraya kaydeder.

Sort directories first: Önce klasörlerin sıralanmasını sağlar.

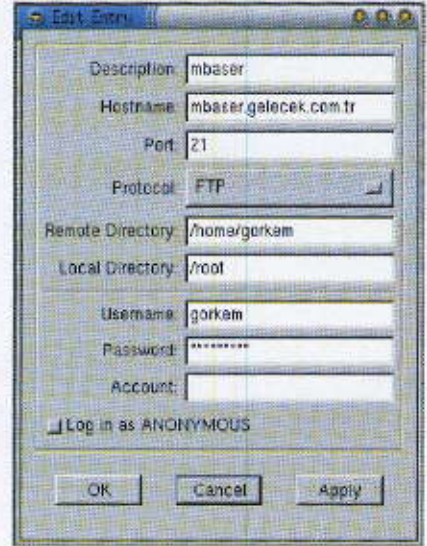
Use cache: Cache kullanılması sağlar. Aynı dosyayı birden fazla indirmeye çalıştığınızda hemen cache'den alır.

Sık kullanılanlar (Bookmark)

Artık adetten olarak hemen her programın bir "Sık Kullanılanlar" veritabanı vardır. Sürekli ftp sitelerinde dolaşıyorsanız her seferinde kullanıcı adı, parolası, adresi yazmak herhalde sıkıcı olsa gerek. Bu yüzden gFTP size güzel bir "Sık Kullanılanlar" aracı sunuyor. Bir siteye bağlandıktan sonra bunu kaydetmek için hemen "Bookmarks > Add bookmark" yolunu izleyin. Size bu kaydın adını soracaktır. Yazdıktan sonra "Add" düğmesine tıklarsanız, artık o siteye bağlanmak zahmetsiz olacaktır.

Şekil-6: Bookmark'ları düzenlemek oldukça kolay.

Şekil-7: Bir bağlantı ile ilgili olabilecek tüm bilgiler kaydedilir.

Daha sonra bağlanmak için "Bookmarks > kayıt" yolunu izleyin.

Bookmark'ların düzenlemesi için, "Bookmarks > Edit bookmarks" yolunu izleyin. Karşınıza çıkacak pencerenin bir benzeri Şekil-6'da görüntüyor.

Gördüğümüz gibi ağacimsi bir yapıya sahip. İsteddiğiniz bir kaydı "Sürükleyip bırak" mantığı ile istediğiniz yere taşıyabilirsiniz. Bir kaydı düzenlemek için üzerine çift tıklayın. Açılan pencerede yapılacak bağlantı ile ilgili tüm bilgiler tutulmaktadır. Örnek pencere Şekil-7'de.

Şimdi bu pencere ile ilgili açıklamalarımıza geçelim:

Description: Bookmark'ta saklanan isim

Hostname: Bağlantı yapılacak sitenin adresi

Port: Port numarası

Protocol: Bağlantıda kullanılacak iletişim dili. Mevcut seçenekler: FTP, HTTP, Local, SSH

Remote Directory: Bağlantı yapıldığında karşınıza gelecek dizin

Local directory: Yerel diski gösteren panelin dizini

Username: Bağlantıda kullanılacak kullanıcı adı

Password: Parola

Log in as ANONYMOUS: Eğer yapılacak bağlantı anonim ise burayı tıklayabilirsiniz.

gFTP için bu ay da bu kadar, gelecek sayıya kadar parolamızı yine sevgi, saygı ve Linux olsun.

Browser Savaşları

Microsoft'un Explorer'ı baskı altında: Yeni Browser'ı ile ezeli rakip Netscape kaybettiği pazarı geri kazanma çabasında. Ayrıca Norveç'ten de bir rakip geliyor: Opera 4 Browser'ı. CHIP tüm adayları test etti.

Murat Karşıoğlu murat@adalc.net

Microsoft karşıtlarının da kabul etmesi gerekir ki Internet Explorer 5.0, Netscape Navigator 4.7'yi geçti. Şirket tercihi olmayan kullanıcılar browser konusunda tercihlerini çoktan yaptılar: Onlar için Explorer Web'ı yönetir. Bu Microsoft'un bilinen verimli pazarlama stratejilerinin yanında bazı pratik nedenlere de dayanıyor.

Kullanım konusunda ezeli rakipler geride kalıyorlar. Netscape büyük tablolarda oldukça kızırdıyor: Internet Explorer gösterdiğinde Netscape halen analiz eder ve kullanıcı boş beyaz bir sayfa önünde oturup bekler. Bu arada karmaşık tablolar, resim ve metin elemanlarını doğru piksel bazında pozisyonlamak için modern web tasarımında kullanılan en önemli şekil aracıdır. Bu nedenle Netscape 4.7 pratikte Microsoft'tan daha yavaştır.

Browser'ın yanı sıra e-Mail istemcisi bir browser paketi için başarı veya başarısızlığı belirleyen bir elemandır. Outlook Express, Netscape Messenger'a kıyasla pek çok kullanıcı tarafından tercih ediliyor. Örneğin Netscape'de birden

Netscape 6.0'in browser penceresindeki Netcenter ve yeni sayfa çubuğu "My Sidebar."

fazla mail hesabını doğrudan sorgulamak mümkün değil, önce açık olan programı kapatmak ve başka bir kullanıcı profili ile yeniden başlamak gerekiyor. Ancak bu durumda bir önceki profilin adres defterini ve mailerini kullanmak mümkün olmuyor.

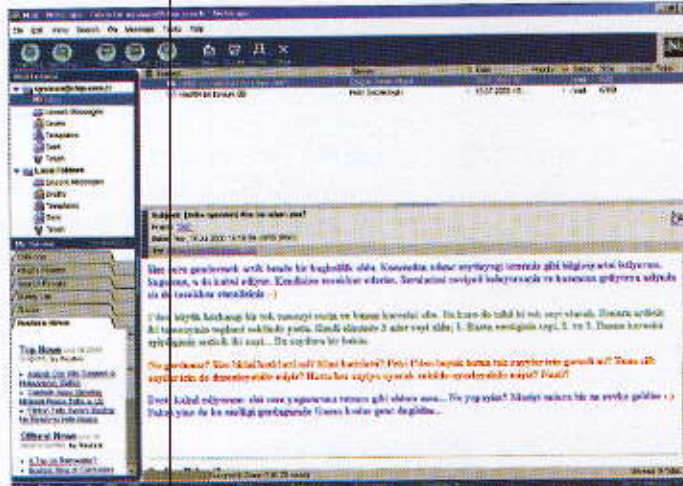
Küçük Norveçli: Opera'nın hafifliği

Browser üçlemesindeki en küçük ortak Opera. Norveçli küçük bir yazılım evi olan şirket birkaç yıldır www.opera.com

altında her iki büyük browser üreticisine bir alternatif olarak varlığını sürdürüyor, ancak bedavaya değil. 30 günlük sınırlı test sürümlerini web üzerinden indirebilirsiniz. Ancak süre sonunda ürünü kullanmaya devam etmek için satın almanız bekleniyor. Güncel 3.62 sürümü 32 Euro, bu yazıda tanıtılan bir sonraki sürüm olan 4.0 ise 40 Euro.

Her üç üretici programlarının en yeni sürümlerini kullanıcıların beğenilerine sundular. Netscape/AOL, Netscape 6 ile tamamen yenilenmiş bir programı bu yarışa sokuyor. Daha önce Communicator olarak adlandırılan program paketi program kodunun büyük bir kısmıyla birlikte çıkarıldı. Ortaya çıkan daha küçük ve gelişmeye açık modern görüntüde bir browser.

Microsoft, Internet Explorer'ı tamamen yenilemek istemedi ve 5.5 sürümü

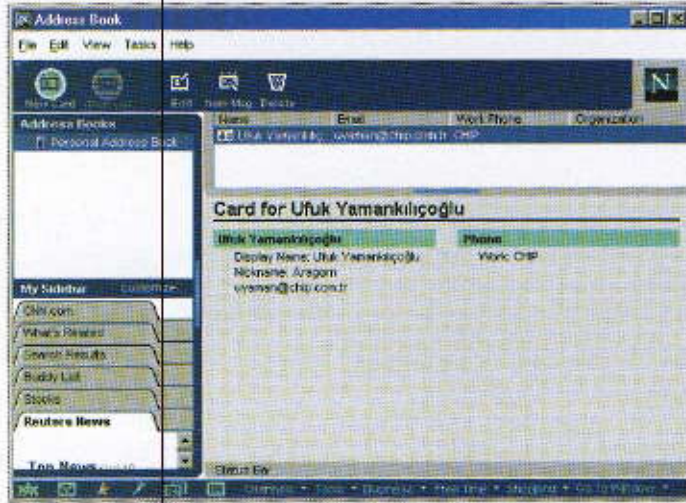
Mail penceresinde sidebar gibi on-line fonksiyonlardan ve Netcenter'dan mahrum kalmıyorsunuz.

İçindekiler

Opera 4.....	187
Netscape 6.....	188
Kime, hangi Browser uygun?.....	190
Web Browser Karşılaştırması.....	192
Browser'ların kısayol tuşları.....	193

ile üzerinde oynamalar/düzeltilmeler yapılmış bir programı web kullanıcılarına sundu. Opera Browser'ı ise bir jübile yapıyor. 3.5 ve 3.6 ara sürümleri ile yenilikler beklenirken e-mail istemcisine

ilk resmi test sürümünü duyurdu: Netscape 6 Preview 1. İlk günlerde yeni beta sürümünü makinelerine indirmek isteyenler Netscape'in aşırı yoğun server'larıyla karşılaştılar. Sorunu arttıran

Adres defteri: Netscape 6.0'da detaylı girişler yapmayı sağlıyor.

sahip 4.0 sürümünün çıkması herkesi şaşırttı.

Beta sürümleri testi bizi neleri beklediği hakkında fikir edinmek için yeterli oldu.

AOL ortaklığından sonra Netscape'te her şey yeni

Şu sıralar Netscape 6.0 büyük ilgi görüyor. Tamamen yeni olan bu program Netscape'in 1998'de AOL tarafından satın alınmasından bu yana alınan ilk sonuç. Microsoft'tan bağımsız olabilmek için AOL Sun'la birlikte stratejik ortaklık yolunu seçti, o zamandan beri Sun, Netscape server'larıyla ilgileniyor.

Bu yılın nisan ayında Netscape/AOL

şey ise Netscape download'unun artık Mirosoft'taki gibi çalışıyor olmasıydı: Önce bir kurulum programı indiriliyor ve sonra çalıştırılıyor. Seçilen araçlarla ilgili dosyalar Server'dan çekiliyor. Bu download'un sadece Netscape üzerinden yapılmasına neden oluyor.

Bu yöntemin kullanılmasının sebebi taktir edilecek türden: Kullanıcılar sadece gerçekten ihtiyaç duydukları şeyleri indirmek zorundalar. Çünkü online zaman paraya mal oluyor. Netscape küçük koduna dikkati çekiyor ve download süresinin eş değeri Internet Explorer'dan yüzde 30 daha hızlı olacağını sözünü veriyor, tabii server'lar yoğun değilse.

Başarılı bir kurulumdan sonra Nets-

Browser'ların E-Mail İstemcileri

Eskiden e-mail programları pahalı fiyatlarla satılırdı, şimdi ise Browser'larla ücretsiz olarak geliyor.

E-mail'i iş amaçlı kullananlar için adres defteri, filtre fonksiyonu ve arşivleme seçenekleri şart. Sonuçta e-mail pek çok iş yerinde mektupla yapılan iş yazışmalarının yerini alıyor ve bu nedenle ciddi olarak ele alınmalıdır.

Netscape yeni mail programıyla (Messenger ismi düştü) Outlook Express'in alternatifi oluyor. Birden fazla e-mail hesabı kullanılıyorsa (iş ve özel), bunları ayrı yerlerde yönetmek mümkün oluyor. Bu bir avantaj.

Olumlu bir sürpriz ise Opera'nın yeni e-Mail programı. Fonksiyonlar standartlara uygun hatta adres defteri ve filtre kuralları da var. Yeni program, (rakiplerinde olduğu gibi) HTML maili de destekliyor. Ancak Opera istemcisi rakiplerine oranla daha az konfor ve fonksiyon sunuyor. Örneğin editörde hiç bir şekillendirme seçeneği yok. İmzaları kaydetmek ve e-maillere otomatik olarak ekleme seçeneği de beta sürümünde yok.

cape 6 başlangıç sayfası olarak Netcenter'la başlar. İlk izlenim oldukça iyi: Şekil modern ve alışılmış Windows'tan oldukça farklı. Tasarımı üzerinde oldukça oynanmış: Görüntü olarak tamamen yeni program yapısı kullanıldığı izlenimi veriyor. Şık kullanım özellikleri XML tarzı XUL programlama dili ile hazırlanmış. Tüm kullanıcı yüzeyinin yapısı programlamaya izin verir. Şirketler kendi müşterileri için browser'lar üretebilirler.

Yeni browser çekirdeği: Gecko ve Netscape 6

Netscape 6'nın kalbi Gecko'dur. Bu open source (açık kod) doğrultusunda geliştirilen bir Rendering engine'dir, yani gelen HTML kodunu analiz eden ve ekrana taşıyan browser'ın bir parçası. Gecko oldukça küçük ve Netscape'in bugüne kadar hiç olmadığı kadar hızlı. Karşılaştırma: Netscape Communicator 4.7'yi tamamen kurmak için 23.5 Mbyte gerekirken Netscape 6 tüm birleşenleriyle 15.5 Mbyte'a ihtiyaç duyar.

4.7 sürümündeki tablo sorunu çözülmüş. Netscape 6, ilk bakışta Internet

Mac İçin Hangi Browser?

Opera 4.0 ve Netscape 6.0'in Apple sürümünü de bulmak mümkün olacak (Windows sürümleriyle aynı olacaklar). Neler içereceklerini yazımızda bulacaksınız.

Kısa bir süreden beri Internet Explorer 5'in Macintosh sürümü de var. Ve Windows sürümünden çok daha iyi. (Bu sürüm Microsoft'un bir ekibi tarafından yazıldı.)

Snapshot fonksiyonuyla web sayfalarını fare tıklamasıyla kaydedip explorer çubuğunda arşivlemek mümkün. Bu Windows'taki Offline browser'ında daha iyi çalışıyor.

Bookmark da aynı prensiple çalışıyor: Explorer çubuğunu fare ile tıklayarak web sayfasının tüm linklerini kaydedebilirsiniz.

Bir arama motorunda pek çok uygun web sayfası bulunduğunuzu düşünün. Fare tıklamasıyla bu linkleri Explorer çubuğuna kopyalamak mümkün. Böylece arama sonuçlarının olduğu sayfaya sürekli dönmeye gerek kalmadan tüm sayfaları sırasıyla gezebileceksiniz.

Pek çok pratik özellik ve tasarım ile Internet Explorer 5 Macintosh sürümü Apple kullanıcıları için en iyi seçim. Opera ve Netscape Browser'larının yeni sürümlerinde bile herdeyse eklenmiş yeni bir şey yok. Ve Microsoft bir şey daha ekliyor: Gerçek Mac kullanıcılarını Windows dünyasının Internet Explorer'ına yaklaştırmak için Mac bilgisayarının güncel renk paletinde ayarlanmasını sağlıyor.

Explorer'dan daha hızlı. Ancak kesin ölçüm sonuçları tam sürümler test edildikten sonra belli olacak.

Rakipler arasında yüz gezdirme yarışı

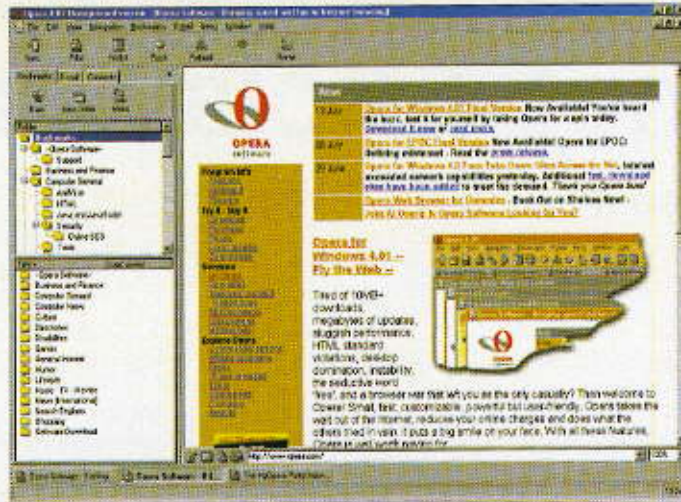
Internet Explorer 5.5 ve Opera 4.0 yeni bir program çekirdeği sunamıyorlar. Ancak yine de her ikisinde de web sayfası gelişimini kolaylaştıran bazı değişiklikler var. Explorer daha iyi HTML 4.0 desteği verirken Opera yeni yeni bunu sağlamayı başardı.

Explorer sürücüler için yazdırma ön izleme fonksiyonu sunuyor. Artık dokümanlarınızı yazdırırken beklenmedik şekilde kesilmiş kenarlıklarla karşılaşmak geçmişte kaldı. Ancak Netscape bunu uzun bir süreçtir zaten yapıyordu. Birden fazla sayfayı yazdırırken satırlar orta yerden kesilmeyecek. Ancak beta sürümünde bir sefere mahsus olmak üzere iki sayfanın aynı kağıt üzerine basılmasına şahit olduk.

Opera'nın yeni versiyonu şimdi de e-Mail istemcisi

Opera'da ilk dikkat çeken şey modern menü sembolleridir. Ayrıca nihayet bir e-Mail istemcisi de eklenmiş. Ancak bu ek Opera'nın asıl avantajını gölgelemiyor. Programın sabit disk üzerinde gerektirdiği alan sadece 3.6 MB.

Opera'nın kullanıcı arabirimi diğer iki büyük browser ile kıyaslandığında şirketin usability laboratuvarlarının olmadığı veya iyi çalışmadığı dikkati çekiyor. Opera'nın en yeni sürümü bile Windows 3.1 programlarının kullanıcı arayüzüne sahip gibi görünüyor. Ana

Detaylı Bookmark yönetimi ile Opera Browser penceresi.

Explorer baskı ön izlemesi her şeyin kağıt üzerinde düzgün görünüşü görünmediğini kontrol etmenizi sağlar.

fonksiyonlar gözden geçirilmiş, ancak araç çubuğundaki ikonların ne işe yaradıkları halen çok kolay anlaşılmıyor. Opera'nın özelliği: büyütme ve küçültme fonksiyonu. Böylelikle görüntüyü yüzde 20 oranında küçültmek veya yüz-

de 1.000 oranında büyütme mümkün. Netscape 6'da "My sidebar" haberler veriyor. Bu sayfa çubuğunun başarısız olan Explorer'ın kanallarından ne kadar

Hangisi Kimin İçin?

Bugüne kadar Browser kalite ve özellikleri gelmekte olan nesil kadar birbirine benzer olmamıştı. Internet Explorer 5.5, Netscape Navigator 6 ve Opera 4.0 hiçbir şeyi atlamıyorlar. Ancak sonuçta yine de farklı programlardan bahsediyoruz. CHIP seçim konusunda yardım ediyor:

Profesyonel sürücüler: Netscape 6 veya Internet Explorer'i seçerek hata etmiş olmazsınız. Opera 4.0 ise pek de tavsiye edilemez.

Yeni Başlayanlar: Sizin için sadece Internet Explorer 5.5'i öneririz. Büyük ihtimalle bilgisayarınıza kurulu olarak gelir, çünkü yeni Windows ME'nin (Millennium Edition) bir bileşeni.

Kaynak Tasarrufları: Sabit disk üzerinde az yer veya yavaş bir sistemi olanlar için Opera 4.0 doğru çözüm. Ayrıca Netscape 6'da Explorer'a oranla daha az yer kaplıyor.

Tasarım Sevenler: Sizin için Netscape 6 birinci tercih olmalı. Hiçbir browser daha iyi görünmüyor.

Microsoft Karşıtları: Böyle bir tercihi olanlar için kalan seçenekler belli: Netscape 6 veya Opera 4.0. Politik nedenlerden dolayı büyük firmaları reddedenler Netscape'den de uzak durmalı. Sonuçta Netscape'in arkasında ise AOL/ Time Warner var.

Web geliştiricileri ve tasarımcıları: Sizin için bir alternatif görünmüyor. Yeni oluşturulan sayfalar Internet Explorer ve Netscape'de test edilmeli. Üstelik Netscape'in 4.7 ve 6 sürümleriyle. CHIP olarak Opera 4.0'ı konforlu sörf ve mail'leşme için dikkate almanızı öneririz.

Netscape mi, Internet Explorer mı?

Web tasarımcıları sürekli aynı problemleri karşılaşıyorlar: Bir browser üzerinde çalışan diğerlerinde yanlış görünüyor. Burada konu basit HTML kodu değil, gelişmiş standartlar HTML 4.0, CSS veya Javascript gibi.

Ne Microsoft ne de Netscape bugüne kadar World Wide Web Consortium'a (www.w3c.org) belli normlar vermediler. Sadece kendi browser'larının anladığı gelişmeler yaptılar. www.webstandards.org'da tahmin edilen: Bu karmaşa web sayfası geliştirme için harcanan zamanın yüzde 15'ini alıyor.

Ne yazık ki yeni browserlarda da bu konu-

da bir iyileştirme görünmüyor. Gerçi Opera W3C verilerinin büyük bir kısmını uygulamış. Yeni Netscape browser'ının çekirdeğini programlayan Mozilla programcıları da buna dikkat etmişler. Her iki programda da HTML 4.0 ve CSS 1 değiştirilip CSS2 ile başlanmış. Microsoft ise bu konuda daha tutucu: Macintosh için olan en yeni Internet Explorer sürümü 5'te HTML 4 ve CSS1 neredeyse tamamen implemente edilmiş, ancak Windows 5.5 sürümünde CSS1'in bazı parçaları halen eksik, onun yerine yeni ve az sayıda da olsa gereksiz, sadece Internet Explorer için kullanılabilen fonksiyonlar var.

Web Browser'ları Karşılaştırması*

Ürün	Internet Explorer 5.5 beta	Netscape 6 PR 1 (İngilizce)	Opera 4.0 beta 3 (İngilizce)
Üretici	Microsoft	Netscape/AOL	Opera Software
Internet	www.microsoft.com	www.netscape.com	www.opera.com
Windows sürümleriyle birlikte verilmesi	Windows ME ile (mayıs ortasından beri)	Sonbahar 2000	Yaz 2000
Son sürüm fiyatı	bedava	bedava	40 Euro (yaklaşık 40\$)
Kullanılabilir Platformlar	Windows 95/98/ME/NT 4.0/2000, Apple Macintosh (IE 5.1)	Windows 95/98/ME/NT 4.0/2000, Apple Macintosh, Linux, Solaris, HP UX, AIX, BeOS	Windows 95/98/ME/NT 4.0/2000, Apple Macintosh, Linux, EPOC (PsionOrganizer ve uyumlu)
Desteklenen Web Standardı, Skript dilleri vb.			
HTTP 1.0, 1.1, HTTPS	***	***	***
FTP	*	*	*
HTML 3.2	*	*	*
HTML 4.0	*	*	*
Java	Microsoft Virtual Machine ile	*	Plug in başanlı
Javascript	*	*	*
Active X	*	-	-
VB Script	*	-	-
CSS1	*	*	*
CSS2	parçalar halinde	parçalar halinde	parçalar halinde
Donanım			
History, silinebilir	**	**	*, -
Cache silme fonksiyonu	*	*	*
Bookmark yönetimi	*	*	*
Bir kenar paneli içinde Bookmark	*	-	*
URL için otomatik tamamlama	*	*	-
Girişler (şifre vb) için otomatik tamamlama	*	*	-
Büyütme/Küçültme (Zoom)	-	-	*
Birden fazla Browser penceresi bir arada	-, yeni bir browser başlatıyor	-, yeni bir browser başlatıyor	*
Yazdırma fonksiyonu, tek frameler dahil	**, *	*, -	*, -
Baskı önizleme	*	* (henüz eklenmedi)	-
Offline Browse tarama	*	-	*
Güvenlik			
Kişisel güvenlik ayarlamaları	*	*	*
Çocuklara karşı güvenlik	*	Beta	-
Şifre yöneticisi	-	*	-
Cookie manager	-	*	-
SSL şifreleme uzunluğu	*, 56 Bit, 128 download için	*, 128 Bit	*, 128 Bit
Birlikte Gelen Programlar			
Usenet Newsreader	*, Outlook Express 5	*, Netscape Mail	*, entegre
HTML/ Web Editörü	*, Frontpage Express	*, Composer	-
Kişisel Web Server	*	-	-
Takvim	-	-	-
Chat programları	-, ancak MSN Messenger Service linki mevcut	*, Instant messenger (AOL Messenger)	-
E-Mail			
E-Mail istemcisi	*, Outlook Express 5	*, Netscape Mail	*, entegre
Adres defteri	*	*	*
Gelen postalar için filtre kuralları	*	*	*
Serbest tanımlanabilir klasör	*	*	Beta
Vcard kartvizit	*	Beta	-
İmza	*, birden fazla	Beta	-
HTML Mail	*	*	*
IMAP4	*	Beta	Beta

* Tüm veriler testin yapıldığı zamanki beta ve ön sürümler için geçerlidir.

Internet Explorer 5.5 için Kısa Yol Tuşları

Amaç	Tuş Kombinasyonu
Yeni bir pencere açmak	CTRL + N
Yeni bir doküman açmak	CTRL + L / CTRL + O
Bookmark'ları açmak	CTRL + I
Bookmark yöneticisini açmak	CTRL + B
History klasörünü açmak	CTRL + H
Başlangıç sayfasına dönmek	ALT + Pos. 1
Geri	ALT + sola
İleri	ALT + sağa
Browser penceresini kapatmak	CTRL + W
Güncellemek	F5
Güncel sayfa yüklenmesinin iptali	Esc
Bookmark eklemek	CTRL + D
Sayfa başına dönmek	CTRL + Pos. 1
Sayfa sonuna gelmek	CTRL + End
Bir önceki linke geçmek	CapsLock + Tab
Bir sonraki linke geçmek	Tab
Linki yeni pencerede açmak	Enter tuşu
Önceki frame'e	CTRL + CapsLock + Tab
Sonraki frame'e	CTRL + Tab
Güncel sayfa içinde arama	CTRL + F
Sayfanın tüm içeriğini seçme	CTRL + A
Tam ekran moduna geçiş	F11
Yazdırmak	CTRL + P

Netscape 6 için Kısa Yol Tuşları

Amaç	Tuş Kombinasyonu
Yeni bir pencere açmak	CTRL + N
Yeni bir doküman açmak	CTRL + O
Geri	CTRL + [
İleri	CTRL +]
Güncel pencereyi kapamak	CTRL + W
Tüm pencereleri kapamak	CTRL + Q
Güncel sayfa yüklenmesinin iptali	Esc
Bookmark eklemek	CTRL + D
Bookmark üzerinde oynamak	CTRL + B
Önceki linke geçmek	CapsLock + Tab
Sonraki linke geçmek	Tab
Güncel linki açmak	Enter tuşu
Sayfanın tüm içeriğini seçme	CTRL + A
Yazdırmak	CTRL + P
Yeni maileri almak	CTRL + M

Opera için Kısa Yol Tuşları

Amaç	Tuş Kombinasyonu
Yeni bir pencere açmak	CTRL + N
Yeni bir doküman açmak	CTRL + O
Bookmark yöneticisini açmak	CTRL + F2
Başlangıç sayfasına dönmek	CTRL + space
Geri	ALT + sola ok
İleri	ALT + sağa ok
Güncellemek	F5
Güncel sayfa yüklenmesinin iptali	Esc
Bookmark eklemek	CTRL + T
Önceki linke geçmek	CTRL + yukarı ok
Sonraki linke geçmek	CTRL + aşağı ok
Aynı pencere içinde link açmak	Enter tuşu
Yeni pencere içinde link açmak	CapsLock + Enter
Sonraki frame'e	3
Güncel sayfada arama	F3
Sayfa kaydetme	CTRL + S
Yazdırmak	CTRL + P

Netscape'in hemen hemen tüm işletim sistemleri için bir Navigator sürümü mevcut. Resimde Mac için en yeni Netscape sürümünü görüyorsunuz.

uzun ayakta kalabileceği tartışılır. Gerçekten yeni olan Netscape Cookie Manager. Bununla cookie'leri denetlemek, seçmek, silmek veya reddetmek şansına sahipsiniz.

Burun farkıyla Netscape Communicator önde

Beta sürümlerine dayanarak adil bir karşılaştırma testi yapmak pek mümkün değil. Örneğin Opera'nın beta sürümü Java script'in 1.3 sürümünü desteklemesi gerekirken 1.2 ile sorunlar yaşıyor. Ayrıca Opera web sayfalarını da biraz uzatıyor: Satır ve paragraf aralıkları diğer iki browser'a oranla daha fazla. Bu gerçeği bir sayfanın okunurluğunu etkilemiyor ancak optik olarak eksi puan. Oranlar bozulup gözü rahatsız ediyor. Yani Netscape ve Microsoft için kolay avantajlar bunlar.

İşlevsel devlerin güç oyunu

İşlevsel açıdan iki browser devı daha fazlasını sunuyor: Baskı ön izleme

veya otomatik düzeltme gibi. Burada Netscape bazı küçük avantajlarla Microsoft'un önüne geçebilir. Password ve Cookie Manager Internet Explorer'da da oldukça işe yarayabilecek özelliklerdir. Opera sürekli peşlerinden geliyor.

Ancak buna karşın hiç bir program Norveçli Opera kadar küçük değil. Az yer harcamak isteyenler için en iyi seçenek. Onun dışındaki kullanıcılar için Internet Explorer 5.5 veya Netscape 6'ya öncelik verme konusunda bir şey önermek yanlış olur. Kağıt üstünde hemen hemen bir eşitlik söz konusu.

Microsoft Explorer yeni sürümü ile bir atak yaparken Netscape farkı kaputup yine güncel teknoloji seviyesine yetti. Bu ön testte Netscape 6 Preview 1, bu nedenle Internet Explorer 5.5 Beta ve Opera 4.0 karşısında galip geldi. Ancak kesin karar son sürümler hazır olduktan sonra verilebilir, o zaman da Browser'lar söz verdikleri her şeyin çalıştığını da ispatlamak zorunda kalacaklar. ■

Linux için Hangi Browser?

Bugüne kadar Netscape'te olan herhangı bir yeniliğin Linux sürümü biraz gecikmeli geliyordu. Ancak bu sefer değil. Suse 6.3 üzerinde yapılan bir test hata mesajı verdi, kütüphane eksik. Bunun değiştirilmesinden sonra Netscape çalışmaya başladı. Eski Netscape sürümlerinin bazı eksiklikleri bu sürümle giderildi. Daha iyi CSS tanımlaması sayesinde yazılar okunabiliyor ve pek çok web sitesinin şekli tasarımcılarının hazırladığı gibi görüntüleniyor. Yeni Netscape'in zorlukları daha önce

de olduğu gibi tablolar ve Windows sürümünde doğru gösterilen arka planların Linux sürümünde yanlış gösterilmesi. Opera uzun çalışmalar sonrasında yılbaşında 4.0 browser'ının Linux ön sürümünü çıkarmıştı. Ancak bununla web üzerinde rahatça sörf etmek şu an mümkün değil. Program sık sık tanınamayan kod yüzünden sendeliyor. Ancak kesinlikle Netscape 6'dan daha hızlı. Bir yeni yetme geliyor: Mnemonic. (www.mnemonic.org/). Microsoft Internet Explorer'in Linux sürümü elbette yok.

Trojan'sız Sohbet

IRC ile chat yapanlar internet'te dostların olduğu kadar kötü niyetli insanların da olduğunu bilmeliler. CHIP internet'te trojan saldırılarına karşı nasıl korunacağınızı açıklıyor...

Aytun Çelebi ayturn@atornefilmiz.com

Geçen ay genel bilgi verdiğimiz trojanlar hakkında bu sayıda daha kapsamlı bilgi vermeyi düşündük. Eğer mIRC programı ile chat yapıyorsanız ortalıkta sizi tehdit edecek bir çok unsur var demektir. mIRC programı kendi içerisinde özel bir programlama lisansına sahip olan bir programdır. Script adı verilen programlar bu dil kullanılarak yazılır ve bu dosyaların mIRC aracılığı ile DCC yoluyla birbirine gönderilmesi mümkündür. Örneğin, bir düşmanın size yollayacağı script.ini dosyası eğer mIRC'nizin ayarları bu dosyayı kendi dizinine kaydetmeye izin veriyorsa (mIRC 5.31 ve öncesinde ilk geldiği ayar) bir daha mIRC'nizi açtığınız zaman size gönderilen script.ini ayarları ile çalışmasını sağlar. Bu tamamen kontrolü kaybetmenize sebep olabilir ve olup bitenden haberinizi bile olmayabilir. Bu tip bir trojan'a yakalanmamak için öncelikle Dcc Options menüsünden Auto Get seçeneğini kaldırmalıyız. Bu seçenek size gönderilen her dosyayı size sormadan kabul eder. Bu aşamadan sonra, size gönderilen dosyaların gerçekten güvenilir kişilerden gelip gelmediğini bildiğiniz zaman kabul etmelisiniz.

Trojan varlığından şüphe duyanlar için

Basit bir kaç işlem ile bir trojan-cleaner programı olmadan bu tip bir zarara uğrayıp uğramadığınızı anlamamız mümkün. İnternet'e bağlı iken yük olmadığı halde aşırı yavaşlayan sistem, ekranınızda mouse'unuzun sizden bağımsız oynaması ya da bir zamanlar NetBus ile çok popüler olan C.D-Rom'unuzun açılıp kapanması gibi olaylar oluyorsa İnternet bağlantısını kesmeden önceki yapmanız gereken tek şey var. Bir adet MS-DOS istemcisi açmak ve buraya (bknz. tablo 1) yazmak. Bu işlemiden sonra karşınıza

IRC programı ile chat yapıyorsanız hacker ve trojan saldırılarına karşı hazırlıklı olmalısınız.

aşağıdakine benzer bir ekran çıkar. Burada ilginizi çeken kısım yerel adres ve yabancı adres olacaktır. Yerel adres yanında yer alan port aşağıdakilerden biri ise bu bağlantının sakıncası yoktur.

```
www 80
http-alt 8001
http-alt-1 8008
http-proxy 8060
http-proxy-1 8088
http-mgmt 280
https 443
gss-http 488
fmpo-http 591
http-rpc-epmap 593
bootps 67
bootpc 68
deom 135
ldap 389
video 458
video-1 545
rtsp 554
mountd 709
pcnfsd 721
irc 194
irc-serv 529
ircs 994
ircu 6665
ircu-1 6666
ircu-2 6667
```

```
ircu-3 6668
ircu-4 6669
socks 1080
lotusnote 1352
ms-sql-s 1433
ms-sql-m 1434
ms-sna-server
ms-sna-base
oraerv 1525
tdisrv 1527
coauthor 1529
nsvt 1537
nsvt-stream 1570
remote-winsock 1745
netshow 1755
icq 4000
```

Fakat bunun dışında bir adresten bir bağlantı söz konusuysa ve yabancı adres sizin o an bağlı olduğunuz herhangi bir sonucuyla ilgisiz ise bunun bir trojan olma riski çok yüksektir. Bu konuda şüphe götürmez olacak tek şey ise yabancı adresin bir modem bağlantısı olmasıdır. Hemen paniğe kapılmadan bu yabancı adresin o anda ICQ, mIRC vb. programlar aracılığıyla yaptığınız bir dosya transferi olup olmadığına bakın. Aşağıda yakalanma olasılığınız en yüksek olan trojan'ları, zararlarını ve kurtulma yöntemlerini anlattık.

Net Bus: Eski ama etkili ve yaygın

Kullanımı çok kolay, yaygın ve teklileli bir trojan'dır. 3 ana ve bir çok ufak versiyonu bulunan programın Net Bus Pro 2 haricindeki tüm versiyonları birbiriyle uyumlu çalışır. 12345 ve 123456 portlarını kullanır. Trojan'dan çok remote administration (uzaktan yönetim) amaçlı bu program daha sonra konulan şifrelerin kırılabilmesiyle ve ufak programlar aracılığıyla kişilerin makinalarını açabilmesiyle trojan özelliği kazanmıştır. En genel versiyonu olan Net Bus 1.6'yı makinanızdan kaldırmak için Başlat (Start) menüsünden Çalıştır (Run) opsiyonunu seçin ve gelen kutuya telnet localhost 12345 yazın ve kendi makinanıza bağlanın. Gelen bağlantı penceresinde RemoteServer;1 ve daha sonra Password;1 yazdıktan sonra sunucu kendi kendini kapayacaktır ve bağlantınız kopacaktır. Fakat trojan yerinde kalacaktır. Eğer tamamen kurtulmak istiyorsanız bu aşamadan sonra bir trojan-cleaner ya da anti-virüs programıyla bu trojan'dan tamamen kurtulabilirsiniz.

Sub Seven: PC kullananların korkulu rüyası

Bu Netbus'a oranla daha "başa bela" bir trojan'dır. Çalıştırıp daha sonra kaldırdığımız bu trojan, daha sonra kendini yeniden kurar. Bu nedenle, öncelikle trojan dosyalarının silinmesi gerekmektedir. Yapmanız gereken ilk adım Başlat (Start) menüsünden Oturumu Kapat (Shutdown) ve ekrana gelen pencereden ise Bilgisayarı Ms-Dos kipinde başlat (Restart the computer in ms-dos) seçeneğini uygulamanızdır. Ms-Dos kipine geçtiğiniz zaman trojan'ın bulunduğu dizine cd komutu ile ulaşın ve dizin altında şu komutları uygulayın:

```
dir nodll.*
dir kernell6.*
```

```
C:\WINDOWS>netstat -a
```

Etkin Bağlantılar

Proto	Yerel Adres	Yabancı Adres	Durum
TCP	turnet:1031		XPIAGOYN:0 LISTENING
UDP	turnet:1031		**:
UDP	turnet:nbname		**:
UDP	turnet:nbdatagram		**:

Tablo 1: netstat -a komutu ile olası trojan bağlantılarını tespit edebilirsiniz.

```
cd system
dir systray.*
```

Yukarıdaki komutlardan en az biri dosya ismini ve uzunluğunu gösterecektir. Dikkat edilmesi gereken bir nokta, C:\Windows\systray.exe'nin bir subseven trojan'ı olmasıdır, fakat, C:\Windows\System\Systray.exe orijinal olup yanlışlıkla silinmemelidir. Bu dosyayı sildikten sonra Başlat menüsünden Çalıştır penceresine regedit yazarak geldiğiniz ayarlar penceresinde aşağıdaki yolu izleyin.

```
HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows\Current Version\Run
```

Bu seçenek açıldığında sağ tarafta C:\Windows\SysTrayIcon.Exe arayın ve mouse'un sağ tuşu ile tıklayıp Delete opsiyonu ile silin. Regedit penceresini kapatıp bilgisayarınızı yeniden başlatın.

Back Orifice: Zararları ve kurtulma yolları

Back orifice (bo) en eski ve en ünlü trojan'lardan biridir. Sistem şifreleriniz çalınabilir, dosyalarınıza başkaları ulaşabilir, silebilir, sisteminizi yeniden başlatabilir, hard diskinizi formatlayabilir. Net Bus ile benzer özelliklere sahip olan bu trojan'dan kurtulmak için Başlat - Çalıştır - Regedit ile HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows\Current Version\RunServices altındaki c:\windows\system uzantılı satırı silmeniz gerekmektedir. Port olarak 12345 ya da 20034'ü kullanın.

Backdoor Trojan: Netbus ile benzer özellikler

En eski trojan'lardan birisi olan Backdoor, kendi özelliklerine sahip olmasına rağmen Net Bus ile pek çok benzerliğe sahiptir. Genellikle bir dosya içerisinde gizlenebilen trojan adı mIRC ve ICQ tipi dosya göndermenin mümkün olduğu sohbet programları ile yayılır. Çalıştırıldığında bir dosya ile kendini sisteme kopyalayan Backdoor size kendini göstermez. 1999 portunu kullanır ve ancak yazının başında anlattığımız yöntemle 1999 portunu fark ederseniz aşağıdaki adımlar ile bu trojan'dan kurtulabilirsiniz.

Başlat menüsünden Çalıştır ile regedit programını çalıştırın. HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows\Current Version\Run yolunu izleyin ve önce Notepad(c:\windows\notepad.exe /o=yes) şeklindeki satırı, ardından da notepad.exe'yi bilgisayarınızdan silin.

Millenium: Yeni ve yok edilmesi söz

Millenium yok edilmesi en zor olan yeni bir trojan olup net bus'a benzerlik gösterir fakat grafik arayüzü daha gelişmiştir. Windows yüklendiğinde iki ayrı kaynaktan çalışan bu trojan, sistemden kaldırıldığında kendini yeniden kurar.

Ayrıca bu trojan kısa bir zaman önce popiller olan Cih virüsü de içeriyor. Bu yüzden sistemden kaldırıldıktan sonra iyi bir anti-virüs programı ile sistemdeki Cih de temizlenmelidir.

Bu trojan'dan kurtulmak için; bilgisayarınızı MS-DOS kipinde başlatın. Cd system yazarak system klasörüne gidin ve del reg66.exe ile trojan dosyasını silin. Exit yazarak Windows'a geri dönün ve ikinci aşama temizliğe başlayın. Bu aşamada Başlat - Çalıştır - regedit programını çalıştırın HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows\Current Version\Run içerisinde Millenium="C:\Windows\System\reg66.exe" satırını bularak silin ve Windows Explorer açarak C:\Windows dizinine gidin ve win.ini dosyasını bulun. Çift tıklayarak Text editörünüzü açın ve en üst satırda run=c:\windows\system\reg66.exe satırını kaldırın ve kaydederek bu dosyayı kapatın. Açılıştaki hata mesajından ve trojan'dan böylece kurtulmuş olursunuz.

Artık CHIP CD'de her ay verilen anti-virüs programları ile bilgisayarınıza büyük ihtimalle bulaşmış olan Cih virüsünü de temizleyebilirsiniz.

Programın bir başka versiyonu reg66.exe yerine modem.exe dosyası da yaratıyor. Eğer reg66.exe'ye rastlamazsanız bu dosyayı da aratmalı ve aynı işlemi uygulamalısınız. ■

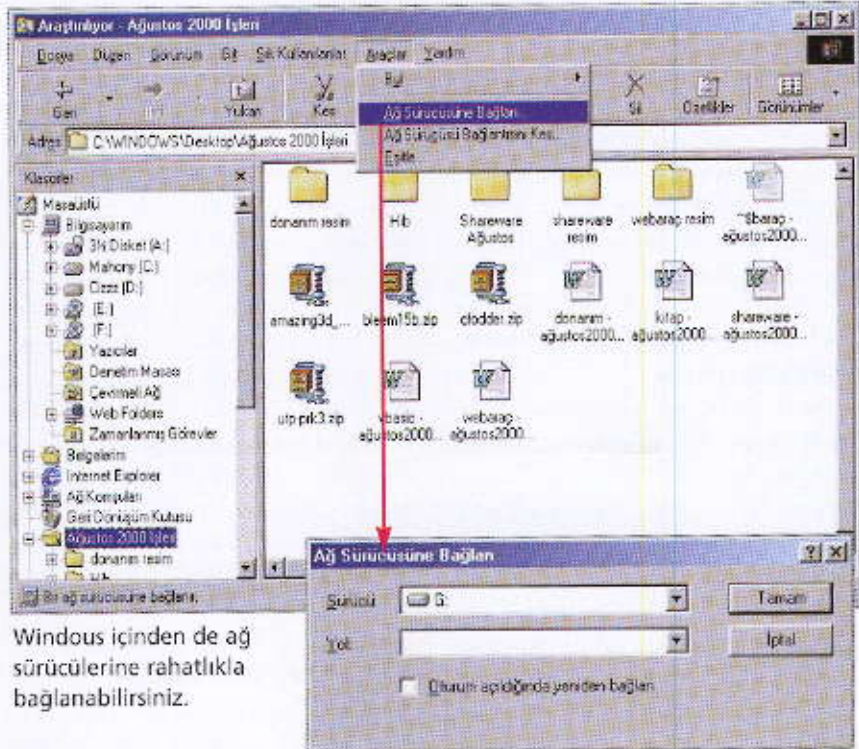
Ücretsiz Sabit Disk İster misiniz ?

Başlığı görüp de evet cevabı verenler bu yazıyı okuyup gerekli programı kurarak hemen içindeki bilgiler ile birlikte yeni sabitdisklerine kavuşabilirler. Ancak bunun aslında elle tutulabilir bir fiziksel disk olmadığını da unutmamak gerek.

Mahmut Karslıoğlu m.karsli@chip.com.tr

Giderek artan Internet hızları ile Internet üzerinden transfer edilen dosyaların boyutları da büyümeye başladı ve neredeyse yerel sabit diskte çalıştığımız dosya boyutları ile aynı değere ulaştı. Böylece sadece yerel diskler üzerinde çalışmaya devam etmekte ısrar etmenin de bir anlamı kalmadı. Eğer kablo modem gibi hızlı ve kesintisiz bir Internet bağlantınız varsa ve tüm Internet üzerindeki disk kaynaklarının size ait olmasını istiyorsanız ftpNetDrive isimli bu program tam size göre. Bu şekilde Shareware arşivlerini kendi sabit diskiniz gibi tanıtarak istediğiniz Shareware'e anında ulaşabileceğiniz gibi iki uzak bilgisayar arasında dosya taşıma için bu alanları araç olarak da kullanabilirsiniz.

Aslında çalışma mantığı çok basit olan ftpNetDrive herhangi bir FTP sitesini ağ sürücüsü olarak tanımlayabiliyor. Böylelikle tanımlanmış FTP'ye sanki bilgisayarınızda yer alan herhangi bir sürücüye ulaşır gibi kolaylıkla ulaşmak mümkün oluyor. Dolayısıyla karşı taraftaki dosyaları da açıp düzenleme şansını da size tanıyan program ile dosya göndermek ve almak için başka bir programa da gerek kalmıyor. Bunun

Windows içinden de ağ sürücülerine rahatlıkla bağlanabilirsiniz.

yanında bir sürücü ismi atanan FTP sitesi üzerinde arama yapmak için Windows'un standart 'Bul' seçeneği de kullanılabilir. FtpNetDrive'in Directory Caching özelliği ile her gezilen FTP sitesi lokal olarak yedekleneceğinden bir dahaki bağlanmaları daha hızlı gerçekleşme ve siteleri Offline olarak izleme şansınız da olabiliyor.

RAPTOR, WINGATE, CHECKPOINT gibi Firewall'ları ve MS-Proxy'i de dahil olmak üzere bir çok farklı Proxy sunucuları destekleyen program, üzerinde UNIX (L8 ve BSD gibi), WinNT v3.51, v4.0 (DOS ve UNIX stili klasör listeleri dahil), VMS (çoğu sürümü),

VMS-MultiNET, OPEN-VMS, VM & VM-CMS, NetWare, OS/2, WFTPD, WAR-FTP, HellSoft FTP Server, FTP Software's FTP Server, AppleShare ve MPEiX (HP-3000) çalışan Host'lara da destek sağlıyor.

Herhangi bir FTP'ye sürücü ismi atanması

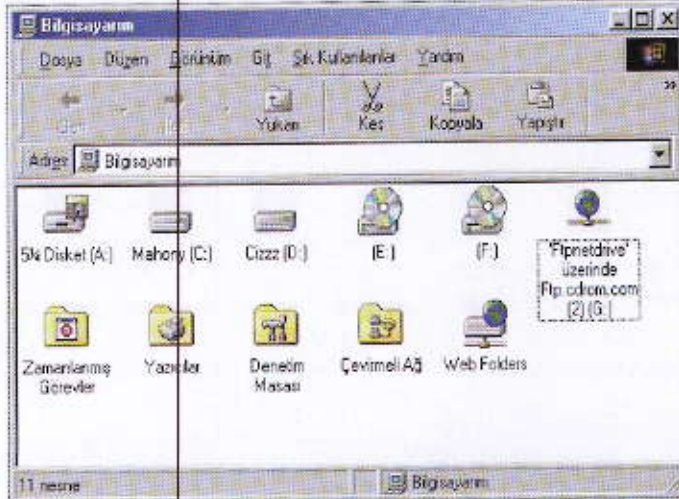
Aslında bu işlem için birçok farklı yöntem bulunur. Çok daha detaylı tanımlara ve kullanım kolaylığına sahip olan ftpNetDrive monitor programının yanında Windows Gezgin'i içinden bile bu işlem gerçekleştirilebilir. Bunun için Windows gezginini açtıktan sonra

Özetle...

- Çeşitli yollardan ağ sürücülerini sisteme dahil etmek
- Herhangi bir FTP'yi bir sürücü olarak bilgisayara eklemek
- FTP Netdrive üzerine tüm kişisel ince ayarların yapılması

Araçlar menüsünden "Ağ Sürücüsüne Bağlan" seçeneğini seçmek yeterli olacaktır. Açılacak diyalog penceresinde atamak istediğiniz sürücü harfinin yer aldığı bir liste ile bu sürücüye atanacak FTP bağlantısının yazılacağı bir de alan bulunmaktadır. Sürücü için herhangi bir harf belirttikten sonra alttaki bölüme FTP adresini URL ya da IP numarası olarak belirtebilirsiniz. Tamam tuşuna bastığınız zaman ftpNetDrive Site yöneticisi ekrana gelecektir. Eğer benzer isimde bir site daha önceden tanımlanmış ise program tüm tanımlanmış FTP sitelerini görüntüleyecek ve eşleşen siteyi işaretleyecektir. Bu siteyi seçmek için "Map to (drive letter)" tuşuna basmanız yeterli olacaktır. Yeni bir FTP sitesi tanımlamak için ise "New" tuşuna basın. Bu durumda "FTP Site Manager" başlatılacaktır. Bu program ile ilgili detayı yazının devamında bulabilirsiniz.

Tanımlamaları ftpNetDrive Monitor programı içinden yapmak için ise önce Windows System Tray'de yer alan ftpNetDrive Monitor'e çift tıklayın.

Buradan General kartını seçtikten sonra orada yer alan Map tuşuna tıklayın. Map Network Drive diyalog penceresi ekranda görüntülenecektir. İstedığınız sürücü ismini seçtikten sonra Şişine istediğiniz FTP sunucusunun URL ya da IP numarasını da buraya yazın. Daha sonra OK tuşuna basarak ftpNetDrive Site yöneticisinin görüntülenmesini sağlayın. Bundan sonrası aynı bir önceki örnekte olduğu şekilde gelişecektir. Tanımlanmış olduğunuz sürücüler kaldırılmak için ise yine Windows System Tray'deki ftpNetDrive Monitor'ü çalış-

tırmanız gerekecektir. General kartında yer alan Unmap tuşuna bastığınız zaman tüm tanımlanmış sürücü isimleri görüntülenecek ve herhangi birini seçip OK tuşuna bastığınız da ise seçtiğiniz silinecektir. Unmap işlemini Windows gezgini içinden de yapabilirsiniz. Bunun için Araçlar menüsünden "Ağ sürücüsü bağlantısını kes" seçeneğini seçmeniz yeterli olacaktır.

FTP Site Manager ile yeni bir site eklemek

FTP Site Manager daha önceden tanımlanmış tüm siteleri görüntülemek ve üzerlerinde değişiklikler yapabilmek için kullanılır. Biraz önce anlattığımız şekilde FTP Site yöneticisine ulaştıktan sonra, burada yer alan 'New' tuşuna basarak yeni bir site tanımlayacağınız Site Manager diyalog kutusunun açılmasını sağlayabilirsiniz. Aynı zamanda bir FTP Site sihirbazı da olan pencerede yer alan URL ya da HostName bölümüne FTP sitenizin URL, Domain ismi ya da IP numarasını yazın. Default olarak 21 değerine sahip olan Port bölümü ise FTP

Herhangi bir FTP sisteme sürücü olarak dahil olduktan sonra Bilgisayarım penceresinde yer alacaktır.

sunucu ile iletişim kurulacak sayıyı belirtmeye yarar. Genelde hep 21 olarak kullanılan bu değerde bağlantı problemleri yaşarsanız site yöneticisi ile bağlantı kurup Port'u öğrenmeniz de gerekebilir. Bu değeri girdikten sonra Initial Remote Directory bölümüne de seçtiğiniz FTP sunucusu altında bağlanmak istediğiniz alt klasörü girebilirsiniz. Bu bölüm çok gerekli olmasa da istediğiniz bilgiye daha hızlı ulaşım için faydalı olabilir. Eğer bağlandığınız FT sitesi Virtual Hosting destekliyse aynı adlı seçeneği işaretleyerek bu özellikten de yararlan-

info@alpha.samtek-itc.com.tr
http://www.samtek-itc.com.tr

CD ve Disket versiyonu

ZAMANI KAZANCA ÇEVİRİN!

Artık çevirebilirsiniz...

C

- MacOS
- Win3.1
- Win95
- WinNT

ÇEVİRMEN

İngilizce'den Türkçeye
Bilgisayar Destekli Çeviri Sistemi

45.000 kelimelik kullanıcı tarafından genişletilebilir genel amaçlı sözlük

35.000 kelimelik kullanıcı tarafından genişletilebilir; teknik, tıp ve işletme amaçlı sözlük setleri

İlk yılını ücretsiz, kullanım ve güncelleştirme desteği

Scanner ve OCR yazılımı ilavesi ile komple çeviri seti

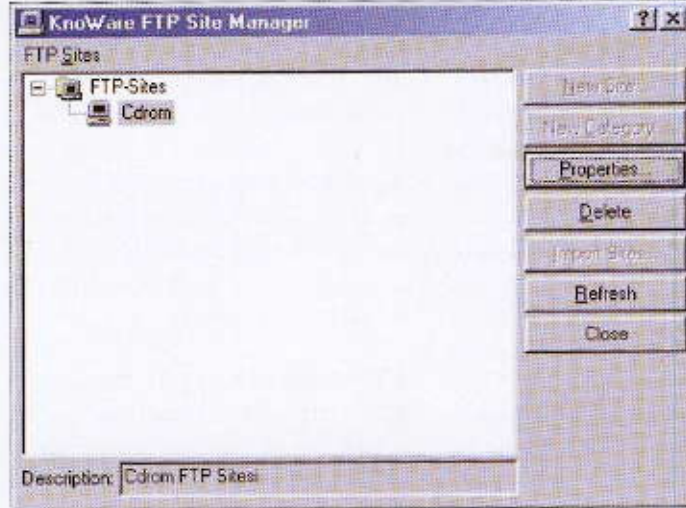
samtek-itc
İleri teknoloji merkezi a.ş.

Farabi Sk. 31/4 06690 Çankaya / ANKARA
Tel: 0312-467 45 25, Fax: 0312-467 45 24
19 Mayıs Mh. Esin Sk. 9/9 Erenköy
81090 Kozayağı İSTANBUL
Tel: 0216-467 51 41, Fax: 0216-302 89 52

bilirsiniz. Oluşturulan ikonda ve daha sonra ayarlar penceresinde görünmesi için daha anlaşılabilir bir isim tanımlayacağınız "User friendly name" bölümünün yanında site tanımlamasının yer alacağı "User Friendly Site Description" isimli bir bölüm de bu pencere içinde yer alacaktır. Tüm bilgileri doldurduktan sonra Son tuşuna basarak sihirbazı kapatın. Daha detaylı ayarlar için 'Advanced' tuşuna tıklayabilirsiniz. Burada User Info, Firewall, File Display, Caching ve Connection adlarında 5 adet kart yer almaktadır.

FtpNetDrive üzerine tüm kişisel ince ayarlar

İlk kart olan "User Info" bölümü kişisel tanımlamalarınızı çok daha detaylı bir biçimde yapmanız için kullanılabilir. Bunlar daha önceden başlangıç seviyesinde tanımlanmış olsa da bu kart ile daha ince ayarlar gerçekleştirilebilir. Bu seviyede tanımlanacak olan seçenekler ise sadece o an seçili FTP sitesini etkileyecektir. Genel ftpNetDrive ayarları bu ayarlardan etkilenmez. Pencerenin en üstünde yer alan "Login as Anonymous" seçeneği işaretli olduğu takdirde ftpNetDrive, karşıya kullanıcı adı yerine "anonymous", şifre yerine sizin e-mail adresinizi gönderecektir. E-mail adresinizi ise ana ftpNetDrive Property sayfasından tanımlayabilirsiniz. Ancak bu özelliği sadece herkese açık siteler için kullanabilirsiniz. Özel FTP siteleri için alttaki kullanıcı ismi ve şifresini girmeniz gerekebilir. Bunları boş bıraksanız da bağlantı sırasında zaten size isim ve

Sürücü olarak tanımlanan tüm FTP'lere Site Manager'den ulaşabilirsiniz.

şifre sorulacaktır. Bunların altında yer alan Account bölümü ise sadece, kullanıcı ismi ve şifre dışında kullanıcılara göre ayrı hesaplar da tanımlayan sitelerde işinize yarayacaktır. FtpNetDrive'in karşı FTP sunucusuna FTP komutları gönderebilme özelliğini kullanabilmek için "Initialization Commands" bölümüne çeşitli komutları girebilirsiniz. Bunlar bağlantının ardından otomatik olarak işletilecektir. Bu özelliği kullanarak FTP oturumunu isteklerinize uyacak şekilde değiştirebilirsiniz. Burada ekleyeceğiniz her komut alt bölümdeki "FTP Command" bölümüne sırayla eklenecektir. Bunların sırasını değiştirmek ya da silmek için yan tarafta bulunan tuşları kullanabilirsiniz.

Farklı Proxy ayarları için doğru FtpNetDrive ayarları

Şimdiye kadar anlattıklarımız hep normal bir bağlantı için geçerliydi. An-

cak eğer bulunduğunuz sistemde bir Proxy kurulu ise ve Internet'e bunun üzerinden çıkmak zorundaysanız Firewall kartı üzerinde bazı ayarlar yapmanız gerekebilir. Bunun için advanced tuşuna tıklayarak gelişmiş ayarlara, oradan da Proxy kartına tıklayarak Proxy ayarlarına ulaşabilirsiniz.

Bu kartta en üstte "PASSIVE mode for file transfers" seçeneği yer alır. Bazı Firewall'lar ve Gateway'ler karşı FTP sunucusunun dosya transferi sırasında PASSIVE sunucu olmasını isteyebilirler. Eğer sizinki de öyleyse bu seçeneği aktif hale getirmeniz gerekecektir. Bu seçeneğin hemen altında yer alan "Firewall Access" seçeneğini işaretleyerek aktif hale geçecek olan Firewall tiplerinden biri de seçilebilir. Eğer sisteminizde hangi tip Firewall olduğunu bilmiyorsanız bunu sistem yöneticinizden öğrenebilirsiniz.

● FtpNetDrive tarafından desteklenen Firewall tiplerinden ilki olan "User with Login" seçeneği seçildiği zaman ftpNetDrive karşı FTP sitesi ile bağlantı kurarken USER username@remotesite komutunu kullanarak bağlantı kuracaktır. Program önce Firewall Host bilgisayarı ile önceden tanımlanmış Firewall ismi ve şifresini kullanarak bağlantı kuracaktır.

● "User without Login" seçeneğinde ise program karşı FTP sunucusuna bağlantı için yine bir önceki gibi önceden tanımlanmış Proxy kullanıcı ismi ve şifresini kullanarak USER username@remotesite komutu ile bağlanır. Ancak bu seçenekte Proxy sunucusuna Login olunmaz.

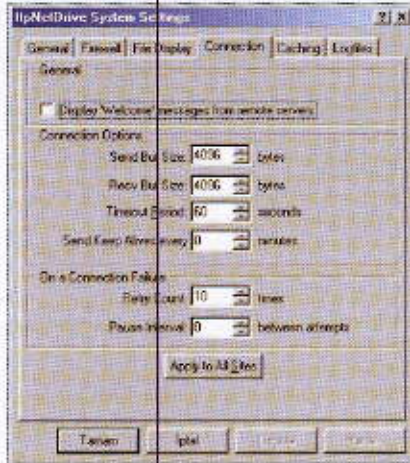
● "Proxy OPEN" seçeneğinin seçilme-

FTP site Wizard'ın kullanımı ile tüm gerekli işlemler en hızlı ve en doğru şekilde gerçekleştirilebilir.

si durumunda Firewall Host bilgisayara bağlantı kurulur ve bağlantı sağlandıktan sonra da program OPEN remotesite komutu ile karşı FTP sitesine bağlanır. Bu seçenekte de Firewall'a Login olmak gerekmez.

- "SITE with Login", öncelikle Firewall Host bilgisayara bağlantı kurar ve Firewall kullanıcı ismi ve şifresini kullanarak Login olur. Eğer bağlantı başarı

Connection kartı tüm bağlantı problemlerinizi en kolay yoldan çözmenizde yardımcı olacaktır.

ile gerçekleştiyse fipNetDrive karşı FTP sitesine SITE remotesite komutunu kullanarak bağlantı kuracaktır.

- Eğer kullandığınız ağ üzerine RAPTOR Firewall yüklendiyse aynı adlı bu seçeneği seçmeniz gerekecektir. Bu şekilde fipNetDrive karşı FTP sitesi ile USER username@remotesite fw_username komutunu kullanarak iletişim kuracaktır. Burada fw_username Firewall kullanıcı ismine karşılık gelmektedir. Karşıdan talep geldiğinde ise program bu sefer şifrenizi, arkasından da hesap şifresi olarak Firewall şifresini gönderecektir.

- WINGATE Firewall yüklü bir sisteme sahipseniz kullanmanız gerekecek bu seçenekte bir öncekine benzer şekilde bir bağlantı kurulacaktır. Karşı FTP sitesine bağlantı için ise USER username@remotesite komutu kullanılacaktır. Ancak bu seçenekte fipNetDrive, Firewall Host bilgisayar ile iletişim kurar ancak ona bağlantı (Log) yapmaz.

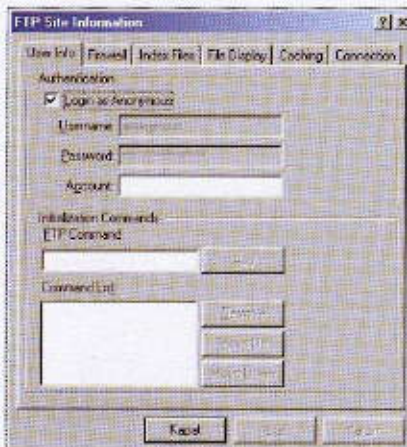
- Son seçenek olan yer alan CHECKPOINT ise sisteminizde CHECKPOINT Firewall kurulu olduğu zaman kullanılması gereken bir seçenektir. Bu seçeneğin seçimi durumunda program,

Firewall Host bilgisayar ile bağlantı kurar ardından karşı FTP sitesine USER username@fw_username@remotesite komutunu gönderir. fw_username Firewall kullanıcı ismine karşılık gelir. Karşı taraftan şifre talebi geldiğinde de password@fw_password şifre olarak gönderilecektir.

Bu pencerede yer alan diğer seçeneklerden "Firewall Host", Firewall'ın Domain ismi ya da IP numarasının girilmesi için kullanılır. "Firewall Port" ise Firewall'un Port numarasını belirler. Default değer olan 21 çoğu zaman yeterlidir. Username ve Password alanlarını kullanarak sırası ile Firewall'a bağlantı için gereken Firewall kullanıcı ismi ve şifresini belirtebilirsiniz.

Bağlantı problemlerini çözmek için gerekenler

Eğer bağlantılar sırasında çeşitli problemler yaşıyorsanız, bunların çözümünü Connection Properties kartından sağlayabilirsiniz. Bu pencerede yer alan "Send buffer size", karşı FTP sunucusuna veri göndermek için kullanılan içsel tampon bellek değerini belirler ve 32 byte ile 4096 arasında herhangi bir değer alabilir. Default değer olan çoğu koşul için uygundur ancak bağlantı problemlerinde duruma göre bu değeri değiştirmek gerekebilir. "Receive buffer size" ise bir üstteki seçenek ile aynı özelliklere sahiptir. Farklı olarak veri almak için gereken iç tampon belleği ayarlar. "Timeout Period" olarak geçen diğer bir seçenek ise fipNetDrive'm bağlantıyı iptal etmeden önce karşıdan gelecek olan cevabı kaç sn. bekleyeceği-

Sitelere bağlantı için gerekli olan kullanıcı adını ve şifreyi bu karttan tanımlayabilirsiniz.

ni belirler. Buraya 5 ile 90 arasında bir değer girilebilir. Eğer 'timeouts' problemi yaşıyorsanız bu değeri yükseltmeyi deneyebilirsiniz. Eğer uzun süre işlem yapılmadığı zaman bağlantıyı kaybetme gibi bir probleminiz varsa "Send Keep Alive every" ile başlayan değeri yükseltmeyi deneyebilirsiniz. "Retry Count" ile de fipNetDrive'in bir FTP sunucusuna bağlanmak için maksimum kaç saniye bekleyeceğini ayarlayabilirsiniz. Son seçenek olan "Pause Interval" ise bağlantı denemeleri arasında beklencek süreyi tanımlar.

Dosyaları istediğiniz biçimde görüntülemek

Bu pencerede yer alan "Hide files starting with '.'" seçeneğini işaretleyerek fipNetDrive'in nokta ile başlayan dosyaları gizlemesini sağlayabilirsiniz. Aynı işlemi klasörler üzerinde yapmak için "Hide directories starting with '.'" seçeneği kullanılabilir.

"Resolve symbolic links" ise bulduğu tüm sembolik bağlantıları çözümleyecektir. Bu durumda dosya bağlantılarının klasör olarak gözüktüp erişim problemleri yaratmasını da engelleyebilirsiniz. Seçeneği işaretlemeyerek hızı artırabilirsiniz. Saklı dosyaların da görünülmesi için kullanılacak "Display hidden files" seçeneğinin yanında "LIST" flags" seçeneğini kullanarak ise FTP sunucusunun tüm gizli dosya ve klasörleri geriye döndürmesini sağlayabilirsiniz. Son seçenek olan "Remote file mask", girilen dosya maskelerine (A* ya da 123*) göre filtreleme yapmaya yarayacaktır. [X]

Ürün Bilgisi

FtpNetDrive

Tür : Ağ Yazılımları
Sürüm : 3.0
Sistem : Windows 95/98
Kayıt tipi : Shareware
Süresi : Sınırsız
Download : <http://tucows.fastdata.net/files4/ftpnd9x.exe>

Özellikler : Bu son sürüm SOCKS 4 desteği de sunuyor. Bu şekilde bağlantı korunurken, otomatik olarak Logout da yapılabiliyor. Shareware sürümü sadece iki sürücü harfinin Map edilmesine olanak tanıyor. Programın Install ve Uninstall seçenekleri bulunuyor.

Visual Basic İle Şık Menülerin Tasarımı

Başarılı programlar üretilebilmesi için sadece kodun hızlı ve etkili olması yeterli olmaz. Kullanıcıların da bu programdan en iyi verimi alabilmesi için kullanıcı dostu menülerin de bulunması gerekir.

Mahmut Karslıoğlu m.kars@chip.com.tr

Şimdiye kadar hep tek pencereden oluşan, menüleri bulunmayan programlar hazırladıysanız bunun iki sebebi olabilir. Ya hiç gerek duymadınız ya da nasıl hazırlandığını bilmiyorsunuzdur. İhtiyaç duymadıysanız o kadar önemli değil ama, eğer nasıl hazırlandığını bilmiyorsanız bu yazıyı mutlaka okuyun. Çünkü üzerinde menüleri bulunmayan bir pencereye sahip programlar o kadar da kullanışlı olmayacaklardır.

Genel olarak Windows programlarını incelediyseniz çoğunun menü sisteminin birbirine benzediğini, yani neredeyse standartlaştığını fark etmişsinizdir. Gerçekten iyi olarak nitelendirilecek programlar File (Dosya), Edit (Düzen), View (Görünüm), Window (Pencere) ve Help (Yardım) başlıkları altında en aşağı 5 kategoriye sahiptirler. Yani sonuç olarak bunları programınızda bulundurmanız hiç de fena olmayacaktır.

İlk olarak İşleme Menüleri adlandırarak başlayabiliriz. Bir menüde yer alan seçeneklerin isimlerinde içinde harfler, sayılar, noktalama işaretleri ve alttan çizgi (_) karakterlerinin tümünü kullanarak 40 karaktere kadar tanımlanabilir. Herhangi bir harfin başına eklenecek "&" karakteri ise (örneğin:&Dosya) bu

karaktere bir kısayol atanmasını sağlayacaktır. Bu örnekte kısayol tuşu "D" olacaktır. Tabi ki program kodu içinde bir menü seçeneği ismi yaratırken daha sonradan rahatlıkla hatırlamak ve karıştırmamak için belli bir standarda uyulması da iyi olacaktır. İlk olarak ana menü isimlerinin ilk 3 harfini mnu olarak seçin. Geriye kalan kısmına menü isminden bir bölüm koyabilirsiniz. Yani sonuçta örneğimiz için düşünersek ortaya mnuDOSYA gibi bir isim çıkacaktır. Eğer bunun altına da seçenekler eklemeyi düşünüyorsanız onların ismini de menü ismi üzerinden devam ettirin.

Örneğim Aç seçeneği için isim mnuDOSYAAC olabilir.

Çoğu zaman programları kullanırken menü seçenekleri altında da seçenekler olduğunu görmüşsünüzdür. Bunları oluşturmak da aslında diğer menü elemanları kadar kolaydır. Öncelikle menü editör tuşuna basarak programı açın. Menüünüz için bir isim ve Caption tanımladıktan sonra örneğin Dosya adı altında bir ana menü oluşturun. Next tuşuna basarak devam edin ve daha sonra da sağ ok tuşuna basın. Şimdi artık alt menü için isim ve Caption tanımlayabilirsiniz. Son olarak OK tuşuna basın.

```
Dim StartTime As Variant
Dim EndTime As Variant

Private Sub Command1_Click()
    If Command1.Caption = "Basla" Then
        Label1.Caption = "00:00:00"
        Timer1.Enabled = True
        StartTime = Now
        Command1.Caption = "Durdur"
    Exit Sub
    ElseIf Command1.Caption = "Durdur" Then
        Timer1.Enabled = False
        EndTime = Now
        Command1.Caption = "Basla"
        Label1.Caption = Format(EndTime - StartTime, "hh:mm:ss")
        MsgBox "Geçen Süre: " & Format(EndTime - StartTime, "hh:mm:ss") & vbCrLf & _
            vbExclamation, "Geçen Süre"
    Exit Sub
End If
End Sub

Private Sub Timer1_Timer()
    Label1.Caption = Format(Now - StartTime, "hh:mm:ss")
End Sub
```

Tablo 1: Bu kod ile basit bir kronometre oluşturabilirsiniz.

Özetle...

- Şık menülerin tasarlanması için dikkat edilmesi gerekenler
- Visual Basic 6 projelerinin Visual Basic 5'e dönüştürülmesi
- Kolay anlaşılabilir ve basit bir çarpışma denetimi rutini

Artık Form içinde Dosya isimli bir menünüz ve onun altında da belirttiğiniz isimde bir alt menünüz olacaktır. Bu bizim ilk adımımızdı. Şimdi menüyü biraz süsleyelim. Eğer menü seçenekleri arasında çizgiler oluşturmak istiyorsanız yeni bir alt menü oluşturup bunun adını "-" olarak tanımlamanız yeterli olacaktır. İsmi ise istediğiniz gibi koyabilirsiniz (Ör: mnuDosyacı).

İçice menüler oluşturmaya devam istiyorsanız her alt menü için bir kez sağ ok tuşuna basmayı unutmayın. Geriye kalan adımları aynen izleyebilirsiniz. Kısacası her alt menü için bir kere sağ ok tuşunu kullanmanız yeterli olacaktır.

1) Basit bir kronometre yaratılması

İşte size çok basit bir kronometre programı. Sadece önceki sayfadaki kodu içinde bir Command Button, Timer ve Label olan bir Form'a yapıştırın (tablo 1).

2) Projelerinizi VB6'dan VB5'e dönüştürün!

İşte neredeyse herkesin sabırsızlıkla beklediği kod. Artık VB6'da hazırlanmış kodları çalıştırabilmek için illa da 6. sürüm ihtiyacınız olmayacak. Bu programı yazıp derlediğiniz zaman tüm VB6 proje dosyalarınız VB5'e dönüştürülecektir. Eğer dosyanız zaten VB5 uyumlu ise herhangi bir değişiklik yapılmayacaktır. İlk olarak programı yazıp Vb5.exe ile aynı klasör içine derleyin. Daha sonra SHIFT tuşuna basarken herhangi bir *.vbp dosyası üzerine sağ tuş ile tıklayıp açılacak listeden "Open with..." ya da "Birlikte Aç" seçeneğini seçin. En altta yer alan Other (diğer) tuşuna bastıktan sonra biraz önce derlediğiniz dosyayı sabit diskinizden seçin. Artık ne zaman bir *.vbp dosyası açsanız önce dönüştürülecek daha sonra açılacaktır. Programın VB5'te olmayan bazı Tag'ler ile sorun çıkaracağını ve çalışmayacağını unutmayın. Bunun için önceden dosyanızın bir yedeğini alın.

Şimdi içinde sadece bir Module olan bir proje yaratıp aşağıdaki kodu buna ekleyin (tablo 2).

3) Sözcük kaydırma özelliğinin kullanılması

Notepad'den almış olduğunuz sözcük kaydırma özelliğini kendi program-

```

Declare Function GetShortPathName Lib "kernel32" Alias "GetShortPathNameA" (ByVal lpzLongPath As String, ByVal lpzShortPath As String, ByVal lBuffer As Long) As Long

Public Function GetShortPath(strFileName As String) As String
    Dim lngLen As Long, strPath As String
    strPath = String$(165, 0)
    lngRes = GetShortPathName(strFileName, strPath, 164)
    GetShortPath = Left$(strPath, lngRes)
End Function

Public Function GetPathAndFileName(ByVal PathAndFileName, ByRef FileName As String) As String
    As String
    Dim lPos As Long
    Dim lLastPos As Long
    lPos = InStr(1, PathAndFileName, "\")
    While lPos <> 0
        lLastPos = lPos
        lPos = InStr(lLastPos + 1, PathAndFileName, "\")
    Wend
    GetPathAndFileName = Left(PathAndFileName, lLastPos - 1)
    FileName = Mid(PathAndFileName, lLastPos + 1)
End Function

Sub Main()
    On Error Resume Next
    Dim Property As String
    Dim newfile As String
    Open Command For Input As #1
    Do Until EOF(1)
        Line Input #1, Property
        If Property = "Retained=0" Then
            Else
                If Property = "Retained=1" Then
                    Else
                        If Property = "DebugStartupOption=0" Then
                            Else
                                If Property = "DebugStartupOption=1" Then
                                    Else
                                        newfile = newfile & Property & vbCrLf
                                    End If
                                End If
                            End If
                        End If
                    End If
                End If
            End If
        Loop
    Close #1
    Open Command For Output As #1
    Print #1, newfile
    Close #1
    DimRetVal
    Dim Path As String
    Dim File As String
    Dim ShortPath
    Dim apppath, cmdline
    If Len(App.Path) <> 2 Then 'Eğer path root değilse "\" ekle
        apppath = App.Path & "\"
    Else
        apppath = App.Path
    End If
    Path = GetPathAndFileName(Command, File)
    ShortPath = GetShortPath(Path)
    cmdline = apppath & "Vb5.exe" & ShortPath & "\" & File
    RetVal = Shell(cmdline, vbNormalFocus)
    End
End Sub

```

Tablo 2: Eski VB 5 projelerinizi kullanabilmek için bu kodu derleyin yeter.

larnızda da kullanmak ister misiniz? Eğer elinizde içinde hiç CRLF olmayan bir metin dizini varsa, bu kod verilen bir kolona göre metni otomatik olarak kaydırarak ve gereken yerlere CRLF'leri ekleyecektir. Sayfalar boyunca yana doğru kayan yazılar istemiyorsanız bu kodu mutlaka deneyin (tablo 3).

4) Tüm kelimelerin ilk harflerini büyütün

Kelime dizinleri ile çalışmaya başla-
mışken bu sefer de MS Word'de yer
alan bir başka özelliği programlarınıza
katmayı deneyelim. Yazmış olduğunuz
tüm bir metin dizisindeki kelimelerin
ilk karakterlerini büyük harfe çeviren bu
tek satırlık kod oldukça işinize yaraya-
caktır. Bu kod ile örneğin "bu bir yazı-
dır" metni "Bu Bir Yazıdır" şekline dö-
nüşecektir.

```
MsgBox StrConv("bu bilgisayar kültürü  
dergisi", vbProperCase)
```

5) Online olup olmadığını kontrolü

İşte size kısa fakat etkili bir kod daha.
Bu kod sizin on-line mı yoksa off-line
mı olduğunuzu belirleyecektir. Tanım-
lamaları yaptıktan sonra kendi kodunuz
içinde bu fonksiyonu şu şekilde kulla-
nabilirsiniz (tablo 4):

6) Monitörü yazılım ile açıp kapamak

Eğer başlık size ilginç geldiyse mutla-
ka bu kısa kod parçalarını bir deneyin.
Önce monitör üzerinde kontrol sağla-
mak için aşağıdaki Windows API/Glo-
bal tanımlamaları yapın (tablo 5).

7) Windows95/98 Başlat çubuğunun saklanması

Aşağıdaki kod size en kısa yoldan
Başlat çubuğunu nasıl gizleyeceğinizi
gösterecektir. Tabi ki öncelikle aşağıda-
ki Windows API/Global tanımlamaları-
nı yapmayı unutmayın.

Tablodaki kod parçasını bir modüle
yerleştirin (tablo 6).

8) Çok Basit Bir Çarpışma Denetimi

Özellikle oyun programlama ile uğra-
şanların ilgisini çekecek olan bu kod
herhangi bir kontrolün diğeri ile çarpışp
çarpışmadığını belirleyecektir. Ancak bu

kod sadece top, left, height ve width
özellikleri olan kontroller ile çalışmak-

tadır. Sonuçta çarpışma olup olmadığı
geriye döndürülecektir (tablo 7). □

```
Dim hwnd1 As Long
Declare Function SetWindowPos Lib "user32" (ByVal hwnd As Long, ByVal hWndInsertAfter As Long, ByVal x As Long, ByVal y As Long, ByVal cx As Long, ByVal cy As Long, ByVal wFlags As Long) As Long
Declare Function FindWindow Lib "user32" Alias "FindWindowA" (ByVal lpClassName As String, ByVal lpWindowName As String) As Long
```

Daha sonra ise bir Form yaratıp bu kodu da onun içine ekleyin. Form'a iki adet Command Button eklemeyi de unutmayın.

```
Private Sub Command1_Click()
    hwnd1 = FindWindow("Shell_traywnd", "")
    Call SetWindowPos(hwnd1, 0, 0, 0, 0, 0, 4580)
End Sub

Private Sub Command2_Click()
    hwnd1 = FindWindow("Shell_traywnd", "")
    Call SetWindowPos(hwnd1, 0, 0, 0, 0, 0, 4580)
```

Tablo 6: Bu eğlenceli kod Başlat çubuğunu gizleyecektir.

```
Public Function WordWrap(maxlen As Integer, ts As String) As String
    Dim i As Integer, ln As Integer, strand As Integer, pos As Integer
    Dim ls As String ' bir metin dizisi satır>
    Dim rs As String ' CRLF eklendi dizi
    Dim v As Variant, ns As String, Myexit As Boolean
    ln = Len(ts)
    pos = 1 ' Başlama noktası
    If maxlen <= 0 Then maxlen = 80 ' Keyd<tr>lnesi sat<tr>n maksimum uzunluğu
    Myexit = False
    Do While Myexit = False
        strand = maxlen
        ls = Mid$(ts, pos, maxlen) ' 60 karakterlik bir blok al ve bir karakteri boşluk bulana kadar geri git.
        If Len(ls) < maxlen Then ' Son satıra gelince son diziyi al ve ok.
            strand = Len(ls)
            Myexit = True
            ls = Mid$(ts, pos, strand)
            ns = " "
        End If
        If Myexit = False Then
            ns = Mid$(ls, strand, 1) ' Bloktaki son karakteri al.
        End If
        Do Until ns = " " Or ns = "." ' Son karakteri kontrol et.
            ' Geriye doğru sayma iflen boşluk ya da nokta bulana kadar devam eder.
            strand = strand - 1
            v = Mid$(ts, pos, strand)
            ls = v
            ns = Mid$(ls, strand, 1) ' Bloktaki son karakteri al.
        Loop
        rs = rs & ls & vbCrLf
        pos = pos + strand ' Son pozisyonun başla + o aralı uzunluk + 1.
    Loop
    WordWrap = rs
End Function
```

Tablo 3: İşte size NotePad'tekine benzer bir sözcük kaydırma kodu.


```

If HasOnlineConnection = True Then
    MsgBox "Kullar>> Durumu: Online !"
Else
    MsgBox "Kullar>> Durumu: Offline."
End If

Program için gerekli Windows API/Globel tanımlarlar> ise şu şekilde yapılabiliriz:

Private Declare Function RasEnumConnections Lib "RasApi32.dll" Alias "RasEnumCon-
nectionsA" (lprasconn As Any, lpcb As Long, lpcConnections As Long) As Long

Private Function HasOnlineConnection() As Boolean
    Dim lprasconn(0 To 1) As Long
    Dim rc As Long
    Dim lpcb As Long
    Dim lpcConnections As Long
    lprasconn(0) = 32
    lpcb = 0
    rc = RasEnumConnections(lprasconn(0), lpcb, lpcConnections)
    HasOnlineConnection = lpcConnections > 0
End Function

```

Tablo 4: Online olup olmadığımızı bu kod yardımıyla öğrenebilirsiniz.

```

Private Declare Function SendMessage Lib "user32" Alias "SendMessageA" (ByVal hWnd
As Long, ByVal wParam As Long, ByVal lParam As Long, lParam As Any) As Long
Private Const WM_SYSCOMMAND = &H112
Private Const SC_MONITORPOWER = &H170

Daha önce aşağıdaki konutlar ile monitörü açıp kapatabilirsiniz.

'Monitörü açılma> için
SendMessage Me.hWnd, WM_SYSCOMMAND, SC_MONITORPOWER, ByVal 0&
'Monitörü kapatılma> için
SendMessage Me.hWnd, WM_SYSCOMMAND, SC_MONITORPOWER, ByVal -1&

```

Tablo 5: Daha önce hiç monitörü yazılım ile kapatmayı denemişmiydiniz.

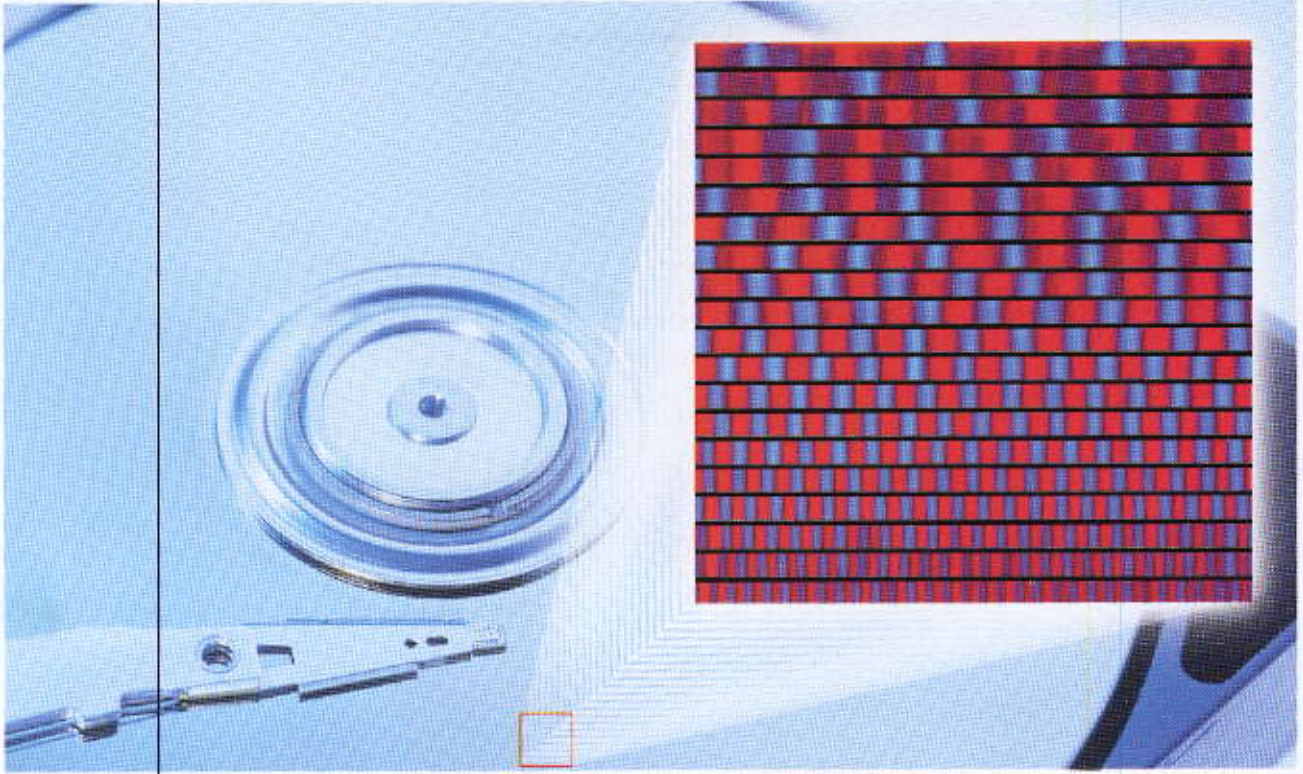
```

Private Function Collision(ByRef obj1 As Control, ByRef obj2 As Control) As Boolean
    On Error Goto ErrH
    If ((obj1.Left + obj1.Width) > obj2.Left) And (obj1.Left < (obj2.Left + obj2.Width))
    Then
        If ((obj1.Top + obj1.Height) > obj2.Top) And (obj1.Top < (obj2.Top + obj2.He-
        ight)) Then
            Collision = True
        Else
            Collision = False
        End If
    Else
        Collision = False
    End If
    Exit Function
ErrH:
    MsgBox "Bu fonksiyon bu iki nesne için çalışmayacaktır..."
End Function

```

Tablo 7: Bu kısa kod iki nesnenin birbirine çarpıp çarpmadığını kontrol edecektir.

100 Kat Daha Fazla Sabitdisk Kapasitesi

IBM araştırmacıları sabit disk üzerinde bugünkünden 100 kat daha fazla veri bulundurmayı sağlayan yeni bir malzeme geliştirdiler. Bu gelişme nanoteknoloji sayesinde mümkün olabiliyor.

MF / Alis Sırmacıyan usirine@yahoo.com

Yeni bir malzemenin geliştirilmesiyle sabit disk kapasiteleri tahmin edilemeyen boyutlara varacak. IBM araştırmacıları kimya ve nanoteknolojiyi birleştirerek tamamiyle yeni bir malzeme geliştirdiler. Bu malzeme sayesinde sabit disklerin kapasitesi yüz kat artacak.

Malzeme, düzenli sıralanmış manyetik parçalardan oluşan katmanlardan oluşuyor ve büyüklükleri sadece dört nanometre (metrenin milyarda biri). Büyüklüğü karşılaştırmak gerekirse: Tek bir parçanın bir insanın saç teli büyüklüğüne eşit olması için 20.000 tane-sini bir araya getirmek gerekir.

Bugünkü sabitdisklerin yüzeyi mik-

roskop altında oldukça karmaşık görünür. Kobaltın bir cam üzerinde yoğunlaştırılması veya plastik bir plak üzerine saçılarak üretilirler. İstildikten sonra farklı boyutlarda manyetik parçalardan oluşan bir tabaka meydana gelir.

Bugünkü güncel sabit disklerde parça boyutu 15-20 nanometredir. Disk üzerine veri kaydederken bu küçük manyetik parçaların yüzlercesi okuma yazma başlığı oluşturur. Sabit disklerin kapasitesi parçaların küçültülmesi ve son yıllardaki medya yoğunluğunun artırılması sayesinde yükseltilebildi.

Uzmanlar bu tip küçük parçaların küçültülmesinin yakında sınırlarına varacağını düşünüyorlar. Küçük parçaları man-

yetize etmek ve ince katmanlar oluşturmak daha zor.

Küçük parçalar ve daha çok veri için eş aralıklar

Mikroskop altından bakılırken IBM araştırmacılarının tamamen yeni bir malzeme geliştirdikleri (bkz. sonraki sayfadaki kutu) hemen anlaşılıyor. Kimyasal reaksiyonla aynı büyüklükte olan ve sadece birkaç 1000 atom içeren minicik manyetik parçalar oluşturulmuş. Parçalar kendiliklerinden çit şeklinde bir yapı meydana getiriyorlar, aralarındaki mesafe eşit. Nano parçaları demir ve platin karışımından oluşur. Üretim süreci boyutlarını yönetme ve araların-

daki mesafeyi ayarlama imkanı tanır. Verilerin yoğunluğunu artırmak için her ikisi de çok önemlidir.

"Bu bilimsel keşif, müşterilerimizin e-commerce ve internet ile oluşturdukları devasa veri miktarlarını kaydetmek için yeni çözümler sunabilir," diyor IBM kaydetme sistemleri ve teknolojileri araştırmaları müdürü Currie Munce. "Bu yöntemle sabitdisk üretimine başlayana kadar daha pek çok pratik çalışma yapmak gerekir. Ancak bu çok heyecan verici ve çok fazla şey vadeden bir gelişme."

New York ve San Jose'de çalışan bilim adamları, Dr. Shouheng Sun tarafından yönetiliyorlar. "Kendi organizasyonu sayesinde işin çoğunu doğanın kendisine yaptırarak," diye ekliyor Sun. "Bu süreç yüksek yoğunluktaki kayıt araçları için yeni seçeneklerin kapısını açıyor."

Demir ve platinden oluşan küresel parçalar

Nano parçaları kimyevi iki demir ve platin içerikli molekülden üretilir: Demir-carbonyl ve platin acetylacetonat (bkz. grafik). Isıtma ile moleküller tepki gösterir ve demir ve platinin moleküllerinden organik parçaları ayrılarak yuvarlak nano parçaları halinde birleşirler. Koyulaştırılan demir ve platin birkaç bin atomu aynı parçalarda bulundurulur.

Artan nano parçaları yağ asidi ve oleylaminden oluşan esnek bir yapıda olurlar. Bisiklet tekerleğinin reyonu gibi minicik bir yuvarlağın merkezinden uzak dururlar. Çözüm oluşurken kendi kendine organize olarak düzenli çit haline gelen parçaların fiziksel ve manyetik olarak birbirlerinden bağımsız durmalarını sağlarlar.

Manyetik parçalar sert kabuklu "pişiriliyor"

Vakum içinde ısıtmaya devam edilirse yağ asidi ve oleylamin filmi sert bir kömür kabuk haline dönüşür ve bu da nano parçalarını yerinde sabit tutar, hava ile temas ederse oksitlenmesini engeller.

IBM araştırmacılarının bu ısıtma işlemi tek tek parçaların atom yapılarında kritik bir geçiş yapar. Demir ve platin atomları kayıt teknolojisi için işe yaramaz (kubik alan merkezli) bir şekilden

manyetik uyumlu (tetragonal alan merkezli) bir şekle dönüşür.

Dört nanometrelik yarı çaplarıyla bu yeni parçalar bugüne kadar püskürtme yöntemiyle oluşturulan en küçük manyetik parçaların yarısı büyüklüğünde bile değiller. Küçük parçaların veri bitleri de daha küçük olur.

Kayıt araçları üzerinde daha fazla veri yoğunluğu

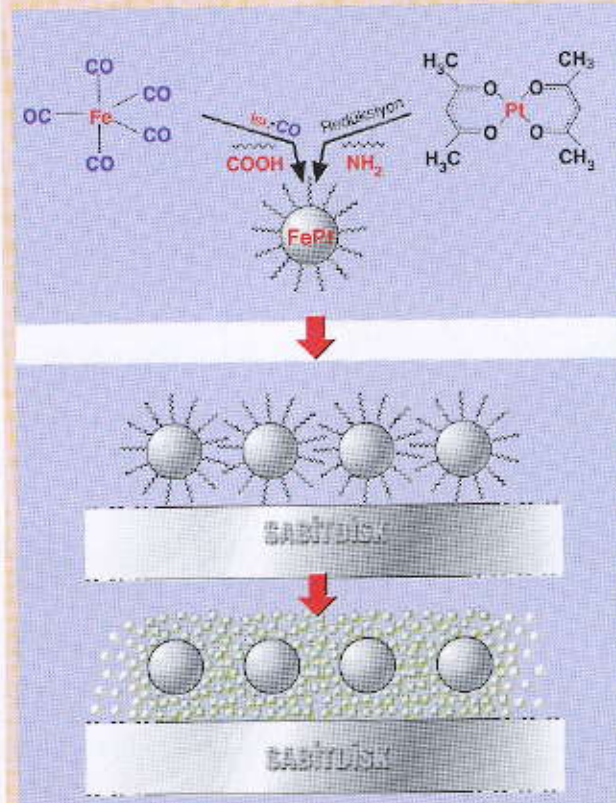
Ayrıca eş biçimli parça büyüklüğünün sinyal derektörlü ve yöntemli daha küçük veri bitlerinin hata düzeltmeleri için daha kolay ve güvenilir işlenebildiği gerçeği de var. Daha küçük ve eş biçimli yapı kombinasyonu manyetik kayıt araçları üzerinde daha fazla veri yoğunluğu da sağlar.

Bu buluş o kadar yeni ki henüz araştırmacılar bile içinden çıkabilmiş değiller. IBM geliştiricisi Dieter Weller: "Bi-

limsel olarak bakılırsa tek parça manyetikleşmesinin temellerini anlamamız gerekiyor." Nano parçaların sabitdiskler için yararlı bir şekilde kullanılabilmesi için üzerinde hala pratik olarak düşünmek gerekiyor. Öncelikle bu malzemenin kimyevi olarak dayanıp dayanmayacağı ve manyetikleşmenin sürekli olup olmayacağı netleşmeli.

Ayrıca bu malzemenin bitirme süreci içinde eş boyutlu yapılarıyla 3.5 inç büyüklüğündeki diskler üzerinde de uygun olup olmadığı belli değil. İş sağlamamak için sorulan sorular oldukça dikkat çekici: Yazma okuma kafası disk 10.000 ve üstü dönerken tek tek nano parçalarına ulaşıyor mu? Ayrıca nano teknolojinin sabit disk üreticileri tarafından hayata geçirilip geçirilmeyeceği ve bunun ne zaman olacağı da bu sorular arasında. ■

Nanoteknoloji: Yeni Malzemenin Oluşumu

Sentez aşamasında ısıtılan demir-carbonyl ve platin acetylacetonat çözümü ile yuvarlak demir ve platin nano parçaları oluşur. Yağ asidi ve oleylamin ile kaplanırlar ve bu parçalar arasında eş mesafenin olmasını sağlar.

Isıtma (annealing) sırasında organik malzemeden bir kömür tabakası oluşur ve bu da nano parçaların yerlerinde sabitlenmelerini sağlar.

Büyüklik karşılaştırması: Soldaki yüzey günümüz kayıt araçlarına ait. Sağdakiyse IBM'in buluşuna. Manyetize edilmiş parçalar daha küçük ve düzenli yapılardan oluşuyor.

Sektörün İlk Şirket Evliliği Gerçekleşti

Şirket evlilikleri her zaman başarıyla sonuçlanmıyor. Birleşmenin herhangi bir aşamasında sorunlar yaşanabiliyor ve uzmanlar mecbur kalmadıkça böyle bir tercihin yapılmamasının çok daha doğru bir tavır olacağını belirtiyor.

Banu Cengiz - bencengiz@chip.com.tr

Türkiye'de bilişim sektöründeki ilk evlilik, Probil, Probil Ankara, ProServis, ProNetwork ve Bordata arasında gerçekleşti. Bu 5 şirket, daha hızlı hizmet, daha geniş çözümler ve daha büyük hedefler için Probil A.Ş. çatısı altında birleştiler. Evliliğin ön hazırlıkları uzun zamandır sürüyordu ve sonunda 12 Haziran 2000 tarihinde resmi

olarak gerçekleşti.

Biz de bu birleşmenin arka planında neler olduğunu Probil A.Ş. Genel Müdürü Turgut Gürsoy'dan dinledik.

CHIP: Bize kısaca Probil'den bahsedermisiniz?

Turgut Gürsoy: Probil 1989 yılında kurulmuş olan bağımsız bir sistem entegratörü. Ağırlıklı olarak çalıştığı sektör ise, finans sektörü. 1996 yılında şu anda mevcut olan müşterilere servis destek anlaşmaları, bakım anlaşmaları, garanti hizmetleri gibi hizmetleri götürün ProServis adlı servis ve destek şirketi kuruldu. 1997 yılında network konusu Türkiye'de yeni yeni konuşulmaya başlanmışken, Probil ProNetwork şirketini kurdu.

Tüm bu şirketlerin dışında bir de Probil Ankara var.

CHIP: Bu çerçeveden bakarsak Probil'in hedeflerini nasıl özetleyebilirsiniz?

T.G: Tarihçemiz genel anlamda böyle ama Probil'in sektöre bakış açısı sektörden pay almak değil, sektörün pazarını da genişletecek projelerde imza sahibi olmak.

Bankalarda PC otomasyonlarına ilk geçiş Probil sayesinde gerçekleşti. Şimdi bu tür projeler dışında, Alkent 2000 projesi çerçevesinde Akıllı Evler konseptini yarattık.

Tüm bunların dışında, KOBİ'lere yönelik olarak yürüten Değişim 2000 projesi var; bu projeyi EGS Grubu ile gerçekleştiriyoruz. EGS bünyesindeki tüm KOBİ'ler bu projeden yararlanma imkânına sahip olacak.

CHIP: Bu birleşmenin sebebi nedir?

T.G: Probil kendi içinde 4 adet şirket-

ten oluşuyor. Bizim grubumuz içinde pek çok satış birimi, muhasebe birimi ve bunların hepsinin alt birimleri mevcut durumda.

Birleşme süreci aslında 1.5 yıldır devam ediyor. Bu birleşmenin en temelindeki fikir, var olan insan kaynaklarımızı en iyi ve en etkin şekilde kullanabilmek fikri idi. Aslına bakarsanız müşterilerin talebi de bu yöneydi; tek bir kişiyle muhatap olup sorunlarını tek bir kaynaktan çözmeyi tercih ediyorlardı. Müşteri beklentileri, teknolojinin o yöne doğru gitmesi, şirketlerin arasındaki sinerjiyi daha da güçlendirmek ve müşteri beklentilerine daha hızlı cevap verebilmek için böyle bir birleşme gerçekleştirdik.

Bordata ile benzer müşteri yaklaşımlarına sahibiz ve son birkaç yıl içinde ortak projelere imza attık. Bu projelerin başarıyla sonuçlanması bize birlikte çalışabileceğimizi gösterdi. Tabii Bordata'nın sektördeki yeri ve konumu bizim için önemli.

Amaç uçtan uca çözüm veren sistem entegratörlüğü

CHIP: Bu birleşmenin sonucunda gelmek istediğiniz konum nedir?

T.G: Bizim amacımız uçtan uca çözüm verebilir hale gelmek. Birleşmedeki amaçlardan biri de bu. Yeteneklerimizi daha da geliştirmek istiyoruz.

CHIP: İleriki tarihlerde Probil A.Ş.'den başka birleşme haberleri de alabilir miyiz?

T.G: Bundan sonra uluslararası şirketlerle stratejik partnerlikler kurmayı amaçlıyoruz. Bu çok önem verdiğimiz

Probil A.Ş. Genel Müdürü Turgut Gürsoy

hedellerden bir tanesi. Bunun dışında, Türkiye'de bizim grubumuzla entegre çalışabilecek şirketler söz konusu olursa, onları da bünyemize katmak gibi yeni projelerimiz var. Bizi tamamlayıcı nitelikte olan şirketleri kendi grubumuza katmayı planlıyoruz. Yaklaşımımız bu olacak. Bundan sonraki stratejimiz de bağımsız bir sistem entegratörü olmak. Hedeflerimiz ve tüm çalışmalarımız bu doğrultuda.

Çok ciddi, stratejik iş ortaklıklarına da girebiliriz. Geçmişe baktığımızda müşteri kaybımızın yok denecek kadar az olduğunu görüyoruz. Bilgi işlem sektörün-

T.G: Ortadoğu'ya, Balkan ülkelerine, Türki cumhuriyetlere ve Mısır'a gitmek amaçlarımız arasında. Müşterilerimiz ne zaman orada ofis açmamızı talep ederlerse, biz de o zaman gidip orada ofis açacağız. Ana hedeflerimiz içinde yaygınlaşma önemli bir yer tutuyor. Bunun dışında yeniden yapılanma ve şirket birleşmesinin ardından, sektörün gidişatına bakarak şirketin içinde var olan, daha önceden yapmakta olduğumuz çözümler hızlı bir şekilde verilmeye devam edecek. Bu hizmetlerde herhangi bir duraksama ya da önem ağırlığında değişiklik olmayacak, ama pazardaki konumumuz

nize sunabileceğiniz alternatiflerin çokluğu sizin gücünüz oluyor.

CHIP: Bu arada bir de Citicorp'un iştiraki olduğu uluslararası bir fon size destek verdi. Bu fonun Türkiye'de desteklediği başka şirket var mı? Sizi seçerken kriterleri nelerdi?

T.G: Benim bildiğim kadıyla Citicorp'un destek verdiği tek şirket biziz. Bu fon özellikle IT alanında yatırım yapıyor.

Müşterilerimizle, tedarikçilerle, yurtdışında olup bizimle çalışan şirketlerle konuştular.

Uluslararası bir denetimden geçtik. Tüm bunlardan beklidiklerinin çok üstünde sonuçlar aldılar. Verdiğimiz bilgiler ve söylediklerimizden sonra birlikte çalışmalarımız sırasında tüm bunların çok daha fazlasının var olduğunu gördüler. Kâr oranları, sektördeki yerimiz ve konumumuz, tüm bunların yanında çalışanların bağlılığı açısından bakıldığında umduklarının çok daha üstünde şeyler gördüler. Ciro ve insan gücü açısından Türkiye'deki birkaç sistem entegratöründen biriydik. Sonuçta tüm bunlar seçilmemize neden oldu. □

Kuruluşundan Bugüne Probil

1989: Kuruluş

1991: İlk yerel ağ ile IBM ana sistem bağlantısının bir bankada gerçekleştirilmesi.

1992: Devlet İstatistik Enstitüsü'nün Türkiye çapında başlattığı host entegrasyonu, 24 ilin LAN kuruluşları ile merkezi sistemlerin kuruluşu ve WAN bağlantılarının gerçekleştirilmesi.

1994: MS Network Specialist çözüm ortağı.

1995: Türkiye'deki ilk 1500 kullanıcı Windows NT WAN uygulamasının gerçekleştirilmesi.

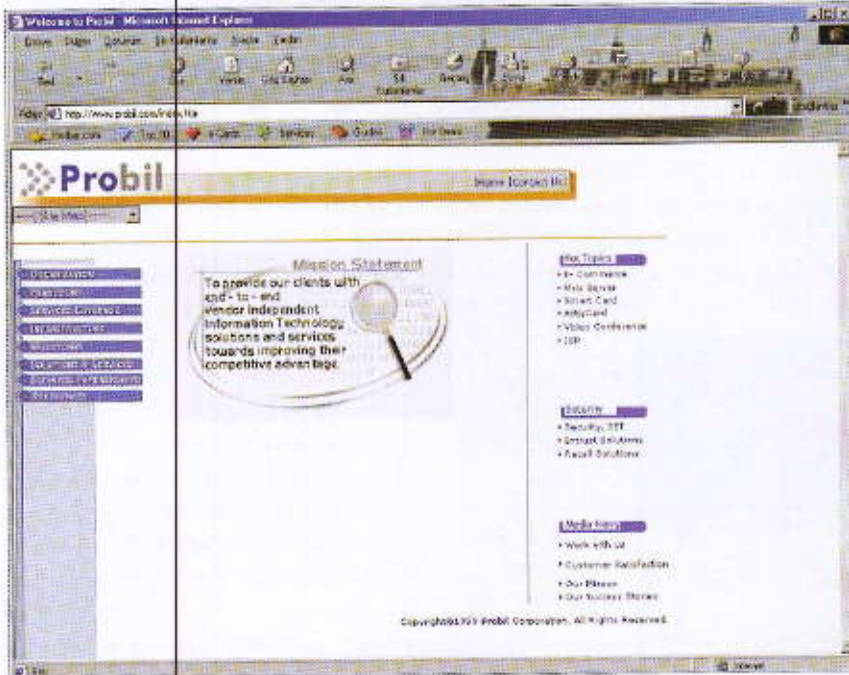
1995: TEDAŞ Elektrik Dağıtım Sistemi otomasyonu projesi; 81 il ve ilçede kurulu LAN'ların merkez ile WAN bağlantıları ve banka şubelerinde kurulan sistemlerle tahsilat takiplerinin gerçekleştirilmesi.

1995, 1996, 1997, 1998: Microsoft, Yılın Backoffice Satıcısı

1998: Türkiye'deki ilk dijital yapıya sahip ISP'nin kuruluşu.

1999: İlk 155 Mbps bağlantılı özel WAN kuruluşu. İlk geniş alan video konferans sisteminin kuruluşu. Yeni merkeze taşınma.

2000: Bordata, Probil, ProServis ve ProNetwork şirketleri birleşti. Citicorp'un iştiraki olan uluslararası bir yatırım fonu ortak oldu. E-business Uygulama Bölümü kuruldu. Değişim 2000 Projesi devreye girdi.

Probil'in web sitesine www.probil.com adresinden ulaşmak mümkün.

de hizmet verdiğiniz zaman bunun arkasında durmanız lazım.

CHIP: Bu birleşme sonucunda ortaya çıkan insan kaynakları ve sermaye konusundaki büyüme ne civarda?

T.G: Probil şu anda 8 şubede 12 iş ortağıyla hizmet veriyor. 1 yıl içindeki hedefi bu 8 şubeyi 12'ye çıkartmak, 12 iş ortağını da 20'ye çıkartmak. Şu anda 301 kişi ile çalışıyoruz. Yıl sonuna kadar bu sayıyı 350'ye çıkartmayı planlıyoruz.

Bunun dışında, bu birleşmenin ardından gerçekleşen sermaye ya da ciro büyüklüğü 53 milyon dolar oldu ve bizim yıl sonu hedefimiz 85 milyon dolar.

Müşteri talebine göre yurtdışında şube açılabilir

CHIP: Yurtdışında da şubeler açmayı planlıyor musunuz?

bundan sonra e-business alanına da yönelecek.

Çok yakında San Francisco'da eğitim merkezi açacağız. Çalışanlarımızın Silicon Valley'deki teknolojik knowhow'a çok daha hızlı bir şekilde ulaşmalarını ve bunları çok daha hızlı bir şekilde şirkete transfer etmelerini sağlayan bir rotasyon sistemi kullanmayı planlıyoruz.

CHIP: Probil Türkiye'deki sayısı az marka bağımsız sistemi entegratörlerinden biri değil mi?

T.G: Evet, Probil marka ve grup bağımsız bir sistem entegratörüdür. Türkiye'de örneğin networking alanında Cisco, Lucent ve Nortel ile çalışabilen tek şirketiz. Yine tedarikçi grubunda HP, IBM ve Compaq ile çalışabilen tek şirketiz. Yani üçüyle birarada çalışabiliyoruz. Marka bağımsız olduğunuz zaman müşterileri-

Okur Mektupları

SuperCHIPMan tüketici hakkını arayanların ve bilgisayarla ilgili çözemediği soruları olanların hizmetinde. chipyaz@chip.com.tr adresine e-mail yazarak bilgisayarla ilgili tüm sorunlarınızı iletebilirsiniz.

Overclock esnasında dikkat edilmesi gerekenler

Merhabalar, ben derginizi uzun süredir ilgi ile takip eden, daha çok bilgisayar hardware'i ile ilgilenen bir elektronik mühendisim. Her düzeyde kullanıcıya hitap eden çalışmalarınız için teşekkür ederim. Hemen sistemimi anlatarak soruma gelmek istiyorum. ASUS P3V-133 anakart, Celeron-500 Mhz (BOX) işlemci, 64 MB PC-100 CAS-3 RAM, 10.2 GB Quantum HDD, 50X ASUS CD-ROM, Diamond Stealth III S540 32 MB ekran kartı. Creative Vib-

gili gördüğüm bilgi belki de yanlış bir karar ile beni retikledi. Anladığım kadarı ile CPU üzerinden okuduğu bilgileri (CPU ID, üretici, bus frekansı, versiyon, slot yapısı vb.) gösteren programda ilginç bir bilgi satırı var. Burada Current Speed: 500 Mhz ve Max.Speed: 800 Mhz (?) bilgisi okunuyor. Ben bu bilgiyi bir nevi bir ipucu, bir göz kırpması (!) olarak algıladım. Deneme amacı ile hemen işe koyuldum, gerekli jumper ayarlarını yenileyerek CPU bus frekansını güvenliği elden bırakmamak kaydıyla küçük bir değişimle 66

kanları uyum sağlamadığı için, Windows işletim sistemi kendini yapılandırmaya çalışırken, sistemde çökme yaşanmaması için bir koruma hatası vermiştir. Bunun sebebi ise, veri transfer yolunda işlemcinin saat hızı ile Ram'in saat hızının birbirleriyle uyum sağlayamaması ve dolayısıyla bu uyumsuzluktan doğan veri kaybıdır. Böylece sisteminiz çalışamaz duruma gelir.

Anakartınız ile gelen ASUS PC Probe programının ölçtüğü olduğu Current Speed, o an makinanızda bulunan işlemcinin hızını göstermektedir. Max Speed ise anakartınızın desteklediği maksimum CPU hızını vermektedir. Overclock yaparak sizin bu hıza ulaşmanız, elinizdeki Celeron 500 işlemci için olanaksızdır. Çünkü overclock yaparken, makinanızın işlemcisinin verebileceği maksimum değer 566 MHz olacaktır. Eğer, makinanızı daha fazla işlem hızına çıkartmak isterseniz overclock'ta CPU'ya ekstradan soğutucu bir fan daha takmanız gerekmektedir. Overclock yapılan işlemcilerde CPU ısı fazlalığı için soğutucu fanı yetersiz kalmaktadır.

ASUS Probe V2.11 Installation With Software CPU Cooling System!

Asus PC Probe Asus anakartlarını denetleyerek fan hızı, CPU ısısı, anakart özellikleri gibi özelliklerini gösteren bir yazılım.

ra PCI ses kartı, Datron 56K f/m ve Windows 98 işletim sistemi. Bütün donanım parçaları mümkün olduğunca en son sürümleri olacak şekilde üretici firmaların sürücüleridir. Hardware ile ilgili olduğundan çeşitli kaynaklarda rastladığım "overclock" konularını yakından takip ediyorum.

Derginizde siz de zaman zaman değiniyorsunuz. Tabii ki insanın iştahı kabarıyor. Overclock işini hiç de uygulamaya taraftarı değildim, ta ki anakartımın CD'sinden çıkan ASUS PC PROBE V 2.11 programını çalıştırana kadar. Bu program PC donanımı hakkında çeşitli bilgiler veriyor. Burada işlemci ile il-

Mhz'den 75 Mhz'ye çıkarttım, PC'yi açtım. Bios, işlemciyi 562 Mhz olarak gördü ama Windows açılmadı. Verdiği hata mesajı 'Windows Koruma Hatası bilgisayar yeniden başlatınız' oldu. Birkaç Bios ayarı değişikliği ile yaptığım denemeler sonucu, değiştirmedim. (Güvenli kipte bile açılmadı.) Acaba hata sebebi nedir? İşlemciye bir bus hızı kildi mevcut mudur? Ve son olarak ASUS PC Probe programında gördüğüm Max.Speed: 800 Mhz datası ne ifade ediyor?

CHIP Yapmış olduğunuz overclock yapılandırmasında, saat hızları ve bus fre-

Bilgisayara birden çok sürücü bağlanması

Merhaba, benim evimde bulunan eski bilgisayarından söktüğüm, çalışan harddisk'im asıl bilgisayarına takmak istiyorum. 2482 silindir, 16 head, 63 sektör olan harddisk'im, eski bilgisayarımın CMOS'unda maksimum kapasite olarak 1222 görünüyor. Ben bu harddisk'i eski bilgisayarımdan söktüm ve yeni olana takmak için içini açtım ama, tam olarak nereye takacağımı bulamadım. Bir tane primary harddisk'in arkasından çıkan uzun kafalı bir kablunun mainboard'la birleşen kablo arasında gene tam harddisk'in arkasına olacak büyüklükte bir kafa var. Ayrıca CD-ROM'u mainboard'a bağlayan kablo-

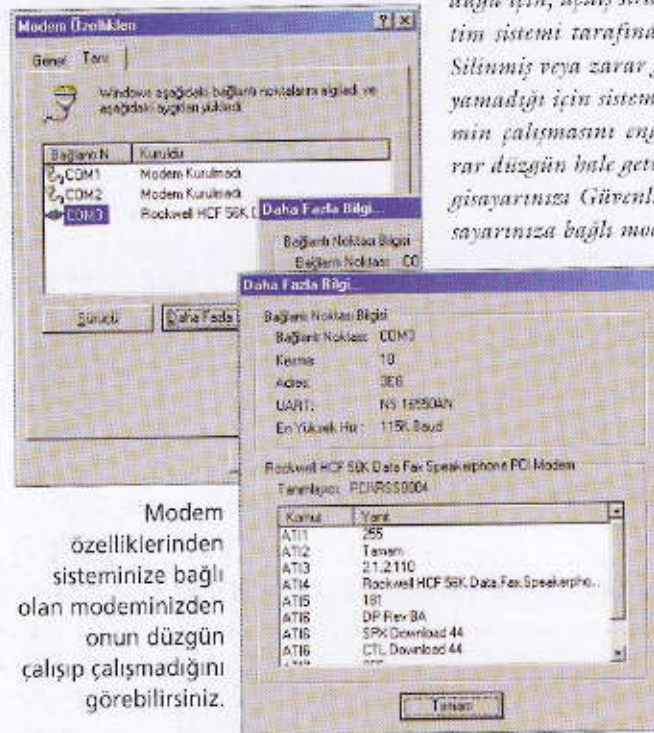
num arasında da aynı büyüklükte bir kafa var. Power supply'a nereden bağlayacağımı da tam olarak bilemiyorum. CMOS'u da primary slave olarak mı yoksa secondary slave olarak mı kaydedeceğim? Ve gene CMOS'da harddisk tanıtım ekranında harddisk MODE'a ne yazmam gerekiyor? Eğer yardımcı olursanız çok sevinirim.

CHIP Öncelikle IDE1 ve IDE2 olarak tanımladığımız dataswitchlerin anakart üzerinde hangisine bağlı olduğunu belirlememiz gerekiyor. IDE1 genellikle 1. ve 2. HDD'ler için kullanılmaktadır. IDE2 ise CD-Writer, CD-Rom ve DVD-Rom'lar için kullanılıyor. Bilgisayarınıza bağlı olan HDD'yi Primary Master, elinizdeki eski HDD'yi Primary Slave olarak tanımlayacaksınız. CD-Rom sürücünüzü ise Secondary Master olarak tanımlayacaksınız. Bu yüzden HDD'ler ve CD-Rom sürücünüzün üzerindeki jumper ayarlarını iyi ayarlamamız gerekmektedir. İkinci HDD'nin ise boşta olan bir Power kablosunu bağlayabilirsiniz. Daha sonra HDD'yi yuvasına oturttukça bilgisayarınızın kapağını kapatınız. Bilgisayarınızı açtığınızda RAM'ler sayılırken, DEL tuşuna basarak CMOS'a gireceksiniz. Buradan IDE HDD AUTO DETECTION bölümüne girdiğinizde (eğer jumper'ları doğru ayarladıysanız) otomatik olarak bilgisayarınıza bağlı HDD'leri bulacaktır. Bulduğu takdirde de STANDART CMOS SETUP'da MODE'yi belirtmenize gerek kalmayacaktır.

Modem kurulumunda "turbovbv.vxd" hatası

Selam, benim sorunun modemim ile ilgili denilebilir. Yaklaşık 5 gün önce internet hızımın düştüğünü gördüm ve sorunun modemden kaynaklanabileceğini düşünerek modemimi tekrar install ettim. Install'dan sonra (tahminime göre yanlış modem'in dosyalarını install ettim) bilgisayar ilk açılışında şöyle bir hata mesajı geldi: "turbovbv.vxd" adlı bir dosya bulunamıyor bu yüzden windows otomatik olarak açılmıyor. Herhangi bir tuşa basmadıkça Windows otomatik açılmıyordu. Neyse bir kaç gün önce bilgisayarında bazı dosyaları karıştırırken sorunun modemden gelebileceğini düşündüm ve modem'in dosyalarını ka-

rıştırmak System dosyası altında "turbovbv.vxd" dosyasının install edilmediğini gördüm. Modemi çıkartıp dosyalarını sildikten sonra tekrar bilgisayarımı açtığımda otomatik olarak sorunsuz

Modem özelliklerinden sisteminize bağlı olan modeminizden onun düzgün çalışıp çalışmadığını görebilirsiniz.

açıldı. Modemi tekrar install ettiğimdeyse, onun da sorunsuz çalıştığını gördük -arkadaşlarla. Benim anlamadığım şey, neden Windows açılmak için böyle bir dosyaya ihtiyaç duyuyor? Bu her modem için de geçerli mi? Ve bu sorun bir tek PCI türü modemler için mi geçerli? Modemlerimizi doğru olarak install ettiğimizi nasıl anlayacağız? Teşekkürler,

Sistemim: 66MHz,32 Edo US Robotics marka internal modem (PCI), Windows 98 İng.

CHIP Bilgisayarlar değişik konfigürasyonlara sahip oldukları için, Windows işletim sistemi kurulurken her bilgisayar için ayrı bir konfigürasyon oluşturur. Windows işletim sistemi, açılış sırasında bilgisayarınızın konfigürasyonuna uğramış dosyalarını tek tek inceler. Çünkü yeni donanım ile birlikte gelen sistem dosyaları, kurulum aşamasında sistemi-mize kendilerini yükleyebilirler. En ufak bir sistem dosyasının zarar görmesi veya silinmesi halinde ise donanımsal problemler yaratırlar. Örnek olarak modemimizi tanıtmıyorlar. Elinizdeki modem'in doğru çalışması için gerekli olan

"turbovbv.vxd" dosyası, PCI modemlerde özellikle Rockwell Chipsetlerde, RWHSF95, RWPCI95 ve RWUSB95 türündeki Chipsetli modemlerde kullanılıyor. Turbovbv.vxd sistem dosyası olduğu için, açılış sırasında Windows işletim sistemi tarafından kontrol ediliyor. Silinmiş veya zarar gördüğünde ise okuyamadığı için sistem hatası vererek sistemin çalışmasını engelliyor. Sistemi tekrar düzgün hale getirebilmeniz için, bilgisayarınızı Güvenli kipte açarak bilgisayarınıza bağlı modemini tekrar yük-

lemenizi tavsiye ediyoruz. Sisteme düzgün yüklenmiş bir modemi Denetim Masasından \Sistem özellikleri\Aygır yöneticisinden kontrol ederek öğrenebilirsiniz. Eğer hızı konusunda bir şüphemiz varsa, US Robotics marka modemler için bir

inceleme ve test programı olan, www.3com.com adresinden Modem Manager adlı programı tavsiye ediyoruz.

Anakartlarda Bios Güncellenmesi

Merhabalar, Gigabyte BX2000+ anakartım var. Bilgisayarımı açtıktan bir süre sonra (bazen bir saat, bazen on dakika, bazen de açar açmaz) kasadan ambulans sesine benzer bir ses geliyor. (Setup ayarlarını aşağıda belirteceğim.) BIOS'un son dan bir önceki sürümünü kullanıyorum. Bu bip sesini kesmem için ne yapmam lazım? Yanlış kablo bağlantısından dolayı olabilir mi yoksa setup ayarlarında bir şeyler mi var yanlış olan? BIOS'u yeniden yazdırmayı bile denedim. Yapacak bir şeyim kalmayınca size mail atmak aklıma geldi. Bilgisayar her açtığımda o sesi duyunca kasaya esash bir tekme atmak geliyor içimden. Yardımcı olursanız çok sevineceğim!

CHIP Her anakartta olduğu gibi sizin anakartınız da, açılış sırasında Ram'leri okumadan önce kısa bir bip sesi verir. Duymanız gereken bip sesi fazla uzun

sürüyor ise, Ram'lerinizin, ekran kartınızın veya anakarta takılı olan diğer kartlarınızın, ISA, PCI veya AGP slotlarına tam olarak oturup oturmadığından şüphelenebilirsiniz. BIOS ayarlarınıza farklı bir olay ile yapabileceğinizi sanmıyoruz. Size önerimiz BIOS'unuzu update ederek sisteminizi tekrar gözden geçirmenizdir. Uzman bir kullanıcı iseniz, anakartınıza ait BIOS update için www.gigabyte.tw adresinden, BIOS'unuzun yeni sürümünü indirebilir ve update edebilirsiniz.

Bilgisayarda Ağ yapılandırması

Merhaba, Yeni bir bilgisayar alınca, eskisini atmaya kıyamadım. Dergilerde çıkan "Evinizi Ağlandıran"a benzer yazılarını da bir kenara koyup, iki bilgisayarı birbirine bağlamaya karar verdim. Daha önce bu işi seri ve paralel kablo-

zemedim. Çözemediğince de ethernet kartlarını çıkarttım. Çözemediğim sorunların şöyle:

1. Örneğin, bilgisayarın biri kapalıyken diğerinin açılması neredeyse 15-20 dakika sürüyordu. İkinci bilgisayarın sahibi olan oğlum, "Baba bu takıldı" deyip durdu her seferinde. İlk başlarda ben de öyle sanıp, bilgisayarı kapatıp açtım. Ancak sonra fark ettim ki, bilgisayarların ikisini de açınca sorun kalmıyor. Hatta birini açtığımda takılmış gibi görüldüğünde, diğerini açar açmaz, takılmış görünen bilgisayar canlanırveriyor. Control Panel/Network içindeki Ağ Bileşenlerinden oturumun hızlı açılması seçeneğini işaretledim ama faydası olmadı. Bu sorunu gidermenin bir yolu olmalı, yol gösterebilir misiniz?

2. Video CD seyredirken eğer diğer bilgisayar kapalı ise, ekranda 2 saniyede bir donmalar oluyor. Diğer bilgisayarı

bir Twain Diver'ı, A bilgisayarı tarafından kullanılacak şekilde paylaşımı nasıl açarım?

Şimdiden teşekkürler...

CHIP Öncelikle araştırmacı ve inceleyci bir bilgisayarçı olduğunuz için sizi tebrik ederiz. Bu şekilde bilinçli kullanıcıları görmek bizler açısından da çok sevindirici.

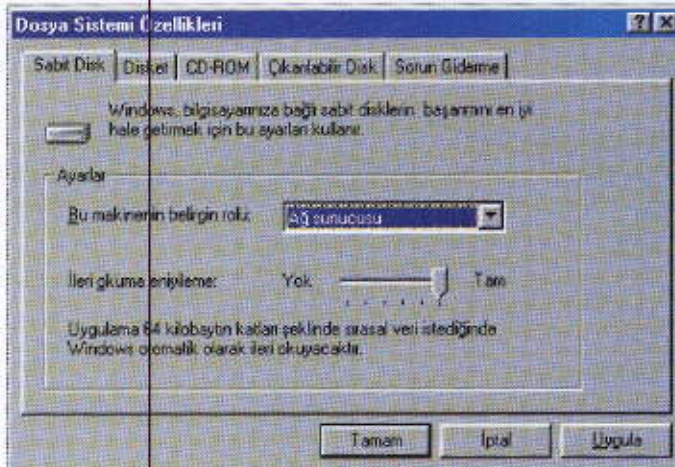
İlk sorunuzun bilgisayarlarınızdan birini server (ağ sunucusu) olarak göstermediğiniz için kaynaklanıyor. İki bilgisayardan birini ağ sunucusu yapmanız gerekmektedir. Bunun için Denetim Masası\Sistem\Basarım\Donya Sistem Özellikleri seçeneğindeki sabit disk bölümünü Ağ Sunucusu olarak değiştirmeniz gerekmektedir. Bir bilgisayar Server, diğeri ise Client olarak tanımlandığında, iki bilgisayar arasındaki veri transferi ve Internet hizmeti da artmış olursunuz. Ancak network'lere bağlı bilgisayarlar, diğer bilgisayarların açık olup olmadığını kontrol ettikleri için, açılış sırasında bağınız bilgisayarlar arasında geç açılırlar.

İkinci sorunuz ise gene network'e bağlı olduğundan kaynaklanıyor. Windows işletim sistemi kısa aralıklarla ethernet kartlarını kontrol ederek network'e bağlı yeni bilgisayar ararlar. Client makinasız kapalı olduğu için, dataların ulaşması sırasında kullanılan veri yolundaki trafiğin artması sonucu makinasızda donmalar yaşanmaktadır. Çözüm olarak size önerimiz; yüksek hız ve fazla bellek gerektiren programlar kullanırken bilgisayarınızı network ortamından çıkartınız.

Diğer sorunuzun cevabı ise; Scanner'ı network'te çalıştıramazsınız. Bunun nedeni Twain driver'larının network ortamına göre uyumlu olmaması. Buna ek olarak A makinasına kurduğunuz tarama programını paylaşımı açsanız bile B makinası ile tarama yapamazsınız.

Windows'ta iki ses kartını aynı anda çalıştırmak

Sevgili ChipMan, Bilgisayarımın konfigürasyonu şöyle; PII 266, 64MB RAM (128 olacak!), 32x Creative infra, 56.6 Apache voice modem, 3.2 HDD (sıkıştırılmış 6.0 GB), 16 MB Voodoo3 3000, Avermedia TV Capture98, SB16 Vibra ses kartı, Windows 98

iki makineli bir ağda herhangi bir makinenin dosya sistem özelliklerinden sabit diskini Ağ sunucusu olarak tanıtırmanız menü transferinizi de arttırmış olursunuz,

larla yapmayı denemiştım ama, başaramamıştım. Bu iş için özel modem kablosu gerek diye düşünmüştüm ama, bilgisayarlar da böyle bir kabloyla rastlamadım. Neyse, bu kez paraya kıyıp ethernet kartı almaya karar verdim. 25 milyon harcaıyıp (burada bir kazık yedim gibi ama umursamadım) iki kart (Winbond) ve bir cross cable edindim. Kartları tanıtıp, IPX/SPX protokolünü de yükleyince çok fazla zorlanmadan iki bilgisayardan oluşan bir ağa kavuştuk. Yalnız, internet paylaşımı için, NetProxy kullanmadım. Windows 98 ikinci sürümünün özelliğinden yararlanmayı tercih ettim. Yine herşey yolunda gitti ve ikinci bilgisayar da interneti paylaşmaya başladı.

Ancak bazı sorunlar yaşadım. Bu sorunların bazısını çözdüm, bazılarını çö-

alıştırınca herşey yoluna giriyor. Bu arada, normal yoldan TV seyredirken diğer bilgisayar kapalı da olsa görüntüde anormallik olmuyor. Bunun nedeni ve çözümünü ne olabilir?

En önemlisi bilgisayarın geç açılması idi. Ama VCD seyretmek de önemli sayılır. İki bilgisayarı birbirine bağlamak da gerekli. Zaten gereken masrafı yapmışım. Diğer bilgisayar da en azından interneti paylaşırsa, Windows güncellemelerinden yararlanır.

Bir başka soru? Elimdeki mevcut ISA arabirimli scanner'ı eski bilgisayara bağlayıp network üzerinden paylaşmayı düşünüyordum. Ancak gözden kaçırduğım bir şey vardı. Scanner, fiziki bir sürücü gibi görünmüyor, Twain driver

olarak program içinden ulaşıyordu. Bu durumda, B bilgisayarına yüklenmiş

SE Asus P2L97 board...

1. Elimde fazladan SB16 bir ses kartı var. Bunu da bilgisayarıma takıp birini ön diğerini de arka ses çıkışı yapmak istiyorum. Windows'ta çift ses kartı çalıştırmak için ne yapmalıyım?

2. Bilgisayarımı her açtığımda veya açıkken CD-Rom boyuna açılıyor. Ben kapatıyorum o açılıyor. CD koyuyorum, dışarı çıkıyor. İnatt edince düzeliyor. Format attım, her şeyi yeniden yaptım ama yine açılıp kapanıyor. 2 hafta önce kendi kendine başladı. Ne yapmalıyım?

3. Ben DVD-Rom almak istiyorum. Sizce bu bilgisayarda MPEG 2 kartı almadan da DVD filmlerini kaliteli ve takılmadan izleyebilir miyim? Chip CD'sinde verdiğiniz (aman devam edin) DVD kliplerini çok iyi bir şekilde izliyorum. Aynı şey mi? Teşekkür ederim,

CHIP 1. Öncelikle sisteminizi ele aldığımızda, iki adet ses kartını takip çalıştırabilirsiniz. Ancak istediğiniz gibi bir sisteme tam anlamı ile sahip olamazsınız. Çift ses kartını çalıştırmak için iki ses kartınızın da aynı marka ve aynı özelliklere sahip olması gerekmektedir. Bunun yerine Surround sistemli bir ses kartı kullanmanızı tavsiye ederiz. Şu an piyasada bu tür ses kartları mevcut. Elimizdeki ses kartlarını vererek, yerine bir Surround ses kartı alırsanız, sisteminizi de kendinizi de rahatlatmış olursunuz.

2. CD-ROM'lar komut istemi ile açılıp kapanır. Yani açmak için de kapatmak için de bir komut istemi gerektirirler. Örnek olarak açmak için EJECT.EXE, kapatmak için ise CLOSE.EXE komutlarını kullanırlar.

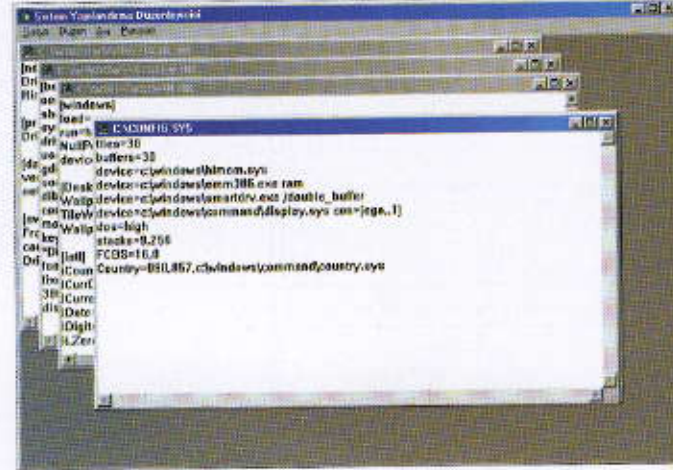
Ancak bunlar otomatik olarak yapılması için ve sisteminizde bu komut istemini çalıştıran bir random komut düzlemi de olmadığı için CD-ROM'unun kendisinde bir sorun olduğu kanısındayız. Bilgisayarınızı teknik servisine götürerek sorununuz konusunda yardım isteyebilirsiniz.

3. DVD-ROM'lar için iyi bir ekran kartı ve ses kartı gerekir. Ancak sisteminizde zaten 16MB Voodoo3 3000 ekran kartı, SB16 Vibra gibi kaliteli kartlar mevcut. Bu yüzden extradan bir MPEG kartı almanıza gerek yok ama, siz en mükemmeliyi istiyorsanız, tabii ki MPEG-2

kartlar ile DVD işlemenin tadı bir başkadır.

DOS tabanlı programları çalıştırmak

Merhaba, Windows 98 işletim sistemi olan Celeron 400 işlemci ve 128 MB RAM'li bir sistem kullanıyorum. Son bir aydır Windows içinden hiçbir DOS

programını çalıştıramıyorum (eskiden çalışanlar bile çalışmıyor). DOS prompt'una geçmek istediğinde bile DOS penceresi açılıyor ve "this program cannot be run in window because of the it uses the display. Press ALT+ENTER to run the program in full screen" yazıyor ve pencere donuyor. alt+enter yapmama rağmen işe yaramıyor. DOS penceresinden ctrl+alt+del yapıp, "programı sonlandır"ı seçerek kurtulabiliyorum. Daha ilginç, sistemi DOS'a açılacak şekilde boot edip win yazarak Windows'u çalıştırdığımda DOS programları çalışıyor. Yardımlarınız için teşekkürler...

CHIP Bilindiği üzere MS-DOS komut istemi DOS tabanlı programları çalıştırmak istediğimizde karşımıza çıkmaktadır. Büyük bir ihtimalle yüklediğiniz bir program tarafından, MS-DOS komut isteminin kullanılması gereken Ram miktarının ayarlarını değiştirdiğinden, bu şekilde bir hata ile karşılaşılıyor olmanızdır. MS-DOS komut istemi kısıyolunun üzerine gelerek Hafıza /Memory seçeneğini kontrol edip, özelliklerini incelediğinizde, tüm Hafıza/Memory seçeneklerinin otomatik Windows işletim sistemi tarafından işaretlenmiş olmasını sağlamanız gerekiyor. Bu taktirde sorununuzun çözüleceğini düşünüyoruz. Alt+Enter tuş

kombinasyonunda fullscreen özelliğini de kullanamama sebebiniz de buradan kaynaklanmaktadır. Kilitlenme durumu ise Ram'lerin yetersiz kalmasının ardından, bir süre sonra işlem gerçekleştiremediklerinden dolayı siz Ctrl+Alt+Del tuş kombinasyonuna yönelmiş oluyorsunuz. DOS ortamından Windows işletim sistemini çalıştırdığınızda, bilgisayarınız

Sistem yapılandırma düzenleyicisinin altındaki config.sys dosyasına yapacağınız küçük bir ekleme ile DOS komut sistemine biraz daha fazla Ram ayırabilirsiniz.

Config.dos isimli dosya ile açılacağından DOS ortamına daha fazla Ram ayırmaktadır. Bu nedenle DOS komut isteminde çalıştırılması gereken programları çalıştırıyorsunuz. Sisteminizi düzenlemek isterseniz, Başlat/Start menüsünden Çalıştır/Run bölümünden SYSEDIT dediğinizde, karşınıza bilgisayarınız ve işletim sisteminizin açılışta kullandığı konfigürasyon dosyaları çıkacaktır. Buradan Config.sys dosyasını Edit ederseniz, DOS komut isteminde biraz daha fazla Ram ayırabiliriz ve tam bir sonuç alabiliriz.

Örnek bir Config.sys dosyasını size aşağıda sunuyoruz.

```
files=30
buffers=30
device=c:\windows\himem.sys
device=c:\windows\emm386.exe ram
device=c:\windows\smartdrv.exe /double_buffer
device=c:\windows\command\display.sys con=(ega,,1)
dos=high
stacks=9,256
FCBS=16,0
Country=090,857,c:\windows\command\country.sys
```

Burada bizim sistemimiz Windows adlı bir dizinde bulunmaktadır. Sizin işletim sisteminiz hangi dizinde ise Windows yerine onu yazmanız yeterli olacaktır. **Ç**

CHIP ESKİ SAYI SİPARİŞ FORMU

Ad: Soyad: Tarih: / / 2000
 Adres: İl: Posta kodu:
 Tel: () Faks: ()

ÖDEME ŞEKLİ

☐ KREDİ KARTI

☐ VISA ☐ Master Card / Eurocard

..... TL

Kredi kartı hesabımdan tahsil ediniz.

Kart No:

Son kullanma tarihi:

Tarih:

İmza:

☐ BANKA HAVALEŞİ Vogel Medya Yayıncılık San. ve Tic. A.Ş.

☐ Akbank Takas Şb. Hesap No: 23961 DHN

Bulundunuz birinde bu bankanın şubesi yoksa herhangi bir banka şubesinden EFT sistemi ile havale yaptırınız.

☐ POSTA ÇEKİ: 105 30 42

☐ Chip 98 paketi.....	6.500.000 TL (11 dergi CD'li)	
☐ Chip 99 paketi.....	13.000.000 TL (12 dergi CD'li)	
☐ 1/99 ☐ 2/99	(CD'li) 750.000TL	
☐ 3/99 ☐ 4/99 ☐ 5/99 ☐ 6/99	(CD'li) 1.000.000TL	
☐ 7/99 ☐ 8/99	(CD'li) 1.000.000TL	
☐ 9/99 ☐ 10/99 ☐ 11/99 ☐ 12/99	(CD'li) 1.500.000TL	
☐ 1/2000	(CD'li) 1.500.000TL	
☐ 2/2000 ☐ 3/2000 ☐ 4/2000	(CD'li) 2.250.000TL	
☐ 5/2000 ☐ 6/2000 ☐ 7/2000	(CD'li) 2.250.000TL	
(Gönderi ücreti tek dergi için)		1.000.000TL
(Gönderi ücreti iki ve üzeri dergi için)		1.500.000TL
TOPLAM.....		TL

Posta Adresi: CHIP Piyalepaşa Bulvarı Zincirlikuyu ÜN İş Merkezi Cad. 231/3 80380
 Kasımpaşa-İSTANBUL Telefon: (212)297-1724 (Pbx) Faks: (212) 238 73 43
 Not: Banka dekontu ya da Posta çekini form ile birlikte göndermeniz rica olunur.

ÜRÜN BİLGİ KUPONU

Lütfen faks ya da posta yoluyla bize ulaştırın*

Dergide reklam sayfalarında ya da ürün tanıtım bölümlerinde yer alan ürünler hakkında daha detaylı bilgi almak için lütfen formu doldurun ve fakslayın.

CHIP Bilgisayar Dergisi'nin sayısının.....sayfasında
 adlı ürün.

Ürünle ilgili olarak ek bilgiye ihtiyacım var. Bu nedenle,

- ☐ Teknik dokümanlar ☐ Uygulama örnekleri
☐ Telefonla bilgilendirme ☐ Temsilci ziyareti

sağlanmasını rica ediyorum.

Ayrıca ürünle ilgili şöyle sorularım var:.....

Adı Soyadı:

Firma: Görev:

Adres:

Posta kodu/Şehir/Ülke:

Telefon: Faks:

e-mail:

*Bu form CHIP Dergisi tarafından ilgili firmalara gönderilmektedir.

CHIP Borsa Bölümü

İkinci el yazılım ya da donanım satmak ve satın almak isteyenler CHIP Borsa sayfalarında buluşuyor. Siz de ilanlarınızı ücretsiz yayınlatabilirsiniz.

Merhaba...

Ben Murat Canavar, acele satılık bir bilgisayarım var.

Özellikleri;

Intel Celeron 300, 1x board, 3.2 GB hpd 36x Creative, Infra CD-R sürücü, 16 bit Creative SB ses kartı, 4 MB S3 Virge ekran Kartı, 14" Philips 104B monitör, 120 Watt Extreme hoparlör, klavye, mouse, floppy. Bilgilerinize sunarım. Fiyat olarak 500 dolar istiyorum.

(Monitör isteğe bağlı.)

Tel: (535) 210 07 95

murat.canavar

muratcanavar@hotmail.com

Celeron 333 CPU, 64 MB SDRAM, 16 MB Voodoo 3000 AGP görüntü kartı, Gigabyte BXC mainboard, 6.4 HDD, Creative 48X Infra CD-ROM driver, Creative ses kartı, Datron BT878 tv kartı, 56 K US Robotics faks modem, ATX kasa, 14 inç dijital monitör, klavye, mouse...

Sadece 850 dolar.

Pazarlıksız

nedimgurset@superonline.com

Pentium 200 MMX, 32 MB SDRAM, 4.3 GB HD, 3.5 FDD, 4 MB ekran kartı, 32X Creative U.K.CDROM, 16 bit Creative ses kartı, 33600 Rockwell faks modem, 14 inç Vestel monitör, mikrofon, hoparlör, klavye, Windows 98.

Fiyatı: 400 dolar

atesoglucom@superonline.com

i440 mainboard,

32Mb SD Ram, 2,4Gb Seagate harddisk, Creative Infra (uzaktan kumandalı) 4800 CD-ROM Drive, Creative SB ses kartı, 53

Trio 2Mb DX/GX ekran kartı, 56K Rockwell chipsetli Datron (hardware) Voice faks modem, 14 inç Vestel low radiation MPR2 full dijital monitör, mini tower kasa, 2x1,44 floppy, A4 Tech WinBest 4D+ Ps2 mouse, 2xEncore 160watt speaker, Q klavye

Fiyatı: 650 dolar

Tel: (532) 670 53 99

e-mail: oaksahin@hotmail.com

Intel Pentium 60 Mhz işlemci,

32 Mb Ram, 4 Mb Diamond ekran kartı, 2.5 Gb Seagate HDD, 14 inç renkli monitör, 33K faks modem...

Fiyat: 200 dolar

Yer: Şişli/İstanbul

E-mail: keleskeles@hotmail.com

Pentium 75CPU, BX anakart, 1,2GB HDD, 8MB Ram, 4MB ekran kartı, 16Bit ses kartı, 24X CD-ROM, 14 inç renkli monitör, disket sürücü, mouse, mikrofon, hoparlör, mini tower kasa, Windows 95 CD ile birlikte ve Office 97 yüklü.

Fiyatı: 350 dolar

Tel: (532) 226 32 40

Salih Acar

e-mail: acarsalih@yahoo.com

Hyundai Deluxescan 7770 Satılık, az kullanılmış, 17 inç (İstanbul-Osmanbey'deyim, monitörü görmek isteyenlere duyurulur.)

Fiyatı: 190 dolar

Burak

Tel: (532) 347 96 16

Pentium Celeron 300A işlemci, Abit BX6 anakart, 64 PC100 SDRAM, CTX model mi-

di tower Karma kasa, 4.3 GB kapasiteli Maxtor UDMA-33 sabit disk, Intel 740 işlemcili AGP 8MB hafızalı ekran kartı, Zoltrix 56k V.90 PCI Fax-voice-modem, 40 hızlı Goldstar CD-ROM, Vibra 128 Creative ses kartı, 14 inç monitör, Agiler 8 düğmeli gamepad, joystick, 1.44 disket sürücü...

Fiyatı: 1100 dolar. (Pazarlık yapılır.)

Tel: (312) 240 97 08

Özgür

pioneer_s@yahoo.com

Intel Celeron 300 MMX işlemci, 16 MB Voodoo Banchee ekran kartı, 64 MB SDRAM, 56k Rockwell int. modem, Ess 1869 ses kartı, 14 inç dijital monitör, sıfır 40xCD-ROM, 4.3 GB harddisk, Intel LX anakart, floppy disk, Q klavye, PS2 mouse, hoparlör ve mikrofon...

Fiyatı: 850 dolar.

Cep-tel: (533) 232 62 60

Ev-tel: (212) 626 51 44

(c.tesi, pazar, haf içi akşam)

İş: (212) 531 00 52/1773

Murat Ekiçi

e-mail: muratekc@e-kolay.net

166MMX Intel Pentium CPU

55VA VIA Apollo VPX mainboard, 2 adet 8'lik Edo Ram, CPU fan, 16 bit Willow Pond ses kartı, 10x optek CD-ROM. Acilen satılıktır.

Not: Board kitapçığı ve ses kartı disketleri dahildir.

GSM: (532) 393 19 65

e-mail: garabeti@superonline.com

Dizüstü Bilgisayar

Toshiba Satellite 330 CDS, P 266 MMX, 4 GB HDD, 64 MB RAM, 24X CD-ROM, 12.1"

DSTN ekran, Floppy drive, 56 K modem, infrared port, 16 bit Yamaha ses kartı, 3 saatlik Lion pil, Windows 98 ve programlar.

Fiyat: 1500 dolar

Telefon: (535) 259 21 43

Şehir: İstanbul

Muammer Akyüz

PALM TOP Newton (Message Pad) Model:H-1000,

mail, faks, print out, Beam, Infrared fonksiyonları. 74 inç 118 mm. LCD ekran, el yazısını tanıma fonksiyonlu. External modem, adaptör, Getting Started Card, orijinal deri kılıfı, kullanım kitapçığı, yedek kalem ile birlikte...

Fiyatı: 250 dolar. *Hi-Fi sistemini- niz ile takas yapılabilir.

onurozen1@hotmail.com

Philips Nino 510 Handheld PC

Windows CE 2.11, 16MB ROM, 16MB RAM, dokunmatik renkli ekran, 240x320 çözünürlük, 256 renk 75 Mhz RISC işlemci, tek elle kullanım imkanı, bütünlük mikrofön ve speaker, kulaklık çıkışı, ses kayıt, ses tanıma ve el yazısı tanıma özellikleri, hafıza artırımı ve modem gibi cihazlar için Compact Flash slotu, IrDA infrared veri aktarımı, kolay PC senkronizasyonu ve şarj için docking station şarj edilebilir NIMH piller - hafıza etkisi yok.

Fiyatı: 450 dolar.

Tel: (532) 364 21 82

E-mail: arilbashak@SoftHome.net

Hakan Anbaş

Lexmark 5700 printer,

Mustek dia adaptörü satılıktır. Semih Kalkanoglu

Tel: (232) 512 83 60

Her ay yeniden!

CHIPucu *Katalogu*

**İşinizi görececek bir makro mu arıyorsunuz?
İşletim sisteminizin derinliklerinde kayboldunuz
ve pratik çözümlere mi ihtiyacınız var?
O halde doğru yerdesiniz.**

CHIPucu Kataloğunda Bu Ay

Windows 95

1. Windows 95: NT: Active Desktop'ı Sonradan Yükleme 224
2. Windows NT: Sistem Yazı Büyüklüğünü Değiştirmek 224
3. Windows 95: Cache Denetimini En Uygun Şekilde Ayarlamak 225
4. Windows 98: Aygıt Yöneticisini Düzenlemek 225
5. Windows 95/98: İnatçı Kısayolları Masaüstünden Silmek 226
6. Windows NT: Bilgisayarı Otomatik Olarak Kapatmak 226
7. Windows 95/98: Programları DOS Penceresi ile Otomatik Olarak Çalıştırmak 227
8. Windows 95/98: Belgeler Klasörünü Silerken Güvenlik Sorgusu 227
9. Windows 95/98: Windows Gezgin'i Belirli Bir Klasörle Açmak 228
10. Windows 2000: Denetim Masası'nı Hızlı Çalıştırmak 228
11. Windows 98: Windows'u Ağ Üzerinden Kapatmak 228
12. Word 97: Simgelere Hızlı Bir Şekilde Oluşmak 229
13. Word 95/97: Makro Parametresindeki hatayı Gidermek 229
14. Word 97: Paro Üzerindeki İçeriğin Makro ile Düzenlenmesi 230
15. Word 97: Geçersiz Sayıları Kullanım Dışı Bırakmak 230
16. Excel: Hesaplamalar İçin Sayaç Düğmesi Oluşturmak 231
17. Access 97: Form İçerisine Yazım Denetimi Ekleme 231
18. Excel: Excel'de Yaş Hesabı 232
19. Word: Düşük Seviyede Yazdırma 232
20. Internet Explorer: Farklı HTML Editörlerini Çalıştırmak 232
21. Word 95/97: Kaybolan Menü Komutlarını Geri Yükleme 233
22. Paint: Renkleri Seçmek ve Değiştirmek 233
23. Netscape Communicator: Varsayılan Renkleri Kullanmak 233
24. Paintshop 6: Resimlere Watermark Ekleme 234
25. Sabit Disk: Yeni Sabit Disklerin Sorunsuz Bağlanması 234

08/2000

1 Windows 95/NT: Active Desktop'ı Sonradan Yüklemek

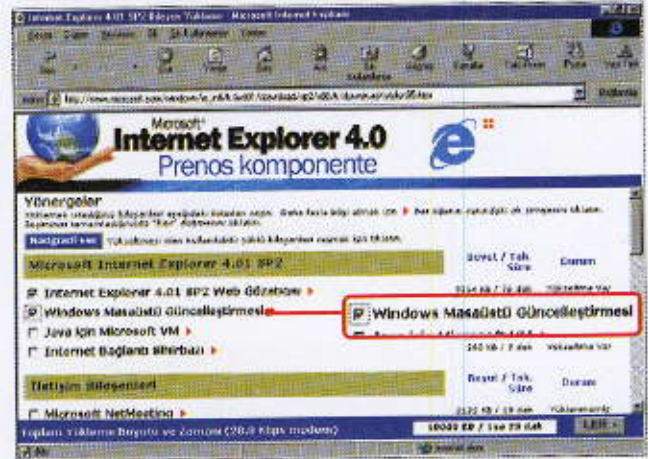
Eğer Internet Explorer 4 kurulumu esnasında Active Desktop'ı yüklemeyerseniz ve I.E. 4 halen sisteminizde kuruluysa Active Desktop'ı rahatlıkla kurmanız mümkün. Başlat/Ayarlar/Denetim Masası komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerindeki Program Ekle/Kaldır simgesi üzerine iki kere tıklayın.

Program/Ekle Kaldır Özellikleri penceresi üzerindeki Yükle/Kaldır kartındaki liste içerisinde Microsoft Internet Explorer 4.0 seçeneğini işaretleyin ve Ekle/Kaldır düğmesine tıklayın. Ekrana gelen Etkin Kur penceresi üzerindeki "Windows Masaüstü Güncelleştirmesi" Web bölgesinden ekle" seçeneğini işaretleyin ve Tamam düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda Internet Explorer bileşen yükleme web sayfasına bağlanılacaktır. Ekrana gelen sayfa üzerinde bulunan "Windows Masaüstü Güncelleştirmesi" seçeneğini işaretledikten sonra İleri düğmesine tıklayın. "Şimdi Yükle" düğmesine tıkladığınız zaman ise Active Desktop kurulumu başlayacaktır. Kullandığınız Internet Explorer 4 sürümüne bağlı olarak "Windows Masaüstü Güncelleştirmesi" yanında "Internet Explorer 4.01 SP2 Web Gözetici" seçeneğinin de yüklenmesi gerekebilir.

Eğer halen Internet Explorer 5 ile çalışıyorsanız, Active Desktop kurulumu biraz daha zahmetli olacaktır. Bunun için her halükarda Internet Explorer 4'ün kurulum dosyalarına ihtiyacınız olacak. Bu dosyalar arasında bulunan IE4SHL95.CAB dosyasını arayın ve içerisindeki dosyaları bir klasör içerisine açın. Bunun için örneğin CHIP CD'lerinden edinebileceğiniz Winzip programını kullanabilirsiniz. Bu CAB dosyası içerisinde IE4SHELL.INF isminde bir dosya bulunur. Bu dosyaya faremin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve açılan nesne menüsü üzerindeki Yükle komutunu çalıştırın. Yükleme devam ettiği esnada ekrana gelen hata mesajını gönül rahatlığıyla geçebilirsiniz. Daha sonra bilgisayarı tekrar başlatın.

Bir sonraki adım: Internet Explorer 5'i tekrar yapılandırmak zorundasınız. Çünkü kurulum sonrasında Başlat düğmesi fonksiyonunu kaybedecektir. Bunun için Bilgisayarım penceresi içerisinde bulunan Denetim Masası klasörünü iki kere tıklayarak açın.

Burada bulunan Program Ekle/Kaldır ve ekrana gelen pencere üzerindeki listede bulunan Microsoft Internet Explorer 5 and Internet Tools" üzerine iki kere tıklayın ve onar seçeneğini işaretleyin.

Internet Üzerinden Güncelleme: Halen IE 4 kullanıyorsanız, Active Desktop'ı Internet üzerinden yükleyebilirsiniz.

Yin. Bilgisayarı tekrar başlattıktan sonra WEBVW.DLL dosyasını kaydetmelisiniz. Bunun için Başlat/Çalıştır komutunu çalıştırın, Aç kutusuna "regsvr32. exe webvw.dll" komutunu gir-

dikten sonra Tamam düğmesine tıklayın.

Bu Chipucu Windows NT için de aynen geçerlidir. Ancak bu sefer IE4SHL95.CAB dosyası değil de IE4SHLNT.CAB dosyası kullanılmalıdır.

2 Windows NT: Sistem Yazı Büyüklüğünü Değiştirmek

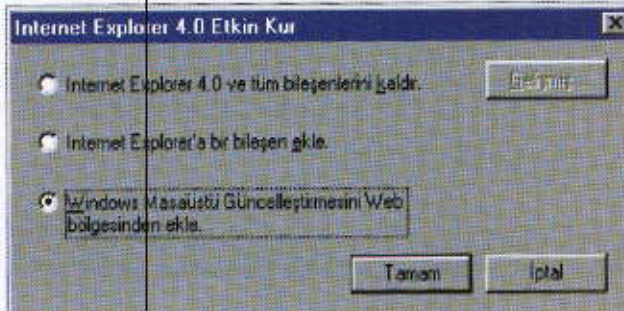
Windows NT kullananlar, yüksek çözünürlüklerde çalışırken, yazı tipi büyüklüğünü değiştirme seçeneğine sahip değillerdir. Yazı tipi büyüklüğünü değiştirebilmek, özellikle menüleri neredeyse okunamayacak kadar kötü görünen uygulamalarla çalışırken çok faydalı olacaktır. Windows 3.x'in dahi grafik kartı sürücüsüne "Small Fonts" ve "Large Fonts" arasında geçiş yapma izni vermesine rağmen, Windows NT'de bu tür bir seçenek bulunmaması şaşırtıcıdır.

Küçük bir hile yardımıyla diğer sistem yazı tiplerini Windows NT altında da kullanabilirsiniz. Bunun için Registry içerisindeki bir ifadenin kullanılması gereklidir. Windows NT'nin menüleri gösterirken kullandığı yazı tipini HKEY_LOCAL_MACHINE\Software\Microsoft\WindowsNT\CurrentVersi-

on\GRE_Initialize\VGASYS.FON anahtarı altında görebilirsiniz. "VGASYS.FON" varsayılan girdi değerini, FON uzantısına sahip olduğu sürece belirli bir yazı tipi dosyası olarak atayabilirsiniz.

Windows "Times", "Roman" ve "Script" gibi yazı tiplerini büyük gösterdiği için yapmanız gereken tek şey sadece Bitmap yazı tipleri kullanmaktır.

Şayet Windows 3.x veya Windows for Workgroups ile çalışıyorsanız burada kullanılan VGASYS.FON yerine, bu işletim sistemleri ile beraber sunulan 8514SYS.FON'u kullanabilir ve bu sayede "Large Fonts" etkisini elde edebilirsiniz. Dikkat: Şayet kullanılan yazıtipine ait dosya, WINNTSYSTEM klasöründen farklı bir yerde bulunuyorsa, dosyanın bulunduğu konumu açıkça belirtilmesi gereklidir.

IE 4 Etkin Kur ile IE'yi kaldırabilir, bileşenlerini değiştirebilir veya Masaüstü Güncelleştirmesi'ni yükleyebilirsiniz.

3 Windows 95: Cache Denetimini En Uygun Şekilde Ayarlamak

Windows 95'in Cache denetimini rahatlıkla iyileştirebilirsiniz. Sistem ayarlarında yapılacak değişikliklerle daha fazla sistem kaynağının kullanılması engelleyebilirsiniz. İlk olarak Windows klasörü altında bulunan SYSTEM.INI dosyasını bulun ve içeriğini, örneğin Windows Donatıları arasında bulunan Not Defteri'nin kullanarak görüntüleyin. Dosya içerisinde bulunan [vcache] başlığını aratın. Bulunan başlığın altına direkt olarak aşağıdaki

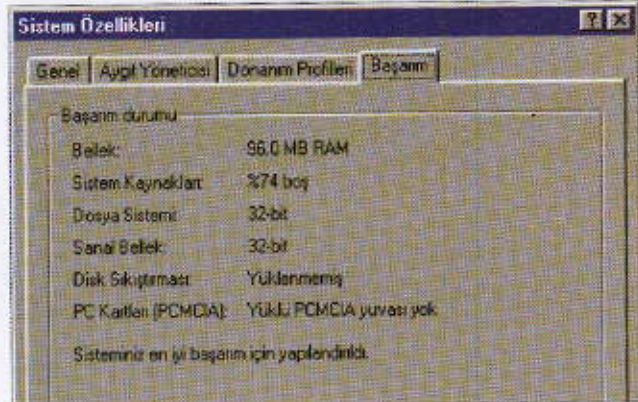
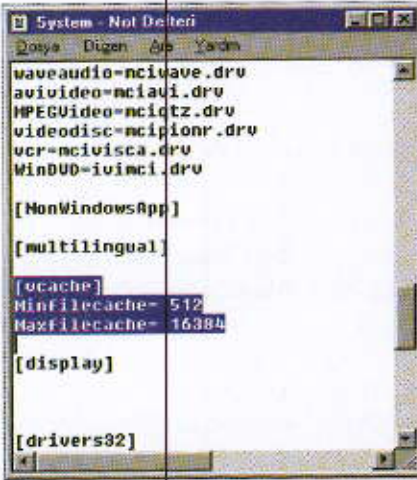
satırları ekleyin:

```
Minfilecache=
Maxfilecache=
```

Bu ifadelerle atanacak değerleri kullanarak Cache hafızanın en büyük ve en küçük değerlerini belirleyebilirsiniz. Burada kullanılması gereken en küçük değer, sabit disk Cache'in en az dört katı olmalıdır. Modern sabit disklerde ise genel olarak 128 Kbyte'lık bir Cache bulunur.

Eğer kullandığınız sabit diskin Cache büyüklüğünden emin değilseniz, kulla-

System.INI dosyasında uygun değişiklikleri yaparak minimum ve maksimum Cache değerleri belirlenebilir.

Sistem Kaynakları'nın kullanım oranlarını Sistem Özellikleri penceresindeki Başarım kartı üzerinden görebilirsiniz.

nım kitapçığına bakabilir veya üretici firmanın Internet sayfası üzerinde kullandığınız modelin özelliklerine bakabilirsiniz. Maksimum Cache büyüklüğü ise kullanılan RAM hafıza değerinin dörtte biri büyüklüğünde olmalı. Bunun sonucunda örneğin 128 Kbyte'lık Cache sahip bir sabit disk ve 64 MB RAM'in kullanıldığı bir sistemdeki en küçük Cache büyüklüğünün değeri 512 Kbyte ve en büyük değeri ise 16.384 Kbyte olmalıdır. Bu

durumda SYSTEM.INI içerisindeki ifadeleri şu şekilde tamamlamalısınız:

```
Minfilecache= 512
Maxfilecache= 16384
```

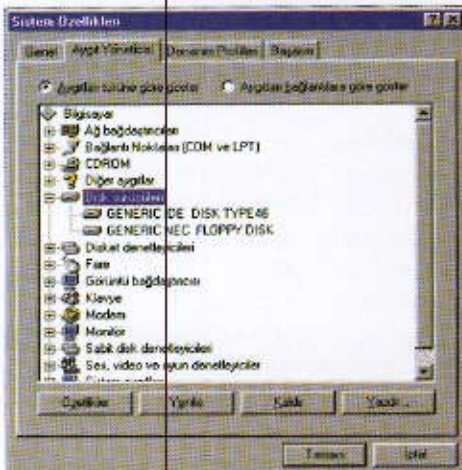
SYSTEM.INI dosyasında yapılan değişiklikleri kaydedin ve sistemi yeniden başlatın. Denetim Masası içerisinde bulunan System simgesine iki kere tıklanması sonucunda ekrana gelen pencere üzerindeki Başarım kartı üzerinden boş olan Sistem Kaynakları büyüklüğünü görebilirsiniz.

4 Windows 98: Aygıt Yöneticisi'ni Düzenlemek

Bir IDE sürücüsünün güncellenmesi sonrasında Windows 98 Aygıt Yöneticisi içerisindeki Disk Sürücüler başlığı altında asıl üç aygıtın görüntülenmesi yerine dört veya daha fazla sayıda simge ek-

rana gelebilir. Burada bulunan gereksiz, eski girdiler, daha önceki aygıtları temsil ettikleri ve artık bu aygıtlar sistem içerisinde bulunmadıkları için silinemezler. Bu durum işletim sisteminin bir

Sürücü güncellemeleri ile oluşan hatalardaki en kolay çözüm yolu Windows'u yeniden kurmak veya eski bir Registry yedeğini yüklemek değildir.

sonraki açılışında "CONFIG.SYS içerisinde hatalı sabit disk sürücüsü..." şeklinde bir hata mesajı vermesine neden olur. Bu sorunun en genel ve kolay çözümü, Windows'u yeniden kurmak veya eski Registry yedeğini geri yüklemektir. Bu kadar yaygın olmadığı halde çok daha iyi bir yöntem vardır. Bunun için ilk olarak Windows'u Güvenli Kip'te başlatın ve Başlat/Çalıştır/Regedit/Tamam komutunu kullanarak Windows Kayıt Düzenleyicisi'ni çalıştırın. Ekrana gelen pencere üzerinden, altunda bir çok anahtarın daha bulunduğu HKEY_LOCAL_MACHINE\Enum anahtarını aktif hale getirin. Bu anah-

tar altında, "DeviceDesc" tanımının bulunduğu girdileri aratın. Bu girdilerin değerleri o an için kullanılmayan, ölü sürücülere karşılık gelir. Aramaya ESDI, MF ve PCI anahtarlarından başlayabilirsiniz. Sürücüyü kaldırmak içinse bir üst seviyede bulunan anahtar silinmesi yeterli olacaktır. Sistem bir kere daha başlatıldıktan sonra, Aygıt Yöneticisi içerisindeki sürücüler eksiksiz olarak ekrana gelmelidir. Eğer daha sonra uyumluluk sorunu yaşayacak olursanız "NoIDE" girdisini de silmelisiniz. Bu girdiyi "HKEY_LOCAL_MACHINE\System\Current ControlSet\Services\VxD\IOS anahtar altında bulabilirsiniz.

5 Windows 95/98: İnatçı Kısayolları Masaüstünden Silmek

Windows 95/98'le çalışırken sık karşılaşılabilecek bir durum da masaüstünde bulunan kısayolların silinemesidir. Bu kısayolları masaüstünden kaldırmak için Kayıt Düzenleyicisi (İlgili programla ilgili girdileri silmek) içerisinde çalışmak dahi herhangi bir sonuç vermeyebilir.

Kısayollar altında, Windows'a belirli bir dosya türünü ifade eden, uzantısı LNK olan basit dosyalardır. Masaüstünde bulunan kısayolları Windows'un alt klasörü olan DESKTOP içerisinde veya bazen dizin yapısı içerisindeki PROFILES klasörü altında da bulunabilir.

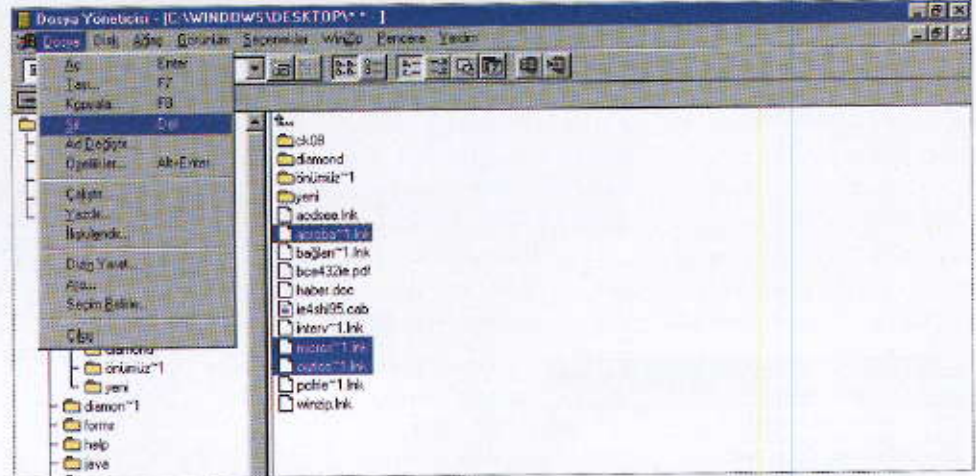
Eğer bir dosya Windows 98 altında silinmiyorsa, sistemi bir hile ile kandırmaya çalışabilirsiniz. Bunun için Windows 3.x den hatırlayabileceğiniz ve Windows 95'de yerini Windows Gezgin'i'ne bırakan Dosya Yöneticisi'ni kullanabilirsiniz. Dosya Yöneticisi'ni çalıştırmak için Start/Çalıştır komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerindeki Aç

kutusuna "winfile" yazdıktan sonra Tamam düğmesine tıklayın.

Dosya Yöneticisi Windows Gezgin'i penceresine benzer

dosyalar arasından silmek istediğiniz LNK uzantılı dosyaları üzerlerine tıklayarak seçin. Dosya/Sil komutunu kullanarak, o ana kadar silin-

DOS penceresi üzerinden silmek istediğiniz kısayolların bulunduğu klasöre gitmek için "cd" (Örneğin: "cd c:\Windows\Desktop") komu-

Geçmiş zamanlardan yardım: Eğer Windows 98 bazı dosyaları silemiyorsa, eski dost Dosya Yöneticisi'nden yardım alabilirsiniz.

bir şekilde, iki parçaya bölünmüştür. Sol tarafta kalan alanda Dizin yapısı bulunur. Eğer bu alan üzerindeki bir klasörü seçecek olursanız, sağ taraftaki pencerede seçmiş olduğunuz klasörün içeriği görüntülenecektir.

Şimdi silmek istediğiniz inatçı kısayolların bulunduğu klasörü seçin. Ekrana gelen

memek için direnen kısayolları rahatlıkla silebilirsiniz.

Şayet Dosya Yöneticisi de söz konusu kısayolları silemeyecek olursa, geriye bir şansınız daha kalıyor: MS-DOS Komut İstemi. Bunun için ilk olarak Başlat/Programlar/MS-DOS Komut İstemi komutunu kullanarak bir DOS penceresi açmalısınız.

tunu kullanabilirsiniz. İsteddiğiniz klasöre ulaştığınız zaman ise DEL komutunu "del isim.lnk" şablonunda kullanarak söz konusu kısayolları silmelisiniz. Burada dikkat edilmesi gereken tek nokta Dosya Yöneticisi ve DEL komutunun nesneleri, geri dönüşümü olmayacak şekilde silmesidir.

6 Windows NT: Bilgisayarı Otomatik Olarak Kapatmak

Chipucu bölümünde daha önce Windows NT 4'ün otomatik olarak kapatılması konusuna değinmiştik. Ancak bu Chipucu güncel Service Pack'lerin yüklü olmasına rağmen bazı sistemlerde çalışmayabilir. Bunun nedeni HAL'ın (Hardware Abstraction Layer) bilgisayarın Windows NT'den kapatılmasını desteklememesidir. Bu nedenle sistem anakartın bu fonksiyonunu kullanamaz. Ancak bu sorunu küçük bir hile yardımıyla geçebilirsiniz. Dikkat: Bu Chipucu farklı sistemlerde Microsoft Support'un desteklemediği donanım sorunlarına

neden olabilir.

En önemli şart olarak anakartınızın ATX olması ve bunun haricinde Service Pack 4,5 veya 6'nın yüklü olması gerekli. Kurulum dosyaları arasında bulunan HAL.DLL, SOFTX dosyasını bulun ve WINNTSYSTEM32 klasörü içine kopyalayın. Dosyanın ismini burada HALPOW.DLL olarak değiştirin. Bu DLL dosyası içerisinde kapatmayı destekleyen bir HAL bulunuyor. Şimdi bu dosyanın ayarlanması gerekli. Bunun için BOOT.INI dosyasını açın ve üzerine sağ tuşla tıkladıktan sonra açılan nesne menü-

sü üzerindeki Properties komutunu çalıştırın. Ekrana gelen pencere üzerinden dosya özelliği Read Only'yi kaldırın. Daha sonra BOOT.INI dosyasını Notepad kullanarak açın ve "multi(0)disk(0)rdisk(0)partition(1)\WINNT="Windows NT Workstation, Version 4.0" satırını kopyalayın ve aynı satırı en alta yapıştırın. Bu yeni satır sonuna "/hal=halpow.dll" parametresini girdikten sonra BOOT.INI dosyasını kaydedin ve kapatın.

Son olarak Registry içerisindeki "HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\

RE\Microsoft\Windows NT\CurrentVersion\Winlogon" anahtarını aktif hale getirin ve "PowerdownAfterShutdown" girdisi değerini "1" olarak değiştirin. Bir sonraki açışta BootManager listesine yeni bir girdi eklendiğinden emin olun. Eğer bunu seçecek olursanız Windows NT yeni bir HAL kullanarak açılacaktır. Eğer bilgisayarı bu HAL'ı kullanarak kapatacak olursanız, PC de otomatik olarak kapanacaktır. Şayet bu Chipucu'da çalışmayacak olursa tekrar normal Windows NT sürümünde çalışabilirsiniz.

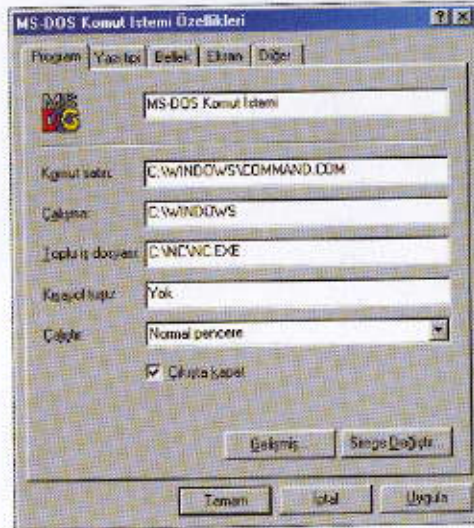
7 Windows 95/98: Programları DOS Penceresi ile Otomatik Olarak Çalıştırmak

Eğer DOS penceresi üzerinden çok sık kullandığınız bir program varsa, bunun MS-DOS Komut İstemi'nin açılması ile beraber otomatik olarak çalıştırılmasını isteyebilirsiniz. Bu otomatik açılma hem işlerinizi kolaylaştıracak hem de zamandan tasarruf etmenizi sağlayacaktır.

Bunun için ilk olarak Başlat/Programlar/MS-DOS Komut İstemi komutunu kullanarak DOS penceresini açın. Ekrana gelen pencerenin başlık çubuğuna faremin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve açılan nesne menüsü üzerindeki Özellikler komutunu çalıştırın. MS-DOS Komut İstemi Özellikleri penceresindeki Program kartında bulunan Komut Satırı alanın-

da bulunan "C:\WINDOWS\COMMAND*" ifadesi, MS-DOS Komut İstemini çalıştıran uygulamadır. İlk olarak normalde boş olan Toplu İş Dosyası kutusuna çalıştırmak

istediğiniz programı girmelisiniz. Toplu İş Dosyası kutusu aslında, MS-DOS Komut İstemi açıldıktan sonra otomatik olarak çalıştırılacak bir komut satırıdır. Eğer bu şe-

DOS için otomatik başlat: MS-DOS komut istemi programları otomatik olarak çalıştırabilir.

kilde birden fazla programın çalıştırılmasını istiyorsanız, bunları içeren bir Batch dosyası hazırlamalı ve daha sonra bu Batch dosyasının konumunu söz konusu kutu içerisine girmelisiniz. Örneğin bu yöntemi kullanarak Norton Commander programını çalıştırmak için, Toplu İş Dosyası kutusu içerisine "CANCA NC.EXE" komutunun girilmesi gereklidir. Gerekli ayarları yaptıktan sonra Tamam düğmesine tıklayarak Özellikler penceresini ve daha sonra da komut istemi penceresini kapatmalısınız. Bundan böyle MS-DOS Komut İstemi çalıştığı anda istediğiniz program ya da programların otomatik olarak çalıştırılmasını sağlayabilirsiniz.

8 Windows 95/98: Belgeler Klasörünü Silerken Güvenlik Sorgusu

Eğer bir dosyayı bir uygulama ile birlikte açacak olursanız, Windows Başlat Menüsü içerisinde yer alan Belgeler klasörüne otomatik olarak bu dosyaya ait bir kısayol ekleyecektir. Bu kısayollar Windows klasörü altında direkt olarak RECENT klasöründe veya onun alt klasörü olan PROFILES klasörü içerisinde, o anki kullanıcının ismindeki bir klasörde bulunurlar.

Başka bir kullanıcının, sizin son olarak hangi dosyalarla

çalıştığınızı görememesi için söz konusu klasörün otomatik olarak boşaltılması gereklidir. Sistemin açılışında, Belgeler klasörü altındaki bu bağlantıların otomatik olarak silinmeleri için sistem dosyası AUTOEXEC.BAT içerisine "Deltree /y C:\WINDOWS\RECENT*.*" girdisini eklemelisiniz. Bilgisayarın her yeniden açılışında dosya kısayolları otomatik olarak silineceklerdir. Batch dosyası ile çalışabilmek için Sistem Yapılandır-

ma Düzenleyicisi'ni kullanabilirsiniz. Bunun için Başlat/Çalıştır komutunu çalıştırın ve Aç kutusuna "sysedit" yazdıktan sonra Tamam düğmesine tıklayın.

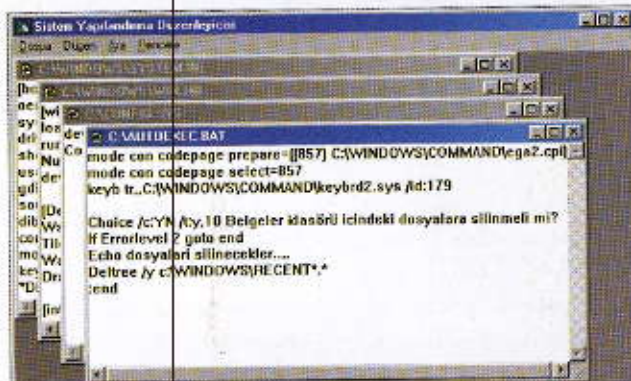
Ancak silme isteminin otomatik olarak yerine getirilmesi atık istenmiyorsa, buna alternatif olarak Belgeler klasörünün boşaltılması esnasında ekrana gelecek bir sorgu kullanılabilir. Bu sayede ile kısayolların silinmesini isteyip istemediğiniz sorulacak ve ona göre hareket edilecektir. Bu işlem için gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra AUTOEXEC.BAT dosyasındaki ilgili satırlar aşağıdaki gibi görünebilir:

```
Choice /c:YN /t:10 Belgeler klasörü içindeki dosyalara silinmeli mi?
if Errorlevel 2 goto end
```

```
Echo dosyaları silinecekler....
Deltree /y c:\WINDOWS\RECENT*.*
```

rend

DOS komutu "Choice" birden fazla seçenek arasından birinin seçilmesini sağlar. Komut arkasından kullanılan "/c:" ifadesi ile, Choice komutu çerçevesinde kullanılacak klavye tuşları tanımlanır ve "/t" ifadesi ile de seçilen bir işlemin belirli bir süre sonunda otomatik olarak yerine getirilmesi sağlanır. "Errorlevel" komutu kullanılarak basılan Offset değeri saklanır ve elde edilen bu değere, basılan tuşa bağlı olarak dallanma sağlanır. Burada kullanılan örnekte [Y] ve [N] tuşları arasında seçim yapmak mümkündür. Eğer [N] tuşuna basılacak olursa silme işlemi geçilir. Eğer Choice komutu ile belirlenen 10 saniyelik süre içerisinde herhangi bir tuşa basılmayacak olursa, sistem bu süre sonunda [Y] tuşuna basıldığını varsayar ve Belgeler klasörü içindeki kısayolları siler.

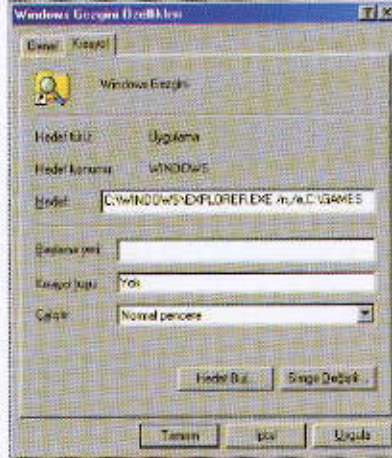

Bir bakışta: Sistem Yapılandırma Düzenleyicisi ile önemli tüm Windows dosyaları bir bakışta görülebilir.

9 Windows 95/98: Windows Gezgin'i Belirli Bir Klasörle Açmak

Açılışta içeriği görüntülenecek klasör, Windows Gezgin'i'nin çalıştırılma biçimine bağlı olarak farklılık gösterecektir. Örneğin, Windows Gezgin'i'ni farenin sağ düğmesi ile Başlat düğmesine tıkladığınızda açılan nesne menüsü üzerindeki Araştır komutunu kullanarak çalıştırıyorsanız, Windows sizin C:\WINDOWS\STARTMENU klasörü ile çalışmak istediğini varsayacak ve bu nedenle Windows Gezgin'i açıldığında, pencere üzerinde otomatik olarak StartMenu klasörünün içeriği görüntülenecektir.

Eğer Windows Gezgin'i'ni belirli bir klasörün kısayoluna ait nesne menüsü üzerinde çalıştırarak olursanız, örneğin Windows masaüstündeki Belgelerim simgesi,

Windows Gezgin'i açıldığında bu klasörün içeriği otomatik olarak ekrana gelecektir. Şayet Windows Gezgin'i'ni Başlat/Programlar/Windows Gezgin'i komutunu kullanarak çalıştırarak olursanız, sonuç olarak "C:\" kök dizinin içeriği ekrana gelecektir.

Eğer devamlı olarak çalıştırdığınız bir klasör varsa ve Win-

Windows Gezgin'i: Kısayol özelliklerini kullanarak açılışta istediğiniz klasörün içeriğinin görüntülenmesini sağlayabilirsiniz.

dows Gezgin'i'nin açılışında bu klasörün otomatik olarak görüntülenmesini istiyorsanız, bunun için

Windows Gezgin'i bağlantısında bir kısayolda bir değişiklik yapmalısınız. Bunun için ilk olarak farenin sağ düğmesini kullanarak kısayol üzerine tıklayın ve açılan nesne menüsü üzerindeki Özellikler komutunu çalıştırın. Ekrana gelen pencere üzerindeki Kısayol kartı üzerinde bulunan Hedef kutusunda,

Windows Gezgin'i'nin uygulamasının bulunduğu yer gösterilir. Bu konum bilgisinin sonuna, Windows Gezgin'i açılışında içeriğinin otomatik olarak görüntülenmesini istediğiniz klasörü girin. Örneğin eğer Hedef kutusu içerisine C:\WINDOWS\EXPLORER.EXE /e, C:\GAMES yazacak olursanız, bundan böyle Windows Gezgin'i her çalıştırıldığında C:\GAMES klasörünün içeriği otomatik olarak ekrana gelecektir.

Burada dikkat edilmesi gereken nokta Hedef kutusu içerisinde yer alan "/e" parametresidir. Bu parametre, Windows Gezgin'i penceresinin solunda dizin yapısının da gösterileceği anlamına gelir. Bu parametre kullanılmadığı sürece sadece istenilen klasörün içeriği görüntülenecektir.

10 Windows 2000: Denetim Masası'nı Hızlı Çalıştırmak

Windows 95/98 veya NT 4.0 altında Denetim Masası'nın tüm içeriğini Başlat Menü'sü'ne eklemek için Kayıt Düzenleyicisi içerisinde değişiklik yapmak gerekir. Windows 2000 ile çalışırken ise bu tür bir zorlukla karşılaşmadan, Başlat Menü'sü'nü istediğinize uygun olarak rahat

bir şekilde yeniden düzenleyebilirsiniz.

Bunun için farenin sağ düğmesini kullanarak görev çubuğu üzerindeki boş bir alana tıklayın ve açılan nesne menüsü üzerindeki Özellikler komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda Görev Çubuğu ve Başlat Menü'sü

Özellikleri penceresi ekrana gelecektir. Bu pencere üzerindeki Gelişmiş kartını aktif hale getirin. Bu kart üzerinde "Başlat Menü'sü Ayarları" listesi bulunur. Buradan Başlat Menü'sü içerisinde bulunmasını istediğiniz elemanları görüntüleyebilir ve istediklerini kaldırabilirsiniz. Eğer "Denetim Masası" aç" seçeneğini

işaretledikten sonra Tamam düğmesine tıklayarak değişikliği onaylarsanız, Denetim Masası menüsü açılacak ve içeriği görüntülenecektir. Aynı şekilde "Belgelerim" klasörünün içeriğini de görüntüleyebilirsiniz. Bunun haricinde gerekirse "Oturum Kapatmayı Göster" menüsünü kaldırabilirsiniz.

Esnek Başlat menüsü: Şu ana kadar varolan Kayıt Düzenleyicisi içerisinde değişiklik yapma zorunluluğunu Windows 2000 ortadan kaldırıyor.

11 Windows 98: Windows'u Ağ Üzerinden Kapatmak

Eğer Windows 98 işletim sistemini kullanan modern bir PC ile çalışıyorsanız, bilgisayarı kapatmak için Başlat/Bilgisayarı Kapat/Tamam komutunu kullanmak zorunda değilsiniz. ATX anakart kullanan bir bilgisayarı ağ parametresi kullanarak da kapatabilirsiniz. Bu fonksiyonu kullanabilmek için ilk olarak Denetim Masası içerisin-

de yer alan Güç Yönetimi simgesine iki kere tıklayın. Ekrana gelen pencere üzerindeki Gelişmiş kartını aktif hale getirin ve Ağ parametresi bilgisayara bağlandığında bilgisayarı kapat seçeneğini işaretledikten sonra Tamam düğmesine tıklayın. Bundan böyle ağ parametresinin çalıştırılmasıyla beraber PC otomatik olarak kapanacaktır.

12 Word 97: Simgelere Hızlı Bir Şekilde Ulaşmak

Daha önceki sayılarda, bir simgenin araç çubuğu üzerine nasıl eklenebileceği konusuna değinmiştik. Örneğin matematiksel ifadelerle çalışanlar için tek tek simgelerle çalışmak oldukça vakit alabilir. Bunun için Ekle/Simgeler komutundakine benzer bir tablonun ekrana gelmesi işleri daha kolay hale getirecektir.

Böyle bir simge tablosunun içeriği, onun için temel alınan TrueType yazı tipine bağlıdır. Bu nedenle tabloları düzenlemek veya yeni tablo oluşturmak basit bir işlem değildir. Değişikliklerin direkt olarak TrueType yazı tipi içerisinde yapılması gereklidir. Yazı tipi içerisinde bu tür değişikliklerin yapılabilmesi için, ancak ek bir yazı tipi düzenleme programı gereklidir.

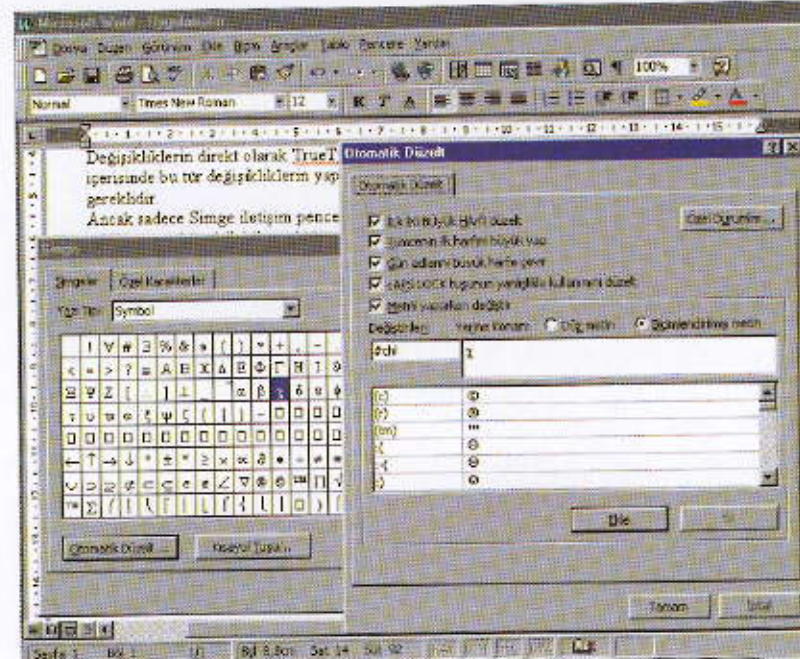
Ancak sadece Simgeler ilerişim penceresi kullanılarak, söz konusu işlemin çok daha kolay bir şekilde gerçekleştirilebileceği bir yöntem mevcuttur. Bunun için ilk olarak Ekle/Simgeler komutunu çalıştırın. Ekrana gelen liste içerisinden kullanmak istediğiniz simgeyi seçin ve aynı pencere üzerinde bulunan Otomatik Düzelt düğmesine tıklayın.

Bunun sonucunda daha önceden seçtiğiniz simge, ekrana gelen Otomatik Düzelt penceresi üzerindeki Yerine

simge, Otomatik Düzelt listesi içerisine eklenecektir. Tamam düğmesine tıklayarak tekrar Simgeler penceresine ge-

siniz.

Bu sayede kısaltmaların hedeflerini de rahatlıkla belirleyebilirsiniz. Örneğin: Metin

Simgeler: Otomatik Düzelt fonksiyonuna eklentiler yapılarak doküman içerisine simge ekleme işlemi otomatik hale getirilebilir.

Konan kutusu içerisine otomatik olarak eklenecektir. Şimdi bu simge için kısa ve mantıklı bir kısaltma belirlemelisiniz. Bu kısaltma yazıldığı zaman Otomatik Düzelt fonksiyonu, istenen simgeyi otomatik olarak metne ekleyecektir. Belirlediğiniz bu kısaltmayı Değiştirilen kutusuna girin ve daha sonra Ekle düğmesine tıklayın. Bu yeni

ri dönebilirsiniz. Buradan kullanmak istediğiniz tüm simgeler için aynı işlemi tekrar edin.

Değiştirilecek olan kısaltmaları belirlerken, daha önceden kullanılmış ifadeler ile çakışmamasına dikkat edin. Bunun için, sık kullandığınız simgeleri ayırt etmek amacıyla belirlediğiniz ifadelerin başına '#' işaretini ekleyebilir-

çerisinde yazılacak '#a' ifadesi Yunan alfabesindeki 'a'ya, '#b' ifadesi ise b harfine karşılık gelecek şekilde belirlenebilir. Matematiksel simgeler için de, örneğin büyük eşit '≥' ve küçük eşit '≤' yine onlara karşılık gelen '#>=' ve '#<=' ifadeleri kullanılabilir. Aynı şekilde diğer simgeler için de mantıksal karşılıklar bulabilir ve ekleyebilirsiniz.

13 Word 95/97: Makro Parametresindeki Hatayı Gidermek

Örneğin bir çok matematiksel işlemi yerine getirmeniz lazım ve bunun için ilk olarak Word'ü çalıştırın, hesap şablonunuza temel alan bir doküman açın ve son olarak bir makro çalıştırın bir kısayolu masafüstünüze eklediniz.

Ancak tüm işlemlerin sorunsuz olarak yürütülmesine rağmen sıra makroyu çalıştırmaya geldiğinde sorun çıkıyor. Bu sorunun nedeni Word'de yer alan ve yeni sürümünde düzeltilen bir hatadır.

Sorunsuz olarak çalışmak için şu yöntemi kullanabilirsiniz: Yeni doküman açmak yerine, Word'ün şablonunu kendisini çalıştırmasını sağlayın. Bunun için gerekli olan komut aşağıdaki gibidir:

```
"C:\Program Files\Microsoft Office\Office\WINWORD.EXE" "C:\Program Files\Microsoft Office\Templates\Hesap.dot" /mstart
```

Burada belge şablonundan önce bulunan "/r" parametresi eksiktir. Kullanılan "/mstart" ifadesi ile de "start" makrosu ifade edilir. Bu şablonu temel alan bir dosya oluşturacak ve daha sonra DOT dosyasını kapatacaktır. Aşağıdaki küçük VBA makrosu bu işlemi sizin için yerine getirecektir:

```
Sub start()  
Documents.Add  
{ActiveDocument.AttachedTemplate}
```

```
Documents (ActiveDocument.AttachedTemplate).Close  
End Sub
```

Yukarıdaki "Start" makrosunu kaynak kodunu çalıştırmak istediğiniz makrodan önce girmelisiniz. Bunun için Word altında [Alt]+[F8] tuş kombinasyonunu uygulamak ve düzenlemek istediğiniz makroyu seçin. Makronun ismini daha sonra "start" olarak yeniden adlandırmalısınız.

14 Word 97: Pano Üzerindeki İçeriğin Makro ile Düzenlenmesi

Word belgesi içerisindeki metnin Makro yardımıyla başka bir dosya içerisine eklenmesi, büyük bir ihtimalle işlerinizi oldukça hafifletecektir. Ancak bu işlem görüldüğü kadar basit değildir. Örneğin normalde Word belgelerinde kullanılabilen [Ctrl]+[V] tuş kombinasyonuna karşılık Selection.Paste komutu kullanım esnasında hata verebilir.

Selection.InsertFile komutunun kullanımında ise, eklenecek dosyanın isminin direkt olarak pano içerisinden alınması maalesef mümkün değildir. Bu durumda yapılması gereken en mantıklı işlem, dosya ismini "string" tipindeki bir değişkene atamaktır. Bu atama işlemi bir komut yardımıyla rahatlıkla yerine getirebilirsiniz.

Ancak bu durumda ikinci bir problem karşınıza çıkacaktır: Böyle bir değişkene direkt olarak pano üzerinden değer atamak mümkün değildir. Bu nedenle VBA nesnesi "DataObject"i kullanarak bu sorunu ortadan kaldırebilirsiniz.

Kutu içerisindeki kaynak kodda "DataObject" nesnesinin metodları ile beraber doğru kullanımını bulabilirsiniz.

"DataObject" biçimlendirilmiş metinlerin saklanması yöntemini kullanarak işlem görür. Nesne, farklı biçimlerden gelmek zorunda olan bir çok bileşeni içerisinde bulundurabilir.

Bir "DataObject" metodu olan "GetFromClipboard"u kullanarak panodaki bilgileri, "GetText(1) metodu yardımıyla panodaki veriyi bir "string" değişkene atamadan önce, "DataObject"e kopyalayın. "GetText" metodunda parantez içerisinde bulunan "1" argümanı, düzenlenmesi gereken biçimi tanımlar. Burada "1", metin biçimi için kullanılır ve bulunması gereken temel bilgidir. Bundan sonra rahatlıkla sadece "Selection.InsertFile" metodunu kullanarak dosya içerisine eklenti yapabilirsiniz.

"ChangeFileOpenDirectory" komutu, Word'ün belgeyi arayacağı klasörü belirler. Bunun sonucunda Word

altında Dosya/Aç komutu çalıştırıldığında, burada belirtilen klasörün içeriği görüntülenir.

Bu komut, içerisine eklenti yapmak istediğiniz dosyaların bulunduğu özel klasörleri tanımlamak için kullanılabilir.

Buradaki örnekte "C:\TEMP" klasörü kullanılmıştır. Eğer farklı klasörler içerisinde bulunan dosyaları kullanmak istiyorsanız, bu dosyanın bulunduğu konumun pano içerisinde bulunduğundan emin olmalısınız.

```
Public Sub GetClipboardText()

    Dim MyData As DataObject
    Dim sClipText As String
    Set MyData=New DataObject
    On Error GoTo NotText
        MyData.GetFromClipboard
        sClipText=MyData.GetText(1)

        ChangeFileOpenDirectory
        "C:\Temp"
        Selection.InsertFile
        FileName:=sClipText,
        Range:= "",

        ConfirmConversions:=False,
        Link:=False,
        Attachment:=False

    NotText:
        If Err <> 0 Then
            MsgBox "Pano içerisinde metin yok!"
        End If

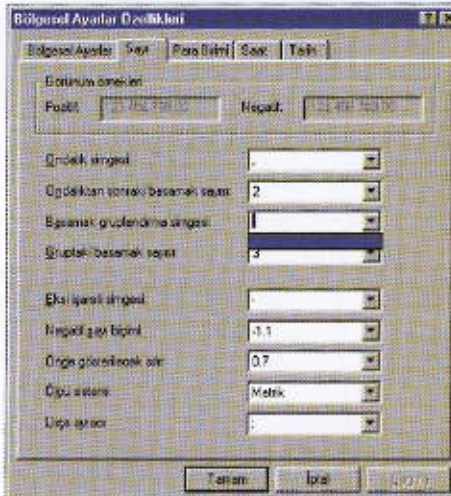
End Sub
```

15 Word 97: Geçersiz Sayıları Kullanım Dışı Bırakmak

Sayı olarak tanımlanan Word formu üzerindeki bir alana, sayı girilmek istendiğinde "Geçersiz Sayı" hatası ile karşılaşabilirsiniz. Word'deki tüm ayarlarınızın doğru olmasına güvenerek, ilk bakışta bu sorunun Word'deki bir hatadan kaynaklandığını düşünebilirsiniz. Bu sorunun nedeni Word'deki değil, sistem ayarlarındaki bir hatadır. Bunun için ilk olarak Denetim Masası içerisinde yer alan Bölgesel Ayarlar simgesine iki kere tıklayın ve sayılar kartını aktif hale getirin. Ek-

rana gelen pencere üzerindeki Sayı kartını aktif hale geti-

rin ve Ondalık Simgesi olarak virgöl ve Basamak Grup-

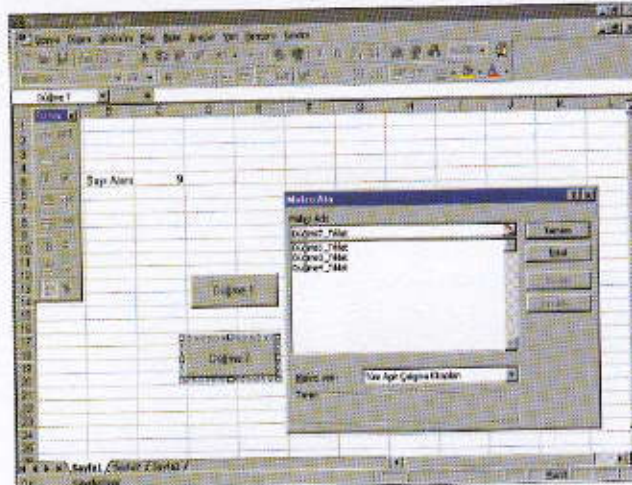
Sorunun kaynağı: Ondalık Simgesi ve Basamak Gruplandırma Simgesi aynı olmamalı.

landırma Simgesi olarak da nokta kullanıldığından emin olun. Şayet nokta Ondalık Simgesi olarak kullanılıyorsa, söz konusu hata ile karşılaşmanız mümkündür. Word bu durumda, noktanın Ondalık Simgesi mi yoksa Basamak Gruplandırma Simgesi mi olarak kullanıldığını ayırt edemez. Bu durumda virgöl kullanılarak girilen bir sayı da, metin olarak işlem görecektir. Ancak Windows, Denetim Masası içerisinde bulunan bu ayardan kaynaklanan hatanın farkına varmayacaktır.

16 Excel: Hesaplamalar İçin Sayaç Düğmesi Oluşturmak

Hazırladığımız anketleri değerlendirmek için bir sayaç düğmesine ihtiyaç duyabilirsiniz. Bu sayaç düğmesine tıklandığı zaman, belirli bir hücre içerisindeki değer bir artırılarak, anketlerin değerlendirilmesinde kullanılabilir. Eğer bu işlemin yerine getirilmesi için Excel'in varolan fonksiyonları kullanılacak olursa, elde edilen yeni değer öncekinin üzerine yazılacağından, hesaplama sonucu parabolik olarak artacaktır. Ancak küçük bir VBA makrosu yardımıyla söz konusu sorunu rahatlıkla aşabilirsiniz.

Formlar araç çubuğunu, Görünüm/Araç Çubukları/Formlar komutunu kullanarak aktif hale getirin. Ekranı gelen Formlar çubuğu üzerinde bulunan Düğme simgesine tıklayın. Çalışma

Küçük bir VBA makrosu çalışma sayfası üzerindeki bir düğmenin sayaç görevini yerine getirmesini sağlar.

sayfası üzerinde istediğiniz bir alana, fare yardımıyla istediğiniz büyüklükte bir düğme yerleştirin. Bu işlem sonucunda Makro Ata penceresi otomatik olarak ekrana gelecektir. Ekrana gelen pencere üzerinde bulunan Makro

Adı kutusuna kullanmak istediğiniz makro için uygun bir isim girin veya Excel'in size önerdiği ismi kullanın. VBA Düzenleyicisi'ni çalıştırmak için Yeni düğmesine tıklayın ve ekrana gelen pencere içerisine aşağıdaki makro kodunu

girin:

```
Range ("C5").Select
X=ActiveCell.Value
ActiveCell.Value=x+1
```

VBA kaynak kodu içerisindeki ilk satırda, kullanılmak istenen hücre seçilir. Buradaki örnekte "C5" hücresi kullanılmış. Daha sonra seçilen hücrenin değeri X değişkenine atanır. Kodda kullanılan son satırda ise, X değişkenine atanan hücre değeri, normal bir toplama işlemi sonucunda bir artırılır. Son olarak Dosya/Kapat ve Microsoft Excel Uygulamasına Geri Dön komutunu kullanarak Excel çalışma sayfasına geri dönün.

Sayaç düğmesi artık kullanılabilir durumda. Düğmenin görünümünü ve ismini değiştirmek için farenin sağ düğmesini kullanarak üzerine tıklayabilirsiniz.

17 Access 97: Form İçerisine Yazım Denetimi Ekleme

Access altında makro yardımıyla bir form üzerindeki metin alanlarında yazım denetimini çalıştırabilirsiniz. Ancak bu işlem sonucunda o gruba ait tüm veriler denetlenecek ve bir sonraki veri grubuna geçilecektir. Bu durumda yazım denetiminin sadece bir metin alanına uygulanabilmesi için, örneğin VBA direktifleri yardımıyla yazım denetiminin söz konusu metin alanı terk edildiği zaman uygulanması sağlanabilir. Bu işlem için size örnek olarak verilen "YazımDenetimi ()" fonksiyonunu herhangi bir metin alanı veya farklı formlar üzerinde bulunan birden fazla alan üzerinde tekrar tekrar kullanılabilir. Bunun için ilk olarak istediğiniz bir modülü Ekle/Yordam komutunu kullanarak açın ve daha sonra "YazımDenetimi" fonksiyonunu oluşturun. Fonksiyonu genel olarak tanımlayın ve da-

ha sonra aşağıdaki VBA kaynak kodunu girin:

"Control" tipindeki "Denet" nesnesi form için belirli bir denetim elemanı görüntü-

ler. "Screen.ActiveControl" ifadesi kullanılarak da bu nesneye o an için aktif olan denetim elemanı atanır. Böylece direkt olarak erişmek müm-

```
Public Function
YazımDenetimi()
'Fonksiyon belirli bir form üzerindeki aktif olan
bir alanda Yazım Denetimi'ni çalıştıracaktır
On Error GoTo
Err_YazımDenetimi

Dim Denet As Control
Set Denet=Screen.ActiveControl

Denet.SetFocus
Denet.SelStart=0
Denet.SelLength=Len(Denet)
RunCommand acCmdSpelling

Exit_YazımDenetimi:
Exit Function

Err_YazımDenetimi
MsgBox Err.Description
Resume
Exit_YazımDenetimi

End Function
```

kün olur.

"SelStart" ve "SelLength" komutlarının beraber kullanılması ile, Yazım Denetimi'ni başlatan "RunCommand acCmdSpelling" komutu çalıştırılmadan önce, Access'in alan içerisindeki tüm metni seçmesini sağlar. Bu fonksiyonu metin alanları ile birleştirmek için de ilk olarak formu tasarım görünümünde açın. Daha sonra form üzerinde yazım denetimini uygulamak istediğiniz Metin Alanı üzerine farenin sağ düğmesiyle tıklayın ve açılan nesne menüsü üzerindeki Özellikler komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen Metin Kutusu Özellikler penceresi üzerindeki Olay kartını aktif hale getirin. Burada bulunan "Çıkıldığında" olayına ait açılır liste içerisinde kullanmak istediğiniz fonksiyonu, burada YazımDenetimi(), seçebilirsiniz.

18 Excel: Excel'de Yaş Hesabı

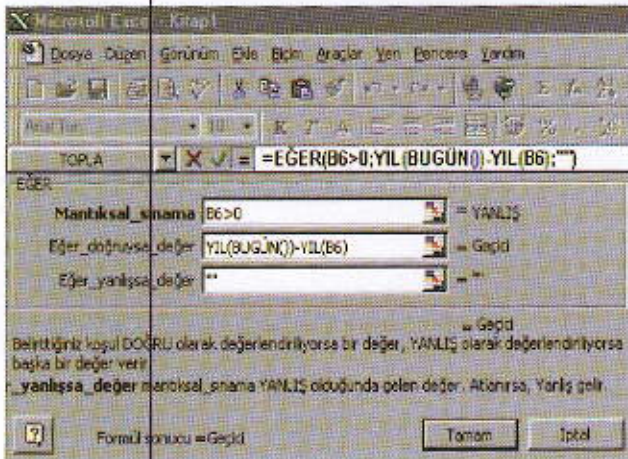
Örneğin bir Excel tablosunda tutulan müşteri bilgilerini kullanarak, istenen kişinin günün tarihine göre yaşını belirlemek mümkündür. Bu işlemi herhangi bir VBA makrosu kullanmaya gerek kalmadan sadece Excel fonksiyonları kullanarak da yerine getirebilirsiniz.

Kişinin yaşının yıl olarak hesaplanması kolay bir işlemdir. Bunun için kullanılacak formül ise "Yaş=YIL(BUGÜN())-YIL(Doğum)" şeklindedir. Eski Excel sürümlerinde karşılaşılmış muhtemel 2000 yılı problemini aşmak için formülün en basit biçimi

olan "Yaş=YIL(BUGÜN())-Doğum" kullanılmamıştır. Eğer doğum tarihi de verildiye, yaşın bulunacağı sütun sadece değerleri göstereceği için, yaş hesaplama formülünü bir Eğer sorgusu içerisinde kullanabilirsiniz:

```
=Eğer(DoğumTarihi>0;YIL(BUGÜN())-YIL(DoğumTarihi);"
```

Eğer herhangi bir doğum tarihi girilmediyse, söz konusu satıra karşılık gelen hücre içerişi boş kalacaktır. Doğum tarihi girildiği andan itibaren ise kişinin yaşı günün tarihine bağlı olarak otomatik olarak hesaplanacaktır.

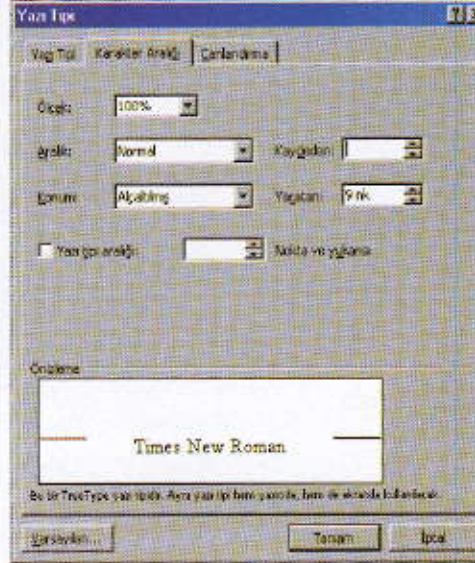

Yaş hesabı: Kullanılan bir eğer sorgusu ile doğum tarihinin girilmesinden itibaren, yaş hesaplanır.

19 Word: Düşük Seviyede Yazdırmak

Word kullanarak özellikle matematiksel yazılar hazırlıyorsanız, bazı formüllerin

den Alçaltılmış seçeneğini işaretleyin. Hemen sağında bulunan kutu içerisinde

Belirli kelimelerin düşey olarak aşağıda yazdırma aralıkları belirlenebilir.

doğru görünmesi için bazı karakter veya kelimeleri normal satır hizasının daha altında yazdırmalısınız. Buna benzer bir metin parçasını satır hizasının altında yazdırmak için ilk olarak onu seçin ve Biçim/Yazı Tipi komutunu çalıştırın.

Daha sonra ekrana gelen pencere üzerindeki Karakter aralığı kartını aktif hale getirin. Bu kart üzerinde bulunan Konum listesi içerisinde

kelimenin pozisyonunun ne kadar değiştirileceğini Nokta büyüklüğünden girebilirsiniz.

Metinleri normalden yarım satır aşağıda yazdırmak için o an kullanılan yazı tipi büyüklüğü ve satır aralığı değerleri ile bir hesaplama yapabilirsiniz. Örneğin: 12 punto büyüklüğündeki yarım satırlık bir metin için $12 \text{ pt} \times 3/2 \times 1/2 = 9 \text{ Pt}$ değerini elde edebilirsiniz.

20 Internet Explorer: Farklı HTML Editörlerini Çalıştırmak

Web tasarımcılarının, Internet sayfalarını bir HTML editör içerisinde daha rahat çalıştırabilmeleri için Microsoft Internet Explorer içerisine bir düğme ekledi. Yukarıdaki araç çubuğu üzerinde bulunan "Düzenle" ismindeki düğmeyi kullanarak, aktif olan belgeyi hangi araç kullanarak düzenleyebileceğinizi belirleyebilirsiniz. Ancak burada Microsoft tarafından üretilmeyen yazılımlara çok seyrek rastlanır. Mesela HomeSite isimindeki HTML editörü bu fonksiyon

içerisine otomatik olarak eklenmez. Ancak Kayıt Düzenleyicisi'nde değişiklik yaparak söz konusu fonksiyon içerisine istediğiniz programları ekleyebilirsiniz.

Bunun için Başlat/Çalıştır/Regedit/Tamam komutunu çalıştırın. Ekrana gelen pencere üzerindeki HKEY_CLASSES_ROOT\html\OpenWithList anahtarını aktif hale getirin. Daha sonra Kayıt Düzenleyicisi penceresinin sağ tarafına, faremin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve Yeni/Tuş komutunu

çalıştırın. Oluşturulan bu yeni Tuş'a uygun bir isim verin. Örneğin "HomeSite". Daha sonra sırasıyla, programın çalıştırılması için gerekli olan anahtarları da oluşturmaya başlayın: "shell", "edit" ve "command". Oluşturulan en son tuşa ait "(Varsayılan)" değerine iki kere tıklayın ve ekrana gelen pencere üzerinden söz konusu tuşa ait değer olarak, kullanmak istediğiniz programın konumunu girin. Konum belirten ifade sonuna bir karakter boşluk bıraktık-

tan sonra "%1" yazın. Örneğin HomeSite programı için bu değer "C:\Program Files\Allaire\Homesite.exe %1" olarak görünecektir.

Bu "Düzenle" fonksiyonu altında kullanmak istediğiniz tüm programları Kayıt Düzenleyicisi içine ekledikten sonra Kayıt Düzenleyicisi'ni kapatın ve Internet Explorer'ı çalıştırın.

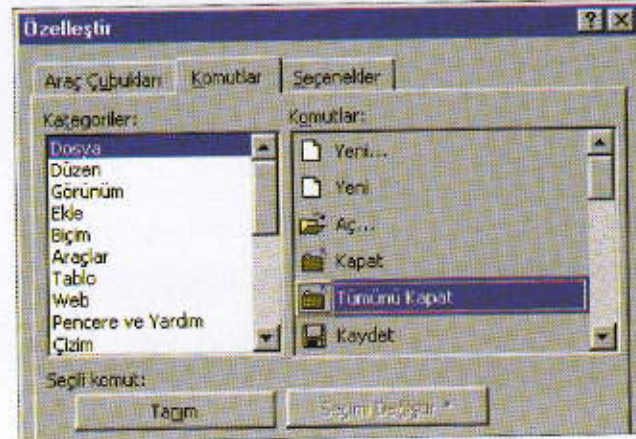
Bundan sonra ekrana gelen seçim listesi içerisinde, aktif olan sayfayı düzenlemek istediğiniz programı seçebilirsiniz.

21 Word 95/97: Kaybolan Menü Komutlarını Geri Yüklemek

Eğer çok kullanıcı bir sistemde çalışıyorsanız, kullandığınız programlarda bilginiz haricinde isteyerek veya yanlışlıkla bir çok değişiklik yapılabilir. Bunlardan birisi de Word'de en sık karşılaşılan olaylardan biri olan menü komutlarının kaybolması ve menülerin kişiye özel olarak yeniden düzenlenmesidir. Word içerisindeki tüm menüler istenilen şekilde değiştirilebilir. Bunun için ilk olarak Araçlar/Özelleştir komutunu çalıştırın. Ekranı gelen pencere üzerindeki Komutlar kartını aktif hale getirin ve daha sonra Kategoriler listesi içerisinde üzerinde çalışmak istediğiniz menüyü seçin. Daha sonra Komutlar listesi

içerisinden bu menüye eklemek istediğiniz komutu seçin. Normalde Word menülerinde en sık kullanılan ko-

nun sol düğmesini bırakmadan kullanmak istediğiniz menüye doğru taşıyın. Örneğin Dosya menüsü içerisine

Kaybolan menü komutlarını rahatlıkla geri getirebilir ve istediğiniz komutları kaldırabilirsiniz.

mutlar bulunur. Seçtiğiniz komutu seçtikten sonra fare-

bir komut eklemek için seçtiğiniz komutu, o an için aktif

olmayan Dosya menüsü üzerine taşıyın. Fare imlecini bir süre burada tuttuktan sonra menü kendiliğinden açılacaktır. Komutu menü içerisinde görmek istediğiniz yere taşıyın ve daha sonra farenin düğmesini bırakın. Bu sayede istediğiniz komutu, istediğiniz menü içerisinde, istediğiniz yere taşıyabilirsiniz.

Özelleştir penceresi açık durumdayken gerekirse menü içerisinde komut da çıkartabilirsiniz. Bunun için aktif olmayan Word penceresi üzerinde istediğiniz menüye tıklayın. Bunun sonucunda açılan menüden kaldırmak istediğiniz komutu Özelleştir penceresine doğru taşıyın ve farenin düğmesini bırakın.

22 Paint: Renkleri Seçmek ve Değiştirmek

Eğer bir resmin içindeki belirli renkleri, başka bir renk ile değiştirmek istiyorsanız, bunun için pahalı bir resim düzenleme programı kullanmanıza gerek yok. Windows donatıları arasında bulunan Paint programı da bu işlemi sizin için yerine getirebilir. Bunun için ilk olarak Paint programını Başlat/Programlar/Donatılar/Paint komutunu kullanarak çalıştırabilirsiniz. Daha

sonra üzerinde çalışmak istediğiniz resmi açın.

Daha sonra Araç Kutusu üzerinde bulunan pipet (Renk Al) simgesine tıklayın. Fare imlecini pipet şeklini aldıktan sonra, başka bir renk ile değiştirmek istediğiniz renk üzerine tıklayın. Daha sonra farenin sağ düğmesini kullanarak, değiştirmek istediğiniz rengin yerine kullanmak istediğiniz renk üzerine tıklayın. Daha sonra Araç

Kutusu içerisinde bulunan Silgi/Renk Silicisi simgesine tıklayın. Bunun sonucunda fare imlecini pipet simgesinden içi boş bir kare şekline dönüşecektir.

Eğer farenin sağ düğmesini kullanarak, değiştirmek istediğiniz rengin bulunduğu yerlere tıklayacak olursanız, renk otomatik olarak değişecektir.

23 Netscape Communicator: Varsayılan Renkleri Kullanmak

Bazı HTML programcıları oluşturdukları belgelerde metin, arkaplan, aynı şekilde kullanılmış ve kullanılmamış bağlantılar için kendilerine özel renkler kullanabilirler. Şayet programcı tarafından bu şekilde özel renkler tanımlanmadıysa, Netscape, ayarlanmış kendi varsayılan renklerini kullanacaktır. Farklı sayfalar üzerinde örneğin kullanılmış ve kullanılmamış bağlantılar için farklı renklerin kullanılması, kullanıcının kafasını karıştırabilir. Bu durum kullanıcının hangi sayfayı ziyaret edip etmediğini karıştırmaya neden olabilir. Bu karışıklığı ortadan kaldırmak için uygulanabile-

cek en iyi yöntem Netscape'in tüm sayfalar için standart renkleri kullanması olacaktır. Bunun için Düzen menüsü içerisindeki Özellikler komutunu çalıştırın. Ekranı gelen Özellikler penceresi üzerindeki kategori listesi içerisinde Tüm Resim/Renkler'i seçin. Bunun sonucunda pencerenin sağ tarafındaki seçeneklerin değişmesi ile ekrana gelen belge renkleri yerine Netscape'in varsayılan renklerini kullan seçeneğini işaretleyin. Bunun haricinde bağlantılar ile ilgili bölümde kullanılmış ve kullanılmamış bağlantılar için istediğiniz renkleri belirleyebilirsiniz.

Windows donatılarından Paint'i kullanarak resim üzerinde istediğiniz rengi rahatlıkla değiştirebilirsiniz.

24 Paintshop Pro 6: Resimlere Watermark Ekleme

Internet için binbir zahmetle hazırladığınız resimleri daha sonra başka bir sayfa üzerinde görmek her şeyden önce oldukça can sıkıcı bir durumdur. Ancak bu resimlerin çalınmasını önlemek, en azından sizin olduğunuzu kanıtlamak için hazırladığınız resimlerin üzerine watermark, yani basit anlamda copyright simgesi ekleyebilirsiniz.

Bunun için Paintshop Pro 6'ya yeni bir fonksiyon eklenmiştir. Bu sayede copyright bilgilerinizi resim içerisine ekleyebilirsiniz. Bu sayede ileride, çalınan resimlerin size ait olduklarını kanıtlayabilirsiniz.

Bir resme watermark eklemek için ilk olarak Image menüsü içerisindeki Watermarking/Embed Watermark komutunu çalıştırmalısınız. Bunun sonucunda ekrana gelen pencere üzerinden ilk olarak, şayet daha önce girmediyse, Digimarc'ın kullanıcı ID'sini gir-

melisiniz. Bunun için Creator ID başlığı altında bulunan Personalize düğmesine ve daha sonra açılan pencere üzerindeki Register düğmesine tıklayın.

Dilekçeyi doldurup, Digimarc'a gönderdikten sonra kullanıcı ID'niz ve toplama denetimi için kullanacağınız bir PIN numarası gönderilecektir.

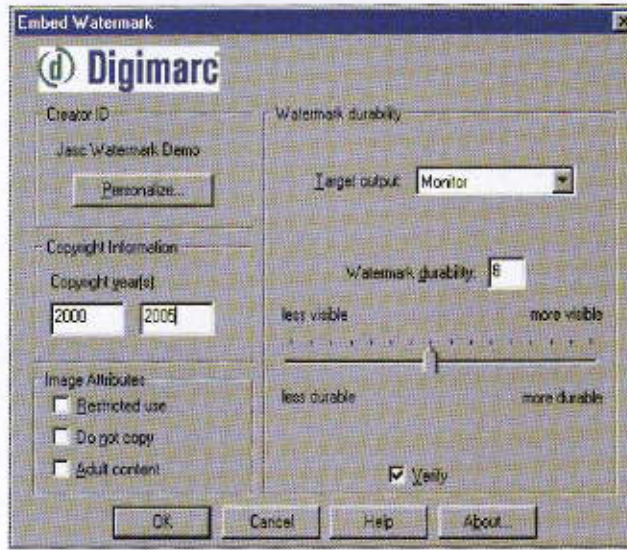
Creator ID alanının hemen arkasındaki kutuya PIN numarasını ve ikinci kutuya da ID numarasını girin. Tamam düğmesine tıklayarak bu pencereyi kapatın. Bunun sonucunda kullanıcı ID'niz Embed Watermark penceresi üzerinde ekrana gelecektir. Daha sonra Copyright Information alanına gerekli bilgileri girin ve

resim özelliklerini kaydedin.

Daha sonra resme eklenen watermark'ın kullanım amacını (Target Output) belirlemelisiniz. Burada yapılacak değişiklikler direkt olarak watermark'ın görünürlüğünü (Watermark durability) etkileyecektir.

Eğer daha kuvvetli görünmesini isterseniz buradan monitör seçmelisiniz. Watermark'ın görünürlüğü arttıkça, monitör üzerinde gri bir gölge olarak ekrana gelecektir. Eğer Ok düğmesine tıklayacak olursanız, Paintshop Pro ana penceresinde, dosya isminin önünde bir copyright simgesi ekrana gelecektir. Bu, resmin üzerinde bir watermark'ı olduğunu belirtir.

Eğer resimdeki copyright bilgilerini okumak isterseniz, "Image/Watermarking/Read Watermark" komutunu çalıştırmalısınız. Bunun sonucunda Paintshop Pro bir bilgi penceresi ekrana getirecektir.

Paintshop Pro 6'da bulunan bir fonksiyonla çalışmalarınıza copyright bilgilerinizi ekleyebilirsiniz.

25 Sabit Disk: Yeni Sabit Disklerin Sorunsuz Bağlanması

Anakartınızın "Ultra DMA/33 IDE" portuna sahip olmasına rağmen, ileriye düşüncelerle değiştirmek zorunda kaldığınız sabit diskinizin yerine bir "UltraATA 66" sabit disk alabilir ve bu sabit disk, anakartınızı değiştirene kadar şu an sahip olduğunuz kartla da sorunsuz olarak kullanabilirsiniz. Çünkü tüm Ultra DMA sabit diskler geriye uyumludur yani IDE/E-IDE (Integrated Device Equipment, Enhanced Integrated Device Equipment) sistemlerle sorunsuz olarak çalışabilirler.

Ultra DMA (Direct Memory Access, Direkt Hafıza Erişimi), DMA komutlarının

33,3 Mbyte/s'den katlanmış bir veri transfer hızı elde etmek amacıyla geliştirilmiş bir sabit disk teknolojisidir. Ultra DMA, bunun haricinde E-IDE bağlantı noktaları için daha iyi bir veri bütünlüğü sunar. Ultra DMA genellikle Ultra ATA veya A-2 olarak da adlandırılır. Bu aralar sabit diskler 66 Mbyte/s'lik veri transfer hızı sunuyorlar.

Tanımlamada değişen tek nokta ise "33" yerine "66" kullanılmasıdır. Ultra DMA hizmetinden faydalanabilmek için buna uygun bir sabit disk kullanmanız gereklidir: Ultra-ATA33, U-ATA66, U-DMA-33 veya

U-DMA 66. Bunun haricinde kullandığınız anakartın BIOS'unun da Ultra DMA uyumlu olması ve işletim sisteminde kullanılmak üzere bir tane de sürücüyü gerek duyulur.

Örneğin bu durumda "Ultra DMA33" özelliğine sahip olan bir anakartın veri transfer hızı 33 Mbyte/s'dir. Yani bu anakart ile Ultra DMA sabit diskleri kullanabilirsiniz, ancak Ultra ATA66 özelliğindeki bir sabit diskten elde edebileceğiniz maksimum veri transfer hızı 33 Mbyte/s ile sınırlı kalır. Eğer Windows 98 kullanıyorsanız tam bir Ultra DMA desteğine sahipsiniz

demektir. Ancak Windows 95 veya Windows NT ile çalışırken güncel Intel Busmaster DMA Driver'a ihtiyacınız olacaktır. Windows 95 Service Pack Release 2'deki hatalı güncelleme sistem çökmelerine neden olabilir. DMA destekleyen bu sürümü Ultra DMA'da sorunlara neden olabiliyor.

Ultra DMA sabit diskleri bir E-IDE veya IDE sistemlerde de kullanabilirsiniz. Aynı şekilde Ultra DMA anakartlar da alışlagelmiş E-IDE bileşenlerini desteklerler. Bunun haricinde Ultra DMA ve E-IDE, IDE sabit diskleri beraber de kullanabilirsiniz. ■

CHIPCopyright by CHIP, VOGEL INTERNATIONAL
VERLAGSGES. mbH, Würzburg, DEUTSCHLAND ISSN: 1300-9419**VOGEL**
Yayınları Ltd. Şti.

Genel Yayın Yönetmeni (Sorumlu)

Gökhan Sungurtekin sgokhan@chip.com.tr

Yazı İşleri Müdürü

Ufuk Yamankılıçoğlu uyamanki@chip.com.tr

Yazı İşleri

Mahmut Karaloğlu mkaralo@chip.com.tr**Sevda Kılıç** skilic@chip.com.tr**Kadir Tutuş** ktutush@chip.com.tr**Banu Cengiz** bcengiz@chip.com.tr**Aslıhan Bozkurt** (Ankara Büro)

Test Merkezi

Şahin Eksioğlu seksio@chip.com.tr**Ecevit Baktım** ebaktim@chip.com.tr

CHIP CD

Korcan Meydan kmeydan@chip.com.tr

Katkıda Bulunanlar

Gökrem Çetin, Metin Kadester, Alis Sırmacıyan,**Mustafa Bager, Emre Akbağ, T. Honig (TH),****Jan Kleinert, Laus Schrödl (KS), Klaus Baasch (KB),****Martin Jäger (MJ), Markus Letzner (ML),****Manfred Flohr (MF)**

Grafik Tasarım

Gökhan Keç gkech@chip.com.tr

VOGEL Satış Müdürü

Gönül Morgül gmorgul@vogel.com.tr

CHIP Reklam Koordinatörü

Şebnem Karabıyık skarabi@vogel.com.tr

CHIP Reklam Müdürü

Sevil Serttaş sserttas@vogel.com.tr

CHIP Reklam Servisi

Yeliz Koyun, Nurhan Bağcı, Nesrin Aslan, Murat Yıldırım

Reklam Trafikçisi

Aynur Kına

Pazarlama ve Halkla İlişkiler Müdürü

Güler Okumus

Pazarlama BÖÜmü

Özlem Çenker, Ayten Çar

Abone BÖÜmü Satış Müdürü

Nur Geçili

Abone Servisi

Ebru Çinek, Ayten Akgöre, Ayten Karaalioğlu

Dağıtım Sorumlusu

Nebi Danacı

Dağıtım Departmanı

Mehmet Çil, Cem Çenker

Ünleim Koordinatörü

Turgay Tekatan

VOGEL Yayınları Ltd. Şti. Adına Sahibi

Gökhan Sungurtekin

Genel Müdür Yardımcısı

Beste Özerdem

VOGEL Yayınları Ltd. Şti. Genel Müdürü

Hermann W. Paul

Renk Ayırımı-Firm Çıkış ve Basılı

ASIR Matbaacılık Ltd. Şti

Tel: (212) 283-8438

Dağıtım

BIRYAY A.Ş.

VOGEL Yayınları

Piyalepaşa Bulvarı Zindirlikuyu cad. Ün İş Merkezi

23113 Kasımpaşa-İSTANBUL

CHIP Tel: (212) 297-1724 (Pbx)

Fax: (212) 297-1733

Abone Fax: (212) 238-7343

Yazı İşleri Fax: (212) 238-7328

Yazı İşleri E-Mail adresi: chipyaz@chip.com.tr

Abone E-Mail: abone@chip.com.tr

Internet: http://www.chip.com.tr

VOGEL Ankara Temsilcisi**Dilek Özgen****VOGEL Ankara Müşteri Temsilcisi****Serra Yurtman****Ankara Büro**

Menekş Sok. 26/4 Aşağıyıldırım - Ankara

Tel: (312) 467 0350

Faks: (312) 467 0350

e-mail: vogelank@chip.com.tr

REKLAM İNDEKSİ

MICROSOFT	Ö.K.I.3	EMPA	18.19	MICROSOFT MULTIMEDYA	135
3M	17	ENES	83	MICROSOFT OEM	37
ABT YAZILIM	163	ERSA	39.91	MIKROBETA	73
ALBAYRAK	89	GENPACOM	153	MOSS	69
ALBİM	121.123	GOLD	46,47,129	MULTIMEDYA	63
ALTINOK	171	GSL	77	NOKIA	29
APC	15	GÜVEN BİLGİSAYAR	181	OLÇSAN	151
AVS	35	HARMONY	81	PAMPA	41
BEE BİLİŞİM	139	HAZIRKART	21	PANCOM	149
BOĞAZIÇI	A.KAPAK	İHLAS/ACER	85	PHILIPS	9
BSA	175	İKTİSAT	11	RAINBOW	95
BÜYÜK BİLGİSAYAR	177	INSELBERG	56.57	RAKS	113
COMPEX	87	INTERPRO	22.23	RNM	137.167
ÇİZGİ ELEKTRONİK	133	IXIR	103	SAMTEK	197
DATAGATE	31.33	KNC/ONE	71	SETA	169
DELL	12.13	KONT	99	SETUP	165
DİJİTÜRK	147	KOYUNCU	59	SYMANTEC	191
DOS	67	MAKRO	97	TEST	145
EBİS/SIEMENS	49	MARKET	236,237,238,239,240,241	TRANSDATA	65
EKİN	75		242,243,244,245,246,247,248	TOFAŞ	109
EKSEN	42.43	MASCOM	161	TURANLI	A.K.I
EMEAA	55	MEDYA	60.61	VEGA	5
EMEK	159	MEGABYTE	143	VISIONS	51
EMN	173	MEGAVİZYON	235	VOKSWAGEN	25.27

Eylül Sayısında Neler Var?

Norton, Ontrack'e Karşı

Araçlar paketlerinin kıyasıya rekabeti, hangi program paketi daha iyi, hangi programın ne gibi avantajları var?

Test: İşlemciler

Yeni soket CPU'lar testte, AMD mi, Intel mi, yoksa yeni Cyrix III'ü ile VIA mı daha hızlı?

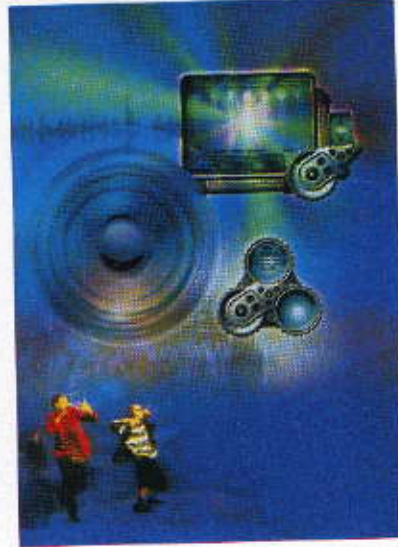
Düzeltilme

Dergimizin Temmuz sayısında, "Donanım İnceleme" bölümünde (sayfa 78) incelediğimiz Sony'nin VPL-CS1 projektör cihazının fiyat bilgisi, dizideki bir hatadan dolayı 399 dolar olarak yayınlanmıştır. Ürünün 2340 dolar olan fiyatını bildirir, bu hatadan dolayı okurlarımız ve ürünün distribütörü Sürat Bilgisayar'dan özür dileriz.

Not: Yazılarda güncel gelişmelerden kaynaklanan değişiklikler yapılabilir.

MP3 Özel

MP3'ü durdurmak mümkün değil, MP3 fanatiklerinin talepleri MP3 patlamasını devam ettiriyor, yeni player'lar ve Web içerikleri sürekli artıyor

Test: Athlon Anakartlar

AMD Athlon için giderek daha çok anakart pazara çıkıyor. Piyasada bulabileceğiniz en yeni anakartları sizler için test ettik.

Test: Kaydedilebilir CD'ler

Piyasadaki tam 40 CD-R'ın karşılaştırmalı testi, ayrıca CD kaydı için püf noktaları

PC'niz İçin En İyi Chipuçları

Daha fazla performans, daha verimli çalışma ve daha az kilitlenmeler için en iyi Windows, Office, Internet ve Hardware chipuçları